

ประกาศพระราชบัญญัติ

และ

พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๗

พ.ศ. ๒๔๗๓

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

พิมพ์ครั้งแรก

ราคา ๗ บาท

/มว

11/10/2566

สารบัญ

กฎหมายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติ	รถยนต์ พ.ศ. ๒๕๖๓	หน้า ๑๗
พระราชบัญญัติ	ประถมศึกษาแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๓	หน้า ๘๓
พระราชบัญญัติ	ทางหลวงที่ได้รับสัมปทาน พ.ศ. ๒๕๖๓	หน้า ๕๒
พระราชบัญญัติ	แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย อาชญาทหาร พ.ศ. ๒๕๖๓	หน้า ๑๑๑
พระราชบัญญัติ	จัดวางการรถไฟและทางหลวง แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๓	หน้า ๑๑๕
พระราชบัญญัติ	วิทยุโทรเลขแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๓	หน้า ๑๔๕
พระราชบัญญัติ	การพนัน พ.ศ. ๒๕๖๓	หน้า ๑๖๑
พระราชบัญญัติ	ภาพยนตร์ พ.ศ. ๒๕๖๓	หน้า ๑๗๗
พระราชบัญญัติ	ลักษณะอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๓	หน้า ๓๑๔
พระราชบัญญัติ	พิทักษ์อัตราภาษีศุลกากรแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓	หน้า ๓๒๔

พระราชบัญญัติ เงินรัฐชุปการแก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๗๓ หน้า ๓๔๒

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยข้อตกลงการมอบให้อุณาโต
ตุลาการช้ชาติ หน้า ๓๔๔

พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะ
ฉ้อโกง พ.ศ. ๒๔๗๓ หน้า ๓๖๓

พระราชบัญญัติ เงินตราแก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๗๓ หน้า ๔๔๑

พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ
ภาษีภายใน พ.ศ. ๒๔๗๓ หน้า ๔๔๓

พระราชบัญญัติ ลักษณะฆ่าโคกระบือและสัตว์
ตามหัวเมืองแก้ไขเพิ่มเติม

พ.ศ. ๒๔๗๓ หน้า ๔๔๕

พระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคความแพ่งแก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๓ หน้า ๔๔๘

พระราชบัญญัติ งบประมาณ พุทธศักราช ๒๔๗๔ หน้า ๔๖๑

พระราชกำหนด

11/10/2566

พระราชกำหนด เสือครุฑบัณฑิต ของจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ๒๔๗๓ หน้า ๘๕

พระบรมนุญ

พระบรมนุญ ศาลยุติธรรมแก้ไขเพิ่มเติม

พ.ศ. ๒๔๗๓

หน้า ๓๑๗

พระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกา จัดซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์
อย่างอื่น สร้างทางรถไฟราษฎร์

สายบางบัวทอง

หน้า

๗

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินและอสังหา
ริมทรัพย์อย่างอื่น เพื่อสร้างสถานที่
สำหรับทางรถไฟตอนสถานีบางซื่อ

หน้า

๗๑

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินและอสังหา
ริมทรัพย์อย่างอื่น เพื่อตัดถนนในที่

เพลิงไหม้ตำบลสี่แยกมหานาค

หน้า

๑๒๔

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินและอสังหา
ริมทรัพย์อย่างอื่น เพื่อตัดถนนต่อจากถนน
สุริยวงศ์ไปจตุรรมแม่เจ้าพระยา

หน้า

๑๓๕

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินและอสังหา
ริมทรัพย์อย่างอื่น เพื่อตัดและขยายถนน

11/10/2566

ฝั่งจังหวัดธนบุรีและจังหวัดพระนคร

หน้า

๒๑๔

๗

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินและก่อสร้าง
ทรัพย์สินอย่างอื่น เพื่อการประปา ไฟฟ้า
บำรุงการคมนาคมและวางแผนผังโครงการ
จัดบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก หน้า ๓๒๒

พระราชกฤษฎีกา กำหนดการแบ่งที่ดินในอำเภอ
บางป่อ บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
และบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ให้แก่ราษฎร หน้า ๓๕๘

พระราชกฤษฎีกา ให้ใช้บทบัญญัติ บรรพ ๔ แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หน้า ๓๘๗

กฎเสนาบดี

กฎเสนาบดี มหาศไทยออกตามความในมาตรา ๔๒
แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญ
พ.ศ. ๒๔๗๓ หน้า ๓๗

กฎเสนาบดี พาณิชยและคมนาคมออกตาม
ความในมาตรา ๔๒ แห่งพระราช
บัญญัติธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๗๓ หน้า ๕๐

- กฎเสนาบดี เกษตราธิการ เติมความในกฎเสนาบดี
ฉบับลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๗
เฉพาะข้อ ๑ หน้า ๘๘
- กฎเสนาบดี เกษตราธิการกำหนดอัตราเพิ่มค่า
ธรรมเนียมการโอนประธานบัตร หน้า ๑๒๒
- กฎเสนาบดี พาณิชย์และคมนาคมว่าด้วยเครื่อง
วิทยุโทรศัพย์และวิทยุโทรเลข หน้า ๑๕๑
- กฎเสนาบดี มหาดไทยออกตามความในมาตรา ๑๓
แห่งพระราชบัญญัติการพนัน
พ.ศ. ๒๔๗๓ หน้า ๑๗๐
- กฎเสนาบดี มหาดไทยออกตามความในมาตรา
๑๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ว่าด้วยการจดทะเบียน
สมาคม หน้า ๓๘๐

ประกาศต่าง ๆ

- ประกาศ การรักษาพระนครเวลาเสด็จประพาส
ประเทศอินโดจีน หน้า ๑
- ประกาศ ให้สมทบกรมสุราเข้ากับกรมสรรพากร หน้า ๖

- ประกาศ เนื่องในหนังสือสัญญา ว่าด้วยการส่ง
ผู้รายข้ามแดน ระหว่างกรุงเทพฯ กับ
กรุงเทพฯ หน้า ๑๐
- ประกาศ ว่าด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่ในเรื่อง
จดทะเบียนบริมสิทธิและทรัพย์สิน
นิติกรรม ตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ หน้า ๓๘
- ประกาศ ตั้งกรมตำรวจบาล หน้า ๘๑
- ประกาศ แก้ไขพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว
ตำรวจ พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๕๐
- ประกาศ ใช้สัญญาสากลไปรษณีย์ ฯ ล ฯ หน้า ๑๑๘
- ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตาม
หัวเมือง ในตำบลน้ำซึม ตำบลสะแกกรัง
จังหวัดอุทัยธานี หน้า ๑๕๓
- ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติสุขาภิบาล ตำบล
ท่าราบ ตำบลคลองกระแซง ตำบล
บ้านหม้อ ตำบลหน้าพระลาน ตำบล
ต้นมะม่วง และตำบลหนองโสน
จังหวัดเพชรบุรี หน้า ๑๕๕

- ประกาศ เรื่องเครื่องแต่งกายราตรีสโมสร
 ข้าราชการพลเรือนทั่วไป หน้า ๒๒๖
- ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล
 อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ หน้า ๒๓๐
- ประกาศ เปลี่ยนแผนที่ตั้งอภัยพระราชกฤษฎีกา
 ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์
 อย่างอื่นเพื่อตัดถนนวิสุทธิกษัตริย์ หน้า ๒๓๘
- ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล
 จังหวัดสุราษฎร์ธานี หน้า ๒๔๐
- ประกาศ ให้ใช้อนุสัญญาว่าด้วยการสัญจร
 ด้วยรถยนต์ หน้า ๒๔๕
- ประกาศ ให้ใช้โปรโตคอลระวางประเทศว่าด้วยข้อตกลง
 การมอบให้อนุญาตตุลาการชี้ขาด หน้า ๓๔๗
- ประกาศ ยกฐานะกรมสุราขึ้นเป็นกรมชั้นอธิบดี หน้า ๓๕๗
- ประกาศ ยกเลิกกฎหมายลักษณะมฤตก
 มาตรา ๒๑ หน้า ๓๗๕
- ประกาศ การรักษาพระนครเวลาเสด็จ ฯ
 ประเทศอเมริกา พ.ศ. ๒๔๗๓ - ๔ หน้า ๓๘๒

ช

ประกาศ ตั้งกรมตรวจกสิกรรมในกระทรวง

พาณิชย์และคมนาคม หน้า ๓๕๔

ประกาศ ให้กรมตรวจกสิกรรมเป็นชั้นอธิบดี

หน้า ๔๔๗

ข้อบังคับต่าง ๆ

ข้อบังคับสภาภาษาตสยวมแก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ ๘) หน้า ๓๕๑

สัญญา

อนุสัญญาระวางประเทศว่าด้วยการสัญจรด้วย

รถยนต์ หน้า ๒๔๗

ทหาร

พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาชญาทหาร หน้า ๑๑๑

ตำรวจ

ประกาศ ตั้งกรมตำรวจภูบาล

หน้า ๘๑

ประกาศ แก้ไขพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว

11/10/2566

ตำรวจภูธร พ.ศ. ๒๕๕๘

หน้า ๕๐

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ประกาศ เรื่องงดเก็บเงินค่าใบอนุญาตร่อนหาแร่ หน้า ๖๕
- ประกาศ เรื่องงดเก็บเงินค่าธรรมเนียมหยุดการ
ทำเหมืองแร่ดีบุกชั่วคราว หน้า ๑๑๐
- ประกาศ เรื่องไม่รับพิจารณาเรื่องรวขอ
เหมืองแร่ทุกชนิด หน้า ๑๒๐
- กฎเสนาบดี เรื่องกำหนดอัตราเพิ่มค่าธรรมเนียม
การโอนประทานบัตร หน้า ๑๒๒

กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

- ประกาศ ยกเว้นเงินอากรค่าน้ำคูกูโค ในท้องที่
อำเภอเดิมบาง และอำเภอนางบวช
จังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน พ.ศ. ๒๔๗๑
รวม ๓ ตำบล หน้า ๖๗
- ประกาศ เพิ่มและลดอัตราขึ้นที่นาฟางลอย
บางหมู่บ้านในตำบลลำปำและตำบล
มะกอกใต้จังหวัดพัทลุง หน้า ๑๑๖
- ประกาศ ผ่อนผันงดการเก็บเงินรัชชูปการ
พ.ศ. ๒๔๗๓ แก่ชาวนครกรรจ์ที่ถูก
วาตภัยและอุทกภัย ฯ ในจังหวัดชุมพร หน้า ๒๐๘

ประกาศ งดเก็บเงินค่าที่สวนในจังหวัดชุมพรตั้งแต่
พ.ศ. ๒๔๓๗ ถึงสิ้น พ.ศ. ๒๔๓๘ หน้า ๒๑๓

ประกาศ ยกเว้นเงินอากรค่านาคู์โคในท้องที่
อำเภอนางบวช อำเภอเดิมบาง
จังหวัดสุพรรณบุรี หน้า ๒๒๔

ประกาศ สดอัตรารัฐที่นาฟ้างลอยหมู่บ้านที่ ๑๔-๑๕
ตำบลลำพัน ฯ จังหวัดปราจีนบุรี หน้า ๓๔๐

ประกาศ ว่าด้วยเหรียญกระษาปณ์เงินชนิด
ราคาห้าสิบบatangค์และยี่สิบบatangค์
อย่างใหม่ หน้า ๓๕๕

กระทรวงธรรมการ

ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาสำหรับ
ตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ หน้า ๓๐

ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาสำหรับ
ตำบลหนองกุ่มและตำบลบ่อพลอย
จังหวัดกาญจนบุรี หน้า ๓๖

ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาเพิ่มเติม
ในท้องที่มณฑลนครสวรรค์ หน้า ๑๑๔

ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาเพิ่มเติม
ในท้องที่มณฑลภูเก็ต หน้า ๑๔๓

ญ

- ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาสำหรับ
ตำบลบ้านกลาง จังหวัดลพบุรี หน้า ๑๔๔
- ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาสำหรับ
ตำบลหนองหม้อ จังหวัดนครสวรรค์ หน้า ๒๒๕
- ประกาศ เพิ่มเติมเครื่องหมายสำหรับลูกเสือ
รับใช้ หน้า ๓๐๕
- ประกาศ สภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย
กำหนดจำนวนลูกเสือรับใช้ประจำ
เจ้าหน้าที่ลูกเสือ หน้า ๓๐๗
- ประกาศ สภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย
ตั้งผู้ตรวจการใหญ่พิเศษประจำ
สภากรรมการกลาง ฯ หน้า ๓๐๕
- ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาสำหรับ
ตำบลหนองน้อย และตำบลมะโมง
จังหวัดชัยนาท หน้า ๓๑๐
- ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาสำหรับ
ตำบลนาโยงใต้ ท้องที่อำเภอทับเที่ยง หน้า ๓๑๑
- ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาสำหรับ
บางอำเภอในท้องที่กรุงเทพฯ ฯ
ซึ่งเปลี่ยนชื่อใหม่ หน้า ๓๔๑

ฎ

- ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาสำหรับ
ตำบลคลองมะเดื่อ และตำบลแคทราย หน้า ๓๘๕
- ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาสำหรับ
ตำบลสามเรือน จังหวัดพิษณุโลก หน้า ๓๕๐

กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

- กฎเสนาบดี ออกตามความในมาตรา ๔๒ แห่ง
พระราชบัญญัติรถยนต์ ๒๔๗๓ หน้า ๕๐
- กฎเสนาบดี ว่าด้วยเครื่องวิทยุโทรศัพท์ และ
วิทยุโทรเลข หน้า ๑๕๑
- ประกาศ ตั้งกรมตรวจจักษกรรรม ฯ หน้า ๓๕๔
- ประกาศ ยกเว้นการจดทะเบียนล้อเลื่อนบาง
ชนิดในมณฑลอุดร หน้า ๔๕๘

กระทรวงมหาดไทย

- ประกาศ กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษ
เพิ่มเติม หน้า ๔
- ประกาศ ถอนยาเสพติดจากการยกเว้น หน้า ๕
- กฎเสนาบดี ออกตามความในมาตรา ๔๒ แห่ง

11/10/2389 พระราชบัญญัติรถยนต์

- ประกาศ เรื่องใช้พระราชบัญญัติจัดการป้องกัน
ไข้ทรพิษ ในมณฑลพายัพ มณฑล
นครสวรรค์ มณฑลจันทบุรี มณฑล
นครศรีธรรมราช และมณฑลปัตตานี หน้า ๒๒๕
- ประกาศ อัตรากำไรโรงงานในเขตต์สุขาภิบาล
ท้องที่ชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ หน้า ๒๓๓
- ประกาศ ขยายเขตต์และแก้อัตรากำไรโรงงาน
สุขาภิบาลเมืองจันทบุรี หน้า ๒๓๕
- ประกาศ อัตรากำไรโรงงานในเขตต์สุขาภิบาล
เมืองสุราษฎร์ธานี หน้า ๒๔๓
- ประกาศ เรื่องยาเสพติดให้โทษ หน้า ๓๒๐
- ประกาศ ยกเว้นยาเสพติดให้โทษ หน้า ๓๓๕
- ประกาศ กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษ
ซึ่งจะต้องให้ใน พ.ศ. ๒๔๗๔ หน้า ๓๓๖
- กฎเสนาบดี ออกตามความในมาตรา ๑๒๕๗
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ว่าด้วยการจดทะเบียนสมาคม หน้า ๓๘๐
- ประกาศ กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษ
ให้ผู้ถือใบอนุญาตสำหรับบุคคลสังกะ
สภามหาวิทยาลัย ศาสตราจารย์
และสภาวิทยาศาสตร์มีได้ในปีหนึ่ง หน้า ๔๕๕

ท

กระทรวงยุติธรรม

พระธรรมนูญศาลยุติธรรมแก้ไขเพิ่มเติม

พ.ศ. ๒๔๗๓

หน้า ๓๑๗

กระทรวงวัง

ประกาศ เรื่องตราตั้งห้าง

หน้า ๑๘๖

กระทรวงการต่างประเทศ

ประกาศ ตั้งสมาชิกฝ่ายสยามแห่งศาลประจำ

อนุญาโตตุลาการ นครเซก

หน้า ๓๑๒

ประกาศ
การรักษาพระนครเวลาเสด็จประพาสประเทศอินโดจีน

พ.ศ. ๒๔๓๓

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบ
ทั่วกันว่า มีพระราชประสงค์จะเสด็จไปประเทศอินโดจีน
เพื่อทอดพระเนตรภูมิสถานและการปกครองประเทศนั้น ตั้ง
แต่ต้นเดือนเมษายนจนถึงเดือนพฤษภาคมจึงจะเสด็จกลับคืน
ยังพระนคร รวมเวลาที่จะเสด็จไปครั้งนั้นประมาณ ๑ เดือน
ทรงพระราชดำริว่า การรักษาพระนครในเวลาเสด็จไปต่าง
ประเทศอย่างที่ได้ประกาศพระบรมราชโองการเมื่อคราวเสด็จ

ประพาสประเทศชวา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ เป็นแบบอย่าง
อันดี การเสด็จประพาสคราวนี้สมควรจะใช้แบบนั้น จึง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้วางระเบียบการรักษาพระนคร
ในเวลาเสด็จประพาสประเทศอินโดจีนดังกล่าวต่อไปนี้

๑. โปรดฯ ให้สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้าฯ กรม
พระนครสวรรค์วรพินิต เป็นผู้สำเร็จราชการรักษาพระนคร
และเป็นประธานทั้งอภิรัฐมนตรีสภา และเสนาบดีสภา

๒. โดยปกติให้มีการประชุมเสนาบดีสภาเสมอ เหมือน
อย่างเสด็จอยู่ในพระนคร ถ้าเวลามีราชการจรขึ้น ผู้สำเร็จ
ราชการรักษาพระนคร จะเรียกประชุมเสนาบดีสภาเป็นการ
พิเศษเมื่อใดก็เรียกได้ตามเห็นสมควร

๓. การประชุมอภิรัฐมนตรีสภานั้น เมื่อมีราชการสำคัญ
เกิดขึ้นก็ดี หรือมีราชการประเภทซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวเคยทรงปรึกษาในที่ประชุมอภิรัฐมนตรีก็ดี ก็ให้ผู้สำเร็จ
ราชการรักษาพระนครเรียกประชุมอภิรัฐมนตรีได้ตามเห็น
สมควรแก่การ

๔. ในการบังคับบัญชาการนั้น ถ้าผู้สำเร็จราชการ
รักษาพระนครเห็นว่าราชการอันใดสำคัญ ควรกราบบังคมทูลฯ
ขอเรียนพระราชปฏิบัติ ก็ให้รับกราบบังคมทูลฯ โดยทาง

โทรเลข ถ้าเป็นราชการสามัญอันเคยมีแบบแผนพระราชนิยม
อยู่แล้วก็ดี หรือไม่เป็นการสำคัญก็ดี ก็ให้สำเร็จราชการ
รักษาพระนครบังคับบัญชาให้เสร็จไปตามเห็นสมควร สุด
แต่อย่าให้ราชการบ้านเมืองต้องติดขัดได้

ประกาศมาณวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๖ เมษายน หน้า ๑)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษเพิ่มเติม

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ขอประกาศให้ทราบทั่วกัน
ว่า เอคโกนีน (Egonine) ซึ่งทำมาจากโคคะอินและเมธิล-
เอคโกนีน (Methyl-Egonine) กับเบนโซอิล-เอคโกนีน
(Benzoyl-Egonine) ซึ่งทำมาจากเอคโกนีน (Egonine)
เป็นยาเสพติดให้โทษอันต้องห้ามตามความในมาตรา ๔
แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ และ
อาศัยอำนาจที่ไว้ไว้ในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติด
ให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ ให้เพิ่มชื่อยาดังกล่าวแล้ว เข้าใน
บัญชีประเภท ก. ท้ายกฎเสนาบดีสำหรับยาเสพติดให้โทษ
พ.ศ. ๒๔๖๕ และให้ผู้ถือใบอนุญาตประเภทต่างๆ มีได้ใน
ปีหนึ่งตามจำนวนตั้งแจ้งต่อไปนี้

ประเภท ก. นักปรุงยาประกาศนียบัตร

เอคโกนีน (Egonine)	๑๐ กรัม
เมธิล-เอคโกนีน (Methyl-Egonine)	๑๐ กรัม
เบนโซอิล-เอคโกนีน (Benzoyl-Egonine)	๑๐ กรัม

ประเภท ข. นักปรุงยาไม่มีประกาศนียบัตร

เอคโกนีน (Egonine)	๕ กรัม
เมทิล-เอคโกนีน (Methyl-Egonine)	๕ กรัม
เบนโซอิล-เอคโกนีน (Benzoyl-Egonine)	๕ กรัม

ประเภท ค. แพทย์ประกาศนียบัตร

เอคโกนีน (Egonine)	๕ กรัม
เมทิล-เอคโกนีน (Methyl-Egonine)	๕ กรัม
เบนโซอิล-เอคโกนีน (Benzoyl-Egonine)	๕ กรัม

ประเภท ง. แพทย์ไม่มีประกาศนียบัตร

เอคโกนีน (Egonine)	๓ กรัม
เมทิล-เอคโกนีน (Methyl-Egonine)	๓ กรัม
เบนโซอิล-เอคโกนีน (Benzoyl-Egonine)	๓ กรัม

ทดลองวิทยาศาสตร์

เอคโกนีน (Egonine)	๑๐ กรัม
เมทิล-เอคโกนีน (Methyl-Egonine)	๑๐ กรัม
เบนโซอิล-เอคโกนีน (Benzoyl-Egonine)	๑๐ กรัม

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

ประกาศให้สัมทบกรมสุราเข้ากับกรมสรรพากร

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า

ทรงพระราชดำริเห็นว่า กรมราชการในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ คือ กรมสรรพากร และ กรมสุรานั้น เป็นกรมซึ่งหน้าที่และกิจการมีลักษณะที่คล้ายคลึงและเกี่ยวพันกันอยู่สมควรสัมทบกรมทั้งสองนี้ให้อยู่ในบังคับบัญชาของหัวหน้าคนเดียวกัน เพื่อให้ราชการดำเนินสะดวกและดียิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สัมทบกรมสุราเข้ากับกรมสรรพากร ให้อธิบดีกรมสรรพากรเป็นผู้บังคับบัญชากรมสุราตั้งแต่บัดนี้สืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๓ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๑ วันที่ ๒๐ เมษายน หน้า ๘)

พระราชกฤษฎีกา
จัดซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น
สร้างทางรถไฟสายบุรีรัมย์

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า
ผู้จัดการบริษัทรถไฟสายบางบัวทอง จำกัด (รถไฟราษฎร์) ได้
แสดงความประสงค์ต่อสภากรรมการรถไฟว่า จะต้องจัดการซื้อ
ที่ดินเพื่อการก่อสร้างทางแยกสายใหม่ แยกจากทางสายใหญ่
ที่กิโลเมตรที่ ๕.๘๔๐ ไปจดแม่น้ำเจ้าพระยาตรงข้ามกับศาลา
กลางจังหวัดนนทบุรีที่ตั้งอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งได้พระราชทาน
พระบรมราชานุญาตแล้ว จึงร้องขอให้กรมรถไฟหลวงช่วยจัด
หาซื้อที่ดินและ อสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นให้ตามความในพระ
ราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวงมาตรา ๑๒๑ ข้อ ๑
เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์ และคมนาคมได้นำความขึ้นกราบ
บังคมทูลพระกรุณาทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วย จึงทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบ
ทั่วกันว่า

๑. ให้กรมรถไฟหลวงแห่งกรุงสยามเป็นธุระในเรื่องจัดซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อสร้างทางแยก ส่วนการที่จะพิจารณาถึงเรื่องสิทธิค่าทำขวัญให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ ส่วนที่ ๒

๒. ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่จะต้องจัดซื้อมีระบุไว้ในท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ และให้นับว่าเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกฤษฎีกานี้

๓. เพื่อให้เป็นความสะดวกในการจัดซื้อ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง ๑ มหาอำมาตย์ตรี พระยาสุรเกษตร โศภน อธิบดีกรมทะเบียนที่ดิน ๒ อำมาตย์ตรี หลวงประกอบ ยันตรกิจ นายช่างภาคกรมรถไฟหลวง ๓ นายเจริญ สุขบุตร ผู้แทนบริษัทรถไฟสายบางบัวทอง จำกัด ๔ อำมาตย์เอก พระยาศิริชัยบริหาร ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี เป็นกรรมการจัดซื้อที่ดิน

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชชกาลปัจจุบัน

(๘ ก.)

บัญชีรายชื่อเจ้าของที่ดินที่ต้องการจัดซื้อสำหรับทางรถไฟของบริษัทรถไฟสายบางบัวทองจำกัดซึ่งแยกลงหน้าจังหวัดนนทบุรี (ใหม่)

เลข ลำดับ ที่	ระวาง	เลขที่ ดิน	โฉนดที่	เนื้อที่เดิม			ที่ต้องการซื้อ			ที่ดินอยู่ที่			ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินและบ้านอยู่ที่			หมายเหตุ	
				ไร่	งาน	วา	กว้าง วา	ยาว วา	รวม ตารางวา	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ชื่อ	ตำบล	อำเภอ		จังหวัด
๑	๕ น. ๒ ฎ.	๓๐	๕๓๒๕	๕๐	-	๘๐	๘	๑๑๓	๕๐๔	บางสีเมือง	ตลาคขวัญ	นนทบุรี	นางถมยา	บางสีเมือง	ตลาคขวัญ	นนทบุรี	
๒	"	๒๓	๕๓๓๗	๘	๓	๒๘	๑๕	๒๒	๓๓๐	"	"	"	นายเพ็ญ	"	"	"	
๓	"	๒๒	๕๓๓๘	๕	-	๒๘	๑๓	๒๗	๓๕๑	"	"	"	นางหยกมาร-	"	"	"	
๔	"	๓๔๐	๕๓๔๑	๓	๒	๘๐	๑๕	๒๕	๓๓๖	"	"	"	นางสมบุญ	"	"	"	
๕	"	๒๐	๕๖๒๑	๑๑	๑	๒๐	๕	๓๒	๒๒๕	"	"	"	นายชัย นาง	"	"	"	
๖	"	๑๕	๕๖๒๒	๑๓	๓	๒๘	๕	๑๘	๑๒๖	"	"	"	สาวพอง	"	"	"	
๗	"	๔๔	๕๖๒๕	๑๕	๓	๕๕	๘	๑๒๕	๕๕๒	"	"	"	นางสาวผัน	"	"	"	
													แจ้งใจ	"	"	"	
													นายคล้าย	"	"	"	
													นางแก้ว	"	"	"	
													นางบ่อม	"	"	"	

๕

ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
ถอนยาพิษสมจากการยกเว้น

ด้วย Sedative Mixture ของห้างขายยาเฮอะ เหล็ง Chlorodyne Tablet ของกองโอสถศาสตร์รัฐบาล ยาน้ำตรา เบ็ดทองของห้างขายยาเจริญกรง ยาแก้ไอหวัดโรคและ ยาใส่ตาแดง ของห้างขายยาสี่ก๊ก Dr. Gowan's Dysentery Mixture No.11 และ Coryza Mixture No.31 ของห้างขายยา แมกเบธ ซึ่งได้ประกาศยกเว้นจากเป็นยาเสพติดให้โทษ อันต้องห้ามตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ แล้วนั้น บัดนี้เจ้าของตำหรับยา ยกเว้นดังกล่าวนั้น บางคนได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว และ บางคนได้แจ้งมาว่า ไม่ประสงค์จะผสมยาตามตำหรับนั้น ๆ ต่อไปอีก ฉะนั้น ให้ถอนจากการยกเว้นเสียตั้งแต่บัดนี้เป็น ต้นไป

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย
ประกาศมาณวันที่ ๒๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๔ พฤษภาคม หน้า ๕)

14/10/2566

ประกาศ

เนื่องในหนังสือสัญญา ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน
ระวางสยาม กับกรุงอังกฤษ

ซึ่งลงวันที่ ๔ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๕ (พุทธศักราช ๒๔๕๓)

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า
โดยที่ได้มีประกาศกระแสพระบรมราชโองการลงวันที่ ๑
กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๘ เนื่องด้วยหนังสือสัญญาส่งผู้ร้ายข้าม
แดนระวางสยามกับอังกฤษ ฉบับลงวันที่ ๔ มีนาคม
ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๕๓) และมีประกาศแก้ไขลงวันที่ ๒๓
ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ แสดงรายนามเจ้าพนักงานฝ่ายสยาม
และอังกฤษ ที่อนุมัติให้ติดต่อมีโทรเลขขอร้องจับกุมผู้หลบ
หนีข้ามแดนไว้พลางก่อน จนกว่าจะได้ส่งคำร้องขอตามแบบ
ที่บัญญัติไว้ในหนังสือสัญญาแล้วนั้น

โดยที่ต่อมาได้ตกลง กับ ฝ่าย อังกฤษ ให้ เพิ่ม ตำแหน่ง
เจ้าพนักงาน ทั้ง สอง ฝ่าย ผู้ซึ่ง มีอำนาจที่จะโทรเลขขอร้อง ให้
จับกุมผู้ร้ายขึ้นอีกบางตำแหน่ง เพื่อให้เหมาะแก่ความต้องการ
ในปัจจุบัน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว
กันว่า

๑. ประกาศลงวันที่ ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๘
กับประกาศแก้ไขลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘
เนื่องในหนังสือสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกรุง
สยามกับกรุงอังกฤษลงวันที่ ๔ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๘
(พ.ศ. ๒๔๕๓) นั้น ให้ยกเลิกเสีย และให้ใช้ประกาศ
ฉบับนี้แทน

๒. ตั้งแต่นั้นสืบไปให้ถือว่าโทรเลขจากเจ้าพนักงานอังกฤษ
ผู้หนึ่งผู้ใด ตั้งจะได้ระบุตำแหน่งไว้ในข้อ ๕ แห่งประกาศนี้
ถึงเจ้าพนักงานฝ่ายสยาม ตั้งจะได้ระบุไว้ในข้อ ๓ ขอร้องให้
จับผู้ร้ายซึ่งได้หลบหนีข้ามแดนเข้ามาในพระราชอาณาเขตต์
ไว้พลางก่อนนั้น เป็นหลักฐานเพียงพอที่จะให้เจ้าหน้าที่
ฝ่ายสยามออกหมายจับผู้ร้ายที่หลบหนีมานั้นไว้พลางก่อนได้
แต่โทรเลขเช่นว่านี้จะต้องแสดง

(ก) ความผิดโทษอาชญา หรือ โทษละเมิด ที่ผู้หลบหนี
ได้กระทำซึ่งจะต้องเป็นความผิดโทษอาชญา หรือ โทษละเมิด
ที่จะยอมส่งข้ามแดนกันได้ ตามข้อ ๒ แห่งสัญญาว่าด้วยการ
ส่งผู้ร้ายข้ามแดน ร.ศ. ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๓)

(ข) ว่าหมายจับผู้หลบหนีนั้น ศาลหรือเจ้าพนักงาน
ตำรวจได้ออกให้แล้ว

(ค) นามและคำนิรूपพรรณโดยละเอียดของผู้หลบหนี

(ง) คำบดขังน่าจะค้นพบตัวผู้หลบหนีได้

(ง) นามและตำแหน่งราชการของเจ้าพนักงานผู้ขอร้อง
ให้จับ

๓. เมื่อได้รับคำขอร้องทางโทรเลขเช่นนี้แล้ว ให้

ก. ทางกรุงเทพ ฯ

(๑) อธิบดีกรมตำรวจภูธร และ

(๒) ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลกรุงเทพ ฯ

ข. ทางพรมแดนพะม่า

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

(๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก

(๕) ผู้ว่าราชการอำเภอแม่สอด

(๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร

(๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี

(๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี

- (๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี
- (๑๐) ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- (๑๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร และ
- (๑๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง

ค. ทางพรมแดนมะลายู

- (๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา
- (๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา
- (๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส
- (๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี
- (๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล และ
- (๖) ผู้ว่าราชการอำเภอเบตง

ปฏิบัติกรโดยพลัน เพื่อออกหมายจับและดำเนินกรจับกุมผู้ร้ายซึ่งหลบหนีเข้ามา ตามที่ว่าไว้ในโทรเลขนั้นไว้พลางก่อน

๔. ให้นำตัวนักโทษนั้นไปยังพนักงานตุลาการหรือผู้พิพากษา ซึ่งมีอำนาจที่จะสอบสวนนักโทษนั้น ๆ และจะได้ดำเนินกรไต่สวนคดีในชั้นแรก

ถ้าพนักงานตุลาการหรือผู้พิพากษาดังกล่าวมานั้น เป็นที่พอใจว่ากรไต่เป็นไปถูกต้องตามข้อความในประกาศนี้

และเห็นว่าจำเป็นจะต้องคุมขังนักโทษนั้นไว้แล้ว ก็ให้ออกคำสั่งให้คุมขังนักโทษนั้นไว้ได้เป็นเวลาไม่เกินกว่า ๒ เดือน ในระหว่างเวลาที่กำลังจะส่งคำขอร้องมาตามแบบดังกล่าวไว้ในหนังสือสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ร.ศ. ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๓)

๕. เจ้าพนักงานอังกฤษซึ่งกล่าวถึงในข้อ ๒ มีดังนี้

ก. พรหมแดนพะม่า

(๑) ผู้กำกับราชการและข้าหลวงเมืองเงียวฝ่ายใต้
ณเมืองตงยี (The Superintendent and Political Officer,
Southern Shan States, Taunggyi)

(๒) ผู้ช่วยกำกับราชการเมืองเซียงตุง (The Assistant
Superintendent, Kengtung)

(๓) ผู้ช่วยกำกับราชการภาคตะวันออกเฉียงใต้ (The
Assistant Superintendent, South-Eastern Subdivision)

(๔) ผู้ช่วยกำกับราชการและผู้ช่วยข้าหลวงภาคกะเหรี่ยง
แดง (The Assistant Superintendent and Assistant Political
Officer, Karenni Subdivision)

(๕) ตุลาการจังหวัด จังหวัดสะละวิน (The District
Magistrate, Salween District)

(๖) ตุลาการจังหวัด จังหวัดสะเท็น (The District Magistrate, Thaton District)

(๗) ตุลาการจังหวัด จังหวัดแอมเฮิสต์ (The District Magistrate, Amherst District)

(๘) ตุลาการจังหวัด จังหวัดทะวาย (The District Magistrate, Tavoy District)

(๙) ตุลาการจังหวัด จังหวัดมะริต (The District Magistrate, Mergui District)

(๑๐) ตุลาการแขวง วิกตอเรียพอยน์ต์ (The Sub-divisional Magistrate, Victoria Point)

ข. พรหมแดนมะลายู

๑. ทางสเตรตส์เส็ตเติลเมนต์ส์

ก. สิงคโปร์ หัวหน้านายตำรวจเมืองสิงคโปร์ (The Chief Police Officer, Singapore)

ข. ปันัง หัวหน้านายตำรวจเมืองปันัง (The Chief Police Officer, Penang)

๒. ทางเฟเดอเรเตด มาเลย์สเตตส์

ก. เประ (๑) หัวหน้านายตำรวจเมืองเประ (The Chief Police Officer, Perak) (๒) นายอำเภอเประเหนือ (The District Officer, Upper Perak) และ (๓) ปลัดอำเภอ อำเภอไกรษะ (The Assistant District Officer, Kroh)

ข. สละงอ เจ้ากรมแผนกการสืบสวนคดีอาชญาที่กัวลา
ลัมเปอร์ (Director, Criminal Intelligence, Kuala Lumpur)

๓. ทางอันเฟเตอเรเตด มาเลย์สเตตส์

ก. ไทรบุรี (๑) ที่ปรึกษาอังกฤษสำหรับรัฐบาลเมือง
ไทรบุรี (The British Adviser to the Government of Kedah)
และ (๒) ผู้บังคับการตำรวจและผู้ช่วยผู้บังคับการตำรวจ
เมืองไทรบุรี (The Commissioner of Police and Assistant
Commissioner of Police of Kedah)

ข. ปลิส ที่ปรึกษาอังกฤษสำหรับรัฐบาลเมืองปลิส
(The British Adviser to the Government of Perlis)

ก. กัตตันตัน ที่ปรึกษาและผู้ช่วยที่ปรึกษาอังกฤษสำหรับ
รัฐบาลเมืองกัตตันตัน และหัวหน้านายตำรวจเมืองกัตตันตัน
(The British Adviser and Assistant Adviser to the Govern-
ment of Kelantan and the Chief Police Officer of Kelantan)

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม หน้า ๑๔)

พระราชบัญญัติรถยนต์

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรแกกกฎหมายอันว่าด้วยรถยนต์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยชอบมาตราต่อไป

ข้อความเบื้องต้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติรถยนต์ พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่ใช้บังคับบัญญัตินี้เป็นต้นไป ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “รถยนตร์” หมายความว่า รถซึ่งเคลื่อนด้วยกำลังเครื่องจักรเครื่องกลเว้นแต่ที่เดิรบนราง

(๒) “รถพ่วง” หมายความว่า รถซึ่งรถยนตร์ลากไปข้างหลัง ขนานข้างหรือใส่ไปข้างหน้า

(๓) “รถยนตร์สาธารณะ” หมายความว่า รถยนตร์รับจ้างบรรทุกคนโดยสาร หรือของ
รถยนตร์สาธารณะมีประเภทดังนี้

(ก) รถยนตร์ประจำทาง คือรถยนตร์บรรทุกคนโดยสารเคลื่อนตามทางอันกำหนดไว้ เรียกค่าจ้างรายตัวโดยอัตราวางเป็นระยะทาง หรือตลอดทางเที่ยวเดียวหรือหลายเที่ยว เพื่อไปถึงที่หนึ่งใดแห่งหนึ่งอันเป็นปลายทางซึ่งแจ้งกันอยู่แล้ว

(ข) รถยนตร์รับจ้าง คือรถยนตร์สาธารณะอื่นนอกจากรถยนตร์ประจำทาง

(๔) “รถยนตร์ส่วนบุคคล” หมายความว่า รถยนตร์อย่างอื่น นอกจากรถยนตร์สาธารณะ

(๕) “เจ้าของรถ” หมายความว่า ผู้ถือกรรมสิทธิ์และให้รวมถึงผู้ครอบครองด้วย

(๖) “เสนาบด” หมายความว่า เสนาบดผู้ทำหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) “นายทะเบียน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่ง
เสนาบดีตั้งให้เป็นนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

การจดทะเบียนและเครื่องหมายสำหรับรถยนต์

มาตรา ๕ รถยนต์ทั้งหลายต้องมีเครื่องหมาย และ
ส่วนควบถูกต้องตามกฎหมายและได้จดทะเบียนณสำนัก
นายทะเบียนเสียเงินภาษีตามมาตรา ๒๓, ๒๕ กับได้เสียค่า
ธรรมเนียมตามกฎหมายแล้ว จึงให้ใช้ได้

แม้เมื่อได้จดทะเบียนเสียภาษีและค่าธรรมเนียมแล้ว ถ้า
ปรากฏว่า เครื่องอุปกรณ์หรือส่วนควบบกพร่องไปจากที่
กำหนดไว้ในกฎหมาย ท่านห้ามมิให้ใช้รถนั้น จนกว่า
จะได้แก้ไขให้คนดี

มาตรา ๖ ให้นายทะเบียนเรียกเงินภาษีกับค่าธรรมเนียม
ตามพระราชบัญญัติและกฎหมายแล้ว รับจดทะเบียน
รถยนต์และออกหนังสือสำคัญให้ เว้นแต่ปรากฏว่ารถยนต์
นั้นน่ากลัวเป็นเหตุให้เกิดอันตรายในเวลาใช้

มาตรา ๗ ท่านห้ามมิให้ใช้ “รถยนต์ส่วนบุคคล”
เป็นรถยนต์สาธารณะ เว้นแต่นายทะเบียนเห็นสมควร
เปลี่ยนทะเบียนให้เป็นรถยนต์สาธารณะและได้เสียภาษีเพิ่ม

ขึ้นอีกอย่างรถยนต์สาธารณะตามกำหนดเวลาที่ยังเหลืออยู่ในปีนั้น ส่วนรถยนต์สาธารณะ ท่านว่าใช้เป็นรถยนต์ส่วนบุคคลได้

รถยนต์สาธารณะที่จดทะเบียนเป็นรถบรรทุกสิ่งของท่านว่าจะใช้เป็นรถบรรทุกคนโดยสารก็ได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติอันว่าด้วยรถให้เช่าหรือรับจ้างบรรทุกคนโดยสาร

รถยนต์สาธารณะที่จดทะเบียนเป็นรถรับจ้างบรรทุกคนโดยสาร ท่านห้ามมิให้ใช้เป็นรถบรรทุกสิ่งของ นอกจากของไปกับตัวผู้โดยสารคนหนึ่ง ๆ ไม่เกินน้ำหนักยี่สิบกิโลกรัม

มาตรา ๘ รถยนต์ซึ่งมีไว้เพื่อขาย หรือเพื่อซ่อม เมื่อจะซื้บเพื่อการนั้น ๆ ต้องมีใบอนุญาตและมีเครื่องหมายพิเศษตามกฎหมายคดี ใบอนุญาตและเครื่องหมายพิเศษที่กล่าวนี้ใช้สับเปลี่ยนกันได้ ไม่ฉะนั้นจะผิด

มาตรา ๙ การซื้บรถตามความในมาตรา ๘ ผู้ถือใบอนุญาตต้องบันทึกรายการไว้ดังต่อไปนี้ทุกครั้ง สำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจได้ทุกเมื่อ

- (๑) ยี่ห้อรถ และเลขเครื่องหมายเครื่องยนตร์
- (๒) ไปเพื่ออะไร
- (๓) วัน เวลา ที่รถออกจากที่และกลับถึงที่
- (๔) ชื่อผู้ซื้บ

มาตรา ๑๐ รถยนต์สาธารณะและรถยนต์ส่วนบุคคล
ที่จดทะเบียนเป็นรถบรรทุกของ ให้ใช้บรรทุกได้ไม่เกิน
น้ำหนักและจำนวนอันเจ้าหน้าที่ได้กำหนดให้ภายในบังคับ
แห่งกฎเสนาบดี

มาตรา ๑๑ รถยนต์สาธารณะและรถยนต์ส่วนบุคคล
อันได้จดทะเบียนแล้วนั้น ให้มีเครื่องหมายทะเบียน และ
ถ้าเป็นรถบรรทุกให้มีเครื่องหมายอัตราบรรทุกอย่างมาก หรือ
กำหนดจำนวนคนโดยสารอย่างมาก ปิดไว้ที่คันรถในที่อัน
เจ้าหน้าที่ได้กำหนดให้

เครื่องหมายทะเบียน อัตราบรรทุก กำหนดจำนวนคน
โดยสาร ให้ใช้ตามแบบของเจ้าพนักงาน

มาตรา ๑๒ ใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์สิ้นอายุวันที่ ๓๑
มีนาคม ทุกปี เว้นแต่จะได้กำหนดวันอื่นไว้ในใบคู่มือ

มาตรา ๑๓ การโอนรถยนต์ ท่านให้ผู้โอนแจ้งแก่นายทะเบียนภายในกำหนดห้าวัน นับแต่วันโอน

มาตรา ๑๔ รถยนต์ที่มีขนาดกว้างยาว หรือน้ำหนัก
รวมทั้งน้ำหนักบรรทุกเกินอัตราที่เสนาบดีกำหนดไว้ ห้าม
ไม่ให้เดินบนถนนและทางหลวง

มาตรา ๑๕ ถ้าจะย้ายรถยนต์ไปไว้ต่างท้องที่ ให้แจ้ง
ความต่อนายทะเบียนท้องที่เดิมและท้องที่ใหม่ภายในสิบห้าวัน

ผู้ใดส่ง หรือนำรถยนต์เข้ามาจากต่างประเทศ เพื่อจำหน่ายหรือสร้างชิ้นใหม่เพื่อจำหน่าย ผู้นั้นต้องส่งบัญชีรับและจำหน่าย ให้แก่นายทะเบียนก่อนวันที่ ๑๕ ของเดือนใหม่ทุก ๆ เดือน บัญชีนั้นให้มีรายการตามที่กำหนดไว้ในกฎเสนาบดี

หมวด ๒

ใบอนุญาตขับรถยนต์

มาตรา ๑๖ ภายในบังคับแห่งมาตรา ๒๑ ผู้ขับรถยนต์ต้องรับใบอนุญาตขับรถจากนายทะเบียน

มาตรา ๑๗ ใบอนุญาตขับรถยนต์มี ๓ ชนิด คือ

(๑) ใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคล นอกจากรถจักรยานยนต์

(๒) ใบอนุญาตขับรถสาธารณะ นอกจากรถจักรยานยนต์

(๓) ใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์

ใบอนุญาตชนิดที่ ๑ จะใช้เป็นใบอนุญาตชนิดที่ ๒ ที่ ๓ ไม่ได้

ใบอนุญาตชนิดที่ ๒ ใช้เป็นใบอนุญาตชนิดที่ ๑ ได้แต่จะใช้เป็นใบอนุญาตชนิดที่ ๓ ไม่ได้

ใบอนุญาตชนิดที่ ๓ ใช้เป็นใบอนุญาตชนิดที่ ๑ ที่ ๒ ไม่ได้

ใบอนุญาตขับรถชนิดทุกชนิดสิ้นอายุเพียงวันที่ ๓๑ มีนาคมทุกปี

มาตรา ๑๘ .บุคคลผู้ใดเมื่อได้แสดงให้เห็นเป็นที่พอใจนายทะเบียน ว่าตนเป็นผู้มีวุฒิและลักษณะดังต่อไปนี้ ท่านว่าชอบที่ได้รับใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคล

- (๑) มีความรู้และความสามารถในการขับรถ
- (๒) มีความรู้ข้อบังคับการจราจร
- (๓) ร่างกายไม่ทุพพลภาพ สามารถขับรถได้
- (๔) อายุสิบแปดปีขึ้นไป
- (๕) ไม่มีใบอนุญาตอยู่แล้ว ไม่ว่าใบอนุญาตนั้นจะได้ถูกต้องหรือไม่

ถ้าจะรับใบอนุญาตขับรถสาธารณะ ต้องมีวุฒิและลักษณะดังต่อไปนี้ด้วย

- (๖) มีอายุสิบแปดปีขึ้นไป
  - (๗) พูดภาษาไทยได้พอควร
  - (๘) รู้จักถนนและทางหลวงพอควรในจังหวัดนั้น ๆ
  - (๙) ปราศจากโรคติดต่อ ซึ่งปรากฏแก่ตนายทะเบียน
- ทำให้เห็นว่าน่าเป็นที่รังเกียจแก่ประชาชน

(๑๐) ยังไม่เคยรับพระราชอาชญาถึงจำคุกโดยคำพิพากษาที่สุดเพราะความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือความผิดตามกฎหมายลักษณะอาชญามาตราต่อไปนี้คือ มาตรา ๑๗๔ ถึงมาตรา ๑๗๖ ฉะนั้นการใช้ให้ผู้อื่นกระทำผิดตามมาตราที่ระบุต่อไปนี้ มาตรา ๑๗๗ ถึงมาตรา ๑๘๖; มาตรา ๑๘๘ ถึงมาตรา ๑๙๔; มาตรา ๒๐๑ ฉะนั้นเมื่อเกี่ยวข้องกับความผิดในมาตราต่างๆ แห่งภาค ๒ ส่วนที่ ๕ อันได้ระบุไว้ข้างต้น; มาตรา ๒๐๒ ถึงมาตรา ๒๐๖; มาตรา ๒๐๘; มาตรา ๒๔๓ ถึงมาตรา ๒๔๕ วรรค ๒; มาตรา ๒๔๖; มาตรา ๒๔๘ ถึงมาตรา ๒๕๕; มาตรา ๒๖๘ ถึงมาตรา ๒๗๐; มาตรา ๒๗๒ ฉะนั้นเมื่อเกี่ยวข้องกับมาตรา ๒๗๐; มาตรา ๒๗๓ ถึงมาตรา ๒๗๗; มาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๓๐๔; มาตรา ๓๐๖; มาตรา ๓๑๒; มาตรา ๓๑๔; มาตรา ๓๑๗ ถึงมาตรา ๓๑๙; มาตรา ๓๒๑ ถึงมาตรา ๓๒๕; มาตรา ๓๓๔ (๒); มาตรา ๓๓๕ อนุมาตรา ๑๓, ๑๘, ๒๔; มาตรา ๓๓๖ อนุมาตรา ๑๕

มาตรา ๑๕ ถ้าปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตขับรถรถยนต์ผู้ใดขาดวุฒิและลักษณะที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ ก็ดี หรือบกพร่องไปภายหลัง เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วก็ดี ท่านให้นายทะเบียนถอนใบอนุญาตคืนมาเสีย

ถ้าปรากฏว่า ผู้รับใบอนุญาตขับรถยนต์ผู้ใด

(ก) ต้องคำพิพากษาที่สุดให้ปรับฐานกระทำความผิดพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎเสนาบดีซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอันชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่อันเป็นคำสั่งเกี่ยวกับการจราจร หรือ

(ข) ต้องคำพิพากษาที่สุดให้ปรับในฐานขับรถหรือกระทำการใด ๆ ด้วยอาการอันน่าเป็นภัยต่อประชาชน หรือ

(ค) มีผู้ยื่นเข้ามากล่าวโทษว่าทำลายความสงบสุขของประชาชนในถนน หรือทางหลวง โดยขู่เข็ญ คุกคาม หรือรังแกรบกวนคนขับรถด้วยกันก็ดี คนโดยสารก็ดี หรือคนเดินทางก็ดี ท่านว่านายทะเบียนจะเรียกใบอนุญาตมายึดไว้ก็ได้

ท่านห้ามมิให้ยึดใบอนุญาตขับรถเกินกว่าหนึ่งปี แต่ไว้ในกรณีที่กล่าวต่อไปนี้ คือ ผู้ขับรถต้องขาดอายุในประเภทอันใดระบุไว้ในมาตรา ๑๘ อนุมาตรา ๑๐ หรือในข้อ (ก) และ (ข) ที่กล่าวข้างต้น ท่านว่าการยึดอาจตั้งต้นแต่เวลาขึ้นฟ้องต่อศาลได้สวนเป็นต้นไปจนถึงเวลาที่คำพิพากษาถึงที่สุด กำหนดเวลายึดในกรณีเช่นนี้อาจเกินหนึ่งปี

ก็ได้ ในระหว่างยี่ดั้น ท่านว่าไม่ให้นายทะเบียนต่ออายุใบ
อนุญาต

เมื่อได้ยี่ดใบอนุญาตไว้แล้ว ให้นายทะเบียนสลักหลัง
ใบอนุญาตไว้

มาตรา ๒๐ ภายในบังคับมาตรา ๑๗ และ ๒๑ ห้ามมิให้
เจ้าของรถ หรือคนขับยอมให้ผู้อื่นไม่มีใบอนุญาตหรือผู้มีใบ
อนุญาตขับรถประเภทอื่น เข้าขับรถของตนหรือซึ่งตนเป็น
คนขับ

มาตรา ๒๑ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อห้ามนี้ ต้องมีผู้ซึ่งได้รับ
อนุญาตให้ขับรถมาแล้วไม่น้อยกว่าปีหนึ่งควบคุมอยู่ด้วย
ในการฝ่าฝืน ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้น ท่านว่าผู้
ควบคุมต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง เว้นแต่เมื่อพิสูจน์ได้ว่า
ผู้ฝ่าฝืนฝ่าฝืนคำสั่งในเวลาที่ยี่ดอยู่นั้น

ห้ามมิให้ผู้อื่นอยู่ในรถในเวลาฝ่าฝืน นอกจากผู้
ควบคุมกับผู้ฝ่าฝืน

มาตรา ๒๒ ผู้รับใบอนุญาตขับรถต้องมีใบอนุญาต
อยู่กับตัวในเวลาขับเอง หรือควบคุมผู้อื่นฝ่าฝืนเพื่อแสดง
ต่อเจ้าพนักงานได้เสมอ

หมวด ๓

ภายใต้

มาตรา ๒๓ ภายใต้รัฐธรรมนูญประจำปี ดังนี้

(๑) รถพ่วง (ภายในบังคับแห่งอนุมาตรา ๖ และ ๗
ต่อไปนี้) คันละสี่สิบบาท

(๒) รถยนต์ส่วนบุคคล นอกจากรถสำหรับบรรทุก
ของและตากุ้ง ให้เก็บภาษีตามกำลังเครื่องยนต์ โดยอัตรา
หนึ่งแรงแม่หรือเศษของแรงแม่ต่อสองบาท

(๓) รถแทรกเตอร์ใช้เป็นเครื่องมือการรรมคันละ
สิบบาท

(๔) รถยนต์นอกจากที่ระบุไว้ในอนุมาตรา (๒) และ
(๓) ให้เก็บภาษีตามน้ำหนักโดยอัตราต่อไปนี้

น้ำหนักรถยนต์ร่วมกับ น้ำหนักบรรทุกที่อนุญาต อย่างมากเป็นกิโลกรัม	รถยนต์สาธารณะ สำหรับบรรทุกของ หรือสำหรับลากจูง	รถชนิดอื่น ๆ
ไม่มากกว่า ๑๐๐๐	๑๒๐ บาท	๑๐๐ บาท
ตั้งแต่ ๑๐๐๑ ถึง ๑๕๐๐	๑๕๐ บาท	๑๒๕ บาท
ตั้งแต่ ๑๕๐๑ ถึง ๒๐๐๐	๑๘๐ บาท	๑๕๐ บาท
ตั้งแต่ ๒๐๐๑ ถึง ๒๕๐๐	๒๑๐ บาท	๑๗๕ บาท
ตั้งแต่ ๒๕๐๑ ถึง ๓๐๐๐	๒๔๐ บาท	๒๐๐ บาท
ตั้งแต่ ๓๐๐๑ ถึง ๓๕๐๐	๒๗๐ บาท	๒๒๕ บาท
ตั้งแต่ ๓๕๐๑ ถึง ๔๐๐๐	๓๐๐ บาท	๒๕๐ บาท
ตั้งแต่ ๔๐๐๑ ถึง ๔๕๐๐	๓๓๐ บาท	๒๗๕ บาท
ตั้งแต่ ๔๕๐๑ ถึง ๕๐๐๐	๓๖๐ บาท	๓๐๐ บาท
ตั้งแต่ ๕๐๐๑ ถึง ๕๕๐๐	๓๙๐ บาท	๓๒๕ บาท
ตั้งแต่ ๕๕๐๑ ถึง ๖๐๐๐	๔๒๐ บาท	๓๕๐ บาท
ตั้งแต่ ๖๐๐๑ ถึง ๖๕๐๐	๔๕๐ บาท	๓๗๕ บาท
ตั้งแต่ ๖๕๐๑ ถึง ๗๐๐๐	๔๘๐ บาท	๔๐๐ บาท
ตั้งแต่ ๗๐๐๑ ถึง ๗๕๐๐	๕๑๐ บาท	๔๒๕ บาท
ตั้งแต่ ๗๕๐๑ ถึง ๘๐๐๐	๕๔๐ บาท	๔๕๐ บาท

(๕) ในการคำนวณน้ำหนักบุคคล ให้ถือว่าคนหนึ่งมี
น้ำหนักห้าสิบกิโลกรัม

(๖) รถยนต์และรถพ่วงซึ่งใช้ล้ออย่างอื่น นอกจาก ยางกลวง ให้เก็บภาษีเพิ่มขึ้นจากอัตราที่กำหนดไว้ก็ร้อยละสิบ

(๗) รถจักรยานยนต์ให้เก็บภาษีคันละสิบบาท และ รถพ่วงของรถจักรยานยนต์คันละห้าบาท

(๘) วิธีคำนวณแรงแม่ให้ คิดตามตำหรับซึ่งเสนาบดีจะ ประกาศกำหนดให้

มาตรา ๒๔ รถยนต์ประจำทางที่ได้จดทะเบียนตาม มาตรา ๕ แล้วนั้น ท่านว่าต้องรับใบอนุญาตพิเศษอีกชั้นหนึ่ง จึงให้เดินประจำทางได้ ใบอนุญาตพิเศษนี้ เรียกว่าใบอนุญาต ประจำทาง ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประจำทางนั้นต้องเสีย เป็นระยะครั้งปี ตามอัตราซึ่งเสนาบดีเป็นผู้กำหนด ใบ อนุญาตประจำทางโอนกันไม่ได้

มาตรา ๒๕ เงินภาษีนั้น ท่านให้เสียล่วงหน้าต่อนาย ทะเบียน จะเสียคราวละงวดสามเดือนของปีหรือคราวละ หลายงวดก็ได้ แต่ถ้าเสียเป็นงวด ท่านว่าต้องเสียค่า ธรรมเนียมเพิ่มตามที่กำหนดไว้ในกฎเสนาบดีสำหรับกรณีที่มา เสียคราวหลัง ๆ ต่อมาในปีเดียวกัน

มาตรา ๒๖ รถยนต์ดังต่อไปนี้ ท่านว่าได้รับความยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษี

(๑) รถดับเพลิง

(๒) รถใช้ในราชการทหาร

(๓) รถพยาบาล หรือรถบรรทุกศพ ซึ่งมีใช้รถสำหรับให้เช่า

(๔) รถของรัฐบาลหรือสภามณฑลเฉพาะที่ใช้ในการสร้างหรือบำรุงรักษาทาง

(๕) รถซึ่งผู้ค้ามีไว้ขาย

มาตรา ๒๗ ภาษีรถยนต์ตามความในพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าผู้ครอบครองเป็นผู้เสีย รถยนต์ที่ได้เสียภาษีแล้วในปีนั้น ถ้าเปลี่ยนตัวผู้ครอบครอง ท่านว่าผู้ครอบครองใหม่ไม่ต้องเสียภาษีซ้ำ

มาตรา ๒๘ นายทะเบียนหรือเจ้าพนักงาน ซึ่งเสนาบัตติให้ มีอำนาจทำการตามพระราชบัญญัตินี้ อาจเข้าตรวจในที่ซึ่งมีเหตุที่ควรเชื่อว่า มีรถยนต์ที่จะต้องเสียภาษีตามความในพระราชบัญญัตินี้ การเข้าตรวจดังว่านี้ ให้ทำได้ระวางพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

มาตรา ๒๘ นายทะเบียนอาจทำคำสั่งเรียกบุคคลซึ่งมีเหตุควรเชื่อว่าจักต้องเสียภาษีรถยนต์มายังสถานที่ทำการเพื่อสอบถาม ยี่ห้อ จำนวน ประเภท ขนาดน้ำหนัก เลขหมายตัวรถ และเลขหมายเครื่องรถยนต์

มาตรา ๓๐ ถ้าจำนวนเงินภาษีซึ่งต้องเก็บตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้นำมาชำระให้แก่นายทะเบียนภายในกำหนดเวลาไซ้ร ให้นายทะเบียนแจ้งความเป็นหนังสือไปถึงผู้ที่จะต้องเสียภาษีให้นำเงินมาชำระณที่ทำการของนายทะเบียนภายในสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันได้รับคำแจ้งความ

ถ้าไม่ได้นำเงินมาชำระภายในกำหนดสิบห้าวัน ให้นายทะเบียนทำคำสั่งมอบให้แก่พนักงานไปเรียกเก็บภาษี หรือยึดรถยนต์มาไว้

มาตรา ๓๑ รถยนต์ที่ยึดมาตามมาตรา ๓๐ นั้น ให้เก็บรักษาไว้เจ็ดวัน ถ้าไม่นำเงินภาษีและค่าใช้จ่ายในการยึดทรัพย์มาชำระภายในกำหนดนั้นไซ้ร ก็ให้ขายทอดตลาดรถยนต์คันนั้น ถ้าขายทอดตลาดได้เงินเกินกว่าเงินภาษีและค่าใช้จ่ายก็ให้คืนเงินที่เหลือนั้นให้แก่เจ้าของไป

ห้ามไม่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สุ่ราคาในการขายทอดตลาด

หมวด ๔

บทลงโทษ

มาตรา ๓๒ เจ้าของรถหรือผู้ขับรถยนตร์ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติหมวด ๑ หรือบทบัญญัติมาตรา ๑๗, ๒๐, ๒๑ หรือ ๒๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๓๓ ผู้ขับรถยนตร์โดยไม่มีใบอนุญาต หรือเมื่อใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว หรือระวางใบอนุญาตถูกเจ้าพนักงานยึดไว้ หรือฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๒๔ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๓๔ ผู้ใดกระทำความผิดดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

- (๑) ให้คนอื่นใช้ใบอนุญาต หรือเครื่องหมายอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งเจ้าพนักงานออกให้แก่ตนตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) นำเครื่องหมายอย่างหนึ่งอย่างใดของรถยนตร์คันหนึ่งไปใช้ในรถยนตร์อีกคันหนึ่ง
- (๓) ใช้เครื่องหมายที่เจ้าพนักงานออกและจำหน่ายให้แก่ผู้อื่น

(๔) เปลี่ยนโดยวิธีใด ๆ หรือซ่อนทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ซึ่งเครื่องหมายทะเบียนที่เจ้าพนักงานออกให้ประจำรถของตน

ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท
มาตรา ๓๕ ผู้ใดละเมิดกฎเสนาบดี ซึ่งออกโดย
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๔ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด
ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

หมวด ๕

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๓๖ ในเรื่องรถยนต์ที่มีผู้นำจากต่างประเทศ
เข้ามาใช้ในพระราชอาณาจักรชั่วคราว และมีได้จดทะเบียน
รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ท่านให้ปฏิบัติตามที่รัฐบาล
สยามได้ตกลงกับรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ

มาตรา ๓๗ รถยนต์และเครื่องอุปกรณ์ของรถยนต์
อันมิชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งมีอยู่แล้วในพระราชอาณาจักร
ก่อนวันประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ก็ดี หรือซึ่งจะนำเข้ามา
ในพระราชอาณาจักรภายในเวลาหกเดือนภายหลังแต่วัน
ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ก็ดี ให้เสนาบดีมีอำนาจผ่อนผัน

ได้ตามควรแก่การ และถ้าอนุญาตให้ใช้ต่อไป ท่านว่ามีให้เกินสามปี

มาตรา ๓๘ ให้เสนาบดีมีอำนาจออกกฎว่าด้วย

(๑) นำหนักบรรทุกอย่างมาก หรือกำหนดจำนวนคนโดยสารอย่างมาก สำหรับรถยนต์ส่วนบุคคลชนิดบรรทุกของและรถยนต์สาธารณะทุกชนิด

(๒) สีและเครื่องหมายสำหรับรถยนต์สาธารณะ

(๓) เครื่องแต่งกายและเครื่องหมายคนขับรถยนต์สาธารณะ

(๔) ขนาดแผ่นป้ายเครื่องหมายและอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนรถยนต์

(๕) ให้รถยนต์ที่จดทะเบียนแล้วแสดงเครื่องหมายอย่างใดไว้ ณ ที่ใดในรถยนต์

(๖) กำหนดขนาดกว้างยาวและน้ำหนักรวมทั้งน้ำหนักบรรทุกแห่งรถยนต์ที่จะให้ได้รับทางสายใดได้และไม่ได้

(๗) เงื่อนไขในการใช้ล้ออย่างตัน

(๘) เงื่อนไขในการฝึกหัดขับรถยนต์

(๙) กำหนดขนาดที่นั่งและระวางบรรทุกของและคนโดยสาร

(๑๐) กำหนดและการใช้เครื่องอุปกรณ์ที่จะติดรถ เช่น โคม เครื่องมองหลัง เครื่องห้ามล้อ แตร เครื่องระงับเสียงท่อไอเสีย

(๑๑) เงื่อนไขในการที่จะอนุญาตให้รถยนต์ที่มีล้ออย่างอื่น นอกจากล้อยางดีบนถนนหรือทางหลวง

(๑๒) ค่าธรรมเนียมสำหรับเครื่องหมายพิเศษ เครื่องหมายทะเบียนหรือ เครื่องหมายอื่น อันเกี่ยวกับการจดทะเบียนประจำปี ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขับรถยนต์ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเดิรรถประจำทาง และค่าธรรมเนียมการออกใบแทน การแก้ไขทะเบียนเมื่อเปลี่ยนเจ้าของรถ การตรวจทะเบียนและแบบคำร้อง และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ อันจะต้องเรียกตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๓) ข้อความอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๘ เสนาบดีมีอำนาจออกกฎข้อบังคับกำหนดเงื่อนไขการออกใบอนุญาตเดิรรถประจำทาง และมีอำนาจที่จะจำกัดจำนวนใบอนุญาตนั้น ๆ ได้ตามแต่จะเห็นสมควร เพื่อป้องกันการแข่งขันอันสิ้นเปลืองไปโดยเปล่าประโยชน์ และอาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของประชาชน ทั้ง

มีอำนาจไม่ต่อบอนุญาตเดิรรถประจำทางเมื่อไม่จำเป็น เพื่อความสะดวกประโยชน์แก่การไปมา หรือจะไม่ยอมออกใบอนุญาตเดิรรถประจำทางให้เดิรรถในถนน ที่เห็นว่าไม่เหมาะสมแก่การเดิรรถยนต์ประจำทางก็ได้

มาตรา ๔๐ บอนุญาตเดิรรถประจำทางนั้น ถ้าปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติบกพร่องในเงื่อนไขที่กำหนดไว้ไซ้ร้ทำนว่านายทะเบียนประจำท้องที่ซึ่งปรากฏความบกพร่องขึ้นนั้นมีอำนาจสั่งตได้ไม่เกินสามสิบวัน แต่เสนาบดีมีอำนาจที่จะสั่งตได้ไม่มีกำหนดเวลาหรือจะสั่งถอนคืนเสียที่เดียวก็ได้

มาตรา ๔๑ ในกรุงเทพมหานคร ให้เป็นหน้าที่เสนาบดีผู้ปกครองท้องที่ และนอกนั้นให้เป็นที่เสนาบดีผู้บัญชาการกรมทางที่จะรักษาการให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๔๒ ให้เสนาบดีเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกกฎเพื่อจัดการให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติ กฎนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ออกตามความในมาตรา ๔๒

แห่ง

พระราชบัญญัติรถยนต์ พุทธศักราช ๒๔๗๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ออกกฎไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ นำหนักบรรทุกและจำนวนคนโดยสารให้กำหนด ดังนี้
- ก. รถยนต์สาธารณะ หรือรถยนต์ส่วนบุคคลที่จดทะเบียนเป็นรถบรรทุกของ ให้กำหนดน้ำหนักบรรทุก ตามที่นายทะเบียนจะกำหนดให้ อนุโลมตามหนังสือสำคัญของบริษัทที่สร้างรถยนต์ นั้น ๆ
- ข. รถยนต์สาธารณะที่ต่อตัวถึงมีที่นั่งรับส่งคนโดยสารชนิดออมนิบัส ให้กำหนดที่นั่งอย่างมากคันหนึ่งไม่เกิน ๒๐ คน เด็กอายุ ๑๐ ปีลงมา ให้นับ ๒ คน เท่ากับผู้ใหญ่ ๑ คน

ค. รถยนต์สาธารณะ หรือ เก่ง ให้กำหนดที่นั่งอย่างมากเท่าจำนวนที่นั่งที่มีอยู่ในรถคันนั้น แต่คนหนึ่งต้องกำหนดที่นั่งให้ไม่ต่ำกว่า ๔๐ ซม.

ข้อ ๒ คนขับรถสาธารณะ ต้องแต่งกายสะอาดเรียบร้อย สวมเสื้อมีเครื่องหมายรูปไข่ ขอบเป็นลวดยาว ๔ ซม. สูง ๒.๕ ซม. มีอักษรย่อ नामจังหวัดและเลขอาหรับตรงกับใบอนุญาต พื้นสีแดง ตัวอักษรและตัวเลขสีขาวติดที่หน้าอกข้างซ้าย

ข้อ ๓ ขนาดแผ่นป้ายเครื่องหมาย และอื่น ๆ มีกำหนดและลักษณะดังนี้

๑. ป้ายเลขทะเบียนรถยนต์ ชนิดตั้งแต่ ๓ ล้อขึ้นไป

ก. แผ่นป้ายมีขนาดกว้าง ๑๔ ซม. ยาว ๔๐ ซม.

ข. มีอักษรย่อ नामจังหวัดและเลขอาหรับ ซึ่งเป็นเลขหมายทะเบียน

ค. ตัวอักษรซ้อนกันอยู่หน้าตัวเลข ระยะช่องไฟห่างกัน ๑ ซม.

ฌ. ตัวอักษรมีขนาดสูง ๖ ซม. กว้าง ๖ ซม. และ
ตัวเลขมีขนาดสูง ๑๐ ซม. กว้าง ๖ ซม. เส้นโต
๑.๕ ซม.

ง. พิมพ์ทาสีดำ ตัวอักษรและตัวเลข ทาสีขาว

๒. ป้ายพิเศษสำหรับผู้ซ่อมหรือขายรถยนต์

ก. ขนาดและลักษณะอย่างเดียวกันกับป้ายเลขทะเบียน
รถยนต์ เว้นแต่พื้นทาสีแดง ตัวอักษร และ
ตัวเลขทาสีขาว

๓. ป้ายเลขหมายทะเบียนรถยนต์ชนิด ๒ ล้อ

ก. แผ่นป้ายมีขนาดกว้าง ๖.๕ ซม. ยาว ๒๕ ซม.

ข. มีอักษรย่อ नामจังหวัดและเลขอาหรับซึ่งเป็นเลข
หมายทะเบียน

ค. ตัวอักษรซ้อนกันอยู่หน้าตัวเลข มีระยะห่างกัน
พองาม มีหมวกปกคั่นหลังตัวอักษรทุกตัว

ฌ. ตัวอักษรและตัวเลขมีขนาดสูง ๕ ซม. กว้าง
๓ ซม. (วัดริมหน้าถึงริมหลัง เว้นแต่เลข ๑)
เส้นโต ๗ มม.

ง. พิมพ์ทาสีดำ ตัวอักษรและตัวเลขทาสีขาว

จ. ป้ายสำหรับติดข้างหน้ารถ ต้องมีป้ายขนาดเดียว

กิน ๒ แผ่น ติดประกบแน่นเพื่อทำให้เห็น
ตัวอักษร และตัวเลขได้ทั้งข้างซ้ายและข้างขวา

๔. ป้ายบอกน้ำหนักบรรทุกและจำนวนคน

- ก. ขนาดแผ่นป้ายยาว ๒๒ ซม. กว้าง ๑๐ ซม.
ข. อักษรย่อและตัวเลขมีขนาดสูง ๒ ซม. กว้าง
๑.๒ ซม. เส้นโต ๕ มม. อักษรย่อทุกตัวมี
มหัพภาคอยู่ข้างหลัง
ค. ป้ายแบ่งเป็น ๓ บรรทัด ๆ หนึ่งห่างกัน ๑ ซม.
มีอักษรและตัวเลข ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

บรรทัดต้นมีอักษร น.ร. อยู่หน้า หมายความว่า
น้ำหนักของตัวรถ กลาง มีเลขบอกจำนวนน้ำหนัก
ของตัวรถ และสุดบรรทัด มีอักษร ก.ก. หมาย
ความว่า เป็น กิโลกรัม

บรรทัดกลาง มีอักษร น.บ. หมายความว่า
น้ำหนักบรรทุก กลางมีเลขบอกจำนวนน้ำหนัก
ที่อนุญาตให้บรรทุกได้ และสุดบรรทัดมีอักษร
ก.ก. หมายความว่า กิโลกรัม

บรรทัดสุด มีอักษร บ.ท. อยู่หน้า หมาย
ว่าบรรทุกคน กลางมีเลขบอกจำนวนคนที่อนุญาต

- ใหนักษณบัตรนั้นได้ และสุดท้ายมีคำว่าคน
- ฅ. บรรทัด กลาง และ บรรทัด สุด นั้น ถ้าบรรทัดใด
ไม่มีจำนวนเลขและมีเส้นขีดไว้ หมายถึง ไม่
อนุญาตให้รับทำการในขณะนั้น เส้นที่ขคน
ยาว ๒๕ มม. และโต ๕ มม.
- ง. ^๕พินทาสีดำ ตัวอักษร ตัวเลข และเส้นขีด ทาสีขาว
๕. ป้ายเลขทะเบียนรถพ่วง
- ก. ขนาดแผ่นป้ายกว้าง ๙๗ มม. ยาว ๓๗๕ มม.
- ข. มีตัวอักษรย่อ नामจังหวัด และตัวเลขอาหรับ
ซึ่งเป็นเลขหมายทะเบียน
- ค. ตัวอักษรซ้อนกันอยู่หน้าตัวเลข วางระยะพองาม
- ฅ. ตัวอักษรและตัวเลข มีขนาดสูง ๕ ซม. กว้าง
๔ ซม. แต่ตัวเลขกว้าง ๓ ซม. (เว้นแต่เลข ๑)
เส้นโต ๘ มม.
- ง. ^๕พินทาสีดำ ตัวอักษรและตัวเลขทาสีขาว
๖. แผ่นป้ายทุกชนิดต้องทำด้วยโลหะ
๗. อักษรย่อ नामจังหวัดมีปรากฏในท้ายกฎ
๘. เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปี หรือ
ประจำปีวัดมีลักษณะดังนี้

- ก. ตักรูปเป็นวงกลม ภายในวงกลมบอกจำนวน
แรงม้า รถหนัก น้ำหนักบรรทุก จำนวนคนนั่ง
ช้อรต รูปลักษณะ ชนิดของรถ ที่จดทะเบียน
ประเภทที่จะใช้เป็นสาธารณะ หรือส่วนบุคคล
คำภาษี เลขทะเบียน สีตัวรถ และเลขเครื่อง
มีส่วนระบายสีตามปี ตามงวด
- ข. วงกลมมีขนาดวัดผ่าศูนย์กลาง ๘ ซม.
- ค. เจ้าพนักงานทะเบียนลงนามและประทับตรากำกับ
- ข้อ ๔ รถยนต์ที่จดทะเบียนแล้ว ให้แสดงเครื่องหมาย
เหล่านี้ไว้ในรถยนต์ ตามที่กำหนดไว้ใน
๑. ป้ายเลขทะเบียนรถยนต์ที่มีเลขหมายตรงกับ
หนังสือสำคัญที่นายทะเบียนออกให้ ติดตั้งแน่น
ไว้ในที่ ๆ เห็นได้ง่ายแต่ไกลที่ข้างหน้ารถ และ
ข้างหลังรถ ข้างละ ๑ แผ่น รวม ๒ แผ่น
  ๒. เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปี หรือ
ประจำปี แสดงการเสียภาษีประจำปี หรือ
ประจำปี ต้องติดที่เสา หรือกระจกหน้ารถ
ให้เห็นได้ง่ายแต่ไกล รถจักรยานยนต์ให้ติด
ที่คันจับ

๓. รถยนต์สาธารณะ ที่จดทะเบียนเป็นรถบรรทุก
ของ หรือคนโดยสาร และรถยนต์ส่วนบุคคล
ที่จดทะเบียนเป็นรถบรรทุกของ จะต้องติดป้าย
บอกน้ำหนักบรรทุก และจำนวนคนเพิ่มขึ้นอีก
คนหนึ่งของคนขับทั้งข้างขวา และข้างซ้าย ข้างละ
๑ แผ่น ในที่ ๆ จะเห็นได้ง่ายทุกเมื่อ

ข้อ ๕ รถยนต์ที่จะเดินบนทางหลวงต้องมีขนาดกว้าง
ไม่เกิน ๒.๕๐ ม. และมีตัวถังยาว วัดจากศูนย์กลางของเพล
หลังไม่เกินกว่า ๑.๕๐ ม. น้ำหนักตัวรถรวมทั้งน้ำหนักบรรทุก
ต้องไม่หนักเกินกว่า ๔,๐๐๐ ก.ก.

ข้อ ๖ รถยนต์ที่มีขนาดน้ำหนักไม่ถึง ๓,๐๐๐ ก.ก.
ห้ามไม่ให้ไต่ข้างดิน ส่วนกว้างของยางดินจะต้องกว้างพอที่
จะทานน้ำหนักตัวรถ และน้ำหนักบรรทุกรวมกัน คิดเฉลี่ย
ล้อหนึ่ง ไม่เกินกว่า ๑๐๐ ก.ก. ต่อ ๑ ซม.

ข้อ ๗ รถยนต์สาธารณะและส่วนบุคคลที่ได้จดทะเบียน
บรรทุกของนั้น ของที่จะบรรทุก ส่วนกว้างจะต้องไม่ยื่นข้าม
บังโคลน ส่วนยาวข้างท้ายรถจะต้องไม่ยื่นจากตัวถังออกไป
มากกว่า ๒ ม. ส่วนยาวข้างหน้ารถจะต้องไม่ยื่นเกินออกไป
จากที่กันชนหรือหน้าหม้อ ส่วนความสูงต้องไม่สูงกว่า

๒.๕๐ ม. วิศวจากพื้นดินขึ้นไป แต่ถ้ำของและนำหน้ากระวาง
บรรทุกรวมทั้งตัวรถเพลานึ่งต้องไม่หนักเกิน ๓,๐๐๐ ก.ก.
ถ้ำของหีบบรรทุคนั้นมีขนาดเกินกว่าที่กำหนดมานี้ และจะถอด
ออกเป็นชิ้นไม่ได้ ต้องขออนุญาตจากนายทะเบียนเสียก่อน
เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะบรรทุกได้

การบรรทุกของนั้น จะต้องไม่ให้ส่วนใดของๆ นั้น ลากถู
ไปกับถนน หรือตกเรี่ยราดตามถนน ถ้ำสิ่งของหีบบรรทุก
นั้น เป็นของที่อาจปลิว พุ่งได้ เช่นปูนขาว หรือขี้เถ้า
หรือเป็นสิ่งที่โสโครก จึงต้องหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งปกปิด หรือ
ทำเครื่องป้องกันอย่าให้สิ่งของหีบบรรทุคนั้นปลิว พุ่งหรือมีกลิ่น
ออกให้เป็นที่รำคาญหรือรังเกียจแก่สาธารณชนได้

รถยนต์สาธารณะ ที่ได้จดทะเบียนเป็นรถโดยสาร ให้
กำหนดที่นั่ง ๔๐ ชม. ต่อ ๑ คน เด็กอายุ ๑๐ ปีลงมา
ให้นับ ๒ คน เท่ากับผู้ใหญ่ ๑ คน ที่นั่งตอนคนขับรถนั่ง
ไม่อนุญาตให้นั่งเกินกว่า ๒ คน รวมทั้งคนขับรถยนต์ จะเพิ่ม
ที่นั่งขึ้นในรถให้มากกว่าที่ได้ทำมาจากโรงงานสร้างรถยนต์นั้น
ไม่ได้เป็นอันขาด

ข้อ ๘ รถยนต์ดีรระวางพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์
ขึ้น ต้องมีโคมไฟโดยมีกำหนดดังนี้

๑. รถยนต์ชนิด ๒ ล้อ ให้มีโคมไฟแสงขาวข้างหน้ารถดวงหนึ่ง มีแสงสว่างส่องไปข้างหน้าเห็นพื้นทางได้ชัดในระยะทางไม่น้อยกว่า ๒๐ เมตร ถ้ามีรถพ่วงข้าง ให้มีโคมไฟแสงขาวเพิ่มขึ้นที่ข้างหน้ารถพ่วงดวงหนึ่งตรงมุมข้างนอก เพื่อให้เห็นส่วนกว้างของรถนั้น
๒. รถยนต์ชนิดตั้งแต่ ๓ ล้อขึ้นไป ให้มีโคมไฟแสงขาวข้างหน้ารถข้างละดวง ให้เห็นส่วนกว้างของรถ และให้เปิดได้ในระดับเท่ากัน มีแรงไฟเท่ากันทั้งสองข้าง แสงสว่างต้องส่องไปข้างหน้าให้เห็นพื้นทางได้ชัดในระยะไกลไม่น้อยกว่า ๒๐ เมตร
๓. รถยนต์ทุกชนิดต้องมีโคมไฟแสงแดงอยู่ที่ท้ายรถส่องตรงไปข้างหลัง และมีแสงขาวส่องตรงไปที่เลขหมายทะเบียนรถให้เห็นตัวเลขได้ชัดในระยะ ๒๐ เมตร
๔. โคมไฟข้างหน้ารถยนต์ ต้องมีเครื่องป้องกันไม่ให้แสงไฟบาดตาผู้เคี้ยวทาง หรือผู้ขับรถด้วยกัน ตามแต่นายทะเบียนจะกำหนดหรืออนุมัติให้ใช้

- ข้อ ๘ รถยนต์ชนิด ๒ ล้อ ใหม่เครื่องห้ามล้อ ๑ เครื่อง
รถยนต์ชนิด ๓ ล้อขึ้นไป ใหม่ห้ามล้อ ๒ เครื่อง
คือห้ามล้อด้วยเท้าเครื่องหนึ่ง และห้ามล้อด้วย
มือเครื่องหนึ่ง ซึ่งเมื่อใช้ห้ามลงแล้ว จักคงห้าม
อยู่จนปลดออก
- ข้อ ๑๐ รถยนต์ที่ใช้อยู่ต้องมีแตรที่ตั้งแต่พอสมควร ห้าม
มิให้ใช้แตรอันมีเสียงอูตตรี ซึ่งนายทะเบียน
เห็นว่าไม่สมควร
- ข้อ ๑๑ ห้ามมิให้ใช้รถยนต์ที่ไม่มีเครื่องระงับเสียง หรือ
รถยนต์ที่มีท่อไอเสียพ่นฝุ่นใหญ่
- ข้อ ๑๒ รถยนต์ที่ใช้อยู่ต้องมีเครื่องมองข้างหลังติดไว้ใน
ที่ ๆ คนขับ สามารถจะเห็น สิ่งที่อยู่ข้างหลังรถ
ยนต์ที่ขับได้ง่าย
- ข้อ ๑๓ ห้ามมิให้ใช้รถยนต์ที่มีล้ออย่างอื่นนอกจากล้อยาง
เคีรบนถนน หรือทางหลวง เว้นไว้แต่ได้รับ
อนุญาตพิเศษจากนายทะเบียนเป็นหนังสือ
- ข้อ ๑๔ รถยนต์ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้บรรทุกคนโดยสาร
นั้น จะต้องมีการทึนกันแดด มีที่นั่งห้อยเท้า
111 ตรึงแน่น กับพื้นตัวถัง มีพนักที่แข็งแรง

สำหรับพืง และมีมันกันข้างตัวรด มันนั้นจะ
ต้องมีเครื่องบ้องกันไม่ให้ปลิวออกไปพ้นตัวรด

ข้อ ๑๕ วิธีคำนวณแรงม้าตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓
อนุมาตรา ๘ นั้น ให้คำนวณตามตำหรับ ดังนี้

$$\text{แรงม้า} = 0.06 \text{ ส }^2 \text{ จ}$$

ส = วัตต์ผ่าศูนย์กลางของ

รูกงสูบเป็นเซนติเมตร

จ = จำนวนสูบ

ข้อ ๑๖ ให้เรียกเงินค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนประจำปี
สำหรับรถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์คันละ
๑ บาท

ข้อ ๑๗ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ให้เรียกประจำปี
๕ บาท

ข้อ ๑๘ ค่าใบอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายพิเศษให้เรียกปีละ
๑๐๐ บาท

ข้อ ๑๙ ค่าธรรมเนียมเพิ่มตามมาตรา ๒๕ ให้เรียกงวดละ
๕ บาท

ข้อ ๒๐ จำนวนคนที่อนุญาตให้บรรทุกได้ตั้งที่ปรากฏใน
หนังสือสำคัญที่ดี เครื่องหมายทะเบียนสำหรับ
ติดรถยนต์ที่ดี และในแผ่นป้ายที่ดี ให้รวมทั้ง

คนขับรถยนต์ตลอดจนถึงผู้อื่นที่ไปกับรถยนต์
คันนั้นด้วยทั้งสิ้น

ข้อ ๒๑ ให้เรียกค่าใบแทนใบอนุญาตที่สูญหายหรือชำรุด
ฉบับละ ๑ บาท

ค่าแผ่นเครื่องหมายพิเศษ แผ่นละ ๒ บาท

ค่าแผ่นเครื่องหมายเลขทะเบียน แผ่นละ ๑ บาท

ค่าใบแทนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี

ที่สูญหายหรือชำรุด แผ่นละ ๑ บาท

ค่าเครื่องหมายคนขับรถยนต์สาธารณะ แผ่น
ละ ๒ บาท

ค่าแผ่นเครื่องหมายกำหนดน้ำหนักบรรทุกของ
และคน แผ่นละ ๕๐ สตางค์

ค่าแก้ไขทะเบียนเปลี่ยนเจ้าของ ครั้งละ ๑ บาท

ค่าอนุญาตคืนทะเบียน ครั้งละ ๑ บาท

ค่าแบบพิมพ์สำหรับทำคำขอและแบบพิมพ์ต่าง ๆ
แผ่นละ ๕ สตางค์

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

บัญชีอักษรย่อ नामจังหวัด ในกรุงเทพมหานคร

จังหวัด	อักษรย่อ	หมายเหตุ
พระนคร	ก.ท.	
ธนบุรี	ธ.น.	
สมุทรปราการ	ส.ป.	
พระประแดง	พ.ป.	
มีนบุรี	ม.บ.	
นนทบุรี	น.บ.	

11/10/2566

๕๐

กฎเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม
ออกตามความในมาตรา ๔๒

แห่ง

พระราชบัญญัติรถยนต์ พุทธศักราช ๒๔๗๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติ
รถยนต์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์
และคมนาคม ออกกฎไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ นำหนักบรรทุกและจำนวนคนโดยสาร ให้
กำหนดดังนี้

- ก. รถยนต์สาธารณะหรือรถยนต์ส่วนบุคคลที่จะจดทะเบียนเป็นรถบรรทุกของ ให้กำหนดนำหนักบรรทุกตามที่นายทะเบียนจะกำหนดให้ อนุโลมตามหนังสือสำคัญของบริษัทที่สร้างรถยนต์นั้น ๆ
- ข. รถยนต์สาธารณะที่ต่อตัวถังมีที่นั่งรับส่งคนโดยสารชนิดออมนิบัส ให้กำหนดที่นั่งอย่างมากที่สุดหนึ่งไม่เกิน ๒๐ คน เด็กอายุ ๑๐ ปีลงมา ให้นับ ๒ คน เท่ากับผู้ใหญ่ ๑ คน

- ค. รถยนต์สาธารณะประทุนหรือเก๋ง ให้กำหนดที่นั่งอย่างมากเท่าจำนวนที่นั่งที่มีอยู่ในรถคันนั้น แต่คนหนึ่งต้องกำหนดที่นั่งให้ไม่ต่ำกว่า ๔๐ ซม.
- ข้อ ๒. สีและเครื่องหมายรถยนต์สาธารณะ ให้มีอักษร "จ" ขนาดสูง ๑๐ ซม. สีขาว อยู่ข้างท้ายรถยนต์
- ข้อ ๓. คนขับรถยนต์สาธารณะต้องแต่งกายสะอาดเรียบร้อย สวมเสื้อมีเครื่องหมายรูปไข่ ขอบเป็นลวดยาว ๔ ซม. สูง ๒.๕ ซม. มีอักษรย่อ नामจังหวัดและเลขอาหรับตรงกับใบอนุญาต พื้นสีแดง ตัวอักษรและตัวเลขสีขาว ติดที่หน้าอกข้างซ้าย
- ข้อ ๔. ขนาดแผ่นป้ายและเครื่องหมายอื่น ๆ มีกำหนดและลักษณะดังนี้
๑. ป้ายเลขทะเบียนรถยนต์ชนิดตั้งแต่ ๓ ต้อขึ้นไป
    - ก. แผ่นป้ายมีขนาดกว้าง ๑๔ ซม. ยาว ๔๐ ซม.
    - ข. มีอักษรย่อ नामจังหวัดและเลขอาหรับซึ่งเป็นเลขหมายทะเบียน
    - ค. ตัวอักษรซ้อนกันอยู่หน้าตัวเลข ระยะช่องไฟห่างกัน ๑. ซม.

- ฅ. ตัวอักษรมีขนาดสูง ๖ ซม. กว้าง ๖ ซม. ตัวเลขมีขนาดสูง ๑๐ ซม. กว้าง ๖ ซม. เส้นโต ๑.๕ ซม.
- ง. พื้นป้ายทาสีดำ ตัวอักษรและตัวเลขทาสีขาว
๒. ป้ายพิเศษสำหรับผู้ซ่อมหรือขายรถยนต์
- ก. ขนาดและลักษณะ อย่างเดียวกับกับป้ายเลขทะเบียนรถยนต์ เว้นแต่พื้นทาสีแดง ตัวอักษรและตัวเลขทาสีขาว
๓. ป้ายเลขหมายทะเบียนรถยนต์ชนิด ๒ ล้อ
- ก. แผ่นป้ายมีขนาดกว้าง ๖.๕ ซม. ยาว ๒๕ ซม.
- ข. มีอักษรย่อ नामจังหวัด และเลขอาหรับซึ่งเป็นเลขหมายทะเบียน
- ค. ตัวอักษรอยู่หน้าตัวเลขเรียงกันไม่ มีระยะห่างกัน ๑ ซม. มีหมัดปกาคั่นหลังตัวอักษรทุกตัว
- ฅ. ตัวอักษรและตัวเลขมีขนาดสูง ๕ ซม. กว้าง ๓ ซม. (วัดริมหน้าถึงริมหลัง เว้นแต่เลข ๑) เส้นโต ๗ มม.
- ง. พื้นป้ายทาสีดำ ตัวอักษรและตัวเลขทาสีขาว

จ. บ้ายสำหรับติดข้างหน้ารถ ต้องมีบายขนาดเดียวกัน ๒ แผ่น ติดประกบแน่น เพื่อให้ให้เห็นตัวอักษรและตัวเลขได้ทั้งข้างซ้ายและข้างขวา

๔. บายบอกนำหน้าบรรทุกและจำนวนคน

ก. ขนาดแผ่นบายยาว ๒๒ ซม. กว้าง ๑๐ ซม.

ข. อักษรย่อ และตัวเลขมีขนาดสูง ๒ ซม. กว้าง ๑.๒ ซม. เส้นโต ๕ มม. อักษรย่อทุกตัวมีมัพภาคอยู่ข้างหลัง

ค. บายนี้แบ่งเป็น ๓ บรรทัด ๆ หนึ่งห่างกัน ๑ ซม. มีอักษรและตัวเลขซึ่งมีความหมายดังนี้

บรรทัดต้นมีอักษร น.ร. อยู่หน้า หมายความว่า
ว่า นำหน้าของตัวรถ กลางมีเลขบอกจำนวน
นำหน้าของตัวรถ และสุดบรรทัดมีอักษร ก.ก.
หมายความว่า เป็นกิโกลรัม

บรรทัดกลางมีอักษร น.บ. หมายความว่านำหน้า
บรรทุก กลางมีเลขบอกจำนวนนำหน้าที่อนุญาต
ให้บรรทุกได้ และสุดบรรทัดมีอักษร ก.ก.
หมายความว่า กิโกลรัม

- บรรทัดสุดท้ายอักษร บ.ท. อยู่หน้า หมายถึง บรรทุกคน กลางมีเลขบอกจำนวนคนที่อนุญาตให้นั่งบนรถยนต์นั้นได้ และสุดท้ายมีคำว่าคน
- ฅ. บรรทัดกลางและบรรทัดสุดท้าย ถ้าบรรทัดใด ไม่มีจำนวนเลขและมีเส้นขีดไว้ หมายถึง ไม่อนุญาตให้รับทำการในขณะนั้น เส้นที่ขีดนี้ ยาว ๒๕ ม.ม. และโต ๕ ม.ม.
- ง. ^๕ พันทาสีดำ ตัวอักษรตัวเลขและเส้นขีดทาสีขาว
๕. ป้ายเลขทะเบียนรถพ่วง
- ก. ขนาดแผ่นป้ายกว้าง ๕๗ ม.ม. ยาว ๓๗๕ ม.ม.
- ข. มีตัวอักษรย่อ नामจังหวัด และตัวเลขอาหรับซึ่งเป็นเลขหมายทะเบียน
- ค. ตัวอักษรอยู่หน้าตัวเลขเรียงกันไป วางระบะพองาม
- ฅ. ตัวอักษรและตัวเลข มีขนาดสูง ๕ ซม. กว้าง ๔ ซม. แต่ตัวเลขกว้าง ๓ ซม. (เว้นแต่ เลข ๑) เส้นโต ๘ ม.ม.
- ง. ^๕ พันทาสีดำ ตัวอักษรและตัวเลขทาสีขาว

๖. แผ่นป้ายทุกชนิดต้องทำด้วยโลหะ
๗. อักษรย่อ नामจังหวัดมีปรากฏในท้ายกฏนี้
๘. เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปี หรือ ประจำปี
ประจำปี มีลักษณะดังนี้
- ก. จัดรูปเป็นวงกลม ภายในวงกลมบอกจำนวน
แรงม้า รถหนัก น้ำหนักบรรทุก จำนวนคนนั่ง
ซอรถ รูปลักษณะ ชนิดของรถที่จดทะเบียน
ประเภทที่จะใช้เป็นสาธารณหรือส่วนบุคคล คำ
ภาษี เลขทะเบียน สีตัวรถ และเลขเครื่อง มี
ส่วนระบายสีตามปี ตามงวด
- ข. วงกลมมีขนาดวัดผ่าศูนย์กลาง ๘ ซม.
- ค. เจ้าพนักงานทะเบียนลงนามและประทับตรากำกับ
- ข้อ ๕. รถยนต์ที่จดทะเบียนแล้ว ให้แสดงเครื่องหมาย
เหล่านี้ไว้ในรถยนต์ ตามที่กำหนดไว้
๑. ป้ายเลขทะเบียนรถยนต์ ที่มีเลขหมายตรงกับ
หนังสือสำคัญ ที่นายทะเบียนออกให้ ติดตั้ง
แน่นไว้ในที่ ๆ เห็นได้ง่ายแต่ไกล • ที่ข้างหน้า
รถและข้างหลังรถข้างละ ๑ แผ่น รวม ๒ แผ่น

๒. เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปี หรือ ประจํางวด แสดงการเสียภาษีประจำปีหรือ ประจํางวด ต้องติดที่เสาหรือกระจกหน้ารถ ให้ เห็นได้ง่ายแต่ไกล รถจักรยานยนต์ให้ติดที่ คันจับ
๓. รถยนต์สาธารณะที่จดทะเบียนเป็นรถบรรทุกของ หรือคนโดยสาร และรถยนต์ส่วนบุคคลที่จดทะเบียนเป็นรถบรรทุกของ จะต้องติดป้ายบอก นํ้าหนักบรรทุกและจำนวนคนเพิ่มขึ้นอีก ๓ ที่นั่ง ของคนขับทั้งข้างขวาและข้างซ้าย ข้างละ ๑ แผ่น ในที่ ๆ จะเห็นได้ง่ายทุกเมื่อ
- ข้อ ๖. รถยนต์ที่จะเดินบนทางหลวง ต้องมีขนาดกว้าง ไม่เกิน ๒.๕๐ ม. และมีตัวถังยาว วัดจากศูนย์กลาง ของเพลาลัง ไม่เกินกว่า ๑.๕๐ ม. นํ้าหนัก ตัวรถรวมทั้งนํ้าหนักบรรทุก ต้องไม่หนักเกินกว่า ๔,๐๐๐ ก.ก.
- ข้อ ๗. รถยนต์ที่มีขนาดนํ้าหนักไม่ถึง ๓,๐๐๐ ก.ก. ห้าม ไม่ให้ใช้ยางตัน ส่วนกว้างของยางตันจะต้องกว้างพอที่จะทานนํ้าหนักตัวรถ และนํ้าหนักบรรทุก

รวมกัน กิจเฉลี่ยล้อยหนึ่งไม่เกินกว่า ๑๐๐ ก.ก.
ต่อ ๑ ช.ม.

ข้อ ๘. รถยนต์สาธารณะและส่วนบุคคลที่ได้จดทะเบียน
บรรทุกของนั้น ของที่จะบรรทุก ส่วนกว้างจะ
ต้องไม่ยื่นข้ามบังโคลน ส่วนยาวข้างท้ายรถ
จะต้องไม่ยื่นจากตัวถังออกไปมากกว่า ๒ ม. ส่วน
ยาวข้างหน้ารถ จะต้องไม่ยื่นเกินออกไปจากที่
กันชนหรือหน้าหม้อ ส่วนความสูงต้องไม่สูงกว่า
๒.๕๐ ม. วัดจากพื้นดินขึ้นไป แต่ถ้ำของและ
น้ำหนักระวางบรรทุกรวมทั้งตัวรถเพลหาหนึ่งต้องไม่
หนักเกิน ๓,๐๐๐ ก.ก. ถ้ำของที่บรรทุกนั้นมี
ขนาดเกินกว่าที่กำหนดมานี้ และจะถอดออก
เป็นชั้นไม่ได้ ต้องขออนุญาตจากนายทะเบียน
เสียก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะบรรทุกได้

การบรรทุกของนั้น จะต้องไม่ให้ส่วนใด
ของ ๆ นั้นลากถูไปกับถนนหรือตกเรี่ยราดตาม
ถนน ถ้ำสิ่งของที่บรรทุกนั้นเป็นของที่มีลักษณะ
อาจปลิวพุ่งได้ เช่น ปูนขาวหรือขี้เถ้าหรือเป็น

สิ่งที่โสโครก จักต้องหาสิ่งหนึ่งสิ่งใดปกปิด
หรือทำเครื่องป้องกันอย่าให้สิ่งของที่บรรทุกัน
ปลิวพุ่งหรือมีกลิ่นออก ให้เป็นที่รำคาญหรือรัง
เกี้ยวแก่สาธารณชนได้

รถยนต์ สาธารณที่ใด จดทะเบียน เป็นรถ
โดยสาร ให้กำหนดที่นั่ง ๔๐ ซม. ต่อ ๑ คน
เด็กอายุ ๑๐ ปีลงมา ให้นับ ๒ คน เท่ากับผู้ใหญ่
๑ คน ที่นั่งตอนคนขับรถนั่งไม่อนุญาตให้นั่ง
เกินกว่า ๒ คน รวมทั้งคนขับรถ จะเพิ่ม
ที่นั่งขึ้นในรถยนต์ ให้มากกว่าที่ได้ทำมาจากโรงงาน
สร้างรถยนต์นั้น ไม่ได้เป็นอันตราย

ข้อ ๘. รถยนต์เคีรระวางพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์
ขึ้น ต้องมีโคมไฟโดยมีกำหนด ดังนี้

๑. รถยนต์ชนิด ๒ ล้อ ให้มีโคมไฟแสงขาวข้างหน้า
รถดวงหนึ่ง มีแสงสว่างส่องไปข้างหน้า เห็นพื้นทางได้ชัด
ในระยะทางไม่น้อยกว่า ๒๐ เมตร ถ้ามีรถพ่วงข้างหน้าให้มี
โคมไฟแสงขาวเพิ่มขึ้นที่ข้างหน้ารถพ่วงดวงหนึ่ง ตรงมุมข้าง
นอกเพื่อให้เห็นส่วนกว้างของรถนั้น

๒. รถยนต์ชนิดตั้งแต่ ๓ ล้อขึ้นไป ให้มีโคมไฟแสงขาวข้างหน้ารถข้างละดวง ให้เห็นส่วนกว้างของรถ และให้เปิดไว้ในระดับเท่ากัน มีแรงไฟเท่ากันทั้งสองข้าง แสงสว่างต้องส่องไปข้างหน้าให้เห็นพ้นทางได้ชัดในระยะไกล ไม่น้อยกว่า ๒๐ เมตร

๓. รถยนต์ทุกชนิดต้องมีโคมไฟแสงแดงอยู่ที่ท้ายรถส่องตรงไปข้างหลัง และมีแสงขาวส่องตรงไปที่เลขหมายทะเบียนรถ ให้เห็นตัวเลขได้ชัดในระยะ ๒๐ เมตร

๔. โคมไฟข้างหน้ารถยนต์ ต้องมีเครื่องป้องกันไม่ให้แสงไฟบาดตาผู้เดินทางหรือผู้ขับรถด้วยกัน ตามแต่นายทะเบียนจะกำหนดหรืออนุมัติให้ใช้

ข้อ ๑๐ รถยนต์ชนิด ๒ ล้อ ให้มีห้ามล้อ ๑ เครื่อง รถยนต์ชนิดตั้งแต่ ๓ ล้อขึ้นไป ให้มีห้ามล้อ ๒ เครื่อง คือห้ามล้อด้วยเท้าเครื่องหนึ่ง และห้ามด้วยมือเครื่องหนึ่ง ซึ่งเมื่อใช้ห้ามลงแล้ว จักคงห้ามอยู่จนปลดออก

ข้อ ๑๑ รถยนต์ที่ไซ้อยู่ต้องมีแตรที่ตั้งแต่พอสมควร ห้ามมิให้ใช้แตรอันมีเสียงอูตติ ซึ่งนายทะเบียนเห็นว่าไม่สมควร

ข้อ ๑๒ ห้ามมิให้ใช้รถยนต์ที่ไม่มีเครื่องระงับเสียง หรือ
รถยนต์ที่มีท่อไอเสียพ่นฝุ่นให้พุ่ง

ข้อ ๑๓ รถยนต์ที่ใช้อยู่ต้องมีเครื่องมองข้างหลังติดตั้งไว้
ในที่ ๆ คนขับสามารถจะเห็นสิ่งที่อยู่ข้าง หลังรถยนต์ที่ขับ
ได้ง่าย

ข้อ ๑๔ ห้ามมิให้ใช้รถยนต์ที่มีล้ออย่างอื่น นอกจาก
ล้อยาง เดิรบนถนนหรือทางหลวง เว้นไว้แต่ได้รับ
อนุญาตพิเศษจากนายทะเบียนเป็นหนังสือ

ข้อ ๑๕ รถยนต์ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้บรรทุกคนโดยสาร
นั้น จะต้องมียุ่ประทุนกันแดด มีที่นั่งห้อยเท้าตรงแนบกับพื้น
ตัวถึง มีพนักที่แข็งแรงสำหรับพิง และมีมานกันข้างตัวรถ
มานนั้นจะต้องมีเครื่องบ้องกันไม่ให้ปลิวออกไปพ้นตัวรถ

ข้อ ๑๖ วิธีคำนวณแรงม้า ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓
อนุมาตรา ๘ นั้น ให้คำนวณตามตำหรับ ดังนี้

$$\text{แรงม้า} = 0.06 \text{ ส }^2 \text{ จ}$$

ส = วัดผ่าศูนย์กลางของรูกลูกสูบเป็น
เซนติเมตร

จ = จำนวนสูบ

ข้อ ๑๗ ให้เรียกเงินค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนประจำปี สำหรับรถจักรยานยนต์ หรือรถยนตร์ คันละ ๑ บาท

ข้อ ๑๘ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขับรถยนตร์ ให้เรียกประจำปี ๆ ละ ๕ บาท

ข้อ ๑๙ ค่าใบอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายพิเศษ ให้เรียกปีละ ๑๐๐ บาท

ข้อ ๒๐ ค่าธรรมเนียมเพิ่มตามมาตรา ๒๕ ให้เรียกงวดละ ๕ บาท

ข้อ ๒๑ จำนวนคนที่อนุญาตให้บรรทุกได้ ตั้งที่ปรากฏในหนังสือสำคัญที่ดี เครื่องหมายทะเบียนสำหรับรถยนตร์ที่ดี และในแผ่นป้ายที่ดี ให้รวมทั้งคนขับรถยนตร์ตลอดจนถึงผู้คนที่ไปกับรถยนตร์คนนั้นด้วยทั้งสิ้น

ข้อ ๒๒ ให้เรียกค่าใบอนุญาตที่สูญหาย หรือชำรุดฉบับละ ๑ บาท

ค่าแผ่นเครื่องหมายพิเศษ แผ่นละ ๒ บาท

ค่าแผ่นเครื่องหมายเลขทะเบียน แผ่นละ ๑ บาท

ค่าใบแทนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีที่สูญหายหรือชำรุด แผ่นละ ๑ บาท

ค่าเครื่องหมายคนขับรถยนต์สาธารณะ แผ่นละ ๒ บาท
ค่าแผ่นเครื่องหมายกำหนดน้ำหนักบรรทุกของและคน
แผ่นละ ๕๐ สตางค์

ค่าแท่งทะเบียนเปลี่ยนเจ้าของ ครั้งละ ๑ บาท

ค่าอนุญาตคันทะเบียน ครั้งละ ๑ บาท

ค่าแบบพิมพ์สำหรับทำคำขอ และแบบพิมพ์ต่างๆ แผ่นละ
๕ สตางค์

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

นายพลเอก บุรฉัตรไชยากร

เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม หน้า ๕๖)

บัญชีอักษรย่อรายนามจังหวัดในหัวเมืองมณฑลต่าง ๆ

จังหวัด	อักษรย่อ	หมายเหตุ
อยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง ปทุมธานี ชัยนาท	อ.ย. ล.บ. ส.ร. ส.ห. อ.ง. ป.ท. ช.น.	
จันทบุรี ระยอง ตราด	จ.บ. ร.ย. ต.ค.	
นครปฐม สุพรรณบุรี สมุทรสาคร	น.ฐ. ส.พ. ส.ค.	
นครราชสีมา บุรีรัมย์ ชัยภูมิ อุบลราชธานี ขอนแก่น	น.ม. บ.ร. ช.ย. อ.บ. ข.ข.	

จังหวัด	อักษรย่อ	หมายเหตุ
สุรินทร์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธุ์ อุดร หนองคาย สกลนคร ขอนแก่น นครพนม เลย	ส.ท. ร.อ. ม.ค. ก.ส. อ.ร. น.ค. ส.ก. ข.ก. น.พ. ล.ย.	
นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท กำแพงเพชร ตาก	น.ว. อ.ท. ช.น. ก.พ. ต.ก.	
สงขลา นครศรีธรรมราช พัทลุง สุราษฎร์ธานี ชุมพร	ส.ข. น.ศ. พ.ท. ส.น. ช.พ.	

จังหวัด	อักษรย่อ	หมายเหตุ
หลังสวน	ล.ส.	
สตูล	ส.ต.	
ปัตตานี	ป.น.	
สายบุรี	ส.บ.	
ยะลา	ย.ล.	
นราธิวาส	น.ธ.	
(อำเภอเบตง)	บ.ต.	
ฉะเชิงเทรา	ฉ.ช.	
ปราจีนบุรี	ป.จ.	
นครนายก	น.ย.	
ชลบุรี	ช.ล.	
กระบี่บุรี	ก.บ.	
พิษณุโลก	พ.ล.	
อุดรดิษฐ์	อ.ด.	
พิจิตร	พ.จ.	
สุโขทัย	ส.ท.	
สวรรคโลก	ส.ว.	
เพชรบูรณ์	พ.ธ.	
หล่มสัก	ล.ม.	

จังหวัด	อักษรย่อ	หมายเหตุ
เชียงใหม่	ช.ม.	
เชียงราย	ช.ร.	
แม่ฮ่องสอน	ม.ส.	
ลำพูน	ล.พ.	
แพร่	พ.ร.	
ลำปาง	ล.ป.	
น่าน	น.น.	
ภูเก็ต	ภ.ก.	
พังงา	พ.ง.	
ตรัง	ต.ร.	
ระนอง	ร.น.	
กระบี่	ก.ร.	
ตะกั่วป่า	ต.ป.	
ราชบุรี	ร.บ.	
กาญจนบุรี	ก.ญ.	
เพชรบุรี	พ.บ.	
ประจวบคีรีขันธ์	ป.ข.	
สมุทรสงคราม	ส.ส.	

ประกาศ

ยกเว้นเงินอากรค่านาคูโค ในท้องที่อำเภอ
เดิมบาง และอำเภอนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
จำนวน พ.ศ. ๒๔๗๑ รวม ๓ ตำบล

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติรับพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศว่า ตามพระราชบัญญัติลักษณะเก็บเงินอากรค่านา ร.ศ. ๑๑๕ มีข้อความกำหนดไว้ว่า นาคูโคตำบลใดทำไม่ได้ผล เสียหายไปด้วยอุบัติเหตุอันพ้นวิสัยที่จะป้องกันได้ เช่นน้ำน้อยหรือมากเกินไป เป็นต้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลดหย่อนเงินอากรค่านาตามสมควรนั้น

บัดนี้ ปรากฏว่าการทำนาคูโคของราษฎรตำบลวังศรีราช ท้องที่อำเภอเดิมบาง ตำบลกระเสี้ยว ตำบลวัดไทรย์ ท้องที่อำเภอนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน พ.ศ. ๒๔๗๑ ราษฎรได้เพาะปลูกต้นเข้าลงในที่นาแล้ว ภายหลังได้เกิดอุบัตเหตุ น้ำน้อยไม่พอหล่อเลี้ยงต้นเข้า กระทำให้ต้นเข้าที่เพาะปลูกไว้แห้งมันเสียหายไม่ได้ผล จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้นเงินอากรค่านาคูโคใน ๓ ตำบลนี้

11/10/2556

๖๘

ณะเพาะที่ได้รับความสะดวกเสียหยาเป็นจำนวนเนื้อที่ ๑๐,๔๗๑ ไร่
๒ งาน เงินอากร ๑๐,๕๓๐ บาท ๒๖ สตางค์ เพื่อบำรุง
การทำนาของราษฎรไว้ปีหนึ่ง

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระยาโกมารกุลมนตรี

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑ มิถุนายน หน้า ๗๔)

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่องงดเก็บเงินค่าใบอนุญาตร่อนหาแร่

ด้วยความทรงทราบได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่าราษฎรที่หา
เลี้ยงชีพในการร่อนหาแร่ทุกวันนี้ ได้รับประโยชน์ไม่ใคร่
เหลือพอแก่การที่จะต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ร่อน
หาแร่ เนื่องจากต้นทุนมีราคาตกต่ำมาก จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้งดการเก็บเงินค่าธรรมเนียมใบ
อนุญาตร่อนหาแร่ตามกฎหมายฉบับตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน
พ.ศ. ๒๔๖๓ จากผู้ที่มาขอใบอนุญาตร่อนหาแร่ไว้ชั่วคราว
ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

เจ้าพระยาพลเทพ

เสนาบดีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑ มิถุนายน หน้า ๓๕)

ประกาศกระทรวงธรรมการ
เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลท่าคันโท ซึ่งแยกจากตำบลโคกเครือ
ท้องที่อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ด้วยมณฑลนครราชสีมาแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครอง
ได้แยกหมู่บ้านในตำบลโคกเครือ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัด
กาฬสินธุ์ ตั้งขึ้นเป็นอีกตำบลหนึ่ง เรียกว่าตำบลท่าคันโท
ขึ้นอยู่กับท้องที่อำเภอเดียวกัน ตำบลโคกเครือ ได้ประกาศ
ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑
มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้ว เหตุฉะนั้นจึงประกาศยืนยัน
ความเห็นว่า ตำบลท่าคันโท ซึ่งแยกมาจากตำบลโคกเครือได้
ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้วด้วย
ประกาศตั้งแต่วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
ธานีวัต มหาอำมาตย์เอก
เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑ มิถุนายน หน้า ๗๖)

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น
เพื่อสร้างสถานที่สำหรับทางรถไฟตอนสถานีบางซื่อ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบทั่วกันว่า

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น เพื่อสร้างทางรถไฟต่อสายรถไฟหลวงฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก ตอนที่ ๑ ตั้งแต่ทางรถไฟสายเหนือที่ กิโลเมตร ๘ ๕๐๐ ถึงแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก ลงวันที่ ๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓ ซึ่งกรมรถไฟหลวงได้จัดซื้อไว้บ้าง และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ปลดปล่อยให้เจ้าของครอบครองถือกรรมสิทธิ์ไปตามเดิม เพื่อพ้นจากการบังคับซื้อไปบ้างบางรายนั้น

บัดนี้ปรากฏว่า จำนวนที่ดินเท่าที่ได้จัดซื้อไว้แล้วที่ตำบลบางซื่อยังไม่พอกับความต้องการ ทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควรจะให้กรมรถไฟหลวงจัดการซื้อเพิ่มเติมอีกเพื่อให้พอแก่การที่จะดำเนินการต่อไป

โดยเหตุนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาไว้มีข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ ให้เรียกว่าพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น เพื่อสร้างสถานที่สำหรับทางรถไฟตอนสถานีบางซื่อ พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้กรมรถไฟหลวงเป็นธุระในเรื่องจัดหาซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นตามที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อก่อสร้างสถานที่สำหรับทางรถไฟดังที่กล่าวมาแล้ว

มาตรา ๓ ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น และนามเจ้าของที่ดินที่จะต้องจัดซื้อนั้น มีระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ และให้กรมรถไฟหลวงทำแผนที่แสดงเขตต์ที่ดินที่ต้องประสงค์ กล่าวคือ เส้นหมายและกำหนดเขตต์ที่ดินทุกรายที่ต้องการซื้อไว้หมดทั้งแปลงหรือแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งติดไว้ในท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ด้วย

บัญชีรายชื่อเจ้าของที่ดินกับแผนที่แสดงเขตต์ที่จะต้องซื้อซึ่งติดไว้ในท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ นั้นนับว่าเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๔ ให้กรมรถไฟหลวงคัดสำเนาบัญชีรายชื่อข้างที่มออยู่ข้างท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ โดยมีเจ้าหน้าที่บรรจง

พร้อมด้วยแผนที่มอบไว้ ณ ที่ทำการ กรมรถไฟหลวง จังหวัด
พระนคร ที่กระทรวงเกษตรราธิการ และที่หอทะเบียนที่ดิน
กับที่หัวหน้ากรมอำเภอซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่ต้อง
การชื้อนั้นตั้งอยู่

บรรดาบุคคลผู้เกี่ยวข้องมีทางได้ทางเสียอยู่ใน ที่ดินที่จะ
ต้องจัดชื้อนั้น อนุญาตให้ตรวจดูแผนที่ได้ โดยไม่ต้องเสียค่า
ธรรมเนียม

มาตรา ๕ ตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกานี้
เป็นต้นไป ให้กรมการอำเภอในตำบลและจังหวัดซึ่งที่ดิน
และอสังหาริมทรัพย์ อย่างอื่นที่ต้องจัดชื้อนั้น ตั้งอยู่ออก
โฆษณาให้ราษฎรทราบโดยปิดประกาศ แจ้งความ หรือโดยวิธี
หนึ่งวิธีใดตามแต่ที่มีอำนาจจะทำได้

กรมการอำเภอพึงแจ้งให้ทราบทั่วกันว่า ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดจะ
อ้างตนว่ามีสิทธิหรือผลประโยชน์ในที่ดิน และอสังหาริม
ทรัพย์อย่างอื่นอันจะต้องจัดชื้อไว้ อย่างไรให้ผู้นั้นร้องขอต่อ
กรมการจัดชื้อที่ดินภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วัน
ประกาศแจ้งความให้ทราบนั้น

อนึ่ง นับแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกานี้แล้ว
เจ้าพนักงานของกรมรถไฟหลวงหรือผู้เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องแก่การ

นี้มีสิทธิที่จะเข้าไปในเขตต์ตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา
ได้ทุกเมื่อ แต่ให้พึงเข้าใจว่าผู้ซึ่งอยู่ในที่ดินโดยชอบด้วย
กฎหมายและเป็นผู้เสียหาย มีสิทธิที่จะได้รับค่าสินไหม
ทดแทนความเสียหายอันเกิดจากการที่เข้าไปนั้นโดยสมควร

มาตรา ๖ จำเดิมแต่วันที่ได้ออกประกาศพระราชกฤษฎีกา
นี้ในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป กรรมสิทธิ์ที่ดิน
และอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ซึ่งอยู่ในเขตต์พระราชกฤษฎีกา
นี้ และวิธีจัดซื้อตลอดจนในเรื่องเงินค่าทำขวัญ ให้ปฏิบัติ
ตามบทบังคับแห่งพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง
พุทธศักราช ๒๔๖๔ ส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินทุกประการ

มาตรา ๗ เพื่อสะดวกแก่การจัดซื้อที่ดินและอสังหาริม
ทรัพย์อย่างอื่นและเพื่อจัดการตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดและใช้
เงินค่าทำขวัญ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ ๑. มหา
อำมาตย์ตรี พระยาสุรเกษตร์โสภณ อธิบดีกรมทะเบียนที่ดิน
๒. มหาอำมาตย์ตรี พระยาประชาภิจักรจักร ผู้รักษาราชการ
จังหวัดพระนคร ๓. อำมาตย์ตรี หลวงประกอบยันตรกิจ
นายช่างภาคกรมรถไฟหลวง เป็นกรรมการจัดซื้อที่ดิน

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

๗๕

ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ยกเว้นยาเสพติดให้โทษ

ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ

พุทธศักราช ๒๔๖๕

อาศัยอำนาจที่ได้มอบไว้ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช ๒๔๖๕ ขอประกาศยกเว้นยาที่ปรุงด้วยยาเสพติดให้โทษอีกขนาน ๑ อยู่ในประเภทจำกัดตามความข้อ ๓ (ข) แห่งกฎเสนาบดีสำหรับยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช ๒๔๖๕ มีอันดับชื่อและจำนวนยาเสพติดให้โทษดังต่อไปนี้

๕๘ Chlorodyne ปรุงด้วยมอร์ฟินกับไอโสธสารอื่น ๆ
มอร์ฟินไม่เกินกว่าร้อยละ ๐.๐๗๘ กรัมของไอโสธสารทั้งหมด

(The British Drug Houses Ltd.,)

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๕ มิถุนายน หน้า ๘๓)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
 สำหรับตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ้านทวน ซึ่งโอนไปขึ้น
 กิ่งอำเภอบ่อพลอย และตำบลบ่อพลอย ซึ่งแยกจากตำบล
 หนองกุ่ม ขึ้นอยู่ที่กิ่งที่อำเภอเดียวกัน

ด้วยมณฑลราชบุรีแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้
 โอนตำบลหนองรี ๑, ตำบลหนองกุ่ม ๑, ที่กิ่งอำเภอบ้าน
 ทวน จังหวัดกาญจนบุรี และแยกหมู่บ้านในตำบลหนองกุ่ม
 ออกตั้งขึ้นเป็นอีกตำบล ๑ เรียกว่าตำบลบ่อพลอย รวม ๓
 ตำบลไปจัดตั้งขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ เรียกว่ากิ่งบ่อพลอย ขึ้นอยู่
 ในที่กิ่งอำเภอเมืองกาญจนบุรี ตำบลหนองกุ่มได้ประกาศ
 ให้ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม
 พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้ว เหตุฉะนั้นจึงประกาศยืนยันความ
 สำหรับการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ คือ
 ๑ ตำบลหนองกุ่ม ซึ่งเดิมขึ้นอำเภอบ้านทวน ได้ไป
 รวมขึ้นกิ่งบ่อพลอยที่กิ่งอำเภอเมืองกาญจนบุรี ตรงกับ
 ทำเนียบที่กิ่งของทางราชการฝ่ายปกครองแล้ว และ

๒ ตำบลบ่อพลอย ซึ่งแยกมาจากตำบลหนองกุ่ม ได้
ประกาศใช้พระราชบัญญัติประณตศึกษาพ.ศ.๒๔๖๔ แล้วด้วย
ประกาศมาณวันที่ ๑๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
ธานีวัต มหาอำมาตย์เอก
เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๕ มิถุนายน หน้า ๘๔)

ประกาศ

ว่าด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่ในเรื่องจดทะเบียนบริษัท
ทรัพย์สินและนิติกรรม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ได้มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่า บริษัท ทรัพย์สินและนิติกรรมบางอย่างอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ต้องจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงจะสมบูรณ์ตามกฎหมาย

และโดยที่การทำหนังสือและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเหล่านั้นอันเกี่ยวกับที่ดินที่มีโฉนดแผนที่ กระทรวงเกษตรธิการเป็นเจ้าของที่ดำเนินการอยู่แล้ว แต่ส่วนที่ดินที่หนังสือสำคัญอย่างเก่า หรือที่ไม่มีหนังสือสำคัญนั้น เป็นหน้าที่ของนายอำเภอท้องที่เป็นผู้จัดทำอยู่ตามแบบเดิม ยังไม่ได้เพิ่มเติมให้มีการจดทะเบียนเหมือนกับที่ดินที่มีโฉนดแผนที่

ทรงพระราชดำริว่า เป็นการสมควรที่จะวางหลักการให้
เป็นระเบียบอย่างเดียวกัน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งตั้งต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เจ้าพนักงานที่ดินมณฑลหรือจังหวัด ซึ่ง
กระทรวงเกษตรรากรได้ตั้งขึ้นไว้แล้ว และซึ่งจะได้ตั้งขึ้น
ในภายหน้า เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ใน เรื่องจดทะเบียน
บุริมสิทธิทรัพย์สินหรือนิติกรรมอันเกี่ยวกับที่ดิน หรือเพื่อ
ทำนิติกรรมนั้น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์

ข้อ ๒ ในจังหวัดที่มีเจ้าพนักงานที่ดินแล้ว ให้เจ้าพนักงาน
ที่ดินปฏิบัติการอันเกี่ยวกับที่ดินที่มีตราจองแล้วก็ดี หรือ
ที่ดินที่ยังไม่มีหนังสือสำคัญเลขคดี หรืออสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ใน
ที่ดินนั้น ๆ ก็ดี ทำนองเดียวกับที่ดินที่มีโฉนดแผนที่

ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ซึ่งอยู่ในที่ดินที่ยังไม่มีหนังสือ
สำคัญสำหรับตน เมื่อดูที่เป็นเจ้าของหรือเกี่ยวข้องของประสงค์
จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดการให้ตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ ก็ให้ขอรับหนังสือสำคัญสำหรับที่ คือ โฉนด
ตราจอง หรือหนังสือสำคัญอย่างอื่นเสียก่อน จึงจะจัดการ
ให้ได้

ที่ใดที่จะออกโฉนดหรือตราจองให้ไม่ทัน เพราะต้อง
ทำการสำรวจเป็นเวลานานแล้ว ให้ออกหนังสือสำคัญคู่มือ

ให้ไว้ชั่วคราวหนึ่งก่อน เพื่อให้มาแลกกับโฉนดหรือตราจอง
ต่อภายหลัง

ข้อ ๓ วิธีการจดทะเบียนตามความในประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์นั้น ให้มีทะเบียนอนุโลมตามทะเบียนที่ดิน
ซึ่งจดทะเบียนที่ดินปฏิบัติอยู่ในเวลานี้

ข้อ ๔ จังหวัดใดที่เสนอบัดกระทรวงเกษตรธิการยังไม่ได้
ตั้งเจ้าพนักงานที่ดินให้นายอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ
การตามที่กล่าวในข้อ ๑ โดยวิธีเดิมไปพลางก่อน จนกว่า
จะได้ตั้งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดขึ้น แต่ให้มีทะเบียนอนุโลม
ตามแบบทะเบียนที่ดินดังกล่าวไว้ในข้อ ๓

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๘ มิถุนายน หน้า ๘๖)

ประกาศตั้งกรมตำรวจภูบาล

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า โดยที่มีพระราชประสงค์จะให้ราชการในกรมตำรวจภูบาลดำเนินเจริญยิ่งขึ้น เป็นการสมควรที่จะจัดให้มีเจ้าหน้าที่ซึ่งรอบรู้ในวิชา การบางอย่างเป็นพิเศษขึ้นไว้ เพื่อประโยชน์แก่การสืบสวนและปราบปรามผู้กระทำผิดซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตั้งกรมขึ้นกรมหนึ่งในกรมตำรวจภูบาล ชื่อ "กรมตำรวจภูบาล" มีเจ้ากรมเป็นหัวหน้ารับผิดชอบ และให้เจ้ากรมมีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจภูบาลด้วย ในการปฏิบัติราชการให้เจ้าหน้าที่ในกรมนี้มีอำนาจตามกฎหมายเสมือนตำรวจภูบาลและตำรวจนครบาลตามลำดับชั้นยศหรือตำแหน่งที่เทียบเสมอกัน และให้เจ้ากรมมีอำนาจออกหมายจับ หมายค้นบ้านเรือน หมายเรียกพยาน ได้ตามกฎหมายทั้งในและนอกเขตต์กรุงเทพมหานคร

ประกาศมาณวันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๘ มิถุนายน หน้า ๘๑)

ประกาศกรมสาธารณสุข
เพิ่มเติมจำนวนยาเสพติดให้โทษซึ่งต้องใช้
ใน พ.ศ. ๒๔๗๓

ด้วยตามประกาศของกรมสาธารณสุขลงวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๒ กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษซึ่งต้องใช้ใน พ.ศ. ๒๔๗๓ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ แล้วนั้น บัดนี้มีผู้ยื่นคำร้องขออนุญาตใช้ยาเสพติดให้โทษเพิ่มเติมอีก ๔ จำนวน คือ

๑. Mist. Viburni Co. มีมอร์ฟิน ๒๖.๔๐ กรัม
๒. Mist. Verbasci Co. c. Codeina มีโคเดอีน ๔.๑๕ กรัม
๓. Mist. Terpin Diamorph. Co. มีเฮโรอีน ๐.๑๗ กรัม
๔. Collis Browne Chlorodyne มีฝิ่นยา ๑๔.๓๒ กรัม และโคเดอีนฟอสเฟต ๒.๑๕ กรัม

กรมสาธารณสุข

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๓

สกลวรรณากร วรวรรณ

อธิบดี

พระราชบัญญัติประถมศึกษาแก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า โดยที่ทรงพระราชดำริว่า บัดนี้สมควรที่จะพระราชทานพระมหากฤษฎาแก่อาณาประชาราษฎรมิให้ต้องเสียเงินศึกษาพลีตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๖๔

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยบหมาดตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติประถมศึกษาแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๖๔

มาตรา ๔ ให้เติมความว่า “หรือด้วยเงินรัฐบาลออกช่วยการประถมศึกษา” ต่อท้ายความว่า “ทุนทรัพย์ของ

ประชาชนที่ว่านั้น” ในวรรค ๔ แห่งมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๖๔

มาตรา ๕ ให้ตัดคำว่า “เก็บเงินทุกปีตามมาตรา ๒๗” ออกจากบทบัญญัติในมาตรา ๒๕ วรรค ข. แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๖๔

มาตรา ๖ ให้ตัดคำว่า “หรืออัตราเงินที่ต้องเสียตามที่บังคับไว้ในมาตรา ๒๗” ออกจากบทบัญญัติในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๖๔

มาตรา ๗ ให้ตัดความตั้งแต่คำว่า “รายได้ตั้งนี้ได้แก่” จนถึงคำว่า “ตามส่วนของรายได้” ในวรรค ๒ แห่งมาตรา ๓๘ ของพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๖๔

ประกาศมาฉะวันที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๖ กรกฎาคม หน้า ๘๖)

พระราชกำหนดเสือกฤษฎบัณฑิต
ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้สถาปนาขึ้น เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๕ บัดนี้ได้ขยายหลักสูตรการศึกษาวิชา นิสสิต ที่เล่าเรียนสำเร็จตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยและได้รับปริญญาอัน ควรมีโอกาสใช้เสือกฤษฎบัณฑิตเป็นที่เชิดชูเกียรติยศให้เข้ารูปเยี่ยงนิสสิตในสถานอุดมศึกษาทั้งหลาย ในนานาประเทศ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดเสือกฤษฎบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้นไว้ โดยบทมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ให้เรียกว่า พระราชกำหนดเสือกฤษฎบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกำหนดนี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ เสื้อครุยบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มี ๓ ชั้น กับชั้นพิเศษอีกชั้นหนึ่ง

ชั้นเอก (ตรงกับ Doctor) เสื้อครุยพื้นผ้าโปร่งขาว มี สำรดติดขอบรอบ และต้นแขนปลายแขน สำรดใช้สักหลาด สีแดงชาดกว้าง ๑๐ เซ็นติเมตร มีแถบทองกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ทาบทับบนริมทั้ง ๒ ข้าง ห่างจากริมแถบทอง ด้านที่กล่าวแล้วมา $๗\frac{๑}{๒}$ มิลลิเมตร ติดแถบทองขนาดเล็ก กว้าง ๕ มิลลิเมตรทั้ง ๒ ข้าง และห่างจากแถบทองเล็กนี้มา อีก $๗\frac{๑}{๒}$ มิลลิเมตร ติดแถบทองขนาด ๑ เซ็นติเมตรลงไป อีกทั้ง ๒ ข้าง ตอนกลางติดแถบสักหลาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร สีตามแผนกวิชาและมีตราของมหาวิทยาลัยรูปพระแก้วเงิน ติดทับบนสำรดตอนหน้าอกทั้ง ๒ ข้าง

ชั้นโท (ตรงกับ Magister หรือ Master) แบบเดียวกับชั้นเอก แต่พื้นสำรดใช้สักหลาดสีดำแทนสีแดงชาด

ชั้นตรี (ตรงกับ Baccalaureus หรือ Bachelor) แบบเดียวกับชั้นโท แต่ตอนกลางสำรดใช้ลวดสักหลาดโต ๒ มิลลิเมตร สีตามแผนกวิชา แทนแถบสักหลาด

ชั้นพิเศษ เสื้อครุยผ้าโปร่งขาว มีสำรดติดขอบรอบ ต้นแขนและปลายแขน สำรดใช้สักหลาดสีเหลือง กว้าง ๑๐

เส้นตีเมตร มีแถบทองกว้าง ๑ เส้นตีเมตร ทาบทับบนริม
 ฝั่ง ๒ ข้าง ตอนกลางติดแถบทองกว้าง ๕ เส้นตีเมตร
 และมีตรามหาวิทยาลัยรูปพระเกี้ยวเงิน ติดทับบนสำรดตอน
 หน้าอกทั้ง ๒ ข้าง

มาตรา ๔ . สืบตามแผนกวิชาให้ใช้ดังนี้

แพทยศาสตร์	สีเขียว
อักษรศาสตร์	สีเทา
วิทยาศาสตร์	สีเหลือง
วิศวกรรมศาสตร์	สีเลือดหมู

มาตรา ๕ ให้นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เล่าเรียน
 สำเร็จตามหลักสูตรได้รับปริญญาบัณฑิตไม่ว่าชั้นใด สวม
 เสื้อครุยบัณฑิตของมหาวิทยาลัยได้ในงานของมหาวิทยาลัย
 ทั้งปวง ตามแต่มหาวิทยาลัยจะนัดหมาย

ประกาศมาณวันที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
 เป็นปีที่ ๖ ในรัชชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๖ กรกฎาคม หน้า ๕๒)

กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

พุทธศักราช ๒๔๗๓

เติมความในกฎเสนาบดีฉบับลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม

พุทธศักราช ๒๔๖๗ นะพะาะข้อ ๑

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน
รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ มาตรา ๗๕ เสนาบดีกระทรวงเกษตรา
ธิการเห็นสมควรออกกฎเพิ่มเติมกฎเสนาบดีกระทรวงเกษตรา
ธิการฉบับลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๗ ข้อ ๑
ว่าด้วยค่าธรรมเนียมรังวัดที่ดิน จึงออกกฎเพิ่มเติมไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เติมบทบัญญัติต่อจากข้อ ๑ (ง) ดังต่อไปนี้

“(จ) ผู้ใดขอให้เจ้าพนักงานประจํากรมรังวัดที่ดินไป
ทำการรังวัดที่ดินเป็นการด่วน จะเป็นการรังวัดชนิดใดก็ตาม
ให้เรียกนะพะาะค่ารังวัดพิเศษนี้เป็นอัตราอย่างเดียวกัน คิด
ตามรายวันวันละ ๑๐ บาท ไม่ต้องเรียกค่ารังวัดแบ่งแยก
รังวัดทำแผนที่ รังวัดสอบเขตต์ รังวัดวิวาท ๆ ล ๆ อีกส่วน
หนึ่ง” 11/10/2566

ข้อ ๒ ให้ใช้กฎนี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
พระยาสุรพกิจเกษตรการ
ลงนามแทนเสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๖ กรกฎาคม หน้า ๕๖)

ประกาศ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว

ตำรวจภูธร พ.ศ. ๒๔๕๘

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า บัดนี้ได้ตั้งกรมตำรวจภูบาลขึ้นในกรมตำรวจภูธรอีกกรมหนึ่ง สมควรที่จะวางระเบียบเครื่องแต่งตัวตำรวจภูบาลขึ้นไว้ อนึ่งสมควรจะแก้ไขเพิ่มเติมเครื่องหมายประดับอินทราณูตำรวจภูธรประจำจังหวัดต่าง ๆ แห่งกรุงเทพมหานครอีกบางอย่าง เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงสังกัดให้ชัดเจนขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวตำรวจภูธร พ.ศ. ๒๔๕๘ ดังต่อไปนี้

๑. เครื่องแต่งตัวตำรวจภูบาลนั้น ให้ใช้อย่างเดียวกับตำรวจภูธรหรือตำรวจนครบาล แล้วแต่สังกัดเดิมหรือประจำหน้าที่อยู่แผนกใด เว้นไว้แต่เครื่องหมายประดับอินทราณูตำรวจภูบาล ให้ใช้เป็นรูปแว่นส่องแบบไทยภายในบัวกนกทำด้วยโลหะเงิน

๒. เครื่องหมายประดับอินทราณูสำหรับตำรวจภูธรประจำอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ แห่งกรุงเทพมหานคร ให้ใช้ดังจะกล่าวต่อไปนี้^{๖๖} คือ

ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ   ประดับเครื่องหมาย
อินทรี   ส ป

ตำรวจภูธรจังหวัดพระประแดง   ประดับเครื่องหมาย
อินทรี   พ ป

ตำรวจภูธร จังหวัดนนทบุรี   ประดับ เครื่อง หมาย
อินทรี   น บ

ตำรวจภูธรจังหวัดมีนบุรี   ประดับเครื่องหมายอินทรี
ม บ

ส่วน เลข หมาย ที่ คอ เสือ นายสืบ พลตำรวจภูธรใน ๔
จังหวัดนี้ ให้คิดเลขหมายลำดับสถานีตำรวจภูธร ซึ่งจัด
เป็นสถานีใหญ่ในจังหวัดนั้นเรียงกันเป็นจังหวัด ๆ ไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม หน้า ๕๘)

พระราชบัญญัติทางหลวงที่ ได้รับสัมประทาน

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรอนุญาตให้เอกชนสร้างและบำรุงรักษาทางหลวง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยบหมมาตรต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติทางหลวงที่ ได้รับสัมประทาน พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ นอกจากทางหลวงและทางราษฎร ดังระบุไว้ในมาตรา ๑๔๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ นั้น ท่านว่าตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ให้เอกชนสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงภายในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ได้

สัมประทาน

มาตรา ๔ ห้ามมิให้เอกชนสร้างและบำรุงรักษาทางหลวง
ในพระราชอาณาจักรเว้นแต่โดยอาศัยอำนาจแห่งสัมประทาน
ที่ได้รับจากรัฐบาล

มาตรา ๕ ผู้ใดมีความประสงค์จะขอรับสัมประทานสร้าง
และบำรุงรักษาทางหลวง ให้ยื่นเรื่องราวต่อเสนาบดีกระทรวง
พาณิชย์และคมนาคม

ในเรื่องราวนั้นให้มีรายการละเอียดในเรื่องทางหลวงที่
ขอสร้างและฐานสินทรัพย์ของผู้ยื่นเรื่องราว กับให้ส่งแผน
ผังและงบประมาณการสร้างและแผนที่บอกเขตต์ที่ดินที่ต้อง
การมาพร้อมกับเรื่องราวนี้ด้วย

เสนาบดีจะให้กรมทางเรียกให้ผู้ขอรับสัมประทานยื่นราย
ละเอียดเพิ่มเติมอีกก็ได้ แล้วแต่จะเห็นสมควร

มาตรา ๖ ในเวลาที่ยื่นเรื่องราวขอรับสัมประทานนั้น ผู้
ยื่นเรื่องราวต้องลงแจ้งความในหนังสือพิมพ์รายวันว่าได้ยื่น
เรื่องราวไว้ และปิดประกาศแจ้งความอย่างเดียวกันตาม
แนวทางที่ขอสร้างทางหลวงนี้ด้วย กับให้มอบแผนผังการ
สร้าง แผนที่บอกเขตต์ที่ดินโดยชัดเจนและแสดงความสำคัญ
และสภาพแห่งการที่จะทำไว้ ณ ที่ว่าการฝ่ายปกครองในท้องที่
นั้น ๆ ซึ่งจะสร้างทาง

ภายในกำหนดเวลาสามเดือนนับตั้งแต่วันที่ได้มอบหมาย
แผนผังการสร้ง แผนผัง และสรรพหนังสือไว้ต่อเจ้าพนักงาน
ฝ่ายปกครองตั้งกล่าวนั้น ผู้มีส่วนได้เสียจะขอตรวจและคัด
สำเนาหนังสือสำคัญเหล่านั้น และทำเรื่องราวขัดข้องยื่นต่อ
กรมทางก็ได้

ให้กรมทางสืบสวนตรวจดูรายการสร้งที่ส่งมาพร้อมกับ
เรื่องรายนันตามแต่จะเห็นสมควร และพิจารณาข้อขัดข้อง
ที่ผู้ยื่นขอมานันด้วย

มาตรา ๗ ให้เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม
รายงานความเห็นในเรื่องราวขอรับสัมประทาน และถ้ามีผู้
ยื่นคำขัดข้อง ก็ให้รายงานความเห็นในข้อขัดข้องนั้นด้วย

เมื่อเสนอเรื่องราวขอสัมประทานนั้นขึ้นไปยังรัฐบาล ให้
เสนอรายงานความเห็นที่กล่าวแล้วกับทั้งคำขัดข้องที่ผู้ยื่น
นั้นด้วย

มาตรา ๘ ถ้าผู้รับสัมประทาน

(๑) ตกเป็นคนล้มละลาย หรือ

(๒) ไม่บำรุงรักษาทาง หรือไม่ปฏิบัติตามความข้อใด
ที่กำหนดไว้ในสัมประทาน หรือที่จำต้องปฏิบัติเพื่อความ
ปลอดภัยของประชาชนก็ดี หรือ

(๓) ไม่ปฏิบัติตามพระราชกำหนดกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับ
รัฐประศาสนโนบาย หรือการรักษาความสงบเรียบร้อยของ
ประชาชนก็ดี

เมื่อเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมเสนอขอให้
เพิกถอนสัมประทาน รัฐบาลจะเพิกถอนสัมประทานเสีย
ก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ท่านว่าทางหลวงและอุปกรณ์หึ่งปวง
ให้ตกเป็นของรัฐบาล

มาตรา ๕ ถ้ารัฐบาลมีความประสงค์จะเข้ายึดถือครอบ
ครองทางหลวงสายใดก่อนสัมประทานสิ้นอายุ รัฐบาลย่อม
มีอำนาจทำได้ ในเวลาและตามข้อความที่กำหนดไว้ใน
สัมประทานนั้น ถ้าและในสัมประทานมิได้กล่าวความข้อนไว้
รัฐบาลมีอำนาจเข้ายึดถือครอบครองทางหลวงได้ ในเวลาใด
เวลาหนึ่งภายหลังยี่สิบปีนับตั้งแต่วันให้สัมประทาน

มาตรา ๑๐ ในเมื่อรัฐบาลเข้ายึดถือครอบครองทางหลวง
ก่อนสัมประทานสิ้นอายุ หรือเมื่อสัมประทานสิ้นอายุแล้ว
ก็ดี รัฐบาลต้องเข้ายึดถือครอบครองบรรดาสงปลูกสร้าง
และของใช้ในการสร้างหรือการบำรุงรักษาทางนั้นด้วย

มาตรา ๑๑ ถ้ารัฐบาลเข้ายึดถือครอบครองทางหลวงก่อน
สัมประทานสิ้นอายุ นอกจากในกรณีที่ตกเป็นของรัฐบาล

ตามมาตรา ๘ แล้ว รัฐบาลต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับสัมประทาน แต่ใน ส่วนที่ดินนั้นให้ คิดค่าสินไหมทดแทนให้ ไม่เกินจำนวนเงินที่ผู้รับสัมประทานได้ซื้อที่ดินนั้นไว้ ถ้าไม่ตกลงกันในจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทน และผู้รับสัมประทานไม่ยอมรับเงิน ตามจำนวนที่กรมทางมีหนังสือบอกไปเป็น เต็ดขาดครั้ง ที่สุดภายในกำหนดสัปดาห์นับตั้งแต่วันที่ ได้รับหนังสือ นั้นแล้ว ทั้งสองฝ่ายมีสิทธิเลือกตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายละคน ถ้าและอนุญาโตตุลาการทั้งสองไม่ตกลงกัน ก็ให้อนุญาโตตุลาการเลือกตั้งผู้ช้ขาดคนหนึ่ง ถ้าหากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ตั้งอนุญาโตตุลาการหรืออนุญาโตตุลาการไม่ตกลงกันตั้งผู้ช้ขาด กรมทางและผู้รับสัมประทานจะร้องขอต่อศาล ให้เลือกตั้งอนุญาโตตุลาการหรือผู้ช้ขาดก็ได้ หรือจะทำหนังสือมอบอำนาจให้อนุญาโตตุลาการเป็นผู้ร้องขอต่อศาลให้ตั้งผู้ช้ขาดก็ได้

มาตรา ๑๒ ทางอันกล่าวต่อไปนี้ ไม่ต้องมีสัมประทานและบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไม่บังคับถึง คือ

(๑) ทางที่เอกชนสร้างและบำรุงรักษาใน ที่ของตนและมีได้เปิดให้ประชาชนใช้เพื่อเก็บเงิน

(๒) ทางเกี่ยวยน ทางจูงสัตว์และทางเค็รเท้า

แต่เมื่อเปิดทางนั้น ๆ ให้ประชาชนใช้ แม้จะมีได้เก็บ
เงินก็ตาม ท่านให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗ (๕) และ ๑๘
ว่าด้วยการตรวจตรา และมาตรา ๓๑, ๓๔, ๓๕, ๓๖ ว่าด้วย
ความปลอดภัยของประชาชนมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การบังคับซื้อที่ดิน

มาตรา ๑๓ เมื่อผู้ขอสร้างทางหลวง ได้รับสัมประทาน
แล้ว จะจัดหาที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นอันจำเป็น
แก่การสร้างทางนั้นก็ได้ ภายในบังคับดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นเป็นของเอกชน
ให้บังคับซื้อได้โดยกรมทางเป็นผู้จัด

(๒) ถ้าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นเป็นรัฐสมบัติ
ให้ถือว่าผู้รับสัมประทานเป็นผู้เช่าจากรัฐบาลระหว่างอายุของ
สัมประทาน และต้องเสียค่าเช่าตามที่กำหนดไว้ในสัมประทาน

มาตรา ๑๔ เมื่อกรมทางเป็นผู้จัดบังคับซื้อที่ดินหรืออสัง
หาริมทรัพย์อย่างอื่นแทนผู้รับสัมประทาน ให้กรมทางอนุโลม
ใช้บทบัญญัติว่าด้วยการบังคับซื้อที่ดินในภาค ๑ แห่งพระราช
บัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔

แต่ในเรื่องเช่นนั้น

(๑) ผู้รับสัมประทานต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการบังคับซื้อหรือขังเกี่ยวแก่ค่าทำขวัญ หรือดอกเบี้ย รวมทั้งเงินที่จะต้องวางไว้เป็นเงินประกันด้วย

(๒) กรรมสิทธิ์ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นซึ่งบังคับซื้อนั้นจะตกมาเป็นของผู้รับสัมประทานต่อเมื่อได้รับโอนกรรมสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว

มาตรา ๑๕ เมื่อผู้รับสัมประทานซื้อหรือเช่าที่ดิน ท่านว่าผู้รับสัมประทานไม่มีสิทธิ์ในทางเหมืองแร่ หรือแร่ต่างๆ ในที่ดิน หรือภายใต้พื้นดินนั้น หรือในผลประโยชน์แห่งป่าไม้หรือสัตว์น้ำ

การกำกับตรวจตราของรัฐบาล

มาตรา ๑๖ บรรดาทางหลวงที่ผู้รับสัมประทานสร้างและบำรุงรักษานั้น ให้อยู่ในความตรวจตราดูแลของกรมทางตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ และตามข้อความในสัมประทาน

มาตรา ๑๗ ให้กรมทางมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ออกความเห็นในเมื่อมีผู้ยื่นเรื่องราวขอรับสัมประทานทางหลวง

(๒) พิจารณาร่างสัมประทานและแนะนำข้อแก้ไขหรือเพิ่มเติมตามแต่จะเห็นสมควร

(๓) ตรวจตราดูแลการสร้างทางหลวง และถ้าผู้รับสัมประทาน กระทำผิดข้อความในสัมประทาน ก็ให้แจ้งให้ทราบ

(๔) เมื่อผู้รับสัมประทานแจ้งว่า ได้สร้างทางหลวงสำเร็จบริบูรณ์แล้ว ออกความเห็นในเรื่องปลอดภัยของประชาชนก่อนเปิดทางนั้น

(๕) ตรวจทางหลวงในเวลาใด ๆ เพื่อทราบว่ามีผู้รับสัมประทาน ได้ปฏิบัติตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้และตามข้อความในสัมประทานนั้นหรือไม่ และเพื่อบันทึกในความปลอดภัยของประชาชน

(๖) สืบสวนในเรื่องอุบัติเหตุใด ๆ อันเกิดขึ้นเพื่อทราบว่ามีผู้รับสัมประทานมีส่วนรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามข้อความในสัมประทานหรือไม่

(๗) แจ้งไปยังผู้รับสัมประทานให้ปิดหรือซ่อมแซมทางหลวง หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของทางนั้น

(๘) พิจารณาแผนผัง รายการหรือรูปการซ่อมแซมทางหลวงซึ่งผู้รับสัมประทานยื่นขึ้นมาขอทำ แล้วอนุญาตหรือไม่อนุญาต

มาตรา ๑๘ โดยอนุมัติของเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์ และคมนาคม กรมทางมีอำนาจออกกฎข้อบังคับที่เห็นว่า จำเป็นเพื่อป้องกันภัยอันตราย หรือเพื่อผ่อนชองภัยอันตราย ให้น้อยลงในเรื่อง เช่นทางหลวงผ่านทางรถไฟ หรือทางอื่น ๆ หรือเรื่องโคมไฟสถานที่ตั้งสำนักงาน ฯ ล ฯ

กฎข้อบังคับนั้นเมื่อได้แจ้งไปให้ผู้รับสัมประทานแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๙ พนักงานกรมทางซึ่งได้รับตั้งเป็นผู้ตรวจทางหลวงนั้น มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อใดผู้รับสัมประทาน หรือผู้แทนหรือลูกจ้าง ของผู้รับสัมประทานกระทำผิด หรือทำให้เกิดความเสียหาย โดยละเมิดต่อพระราชบัญญัตินี้ หรือสัมประทาน ผู้ตรวจ ต้องสืบให้ทราบและจดยางานไว้

(๒) รายงานเหตุการณ์นั้น ๆ ต่อกรมทาง และแจ้งให้อัยการเจ้าหน้าที่ทราบ เมื่อเห็นว่าจำเป็นต้องฟ้องร้องต่อศาล

(๓) จับผู้กระทำผิดจกรรจ์ เมื่อเห็นว่าจำเป็นและส่งตัวไปยังเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจได้ส่วนชั้นต้น

(๔) รายงาน การเสียหายต่อกรมทาง และจัดการแทนกรมทาง ยื่นฟ้องต่อศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีนั้น เรียกค่าเสียหายทดแทน

เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวนี้
ผู้ตรวจทางหลวงอาจทำได้ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าตรวจทางหลวง และเข้าไปในโรงเรียนของ
ผู้รับสัมประทานซึ่งใช้ในการบำรุงรักษาทางหลวง

(๒) เรียกผู้ทำการสร้างหรือผู้ทำการบำรุงรักษาทางหลวง
มาสอบสวน

(๓) เรียกให้ผู้รับสัมประทานนำสมุดหนังสือและเอกสาร
สำคัญมาให้ตรวจดูตามซึ่งเห็นว่าจำเป็น

การสร้างและบำรุงรักษา

มาตรา ๒๐ ท่านมิให้ลงมือทำการสร้างทางหลวงก่อนที่ได้
รับสัมประทาน

มาตรา ๒๑ ทางหลวง หรือส่วนแห่งทางหลวงนั้น ท่าน
ว่าเมื่อทำสำเร็จแล้ว ก่อนจะเปิดให้ประชาชนใช้ ผู้รับ
สัมประทานต้องมีหนังสือแจ้งไปยังเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์
และคมนาคม เมื่อได้อุ่นุมัติจากเสนาบดีแล้วจึงจะเปิดได้ ท่าน
ว่าเสนาบดีต้องมีหนังสือบอกให้ผู้รับสัมประทานทราบภายใน
สามเดือน นับแต่วันซึ่งได้รับหนังสือของผู้รับสัมประทาน
ว่าอนุมัติหรือไม่

มาตรา ๒๒ ในขณะที่สร้างทางหลวงนั้น ถ้าผู้รับสัม-
 ประทานมีประสงค์จะแก้ไขทางเทคนิค แห่งการบางอย่างให้
 แปลกไปจากที่ได้กำหนดไว้ในแผนผังซึ่งได้ส่งมอบไว้ เป็น
 ต้นว่า เปลี่ยนโค้ง หรือระดับไม่เกินเขตที่อันกำหนดไว้ใน
 สัมประทาน หรือเปลี่ยนใช้การก่อสร้างอย่างอื่นแทนคูลา
 ชุมโค้ง ราวอัดคัตเป็นต้นไซร้ ให้ผู้รับสัมประทานทำแผน
 ผังและรายละเอียดที่จะขอเปลี่ยนนั้นยื่นต่อกรมทาง ต่อเมื่อ
 ได้รับอนุญาตจากกรมทางแล้ว จึงจะกระทำการเปลี่ยนไป
 จากรูปการซึ่งได้ยื่นไว้เดิมได้

มาตรา ๒๓ ในการสร้างทางหลวง ผู้รับสัมประทานจะ
 เปลี่ยนร่องน้ำ ท่อน้ำหรือย้ายสายไฟฟ้าและจะรื้อถอนสิ่ง
 หนึ่งสิ่งใดซึ่งกีดขวางการสร้างนั้นก็ได้ แต่การเปลี่ยนแปลง
 หรือรื้อถอนนั้น ต้องจัดทำไปในทางที่จะทำให้เกิดความเสี
 หายและทำความไม่สะดวกน้อยที่สุดตามแต่จะเป็นไปได้โดย
 พหุตุติการณ์ ทั้งต้องกระทำการอยู่ในความกำกับตรวจตรา
 ของผู้จำหน่ายน้ำหรือไฟฟ้า หรือผู้ควบคุมกิจการอื่นจะต้อง
 เปลี่ยนแปลงหรือรื้อถอนนั้น และเมื่อได้แจ้งความให้บุคคล
 นั้น ๆ ทราบแล้ว จึงจะลงมือทำการได้ ถ้ามีการเสียหายเกิด
 ขึ้นเพราะเหตุนี้ ผู้รับสัมประทานต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย
 10/2566

มาตรา ๒๔ ถ้าทางหลวงใหม่ตัดผ่านทางรถไฟ หรือทาง
น้ำอันมีอยู่แล้ว โดยทำสะพานข้าม สะพานนั้นต้องสูงกว่า
ทางรถไฟไม่น้อยกว่า ๓.๘๐ เมตร หรือถ้าข้ามทางน้ำต้องสูง
กว่าระดับน้ำขึ้นสูงสุดในเวลาปกติไม่น้อยกว่าสองเมตร

มาตรา ๒๕ ถ้าทางหลวงใหม่จะต้องตัดผ่านทางรถไฟ
ทางหลวงทางราษฎรหรือทางน้ำที่มีอยู่แต่เดิม ผู้รับสัมประทาน
ต้องจัดการอย่างดีที่สุดใหม่ทางชั่วคราวขึ้น เพื่อให้ใช้ไปมา
ได้ในเวลาที่กำลังก่อสร้างอยู่นั้น

มาตรา ๒๖ ถ้าผู้รับสัมประทานมีความประสงค์ จะทำการ
ซ่อมแซมอย่างใหญ่หรือทำการเปลี่ยนแปลงอันเป็นการสำคัญ
อย่างใดอย่างหนึ่ง ให้ยื่นรายงานการนั้น ๆ กับแผนผังและงบ
ประมาณไปขออนุมัติยังกรมทาง

มาตรา ๒๗ เมื่อได้เปิดทางหลวงทั้งสายหรือแต่ส่วนใด
ส่วนหนึ่งให้ประชาชนใช้แล้ว ห้ามมิให้ยึดทางหลวงและ
สิ่งปลูกสร้าง หรือวัตถุอย่างอื่นซึ่งใช้สำหรับบำรุงรักษาทาง
นั้น แต่เจ้าหน้าที่จะร้องขอให้ตั้งเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ได้

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้ผู้รับสัมประทานโอนหรือให้เช่า
หรือก่อให้เกิดการระขึ้น บนทางหลวง ทั้งสาย หรือแต่ส่วนใด
ส่วนหนึ่ง ให้แก่บุคคลภายนอก โดยมีได้รับอนุญาตจาก
เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

มาตรา ๒๕ ถ้าทางหลวงหรือทางราษฎรสายอื่นจะขอทำติดต่อกับทางหลวงของผู้รับสัมประทาน และกรมทางเห็นชอบด้วยแล้วไซ้ ท่านว่าผู้รับสัมประทานจำต้องให้ความสะดวกเพื่อการติดต่อนั้นตามสมควร

มาตรา ๓๐ ทางหลวงนั้นผู้รับสัมประทานจะต้องยอมให้คนเคี้ยวเสมอไปโดยไม่มีเก็บเงิน และจะต้องยอมให้ยานพาหนะและสัตว์พาหนะเคี้ยวได้ เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในสัมประทาน

ความปลอดภัยแห่งประชาชน

มาตรา ๓๑ ท่านว่ากรมทางอาจสั่งให้ผู้รับสัมประทานปฏิบัติกรใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยแห่งประชาชนได้เมื่อได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้าแล้วตามสมควร

มาตรา ๓๒ กฎข้อบังคับซึ่งกรมทางออกตามความในมาตรา ๑๖๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดวาง การรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ นั้น ท่านให้ใช้บังคับถึงทางหลวงซึ่งผู้รับสัมประทานสร้างและบำรุงรักษาด้วย

มาตรา ๓๓ ท่านว่าผู้รับสัมประทานอาจบอกเจ้าของที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นริมทางหลวงว่า

(๑) มิให้ขุดหรือถมร่อง คู บ่อน้ำ สระ หรือหลุม
ใด ๆ ภายในระยะหกเมตรจากเชิง หรือขอบเขตต์ทางหลวง

(๒) ให้ตัดรานกิ่งหรือตัดโคนต้นไม้ หรือรื้อต้นไม้
เป็นครั้งคราวเพื่อมิให้กีดการไปมา หรือเป็นอันตรายต่อ
ทางหลวง

ถ้าเจ้าของที่ดินไม่ปฏิบัติตาม ผู้รับสัมประทานจะรายงาน
ไปยังกรมทางก็ได้ เมื่อกรมทางได้ไต่สวนแล้ว กรมทางมี
อำนาจอนุญาตให้ผู้รับสัมประทานจัดทำเองตามที่กรมทางเห็น
ว่าจำเป็น

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๔ ผู้ใดสร้างทางหลวงโดยไม่มีสัมประทาน ซึ่ง
ตามพระราชบัญญัตินี้บังคับว่าต้องมีไซร์ ท่านว่ามีความผิด
ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท การใดได้สร้างขึ้นแล้ว
ท่านว่าตกเป็นของรัฐบาต ส่วนเครื่องใช้ซึ่งนำมาแล้วเพื่อใช้
ในการสร้างนั้น เมื่อกรมทางได้บอกล่วงหน้าตามสมควรแล้ว
ผู้กระทำผิดต้องขนไปจนสิ้น ถ้าผู้กระทำผิดไม่ขนไป กรม
ทางอาจจัดให้ขนเอง โดยผู้กระทำผิดเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

ผู้ใดเค็รรับจ้างบรรทุกคนโดยสาร หรือสินค้าบนทาง
หลวง ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราช

บัญญัตินี้ โดยมีได้รับใบอนุญาตจากเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์ และคมนาคม ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๓๕ ถ้าผู้รับสัมประทานไม่กระทำการกิจการใด ๆ ซึ่งกรมทางสั่งให้ทำตามพระราชบัญญัตินี้ กรมทางจะจัดให้การนั้นได้กระทำให้โดยให้ผู้รับสัมประทานออกค่าใช้จ่ายก็ได้

มาตรา ๓๖ ถ้าผู้รับสัมประทานไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ความหรือคำสั่งของกรมทางอันชอบด้วยกฎหมาย และเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมเป็นโจทก์ฟ้องต่อศาล ท่านว่าผู้รับสัมประทานต้องระวางโทษปรับเป็นพินัยไม่เกินกว่าวันละหนึ่งร้อยบาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งความหรือคำสั่งนั้น

มาตรา ๓๗ การกระทำดังต่อไปนี้ ท่านว่าต้องระวาง ความผิดฐานลหุโทษต่างหาก จากโทษฐานอื่น อันอาจมีตาม กฎหมายลักษณะอาชญา คือ

(๑) ผู้ใดจงใจขัดขวางเจ้าพนักงานกรมทางในการปฏิบัติหน้าที่ที่ดี หรือขัดขวางบุคคลผู้กระทำการตามอำนาจอันชอบด้วยกฎหมายในการรังวัด การสร้าง หรือบำรุงรักษาทางหลวงที่ดี หรือบังอาจฉ้อฉล หรือพาไปเสียซึ่งหลักหรือหมุดที่ปักไว้เพื่อ

การรังวัดสร้าง หรือบำรุงรักษาทางหลวงก็ดี หรือบึงอาจลบ หรือทำลายเครื่องหมายอันมีไว้เพื่อการรังวัดสร้างหรือบำรุงรักษาทางหลวงก็ดี ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องระวางโทษชั้น ๒

(๒) ผู้ใดมิได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมาย บังอาจขุด ขนดิน ทลาย หิน หนุ่ย ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นไปจากมูลดิน คู สะพาน เขื่อนสะพาน ทางระบายน้ำ หรือกำแพงเขื่อน หรือทำความเสียหายอย่างอื่น แก่ทางหลวง ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องระวางโทษชั้น ๓

(๓) ผู้ใดมิได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมาย จงใจเปลี่ยนทางน้ำ หรือรางน้ำ หรือทำทำนบขวางคู หรือได้สะพาน หรือกั้นทางน้ำอันมีมาเดิม โดยวิธีอันน่าจะเกิดเสียหายแก่ทางหลวงได้ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องระวางโทษชั้น ๓

(๔) ผู้ใดลากใส่ซึ่งไถคราดหรือเครื่องมืออย่างอื่นไปตาม หรือผ่านทางหลวงโดยวิธีอันควรเห็นว่าคงจะขัดหรือขูดถนน และไม่ระมัดระวังตามที่ผู้รับสัมประทานหรือกรมทางกำหนดไว้ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องระวางโทษชั้น ๑

(๕) ผู้ใดรื้อถอนทำลาย เสา หรือป้ายบอกทาง เครื่องหมายชี้หนทางหรือบอกระยะทาง ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องระวางโทษชั้น ๒

(๖) ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของ กรมทางว่าด้วยหน้าที่แห่งเจ้า ของที่ดิน หรือ อสังหาริมทรัพย์อย่าง อันริมทางหลวง หรือระเบียบว่าด้วยการใช้ทางหลวงท่านว่าผู้นั้นมีความผิดฐานลหุโทษ ต้องระวางโทษชั้น ๒

มาตรา ๓๘ ถ้ามีผู้กระทำความผิดมีโทษเพียงแต่ปรับเป็นพินัยสถานเดียว ท่านว่าเจ้าพนักงานซึ่งกรมทางได้ตั้งแต่งตั้งเป็นผู้ฟ้องร้องคดี จะยอมรับเบี่ยงปรับตามอัตราอย่างสูงที่กฎหมายบัญญัติไว้ แล้วออกใบเสร็จให้เป็นสำคัญก็ได้ ส่วนเงินพินัยที่เก็บได้นั้น ให้กรมทางทำบัญชีส่งไปยังกระทรวงยุติธรรม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๙ ก่อนวันใช้หรือในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ถ้าบุคคลใดได้สร้างหรือกำลังสร้างทางหลวงซึ่งจำต้องมีสัมประทาน ท่านว่าภายในปีหนึ่งนับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ผู้นั้นต้องยื่นเรื่องราวขอรับสัมประทานหรือมิฉะนั้นต้องปิดทางหลวงนั้น

ระวางเวลาปีหนึ่งนั้น เมื่อรัฐบาลได้แจ้งให้บุคคลนั้นทราบแล้ว รัฐบาลจะเข้ายึดถือครอบครองทางหลวงก็ได้ โดยปฏิบัติตามกฎข้อบังคับว่าด้วยการบังคับซื้อที่ดินในภาค ๑ ลักษณะ ๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔

อนึ่ง ในเวลาปีหนึ่งนี้ ท่านให้นุโลมใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ว่าด้วยการกำกับตรวจตราของรัฐบาล การสร้างและบำรุงรักษาทางหลวง ความปลอดภัยแห่งประชาชน และบทลงโทษ

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม หน้า ๑๐๓)

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่องงดเก็บเงินค่าธรรมเนียมหยุดการ
ทำเหมืองแร่ดีบุกชั่วคราว

ด้วยความทรงทราบได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า เวลานี้
ดีบุกมีราคาตกต่ำผิดปกติ เป็นเหตุให้ผู้ถือประทานบัตร
ทำเหมืองแร่ดีบุกโดยมากไม่สามารถจะเปิดการทำเหมืองให้มี
กำไรได้ เพราะรายได้ไม่คุ้มรายจ่าย จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้งดการเก็บเงินค่าธรรมเนียม
หยุดการทำเหมืองแร่ ตามกฎเสนาบดีคณะรัฐมนตรีฉบับลงวันที่ ๓
กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๓ จากผู้ถือประทานบัตรที่มาขอใบ
อนุญาตหยุดการทำเหมืองแร่ดีบุกไว้ชั่วคราว ตั้งแต่วันนี้เป็น
ต้นไป แต่มีข้อจำกัดว่า เมื่อดีบุกมีราคาเทียบเท่าเงิน
สยามหาบละ ๑๑๐ บาทเมื่อใดแล้ว ให้ยกเลิกการยกเว้น
เงินค่าธรรมเนียมหยุดการนั้นเสีย และผู้ถือประทานบัตร
จะต้องเปิดการภายใน ๓ เดือน นับแต่เวลานั้นเป็นต้นไป

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เจ้าพระยาพหลพลพ

เสนาบดีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายอาชญาทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริว่า ผู้บังคับบัญชาของทหารบางจำพวกเป็นข้าราชการที่มียศทางฝ่ายพลเรือน แต่ได้ปฏิบัติการอยู่ในวินัยของทหาร สมควรจะให้ มีอำนาจลงอาชญาแก่ทหาร ที่อยู่ในบังคับบัญชาได้เช่นเดียวกับผู้บังคับบัญชาที่เป็นนายทหาร

และโดยที่ทหารบางเหล่าบางจำพวกซึ่งโดยตำแหน่งหน้าที่ต้องไปรับราชการประจำอยู่ในบังคับบัญชาของข้าราชการในกระทรวงพลเรือนก็มี สมควรให้อำนาจในการลงอาชญาแก่ผู้บังคับบัญชาของทหารนั้นด้วย

ทรงพระราชดำริเห็นสมควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาชญาทหารเสียใหม่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยปริยายตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาชญาทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แก้คำอธิบายคำว่า “ คำสั่ง ” และ “ ข้อยบังคับ ” ในมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายอาชญาทหาร รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ คือคำว่า “ นายทหาร ” ให้แก้เป็น “ ผู้ซึ่งบังคับบัญชาทหาร ”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งประมวลกฎหมายอาชญาทหาร รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๗ ผู้ซึ่งบังคับบัญชาทหารได้นั้นท่านให้มีอำนาจลงอาญาแก่ผู้ที่กระทำผิดต่อวินัยทหาร ตามลักษณะกฎหรือข้อยบังคับทหารบก ทหารเรือ ซึ่งจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้นไว้ และข้าราชการในกระทรวงพลเรือนซึ่งบังคับบัญชาทหารชั่วเวลาที่ทหารไปรับราชการอยู่ในบังคับบัญชา ท่านให้มีอำนาจลงอาญาแก่ทหารในบังคับบัญชานั้นได้ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ ”

มาตรา ๕ ให้แก้คำว่า “นายทหาร” ในมาตรา ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายอาชญาทหาร รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ เป็น “ผู้ซึ่งบังคับบัญชาทหาร”

มาตรา ๖ ให้แก้คำว่า “แก้ทหารคนใดที่มีอำนาจเหนือมัน” ในมาตรา ๓๘ แห่งประมวลกฎหมายอาชญาทหาร รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ เป็น “แก้ผู้ซึ่งมีอำนาจบังคับบัญชาเหนือมัน”

มาตรา ๗ ให้แก้คำว่า “บังอาจแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อทหารผู้ใด ซึ่งมีอำนาจบังคับบัญชา หรือเป็นผู้ใหญ่เหนือมัน” ในมาตรา ๔๑ แห่งประมวลกฎหมายอาชญาทหาร รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ เป็น “บังอาจแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อผู้บังคับบัญชา หรือต่อทหารที่เป็นผู้ใหญ่เหนือมัน”

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๓ สิงหาคม หน้า ๑๒๐)

๑๑๔

ประกาศกระทรวงธรรมการ
ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
เพิ่มเติมในท้องที่มณฑลนครสวรรค์

โดยมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
บัดนี้สมควรใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ เพิ่ม
ขึ้นในท้องที่มณฑลนครสวรรค์อีก ๒ ตำบล จึงทำบัญชีเพิ่มเติม
ขยายการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตามท้าย
ประกาศนี้ และกำหนดให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม
พ.ศ. ๒๔๗๓ เป็นต้นไป

ประกาศแต่ณวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
ชานีวัต มหาอำมาตย์เอก
เสนาบดี

บัญชีเพิ่มเติมท้องที่ที่ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา
พุทธศักราช ๒๔๖๔

มณฑล	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล
นครสวรรค์	กำแพงเพชร	เมืองกำแพง เพชร ขาณุ	เกาะรากเสียด วังยาง

11/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๓ สิงหาคม หน้า ๑๒๓)

พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟ
และทางหลวงแก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรแก้ไขพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ เพื่อให้ประชาชนผู้ซึ่งจะทำการติดต่อได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวงแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ คำว่า ภายในกำหนด ๗ วัน ในมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ ให้แก้เป็นภายในกำหนด ๑๕ วัน

ประกาศมาณวันที่ ๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

ประกาศ

เพิ่มและลดอัตราชั้นที่นาฟางลอยบางหมู่บ้าน
ในตำบลลำปำและตำบลมะกอกใต้ ท้องที่อำเภอ
คูหาสวรรค์ จังหวัดพัทลุง

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราช
โองการเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศว่า ตามที่ทางการฝ่ายปกครอง
ได้โอนหมู่บ้านปกประหมูที่ ๑ จากตำบลมะกอกใต้ ท้องที่
อำเภอคูหาสวรรค์ จังหวัดพัทลุง ไปขึ้นกับตำบลลำปำท้องที่
อำเภอเดียวกัน และแบ่งหมู่บ้านทำนาวหมูที่ ๗ ครั้งหมู่บ้าน
จากตำบลมะกอกเหนือ ท้องที่อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
มารวมขึ้นอยู่ในตำบลมะกอกใต้ ท้องที่อำเภอคูหาสวรรค์ นั้น
ความทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ผลที่ได้จากการทำนา
ในหมู่บ้านที่โอนมา กับหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบลที่รับโอนนั้น
คล้ายคลึงกัน สมควรจะแก้ไขอัตราค่านาให้เสมอกัน จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลดอัตราค่านาฟางลอยในหมู่บ้าน
ที่โอนมาจากตำบลมะกอกใต้ เป็นนาฟางลอยชั้นจัตวาไร่ละ
๖๐ สตางค์^{๒๕๖๖} และให้เพิ่มอัตราค่านาฟางลอยในหมู่บ้านที่โอน

๑๑๗

มาจากตำบลงมะกอกเหนือ ขึ้นเป็นนาฟางลอยชั้นตรีไร่ละ
๘๐ สตางค์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๓ เป็นต้นไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระยาโกมารกุลมนตรี

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๐ สิงหาคม หน้า ๑๒๕)

ประกาศ

ให้ใช้สัญญาสากลไปรษณีย์ ความตกลงว่าด้วยการส่งจดหมายและหีบห่อพัสดุไปรษณีย์นี้ประกัน ความตกลงว่าด้วยการส่งพัสดุไปรษณีย์ ความตกลงว่าด้วยการส่งไปรษณีย์นานาชาติ ความตกลงว่าด้วยการเรียกเงินคืน ความตกลงว่าด้วยการรับหนังสือพิมพ์และหนังสือที่ออกจำหน่ายเป็นคราว ๆ ลงนามกัน ณกรุงลอนดอน

วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๒

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่ในการประชุมเพื่อแก้ไขสัญญาสากลไปรษณีย์และความตกลงการไปรษณีย์ซึ่งได้ประชุมกันที่กรุงลอนดอน ระหว่างวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๒ อำมาตย์เอก พระยาประทีปกมลศาสตร์ ผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข และอำมาตย์เอก หลวงพหิทธานุกร เลขาธิการเอก ณสถานทูตสยาม ณกรุงลอนดอน ผู้แทนฝ่ายสยามพร้อมด้วยผู้แทนนานาประเทศ ซึ่งมีอำนาจเต็ม

ได้ลงนามไว้ในสัญญาสากลไปรษณีย์ ๑ ความตกลงว่าด้วยการ
 การส่งจดหมายและหีบห่อพัสดุไปรษณีย์มีประกัน ๑ ความ
 ตกลงว่าด้วยการส่งพัสดุไปรษณีย์ ๑ ความตกลงว่าด้วยการ
 ส่งไปรษณีย์ธนาณัติ ๑ ความตกลงว่าด้วยการเรียกเงินคืน ๑
 ความตกลงว่าด้วยการรับหนังสือพิมพ์และหนังสือที่ออกจำหน่าย
 เป็นคราว ๆ ๑ รวม ๖ ฉบับ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน
 พ.ศ. ๒๔๗๒ แล้ว

และโดยที่สัญญาและความตกลงที่ข้างได้มีบทบัญญัติไว้ว่า
 ให้ใช้สัญญาและความตกลง ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม
 พ.ศ. ๒๔๗๓ เป็นต้นไป และทั้งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 พระราชทาน พระราชสัถยาบันสัญญา และความตกลงนี้แล้ว
 ฉะนั้นสัญญาและความตกลงนั้น ๆ จึงเป็นอันใช้สำหรับ
 กรุงสยามตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ เป็นต้นไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งให้กระทรวงมหาดไทย
 และบรรดาผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับข้อความที่กล่าวไว้ในสัญญา
 และความตกลงนั้น ๆ ถือตามกระทำตามข้อความในสัญญา
 และความตกลงที่กล่าวแล้วนั้นจงทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
 เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๗ สิงหาคม หน้า ๑๒๗)

ประกาศกระทรวงเกษตรพาณิชย์

เสนาบดีกระทรวงเกษตรพาณิชย์ รับพระบรมราชโองการ
 ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า เวลานี้ได้มีผู้ซุก
 แร่ดีบุกขึ้นจำหน่ายมากจนเป็นเหตุให้ราคาดีบุกในท้องตลาด
 ตกต่ำผิดปกติ ทรงพระราชดำริเห็นว่า ถ้ามิได้กำหนดวิธีการ
 อนุญาตไว้ แร่ดีบุกของประเทศก็จะหมดสิ้นไป โดยผิด
 กาลอันสมควร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
 ให้วางระเบียบการอนุญาตให้ซุกแร่ดีบุกในพระราชอาณาจักร
 ไว้ดังนี้ จนกว่าจะได้ประกาศแก้ไขต่อไป

ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป เจ้าพนักงานกรมราช
 โโลหกิจ และภูมิวิทยาจะไม่รับพิจารณาเรื่องราวขอเหมืองแร่
 ทุกชนิด เช่นเรื่องราวขอประทานบัตร เรื่องราวขอ
 อาชญาบัตรตรวจแร่ เรื่องราวขออาชญาบัตรผูกขาดตรวจแร่
 นอกจากเรื่องราวขอประทานบัตร อันมีเหตุผลเป็นพิเศษ ดัง
 ต่อไปนี้ คือ

๑. เรื่องราวขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ของผู้ที่กระทำ
 การซุกแร่ดีบุกอยู่แล้วจนสิ้นอาณาเขตต์ประทานบัตรของตน
 และมีความประสงค์จะขยายเขตต์ต่อเนื่องกันไปเพื่อนำเครื่อง
 จักรหรือคนงานที่มีอยู่แล้วไปทำการต่อไป

๒. เรื่องราวขอประทานบัตรจะเพาะแหล่งแร่ (หรือทางแร่) ต่อบุคคลเล็ก ๆ น้อย ๆ อันอยู่ติดต่อกับอาณาเขตที่ประทานบัตรแผ่นใหญ่ซึ่งกำลังทำการอยู่ และอาจขุดแร่ขึ้นได้ จะเพาะในขณะที่มีเครื่องมือหรือคนงานอยู่แล้ว ในเมื่อเห็นว่าเศษแหล่งแร่นั้นอาจไม่ทำให้ประโยชน์พอในเมื่อต้องตั้งต้นทำใหม่ในเวลาอื่น

๓. เรื่องราวขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ในที่ประทานบัตรเดิม ซึ่งครบกำหนดสิ้นอายุลงในระวางประกาศ

๔. เรื่องราวขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ภายในเขตต์อาชญาบัตรผูกขาดตรวจแร่ และภายในเวลาที่อาชญาบัตรผูกขาดยังมีอายุใช้ได้อยู่

ประกาศมาณวันที่ ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

เจ้าพระยาพลเทพ

เสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เก็บม ๔๗ วันที่ ๑๓ สิงหาคม หน้า ๑๓๑)

กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ
กำหนดอัตราเพิ่มค่าธรรมเนียมการโอนประทานบัตร

อาศัยอำนาจในพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พุทธศักราช ๒๔๖๑ มาตรา ๘๒ เสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ ออกกฎไว้ดังต่อไปนี้

ค่าโอนประทานบัตรนั้น คงให้เรียกค่าธรรมเนียมแปลงละ ๑๕ บาท ตามกฎเสนาบดีฉบับลงวันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๓ ถ้าในการโอนได้มีค่าตอบแทนกันไซ้ ให้เก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นตามราคาทรัพย์สินที่ตอบแทนนั้น โดยอัตราดังต่อไปนี้

ถ้าจำนวนเงินไม่เกิน ๑๐๐ บาท ให้เรียกค่าธรรมเนียม ๑ บาท

ถ้าจำนวนเงินเกิน ๑๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๒๕๐ บาท ให้เรียกค่าธรรมเนียม ๒ บาท ๕๐ สตางค์

ถ้าจำนวนเงินเกิน ๒๕๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕๐๐ บาท ให้เรียกค่าธรรมเนียม ๕ บาท

๑๒๓

ถ้าจำนวนเงินเกิน ๕๐๐ บาทขึ้นไป ให้เรียกค่าธรรมเนียม
๒ บาทในจำนวนทุก ๆ ๒๕๐ บาท เศษของ ๒๕๐ บาทคิด
เท่า ๒๕๐ บาท

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

เจ้าพระยาพลเทพ

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๗ สิงหาคม หน้า ๑๓๒)

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น
เพื่อตัดถนนในที่เพลิงไหม้ตำบลสี่แยกมหานาค

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

ในการเกิดเพลิงไหม้ขึ้นที่ตำบลสี่แยกมหานาคตอนริมถนนกรุงเกษม ท้องที่อำเภอเมืองปราบ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ นั้น ทรัพย์สินของประชาชนเป็นอันตรายเสียหายเป็นอันมาก ทั้งนี้ ก็เพราะพื้นที่ในละแวกนั้นมีบ้านเรือนปลูกสร้างเบียดเสียดเขียดชิดซบซ้อนกัน มีแต่ตรอกเล็ก ๆ เป็นทางสัญจรไปมา ไม่มีทางขนาดใหญ่เพียงพอป้องกันอันตรายได้สะดวกทันทั่วทั้งนี้ และทั้งเป็นตำบลที่ยังสกปรกกรกเรือมาก เป็นเหตุให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บขึ้นได้ สมควรที่จะมีถนนผ่านเข้าไปในละแวกนี้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่มหาชนสัญจรไปมา และเพื่อเป็นคุณประโยชน์แก่การบำรุงอนามัย ทั้งช่วยเหลือป้องกันอันตรายในเวลาที่มีเหตุให้สะดวกยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกา
ไว้มีข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่จัดการตัด
ถนน ทางเดิน ขยายตรอกและทางเดิน รวม ๗ สาย มีเขตต์
แนวทางตั้งจะกล่าวต่อไปนี้

สายที่ ๑ ขยายตรอกเก่าจากริมถนนกรุงเกษมเข้าไปหา
สุเหร่าแขกให้กว้างขึ้นอีกเป็น ๖ เมตร ยาวประมาณ ๕๐ เมตร

สายที่ ๒ ถมคูตั้งแต่เชิงสะพานเจริญราษฎร์ไปบรรจบ
สายที่ ๖ ให้เป็นทางเดินกว้าง ๖ เมตร ยาวประมาณ ๒๑๐ เมตร

สายที่ ๓ ตัดทางเดินไปตามริมคลองมหานาค ตั้งแต่เชิง
สะพานเจริญราษฎร์ไปจนสุดเขตต์ที่เพลิงไหม้และเลยต่อไป
บรรจบสายที่ ๗ กว้าง ๔ เมตร ยาวประมาณ ๒๓๐ เมตร

สายที่ ๔ ขยายทางเดินเก่าจากสายที่ ๓ ไปบรรจบสายที่ ๖
ให้เป็นถนนกว้าง ๑๐ เมตร ยาวประมาณ ๒๐๐ เมตร

สายที่ ๕ ขยายทางเดินในป่าช้า แยกจากสายที่ ๗ ไป
บรรจบสายที่ ๔ และตัดต่อไปออกถนนกรุงเกษมตรงปาก
ตรอกเก่าให้เป็นถนนกว้าง ๑๐ เมตร ยาวประมาณ ๒๔๐ เมตร

สายที่ ๖ ถมคลองจากถนนกรุงเกษมไปบรรจบสายที่ ๗
ให้เป็นถนนกว้าง ๑๒ เมตร ยาวประมาณ ๒๘๐ เมตร

สายที่ ๑ ขยายทางเดินเก่าจากถนนบำรุงเมืองไปบรรจบสายที่ ๓ ให้เป็นถนนกว้าง ๑๒ เมตร ยาวประมาณ ๓๘๐ เมตร
 มาตรา ๒ เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกานี้แล้ว ให้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ ทำถนนจัดการบักกรีถนนเหล่านี้ตามเขตต์แนวทางซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๑ และตามแนวประเมินดังได้หมายไว้ในแผนที่ต่อท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ และห้ามมิให้ผู้นหนึ่งผู้ใดปลูกสร้างโรงเรือนหรือทำการอย่างหนึ่งอย่างใดลงในที่ดินภายในเขตต์นั้น นอกจากจะได้รับการอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าพนักงาน

เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ได้ลงมือจัดการบักกรีแล้ว ให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินภายในเขตต์ที่ได้บักกรีไว้แล้วนั้น กลับคืนมาเป็นของรัฐบาล และเจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้ายึดเมื่อครอบครองจัดการทำถนนได้ทันที

มาตรา ๓ บุคคลผู้ชอบที่จะขอร้องให้เจ้าพนักงานพิจารณา กำหนดราคาหรือค่าทดแทนให้ เนื่องแต่การที่รัฐบาลตัดถนนไปในที่ดินตั้งที่กล่าวไว้นั้นคือ เจ้าของที่ดินกับผู้ออกกรรมสิทธิ์ในสิ่งที่ก่อสร้างในที่ดินและผู้เช่า แต่ห้ามมิให้ยกเอาข้อใด ๆ ึ่งใน เรื่องกำหนดราคาหรือค่าทดแทนมาเป็นเหตุขัดขวางต่อการทำถนนนี้ ส่วนผู้ใดควรจะได้รับราคาหรือค่าทดแทนเพียงไรหรือไม่นั้น ให้เป็นไปตามลักษณะดังนี้ คือ

(๑) ถ้าที่ดินของผู้ใดที่ต้องถูกถนนนั้นยังมีเนื้อที่เหลืออยู่ไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของเนื้อที่ดินติดต่อกับถนนทั้ง ๒ ข้างหรือแต่ข้างใดข้างหนึ่ง และเนื้อที่เหลือนั้นไม่เป็นทางยาวตามถนนต่ำกว่า ๘ เมตร กว้างยื่นแต่ถนนเข้าไปต่ำกว่า ๑๐ เมตร หรือรวมเนื้อที่ดินทั้งสองด้านต่ำกว่า ๘๐ ตารางเมตรแล้ว รัฐบาลจะไม่ต้องใช้ราคาหรือค่าทดแทนให้สำหรับที่ดินแปลงนั้น เพราะเหตุว่าการทำถนนเข้าไปในเนื้อที่ของผู้ใดเจ้าของที่ดินอาจได้รับผลจากการทำถนนอยู่ด้วย เช่นกระทำให้ที่ดินมีราคายิ่งขึ้น โดยทำการก่อสร้างตึก บ้าน โรงเรือนที่อยู่ หรือให้พัก ให้เช่าเก็บผลประโยชน์ได้มากเป็นต้น ซึ่งเป็น การทดแทนกันอยู่แล้ว

(๒) ที่ดินของผู้ใดที่ถูกทำถนนเสียหายหมดจำนวนเนื้อที่อย่างหนึ่งหรือที่ดินเหลือน้อยกว่ากึ่งจำนวนเนื้อที่ที่ถูกทำถนนอย่างหนึ่งหรือที่ดินชั้นใดที่เหลือติดต่อกันยาวตามถนนต่ำกว่า ๘ เมตร กว้างยื่นแต่ถนนเข้าไปต่ำกว่า ๑๐ เมตร หรือรวมเนื้อที่ทั้งสองด้านต่ำกว่า ๘๐ ตารางเมตรอย่างหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานรับซื้อที่ดินที่ต้องถูกทำถนนรวมทั้งที่ดินที่เหลืออยู่นั้นตามราคาธรรมดาที่ซื้อขายกันในโลกเคียงในครั้งที่สุดก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ เว้นไว้แต่ถ้าเจ้าของเห็นว่าจะยึด

ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เหลืออยู่ไว้จะได้ประโยชน์คุ้มแก่การที่ต้องเสียหายไปในการทำถนนแล้ว จะไม่ขายที่ดินที่เหลือนั้นให้เจ้าพนักงานก็ได้ เมื่อเจ้าของได้เลือกเอาทางที่ไม่ขายแทนที่จะได้รับราคาหรือค่าทดแทนสำหรับที่ดินที่เจ้าพนักงานจะซื้อเช่นนั้นแล้ว รัฐบาลก็ไม่ต้องจ่ายราคาหรือค่าทดแทนให้สำหรับที่ดินแปลงนั้น

(๓) ที่ดินที่ต้องถูกทำถนนนั้นจะแยกเป็นกิโลดงค์แปลงก็ตาม ถ้าเนื้อที่นั้นติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันไปรวมอยู่ในกรรมสิทธิ์ของเจ้าของเดียว ห้ามมิให้แยกวินิจฉัยเป็นรายแปลง เว้นแต่ที่ที่ไม่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันได้ จึงให้วินิจฉัยเฉพาะแปลงที่ต้องถูกทำถนนเสียหายเท่านั้น ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้วินิจฉัยเด็ดขาดในข้อโต้แย้งทั้งหลายเกี่ยวกับเรื่องนี้และที่เกี่ยวกับเรื่องทุบไว้ในข้อ (๑) - (๒) ข้างต้นบรรดาที่มีได้กำหนดลงไว้ชัดเจนด้วย

(๔) สิ่งก่อสร้างลงในแนวเขตต์ที่จะทำถนนก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกานี้ หรือสิ่งก่อสร้างลงภายหลังวันประกาศ แต่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าพนักงานโดยปราศจากเงื่อนไขนั้น ถ้าเป็นสิ่งถาวรซึ่งหากหรือลงจะเสียหายเกินควรและไม่อาจทำให้มั่นคงสภาพเดิม

ได้แล้ว ให้เจ้าพนักงานคิดค่าทดแทนให้แก่เจ้าของพอสสมควรแก่ราคาตามอายุของสิ่งที่ก่อสร้างซึ่งปรากฏอยู่ในเวลานี้ เจ้าของต้องออกจากที่ไปภายในกำหนดซึ่งเจ้าพนักงานจะได้บอกล่วงหน้าให้ทราบอย่างน้อยหกสัปดาห์

ส่วนสิ่งที่ก่อสร้างไม่เป็นสิ่งถาวรตั้งกล่าวไว้ในวรรคก่อนนั้น เจ้าของต้องรื้อถอนไปให้เสร็จภายในกำหนดเวลาซึ่งเจ้าพนักงานจะได้บอกล่วงหน้าให้ทราบอย่างเดียวกัน ให้เจ้าพนักงานคิดค่าทดแทนให้ ฉะเพาะการรื้อถอนและค่าที่จะต้องก่อสร้างขึ้นใหม่พอสสมควร

การกำหนดราคาหรือค่าทดแทนให้เป็นหน้าที่นายช่างกรรมนการทรเป็นผู้ตรวจตราและกำหนด

แต่สิ่งที่ก่อสร้างลงภายหลังวันประกาศพระราชกฤษฎีกานี้โดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าพนักงานเจ้าของจะเรียกหรือราคาหรือค่าทดแทนอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้เลย เจ้าพนักงานจะสั่งให้ย้ายถอนไปให้เสร็จในเวลาอันสมควรได้

(๕) ผู้เช่าต้องนำหนังสือสัญญาเช่าที่ได้ทำไว้โดยชอบด้วยกฎหมายมาแสดงเป็นหลักฐาน สัญญาเช่านั้นต้องปรากฏ

ว่าได้ทำไว้ก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาหรือได้ทำขึ้นภายหลัง แต่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าพนักงาน โดยปราศจากเงื่อนไข ค่าทดแทนนั้นพึงกำหนดให้เฉพาะเท่าที่ผู้เช่าได้เสียหายไปจริง ๆ เนื่องแต่เหตุที่ต้องออกจากที่เช่าก่อนครบกำหนดตามสัญญาเท่านั้น

(๖) การกำหนดราคาหรือค่าทดแทนนั้นให้เจ้าพนักงานแจ้งความเป็นลายลักษณ์อักษรแก่เจ้าของที่ดิน หรือผู้ถือกรรมสิทธิ์ในสิ่งก่อสร้างหรือผู้เช่าโดยชอบด้วยกฎหมายอื่น จะต้องเสียหายเพราะการทำถนนนี้ ให้ไปทำความตกลงกับเจ้าพนักงานโดยมีเวลาอันแน่นอนณที่ใดที่หนึ่งแล้วแต่เจ้าพนักงานจะกำหนดตามสมควร และเพื่อการนี้จะแต่งตั้งผู้แทนโดยมีหนังสือมอบฉันทะเป็นหลักฐานไปทำความตกลงแทนก็ได้

ถ้าเจ้าพนักงานได้แจ้งความไปแล้ว อีกฝ่ายหนึ่งไม่มาตามกำหนดนัด ก็ให้เจ้าพนักงานแจ้งความบอกกำหนดไปอีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งที่สุดให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้บอกไปด้วยว่าถ้าไม่มาเองหรือตั้งผู้แทนมาเพื่อทำความตกลงดังกล่าวข้างต้นแล้ว เจ้าพนักงานจะเป็นผู้กำหนดราคาหรือค่าทดแทนแต่ฝ่ายเดียว

ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งละเลยไม่มา หรือไม่ต้องผู้ใดมาแทนตามกำหนดครั้งหลังนี้แล้ว ก็ให้เจ้าพนักงานกำหนดราคาหรือค่าทดแทนตามที่เห็นสมควรได้ เมื่อเจ้าพนักงานได้กำหนดเป็นจำนวนเงินเท่าใดให้ถือเป็นยุติเพียงเท่านั้น แล้วให้เจ้าพนักงานแจ้งความให้อีกฝ่ายหนึ่งมารับเงินนั้น ๆ ไป

ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งมาตามกำหนด ก็ให้เจ้าพนักงานไกล่เกลี่ยให้ตกลงราคากัน เมื่อปรองดองตกลงราคากันได้ก็ให้จัดบันทึกรายชื่อตกลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ให้ทั้งสองฝ่ายลงลายมือชื่อมีพระยานุเห็นเป็นสำคัญ ถ้าไม่ตกลงกันก็ให้ตัดสินโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ คือให้เจ้าพนักงานกับอีกฝ่ายหนึ่งตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายละคน ถ้าแต่ละอนุญาโตตุลาการไม่ตกลงกันก็ให้อนุญาโตตุลาการนั้นเลือกตั้งผู้ช้ขาดคนหนึ่ง ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ต้องอนุญาโตตุลาการก็ดี หรืออนุญาโตตุลาการไม่ตกลงกันตั้งผู้ช้ขาดก็ดี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายมีสิทธิขอให้ศาลตั้งอนุญาโตตุลาการหรือผู้ช้ขาดได้ ถ้าหากว่าจะมีการใช้จ่ายหรือเสียค่าธรรมเนียมเนื่องในการนี้ ฝ่ายใดที่กำหนดราคาหรือค่าทดแทนไกล่เกลี่ยขาดของอนุญาโตตุลาการแล้วก็ให้ฝ่ายนั้นเป็นผู้เสีย ถ้าตกลงกันให้เสียฝ่ายละกึ่ง

มาตรา ๔ บรรดาที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่รับ
ซื้อไว้ตามพระราชกฤษฎีกานี้ ถ้าเหลือจากที่ได้ทำถนนแล้ว
ให้เจ้าพนักงานจัดการจำหน่ายขายเสีย เมื่อได้เงินมากน้อย
เท่าใดให้นำส่งกระทรวงพระคลังมหาสมบัติหักใช้รายจ่ายใน
การทำถนน หรือจะส่งที่ดินนั้นต่อกระทรวงพระคลังมหา
สมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ สุดแล้วแต่เสนาบดีกระทรวง
มหาดไทยกับเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจะเห็น
สมควร

มาตรา ๕ ให้ถือว่าแผนที่ต่อท้ายพระราชกฤษฎีกานี้เป็น
แต่เขตต์แนวทางถนนโดยประเมินเท่านั้น เมื่อเจ้าพนักงาน
ได้ปักกรุยแน่นอนแล้วจะได้หมายเลขไว้เป็นหลักฐานในแผนที่
ที่ ๒ ฉะบับซึ่งจะเก็บไว้ฉะกรมนคราทรฉะบับหนึ่ง และกรม
หะเบียนที่ดินอีกฉะบับหนึ่ง

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๔ สิงหาคม หน้า ๑๓๔)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษเพิ่มเติม

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
ซึคะอิน (Psicaine) ซึ่งทำมาจากอัลกาลอยด์ของโคคา เป็น
ยาเสพติดให้โทษอันต้องห้าม ตามความในมาตรา ๔ แห่ง
พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ และอาศัย
อำนาจที่ไว้ไว้ในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติด
ให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ ให้เพิ่มชื่อยาที่กล่าวแล้ว เข้าใน
บัญชีประเภท ก. ทำยักฎเสนาบดีสำหรับยาเสพติดให้โทษ
พ.ศ. ๒๔๖๕ และให้ผู้ถือใบอนุญาตประเภทต่าง ๆ มีได้ใน
ปีหนึ่ง ตามจำนวนดังแจ้งต่อไปนี้

ประเภท ก. นักปรุงยาประกาศนียบัตร

ซึคะอิน (Psicaine) ๕๐ กรัม

ประเภท ข. นักปรุงยาไม่มีประกาศนียบัตร

ซึคะอิน (Psicaine) ๕ กรัม

ประเภท ค. แพทย์ประกาศนียบัตร

ซึคะอิน (Psicaine) ๕ กรัม

๑๓๔

ประเภท จ. แพทย์ไม่มีประกาศนียบัตร

ซึคะอีน (Psicaine)

๒ กรัม

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๔ สิงหาคม หน้า ๑๔๓)

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น
เพื่อตัดถนนต่อจากถนนสุริยวงศ์ไปจตุรรมแม่น้ำเจ้าพระยา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปก
เกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้
ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

เพื่อให้การจราจรและการรับส่งสินค้าติดต่อถึงกันได้สะดวก
ตั้งทางน้ำและทางบกประการหนึ่ง เพื่อได้มีทางระบายน้ำ
ในลแวง ถนนสุริยวงศ์และถนนเจริญกรุง ตอนกลางให้เป็น
คุณสมบัติแก่การบำรุงอนามัยอีกประการหนึ่ง สมควร
จะตัดถนนตรงถนนสุริยวงศ์ร่วมถนนเจริญกรุงไปถึงแม่น้ำเจ้า
พระยาอีก ๑ สาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศพระราชกฤษฎ
ีกาไว้มีข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่จัดการ
ตัดถนน ๑ สาย มีเขตต์แนวทางตั้งจะกล่าวต่อไปนี้

ตั้งต้นแต่ถนนสุริยวงศ์ตอนร่วมถนนเจริญกรุงตรงไปจตุ
รรมแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นถนนขนาดกว้าง ๒๐ เมตร ยาว
ประมาณ ๒๗๐ เมตร

มาตรา ๒ เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาแล้ว ให้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ทำถนนจัดการปักกรุยถนนสายนั้นตามเขตต์แนวทางซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๑ และตามแนวประเมินดังได้หมายไว้ในแผนที่ต่อท้ายพระราชกฤษฎีกา และห้ามมิให้ผู้นึงผู้ใดปลูกสร้างโรงเรือน หรือทำการอย่างหนึ่งอย่างใดลงในที่ดินภายในเขตต์นั้นนอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าพนักงาน

เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ได้ลงมือจัดการปักกรุยแล้ว ให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินภายในเขตต์ที่ได้ปักกรุยไว้แล้วนั้นกลับคืนมาเป็นของรัฐบาล และเจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้ายึดถือครอบครองจัดการทำถนนได้ทันที

มาตรา ๓ บุคคลผู้ขอที่จะขอร้องให้เจ้าพนักงานพิจารณา กำหนดราคาหรือค่าทดแทนให้ เนื่องแต่การที่รัฐบาลตัดถนนไปในที่ดินตั้งที่กล่าวไว้้นคือ เจ้าของที่ดินกับผู้ถือกรรมสิทธิ์ในสิ่งก่อสร้างในที่ดินและผู้เช่า แต่ห้ามมิให้ยกเอาข้อโต้เถียงในเรื่อง กำหนดราคาหรือค่าทดแทนมา เป็นเหตุขัดขวางต่อการทำถนนนั้น ส่วนผู้ใดควรจะได้รับราคาหรือค่าทดแทนเพียงไรหรือไม่นั้น ให้เป็นไปตามลักษณะตั้งนั้น คือ

(๑) ถ้าที่ดินของผู้ใดที่ต้องถูกถนนนั้นยังมีเนื้อที่เหลืออยู่ไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของเนื้อที่ดินที่อยู่กับถนนทั้ง ๒ ข้าง หรือแต่ข้างใดข้างหนึ่ง และเนื้อที่เหลืออยู่นั้นไม่เป็นทางยาวตามถนนต่ำกว่า ๘ เมตร กว้างยื่นแต่ถนนเข้าไปต่ำกว่า ๑๐ เมตร หรือรวมเนื้อที่ดินทั้งสิ้นต่ำกว่า ๘๐ ตารางเมตรแล้ว รัฐบาลจะไม่ต้องใช้ราคาหรือค่าทดแทนให้สำหรับที่ดินแปลงนั้น เพราะเหตุว่าการทำถนนเข้าไปในเนื้อที่ของผู้ใด เจ้าของที่ดินอาจได้รับผลจากการทำถนนอยู่ด้วย เช่น กระทำให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้นโดยทำการก่อสร้างตึก บ้าน โรง เรือน ที่อยู่ หรือให้พัก ให้เช่าเก็บผลประโยชน์ได้มากเป็นต้นซึ่งเป็นการทดแทนกันอยู่แล้ว

(๒) ที่ดินของผู้ใดถูกทำถนนเสียหายหมดจำนวนเนื้อที่อย่างหนึ่ง หรือที่ดินเหลือน้อยกว่ากึ่งจำนวนเนื้อที่ที่ถูกทำถนนอย่างหนึ่ง หรือที่ดินชิ้นใดที่เหลือติดต่อกันยาวตามถนนต่ำกว่า ๘ เมตร กว้างยื่นแต่ถนนเข้าไปต่ำกว่า ๑๐ เมตร หรือรวมเนื้อที่ทั้งสิ้นต่ำกว่า ๘๐ ตารางเมตรอย่างหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานรับซื้อที่ดินที่ต้องถูกทำถนนรวมทั้งที่ดินที่เหลืออยู่นั้นตามราคาธรรมดาที่ซื้อขายกันในที่ใกล้เคียงในครั้งที่สุด

ก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ เว้นไว้แต่ถ้าเจ้าของเห็นว่าจะยึดถือกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เหลืออยู่ไว้จะได้ประโยชน์คุ้มแก่การที่ต้องเสียหายไปในการทำถนนแล้ว จะไม่ขายที่ดินที่เหลือนั้นให้เจ้าพนักงานก็ได้ เมื่อเจ้าของได้เลือกเอาทางที่ไม่ขายแทนที่จะได้รับราคาหรือค่าทดแทนสำหรับที่ดินที่เจ้าพนักงานจะซื้อเช่นนั้นแล้ว รัฐบาลก็ไม่ต้องจ่ายราคาหรือค่าทดแทนให้สำหรับที่ดินแปลงนั้น

(๓) ที่ดินที่ต้องถูกทำถนนนั้นจะแยกเป็นกี่โฉนดก็แปลงก็ตาม ถ้าเนื้อที่นั้นติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันไปรวมอยู่ในกรรมสิทธิ์ของเจ้าของเดียว ห้ามมิให้แยกวินิจฉัยเป็นรายแปลง เว้นแต่ที่ที่ไม่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันได้ จึงให้วินิจฉัยเฉพาะแปลงที่ต้องถูกทำถนนเสียหายเท่านั้น ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้วินิจฉัยเด็ดขาดในข้อโต้เถียงทั้งหลายที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ และที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะบุไว้ ในข้อ (๑) - (๒) ข้างต้นบรรดาที่มีได้กำหนดลงไว้ชัดแจ้งด้วย

(๔) สิ่งก่อสร้างลงในแนวเขตที่จะทำถนนก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกานี้ หรือสิ่งก่อสร้างลงภายหลังวันประกาศ^{11/10/2566} แต่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้า

พนักงานโดยปราศจากเงื่อนไขนั้น ถ้าเป็นสิ่งถาวรซึ่งหากจะรอลงจะเสียหายเกินควรและไม่อาจทำให้คืนคงสภาพเดิมได้แล้ว ให้เจ้าพนักงานคิดค่าทดแทนให้แก่เจ้าของพอสมควรแก่ราคาตามอายุของสิ่งที่ก่อสร้างซึ่งปรากฏอยู่ในเวลานั้น เจ้าของต้องออกจากที่ไปภายในกำหนดซึ่งเจ้าพนักงานจะได้บอกล่วงหน้าให้ทราบอย่างน้อยหกสัปดาห์

ส่วนสิ่งที่ก่อสร้างไม่เป็นสิ่งถาวรดังกล่าวไว้ในวรรคก่อนนั้น เจ้าของต้องรื้อถอนไปให้เสร็จภายในกำหนดเวลาซึ่งเจ้าพนักงานจะได้บอกล่วงหน้าให้ทราบอย่างเดียวกัน ให้เจ้าพนักงานคิดค่าทดแทนให้เฉพาะการรื้อถอน และค่าที่จะต้องก่อสร้างขึ้นใหม่พอสมควร

การกำหนดราคาหรือค่าทดแทนให้เป็นที่น่าพอใจ กรมนคราทรเป็นผู้ตรวจตราและกำหนด

แต่สิ่งที่ก่อสร้างลงภายหลังวันประกาศพระราชกฤษฎีกานี้โดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าพนักงาน เจ้าของจะเรียกร้องราคาหรือค่าทดแทนอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้เลย เจ้าพนักงานจะสั่งให้ย้ายถอนไปให้เสร็จในเวลาอันสมควรได้

(๕) ผู้เช่าต้องนำหนังสือสัญญาเช่าที่ได้ทำไว้โดยชอบด้วยกฎหมายมาแสดงเป็นหลักฐาน สัญญาเช่านั้นต้องปรากฏว่าได้ทำไว้ก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกานี้ หรือได้ทำขึ้นภายหลัง แต่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าพนักงานโดยปราศจากเงื่อนไข ค่าทดแทนนั้นพึงกำหนดให้เฉพาะเท่าที่ผู้เช่าได้เสียหายไปจริงๆ เนื่องแต่เหตุที่ต้องออกจากที่เช่าก่อนครบกำหนดตามสัญญาเช่านั้น

(๖) การกำหนดราคาหรือค่าทดแทนนั้น ให้เจ้าพนักงานแจ้งความเป็นลายลักษณ์อักษรแก่เจ้าของที่ดิน หรือผู้ถือกรรมสิทธิ์ในสิ่งก่อสร้าง หรือผู้เช่าโดยชอบด้วยกฎหมายอื่น จะต้องเสียหายเพราะการทำถนนนี้ ให้ไปทำความตกลงกับเจ้าพนักงานโดยมีเวลาอันแน่นอนขณะที่ใดที่หนึ่งแล้วแต่เจ้าพนักงานจะกำหนดตามสมควร และเพื่อการนี้ จะแต่งตั้งผู้แทนโดยมีหนังสือมอบฉันทะเป็นหลักฐานไปทำความตกลงแทนก็ได้

ถ้าเจ้าพนักงานได้แจ้งความไปแล้ว อีกฝ่ายหนึ่งไม่มาตามกำหนดนัด ก็ให้เจ้าพนักงานแจ้งความบอกกำหนดไปอีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้าย ให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้บอกไปด้วยว่าถ้าไม่มาเองหรือตั้งผู้แทนมาเพื่อ

ถ้าความตกลงดังกล่าวข้างต้นแล้ว เจ้าพนักงานจะเป็นผู้
กำหนดราคาหรือค่าทดแทนแต่ฝ่ายเดียว

ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งละเลยไม่มา หรือไม่ตั้งผู้ใดมาแทนตาม
กำหนดครั้งหลังแล้ว ก็ให้เจ้าพนักงานกำหนดราคาหรือค่า
ทดแทนตามที่เห็นสมควรได้ เมื่อเจ้าพนักงานได้กำหนด
เป็นจำนวนเงินเท่าใดให้ถือเป็นยุติเพียงเท่านั้น แล้วให้เจ้า
พนักงานแจ้งความให้อีกฝ่ายหนึ่งมารับเงินนั้น ๆ ไป

ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งมาตามกำหนด ก็ให้เจ้าพนักงานใกล้เคียง
ให้ตกลงราคากัน เมื่อปรองดองตกลงกันได้ก็ให้จัดบันทึก
ข้อตกลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ให้ทั้งสองฝ่ายลงลายมือ
ชื่อพร้อมพระนามเห็นเป็นสำคัญ ถ้าไม่ตกลงกันก็ให้ตัดสินโดย
วิธีอนุญาโตตุลาการ คือให้เจ้าพนักงานกับอีกฝ่ายหนึ่งตั้ง
อนุญาโตตุลาการฝ่ายละคน ถ้าและอนุญาโตตุลาการไม่ตกลง
กันก็ให้อนุญาโตตุลาการนั้นเลือกตั้งผู้ช้ชาติคนหนึ่ง ถ้าฝ่าย
ใดฝ่ายหนึ่งไม่ตั้งอนุญาโตตุลาการก็ดี หรืออนุญาโตตุลาการ
ไม่ตกลงกันตั้งผู้ช้ชาติก็ดี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายมี
สิทธิขอให้ศาลตั้งอนุญาโตตุลาการหรือผู้ช้ชาติได้ ถ้าหากว่า
จะมีการใช้จ่ายหรือเสียค่าธรรมเนียมเนื่องในการนี้ ฝ่ายใด
ที่กำหนดราคาหรือค่าทดแทนไกลจากค่าช้ชาติของอนุญาโต

ตุลาการแล้วก็ได้ให้นอนเป็นผู้เสีย ถ้าหากงกนให้เสียฝ่าย
ละกึ่ง

มาตรา ๔ บรรดาที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่รับ
ซื้อไว้ตามพระราชกฤษฎีกานี้ ถ้าเหลือจากที่ได้ทำถนนแล้ว
ให้เจ้าพนักงานจัดการจำหน่ายขายเสีย เมื่อได้เงินมากน้อย
เท่าใดให้นำส่งกระทรวงพระคลังมหาสมบัติหักใช้รายจ่ายใน
การทำถนน หรือจะส่งที่ดินนั้นต่อกระทรวงพระคลังมหา
สมบัติ อย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ที่สุดแล้วแต่เสนาบดีกระทรวง
มหาดไทย กับเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจะเห็น
สมควร

มาตรา ๕ ให้ถือว่าแผนที่ต่อท้ายพระราชกฤษฎีกานี้เป็น
แต่เขตต์แนวทางถนนโดยประเมินเท่านั้น เมื่อเจ้าพนักงาน
ได้ปักกรุยแน่นอนแล้วจะได้หมายลงไว้เป็นหลักฐานในแผนที่
ที่ ๒ ฉะนั้นซึ่งจะเก็บไว้ฉกรรมนคราทรฉะบับหนึ่ง และกรม
ทะเบียนที่ดินอีกฉะบับหนึ่ง

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๓๑ สิงหาคม หน้า ๑๔๕)

ประกาศกระทรวงธรรมการ
ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
เพิ่มเติมในท้องที่มณฑลภูเก็ต

โดยมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
 บัดนี้สมควรใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ เพิ่ม
 ขึ้นในท้องที่มณฑลภูเก็ตอีก ๑ ตำบล จึงทำบัญชีขยายการ
 ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตามท้ายประกาศนี้
 และกำหนดให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ เป็น
 ต้นไป

ประกาศแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
 ชานันวัต มหาอำมาตย์เอก
 เสนาบดี

บัญชีเพิ่มเติมท้องที่ที่ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา
 พุทธศักราช ๒๔๖๔

มณฑล	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล
ภูเก็ต	ตรง	กันตัง	นาเกลือ

ประกาศกระทรวงธรรมการ
เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลบ้านกลาง ซึ่งแยกจากตำบลบ้านหวาย
ท้องที่อำเภอวัดป่า จังหวัดหล่มสัก

ด้วยมณฑลพิษณุโลกแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้
แยกหมู่บ้านที่ ๗, ๘, ๙, ๑๒ และ ๑๔ รวม ๕ หมู่บ้านจากตำบล
บ้านหวาย ท้องที่อำเภอวัดป่า จังหวัดหล่มสัก มาตั้งขึ้น
เป็นอีกตำบลหนึ่ง เรียกว่าตำบลบ้านกลางขึ้นอยู่ในท้องที่
อำเภอเดียวกัน ตำบลบ้านหวายได้ประกาศให้ใช้พระราช
บัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้ว เหตุฉะนั้นจึงประกาศยืนยันความเห็นว่า
ตำบลบ้านกลางซึ่งแยกมาจากตำบลบ้านหวาย ได้ประกาศให้
พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้วด้วย

ประกาศแต่เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๐
ธานินทร์ มหาอำมาตย์เอก

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๓๑ สิงหาคม หน้า ๑๕๕)

พระราชบัญญัติวิทยุโทรเลขแก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยเรื่องวิทยุโทรเลข

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยชอบด้วยตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติวิทยุโทรเลขแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติวิทยุโทรเลข พุทธศักราช ๒๔๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓ อำนาจในการทำ ส่งเข้ามาหรือพาเข้ามาในพระราชอาณาจักรซึ่งเครื่องวิทยุโทรเลข หรือโทรศัพท์ หรือส่วนแห่งเครื่อง และอำนาจในการที่จะตั้งเครื่องและใช้ทำ

การในวิทยุสถาน เพื่อประโยชน์ที่จะมีโทรเลขหรือโทรศัพท
 ในแผ่นดินสยาม และในเรือกำปั่นอันทอดอยู่เป็นนิตย์ใน
 น่านน้ำสยามนั้น เป็นอำนาจอันสิทธิ์ขาดของรัฐบาล และ
 เป็นหน้าที่ของกรมไปรษณีย์และโทรเลขในกระทรวงพาณิชย์
 และคมนาคม เป็นผู้รักษา

แต่ให้เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม หรือ
 เจ้าพนักงานซึ่งเสนาบดีได้ประกาศตั้งขึ้น มีอำนาจออกใบ
 อนุญาตได้ ๓ ประเภท คือ

(๑) ใบอนุญาตอันให้สิทธิ์ผู้ถือใบอนุญาตเก็บไว้ในร้าน
 เสนอขาย ขาย ติดตั้ง ช่อม ไข้เครื่องเพื่อการสำแดงหรือทำ
 อย่างใด ๆ เพื่อการค้าซึ่งเครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ หรือส่วนแห่ง
 เครื่องตามที่ระบุไว้ในกฎเสนาบดีอันได้ออกตามความในพระราช
 บัญญัตินี้

(๒) ใบอนุญาตอันให้สิทธิ์ผู้ถือใบอนุญาตทำ ส่งเข้ามา
 หรือพาเข้ามาในพระราชอาณาจักร ซื่อหรือได้มาโดยวิธีใด ๆ
 และมีไว้ในครอบครองซึ่งเครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ หรือส่วน
 แห่งเครื่องตามที่ระบุไว้ในกฎเสนาบดีอันได้ออกตามความ
 ในพระราชบัญญัตินี้

(๓) ใบอนุญาตอันให้สิทธิผู้ถือใบอนุญาตตั้งและใช้เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์

ให้เสนาบดีมีอำนาจออกกฎเสนาบดีกำหนดเงื่อนไขและข้อจำกัดเป็นเครื่องบังคับผู้ถือใบอนุญาตได้ตามแต่จะเห็นสมควร”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิทยุโทรเลข พุทธศักราช ๒๔๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ ห้ามมิให้เรือกำปั่นค้าขายที่สัญชัญไทย ตั้งเครื่องและใช้เครื่องรับส่งวิทยุโทรเลขหรือโทรศัพท์อย่างหนึ่งอย่างใด โดยที่ไม่ได้รับใบอนุญาตจากเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม หรือจากเจ้าพนักงาน ซึ่งเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมประกาศให้เป็นผู้ออกใบอนุญาต

เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม หรือเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะยังไม่ออกใบอนุญาตเช่นนั้น จนกว่าจะได้เห็นเป็นที่พอใจแล้ว ว่าเครื่องนั้นจะใช้ได้ถูกต้องตามข้อความในหนังสือสัญญาระวางนานาประเทศ ว่าด้วยวิทยุโทรเลขซึ่งใช้อยู่ และพอใจว่าผู้ที่ใช้เครื่องนั้นเป็นคนมีความรู้สมควรเป็นผู้ทำการนี้ได้ด้วย ใบอนุญาตเช่นนั้นจะได้ออกให้มีกำหนดเวลา และมีข้อความเป็นข้อบังคับไว้ตามที่เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมเห็นเป็นการชอบ”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติ
วิทยุโทรเลข พุทธศักราช ๒๔๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ บรรดาเรือกำปั่นใด ๆ ที่ใช้ธงไทย หรือธง
ต่างประเทศก็ดี ยกเสียแต่เรือรบเท่านั้น ห้ามไม่ให้ส่งคำไป
ด้วยเครื่องวิทยุโทรเลขที่เรือนั้น ๆ เมื่อทอดอยู่ในน่านน้ำฝาย
สยามในเวลา และในทั้งซึ่งคำเช่นนั้นจะส่งไปได้ด้วยเครื่อง
ของรัฐบาลโดยทางที่มีสายโทรเลข หรือไม่มีก็เหมือนกัน
เว้นไว้แต่ที่จะใช้บอก หรือรับข่าวจากเรือกำปั่นที่อับปางจึง
จะทำได้”

แต่ให้เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมมีอำนาจที่
จะประกาศอนุญาตให้เรือกำปั่นใด ๆ ซึ่งอยู่ในน่านน้ำสยาม
ส่งคำด้วยเครื่องวิทยุโทรเลขจากเรือนั้น ๆ ได้เป็นครั้งคราว”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ
วิทยุโทรเลข พุทธศักราช ๒๔๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ ผู้ใดทำการฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้
หรือกฎเสนาบดีที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ บังอาจ
ค่าขายเครื่องวิทยุโทรเลขหรือโทรศัพท์ หรือส่วนแห่งเครื่อง
กีด หรือในการซื้อขาย หรือด้วยเหตุอื่น ส่งมอบเครื่องวิทยุ
หรือส่วนแห่งเครื่องให้แก่ผู้ซึ่งมิได้รบอนุญาตก็ดี หรือได้มา

และมีไว้ในครอบครองหรือตั้งและใช้เครื่องวิทยุ หรือส่วน
 แห่งเครื่องกีด ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่
 เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 ถ้ามีการละเมิดบทบัญญัติแห่งมาตรา ๖ ไซ้ ท่านว่าทั้ง
 ผู้บังคับการหรือนายเรือกำปั่น และผู้กระทำผิดเองต้องรับโทษ
 ด้วยกันทุกคราวที่กระทำผิด”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราช
 บัญญัติวิทยุโทรเลข พุทธศักราช ๒๔๕๗ ตามที่ได้แก้ไข
 เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิทยุโทรเลข พุทธศักราช ๒๔๖๔
 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ให้เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม
 มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี
 อำนาจออกกฎ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่ง (๑) กำหนด
 อัตราค่าส่งคำวิทยุโทรเลขหรือโทรศัพทที่บนบก ที่ส่งและที่
 เรือกำปั่นกับทั้งค่าธรรมเนียมอื่นด้วย (๒) เรียกคืนหรือเพิก
 ถอนใบอนุญาต (๓) กำหนดว่าผู้ใช้เครื่องวิทยุต้องมีคุณสมบัติ
 เพียงไร และ (๔) ว่าด้วยกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการ
 ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

กฎ ข้อบังคับ ประกาศและคำสั่งเหล่านี้ จะต้องให้
ถูกต้องตามข้อบังคับละเอียดสำหรับการที่ติดต่อทำหนังสือ
สัญญาระวางน่านาประเทศ ว่าด้วยวิทยุโทรเลขนั้นทุกประการ
และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้
ประกาศมาณวันที่ ๑๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๔ กันยายน หน้า ๑๖๑)

กฎเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม
ว่าด้วย

เครื่องวิทยุโทรศัพท์และวิทยุโทรเลข

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิทยุโทรเลข พุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิทยุโทรเลขแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๓ เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ออกกฎให้ไว้ดังต่อไปนี้

การจดทะเบียนและทำเครื่องหมาย
เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์

ข้อ ๑ ผู้ใดทำหรือได้มาโดยประการใด ๆ ซึ่งเครื่องรับวิทยุโทรศัพท์อันยังมีได้จดทะเบียนและทำเครื่องหมาย ให้นำมาจดทะเบียนและทำเครื่องหมายภายในสัปดาห์วัน นับตั้งแต่วันทำสำเร็จหรือได้เครื่องนั้น ๆ มาในครอบครองของตน

บทบัญญัติข้อนี้มิใช่บังคับแก่เครื่องที่มีไว้โดยใบอนุญาตชั่วคราวตั้งบัญญัติไว้ในข้อ ๖ แห่งกฎนี้ และไม่บังคับแก่สินค้าของผู้ถือใบอนุญาตให้ค้า

ข้อ ๒ ในกรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นนายทะเบียนเครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ตามความใน

กฎนี้ ส่วนในหัวเมือง ให้หัวหน้าพนักงานไปรษณีย์ประจำจังหวัดเป็นนายทะเบียน

เครื่องหมายนั้น ให้เป็นตัวอักษรหรือตัวเลขตอกคิต หรือทำเป็นแผ่นป้ายติดกับเครื่อง หรือเอากรดกั๊ดที่เครื่อง

ในปลายเดือนทุกๆ เดือน ให้นายทะเบียนประจำจังหวัดส่งบัญชีรายละเอียดเครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ที่ได้จัดทะเบียน และ ทำ เครื่อง หมาย ณ ที่ทำการ ของตน เสนอต่ออธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

ข้อ ๓ ภายในบังคับแห่งข้อ ๖ ให้อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

การขอรับใบอนุญาตให้ยื่นคำขอทางพนักงานไปรษณีย์ประจำท้องถิ่น

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจอนุญาตหรือไม่อนุญาตตามคำขอแล้วแต่จะเห็นสมควร ในปลายเดือนทุกเดือนให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเสนอบัญชีรายละเอียดแห่งคำขอที่ได้อนุญาตแล้วนั้นต่อเสนาบดี

ถ้าเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต ไม่อนุญาตตามคำขอผู้ขอจะอุทธรณ์คำสั่ง ให้อุทธรณ์ต่อเสนาบดี

การออกใบอนุญาตใหม่

ข้อ ๔ ภายในบังคับแห่งข้อ ๕ และ ๖ ผู้ใดประสงค์จะ ทำหรือมีเครื่องวิทยุโทรศัพท์ หรือส่วนแห่งเครื่อง ต้อง ขอบอนุญาตใหม่ และถ้าไม่ได้รับใบอนุญาตก็ไม่ให้ทำขึ้น ส่งเข้ามา ขอหรือได้มาโดยประการอนขงเครื่อง หรือส่วน แห่งเครื่องนั้น

ถ้าขอนั้นให้ทำตามแบบ ว.ท. ๑ สำหรับเครื่อง และ ตามแบบ ว.ท. ๑ ก. สำหรับส่วนแห่งเครื่อง

ใบอนุญาตใหม่เครื่อง ให้ใช้แบบ ว.ท. ๒ ใบอนุญาต ใหม่ส่วนแห่งเครื่องให้ใช้แบบ ว.ท. ๒ ก.

ใบอนุญาตตามข้อนี้กำหนดอายุหกเดือนนับแต่วันที่ออก แต่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะต่ออายุออกไปอีกไม่เกิน หกเดือนก็ได้ ตามแต่จะเห็นสมควรแก่เหตุการณ์เป็นเรื่อง ๆ

มีเครื่องไว้เป็นพิพัตถณ์

ข้อ ๕ ผู้ใดเป็นเจ้าของ หรือได้มาซึ่งเครื่องวิทยุโทรศัพท์ หรือวิทยุโทรเลขเพื่อเก็บไว้เป็นพิพัตถณ์ ให้ขอรับใบ อนุญาตพิเศษจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเรียกว่า "หนังสือ กุ่มอ" ซึ่งผู้ถือมีสิทธิเป็นเจ้าของ หรือได้มาซึ่งเครื่องนั้น แต่ไม่มีสิทธิจะใช้ได้

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะให้ผู้ขอ นำเครื่องมาดูก็ได้
การออกหนังสือคู่มือ นั้น ไม่ให้เรียกค่าธรรมเนียม

ใบอนุญาตให้ครอบครองชั่วคราว

ข้อ ๖ ผู้ใดเข้ามาในพระราชอาณาจักร และจะอยู่ไม่
เกินหนึ่งเดือน มีเครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ที่มิได้จดทะเบียน
เป็นของติดตัวมาด้วย เพื่อใช้ส่วนตัว จะร้องขอรับใบอนุญาต
ชั่วคราวจากพนักงานไปรษณีย์ประจำท้องถิ่นก็ได้

เจ้าพนักงานไปรษณีย์ประจำท้องถิ่นมีอำนาจออกใบอนุญาต
ให้ตามแบบ ว. ท. ๓ หรือมิออกใบอนุญาตตามคำร้องก็ได้แล้วแต่จะ
เห็นสมควร แต่ถ้าได้ออกใบอนุญาตไปแล้ว ให้รายงาน
ต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตทันที

การออกใบอนุญาตชั่วคราวนั้น เป็นการให้สิทธิแก่ผู้ถือ
ใบอนุญาตให้ใช้เครื่องได้มีกำหนดหนึ่งเดือน

การออกใบอนุญาตให้ใช้

ข้อ ๗ ภายในบังคับแห่งข้อ ๕ และ ๖ ผู้ใดเป็นเจ้าของ
เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ ให้ยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตให้ใช้
ตามแบบ ว. ท. ๔ ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันซึ่งเครื่อง
เข้ามาอยู่ในครอบครองของตน หรือถ้าเป็นเครื่องที่ยังไม่มี
เครื่องหมายก็ให้นับแต่วันซึ่งจดทะเบียนและทำเครื่องหมาย

ใบอนุญาตนั้นให้ออกตามแบบ ว. ท. ๕ และให้ใช้ได้มี
กำหนดหนึ่งปีนับแต่วันออก

บทบัญญัติข้อนี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ถือใบอนุญาตให้ค้า ซึ่ง
มีเครื่องไว้เป็นสินค้า หรือใช้เครื่องเพื่อแสดง และมีให้ใช้
บังคับแก่ผู้ถือหนังสือคู่มือ

ข้อ ๘ ผู้ถือใบอนุญาตให้ใช้จะต้องใช้เครื่องของตนโดย
มิให้กระแสนกลกลับออกไปกวนหรือขัดขวางการใช้เครื่อง
อื่น ๆ

การออกใบอนุญาตให้ค้า

ข้อ ๙ ผู้ใดประสงค์จะค้าเครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ ในห้อง
ขอรับใบอนุญาตให้ค้าตามแบบ ว.ท. ๖

ใบอนุญาตนี้ให้ออกตามแบบ ว.ท. ๗ และให้ใช้ได้มี
กำหนดหนึ่งปีนับแต่วันออก

ข้อ ๑๐ ผู้ถือใบอนุญาตให้ค้า

(๑) จะมีร้านเกินกว่าร้านหนึ่งโดยใบอนุญาตฉบับเดียว
นั้นไม่ได้

(๒) จะขายเครื่องรับวิทยุโทรศัพท์หรือส่วนแห่งเครื่อง
ให้แก่บุคคลผู้มิได้นำใบอนุญาตให้มาให้ดูนั้นไม่ได้

(๓) จะต้องทำบัญชีไว้ตามแบบ ว.ท. ๘, ๙ และส่งสำเนา
บัญชีนั้นต่อนายทะเบียนในปลายเดือนทุกเดือน

(๔) ถ้าเปลี่ยนสำนักค้าหรือภูมิลำเนาต้องแจ้งให้เจ้าพนักงาน
ผู้ออกใบอนุญาตทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันเปลี่ยน

การออกตรวจเครื่องและร้านที่ได้รับใบอนุญาต

ข้อ ๑๑ เมื่อเจ้าพนักงานกรมไปรษณีย์โทรเลขผู้ได้รับตั้งแต่งให้เป็นผู้ตรวจเรียกตรวจในเวลาอันควร ผู้ถือใบอนุญาตต้องส่งใบอนุญาตให้ตรวจ ถ้าจะตรวจเครื่องก็ต้องยอมให้ตรวจเช่นกัน ถ้าเป็นใบอนุญาตให้ค้า ก็ต้องยอมให้ตรวจร้านและบัญชีตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๐ นั้นด้วย

ใบอนุญาตโอนไม่ได้

ข้อ ๑๒ บรรดาใบอนุญาตที่ออกตามกฎหมายเสนาบดีนั้นจะโอนและรับมรดกกันไม่ได้

การต่ออายุใบอนุญาต

ข้อ ๑๓ การขอต่ออายุใบอนุญาตต้องขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ ในระหว่างที่เจ้าพนักงานยังไม่ได้ส่งนั้น ให้ถือว่าใบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุ

ใบแทนใบอนุญาต

ข้อ ๑๔ ถ้าเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเป็นที่พอใจว่าใบอนุญาตหาย หรือสลายไป ให้ออกใบแทนให้

ถ้าหาใบอนุญาตเดิมได้ ให้นำใบแทนส่งคืน

ค่าธรรมเนียม

ข้อ ๑๕ ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้เรียกตามอัตราตั้งต่อไปนี้

รายการ	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
	บาท	สตางค์	
ค่าแบบคำร้องแผ่นละ	-	๑๐	
ใบอนุญาตให้มี	๑	-	
ใบอนุญาตให้ค้า สำหรับร้านเดี่ยว ในกรุงเทพมหานคร	๒๐๐	-	
ใบอนุญาตให้ค้าสำหรับร้านเดี่ยว ในหัวเมือง	๑๒๐	-	
ใบอนุญาตให้ใช้			
ก) สำหรับเครื่องรับไม่มีหลอดไฟ	-	๕๐	
ข) สำหรับเครื่องรับใช้คลื่นได้ แต่ ๒๐๐ เมตรขึ้นไปคิดหลอดไฟละ	๒	-	
ค) สำหรับเครื่องรับใช้คลื่นได้ แต่ ๒๐๐ เมตรลงมาคิดหลอดไฟละ	๓	-	
ง) สำหรับเครื่องขยายแรงหรือ เปลี่ยนไฟนอกเครื่องรับคิดหลอด ไฟละ	๑	-	
ค่าใบแทนใบอนุญาตให้ค้าฉบับละ	๕	-	
ค่าใบแทนใบอนุญาตชนิดอื่น ๆ ฉบับละ	๑	-	
ค่าสำเนาคำร้องและสำเนาใบ อนุญาตชนิดอื่น ๆ ฉบับละ	-	๕๐	

การขีตและเพิกถอนใบอนุญาต

ข้อ ๑๖ ถ้าผู้ถือใบอนุญาตทำผิดกฎข้อบังคับข้อใดข้อหนึ่ง ซึ่งเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเห็นว่าเป็นความผิดเล็กน้อย เจ้าพนักงานจะขีตใบอนุญาตมาไว้เป็นเวลาไม่เกินสามเดือนก็ได้ ถ้าเจ้าพนักงานเห็นว่าเป็นความผิดหนัก จะเพิกถอนใบอนุญาตเสียก็ได้

การร้องอุทธรณ์คำสั่งนี้ให้ร้องต่อเสนาบดี

ข้อ ๑๗ ใบอนุญาตใด ๆ ซึ่งเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตได้ออกไปนั้น ถ้าเสนาบดีเห็นสมควรเพิกถอนเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือเพื่อประโยชน์แก่ชาติก็เพิกถอนได้

การจำหน่ายเครื่องซึ่งไม่ได้ใบอนุญาต

หรือใบอนุญาตสิ้นอายุ หรือเพิกถอนใบอนุญาต

ข้อ ๑๘ ผู้ใดเป็นเจ้าของเครื่องหรือส่วนแห่งเครื่อง ซึ่งเจ้าพนักงานไม่ยอมออกใบอนุญาตให้ตามที่ร้องขอ หรือใบอนุญาตสิ้นอายุแล้วและมีได้ต่ออายุใหม่ หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตไซ้ ผู้นั้นต้องจำหน่ายเครื่องหรือส่วนแห่งเครื่องนั้น โดยโอนให้แก่บุคคลผู้มีใบอนุญาต หรือส่งออกไปนอก

พระราชอาณาจักร หรือทำลายเสีย แต่ถ้าผู้นั้นละเลยไม่ทำ เช่นกล่าวไว้ภายในหกเดือนนับตั้งแต่วันที่เจ้าพนักงานไม่ยอม ออกใบอนุญาต หรือไม่ยอมต่ออายุใบอนุญาตให้ หรือตั้งแต่วันใบอนุญาตสิ้นอายุ หรือวันซึ่งเพิกถอนใบอนุญาต เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะเรียกให้ผู้นั้นส่งมอบเครื่อง หรือ ส่วนแห่งเครื่องให้กรมไปรษณีย์ โทรเลขรักษาไว้จนกว่าเจ้าของ จะจำหน่ายไปก็ได้ ในระหว่างที่เครื่องหรือส่วนแห่งเครื่องอยู่ใน ความรักษาของเจ้าพนักงานนั้น ความเสี่ยงภัยอยู่กับเจ้าของ เมื่อพ้นสองปีนับตั้งแต่วันที่ส่งมอบไว้ เจ้าพนักงาน ผู้ออกใบอนุญาตจะทำลายเครื่องอันอยู่ในความรักษาของตน เสียก็ได้

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๕ เจ้าของทุกคนผู้ม้เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ที่อยู่ใน วันที่ใช้กฎนี้ ต้องนำเครื่องมาจดทะเบียนและทำเครื่องหมาย ภายในเดือนหนึ่งนับตั้งแต่วันที่ใช้กฎ และให้ยื่นคำร้องขอ รับใบอนุญาตให้ใช้ภายในเดือนหนึ่งนับตั้งแต่วันจดทะเบียน และทำเครื่องหมาย

เมื่อเครื่องได้จดทะเบียนและทำเครื่องหมายแล้ว ให้ถือว่าเจ้าของเป็นผู้ครอบครองเครื่องนั้น เหมือนกับว่าผู้นั้นได้

๑๖๐

รับใบอนุญาตให้มี และในระหว่างที่ยังมิได้มีคำสั่งของเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตในการร้องขอรับใบอนุญาตให้ใช้นั้น ให้ผู้นั้นมีสิทธิใช้เครื่องได้

กฎนี้ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓

นายพลเอก บุรฉัตรไชยากร

เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๔ กันยายน หน้า ๑๖๖)

พระราชบัญญัติการพะนัน

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า โดยที่ทรงพระราชดำริว่า กฎหมายว่าด้วยการพะนันชั้นต่ออันตราไว้ในพระราชบัญญัติหลายฉบับนั้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมและรวบรวมไว้ในที่เดียวกัน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยชอบด้วยตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติการพะนัน พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป ให้ยกเลิกบรรดาพระราชบัญญัติและกฎข้อบังคับว่าด้วยการพะนันชั้นต่อที่มีอยู่แล้วเสียทั้งสิ้น เว้นแต่ความในมาตรา ๘๕๓, ๘๕๔ และ ๘๕๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔ ท่านห้ามมิให้จัดใหม่ หรือเข้าเล่น หรือเข้า
 พะนันในการเล่น อันระบุไว้ในบัญญัติหมายเหตุท้ายพระราช
 บัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน

การเล่นอันระบุไว้ในบัญญัติหมายเหตุท้ายพระราช
 บัญญัตินี้ ถ้าจัดใหม่ขึ้นเพื่อเป็นทางนำมาซึ่งผล
 ประโยชน์แก่ผู้จัดโดยทางตรงหรือทางอ้อมไซ้ ท่านว่าจะ
 จัดใหม่ขึ้นได้ต่อเมื่อเสนาบดีผู้มหนาทรักษาการตามพระราช
 บัญญัตินี้ หรือเจ้าพนักงานผู้ซึ่งเสนาบดีตั้งให้เป็นผู้ออกใบ
 อนุญาตเห็นสมควรและออกใบอนุญาตให้ หรือมีกฎเสนาบดี
 อนุญาตให้จัดขึ้นได้ โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

ในการเล่นอันระบุไว้ในบัญญัติหมายเหตุท้ายพระราช
 บัญญัตินี้ ท่านว่าจะพะนันกันได้เฉพาะเมื่อการ
 เล่นนั้น ๆ ได้มีใบอนุญาตให้จัดขึ้น หรือมีกฎเสนาบดี
 อนุญาตให้จัดขึ้นได้ โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

การเล่นหมายเลข ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕
 ในบัญญัติหมายเหตุท้ายนั้น ท่านว่าจะให้รางวัลตราเป็นเงินไม่
 ได้ และท่านห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตตั้งการเล่นนั้นรับรางวัล
 ที่ให้ไปแล้วกลับคืน

มาตรา ๕ ผู้ใดจัดให้มีการเล่นซึ่งตามปกติย่อมพะนัน
เอาเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแก่กัน ท่านให้สันนิษฐานไว้
ก่อนว่า ผู้ซึ่งจัดให้มีการนั้นเพื่อนำมาซึ่งผลประโยชน์แห่งตน
และผู้ใดเข้าเล่นอยู่ด้วย ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ซึ่ง
พะนันเอาเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่น

มาตรา ๖ ผู้ใดอยู่ในวงการเล่นอันขัดต่อบทแห่งพระราช
บัญญัตินี้ หรือขัดต่อข้อความในกฎเสนาบดีหรือใบอนุญาต
ซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า
ผู้ซึ่งเล่นด้วย มาตรการนี้ให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งเพียงแต่ดูการ
เล่นในงานตลาดนัด หรือในสาธารณสถานเช่นเดียวกัน

มาตรา ๗ ใบอนุญาตทุกฉบับต้องระบุ

- (๑) ลักษณะและข้อจำกัดของการเล่นที่ออกใบอนุญาตให้
- (๒) สถานที่ วัน เดือน ปี และกำหนดเวลาที่อนุญาต
ให้เล่น ถ้าเป็นใบอนุญาตสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ และ
สว่าป ให้ระบุจำนวนสลากที่จะขาย กับสถานที่ วัน และ
เวลาที่ออกด้วย
- (๓) จำนวนบุคคลผู้จะเข้าเล่นมีกำหนดหรือไม่ และ
ยอมให้บุคคลอายุต่ำกว่าสิบหกปีเล่นด้วยหรือไม่

มาตรา ๘ สลากกินแบ่ง สลากกินรวม และสวี่ป หรือการเล่นอย่างใดที่เสี่ยงโชคให้เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่นคนใดคนหนึ่งนั้น ท่านว่าต้องส่งสลากให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตประทับตราเสียก่อนจึงนำออกจำหน่ายได้

ถ้ายังมีได้รับอนุญาตให้มีการเล่นที่กล่าวไว้ในวรรคก่อนไซ้ ท่านห้ามมิให้ประกาศโฆษณาหรือชักชวนโดยทางตรงหรือทางอ้อมให้บุคคลใด ๆ เข้าร่วมในการเล่นนั้น

มาตรา ๙ ผู้ใดจัดให้มีการเล่น หรือเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่น หรือทำอุบายล่อ ชั่วช่วย ประกาศโฆษณาหรือชักชวนโดยทางตรงหรือทางอ้อมให้ผู้อื่นเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่น หรือกระทำการอย่างใด ๆ อันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือขัดต่อข้อความในกฎเสนาบดีหรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสองปี หรือปรับไม่เกินกว่าห้าพันบาท หรือทั้งจำและปรับ

มาตรา ๑๐ ท่านให้บริษัทรพย์สินพนันซึ่งจับได้ในวงการเล่น อันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือขัดต่อข้อความในกฎเสนาบดีหรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ไม่หมายถึงทรัพย์สินซึ่งไม่ได้เอาออกพนัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเล่นนั้น ให้ศาลมีอำนาจริบตามกฎหมายลักษณะอาชญา

ประกาศหรือเอกสารอย่างใด ๆ อันมุ่งหมายให้เป็นการ
ชักชวนผู้อื่นให้เข้าเล่นตั้งกล่าวไว้ในมาตรา ๘ วรรค ๒ นั้น
ท่านว่าตำรวจจะยึดและทำลายเสียก็ได้ ถ้าประกาศหรือ
เอกสารนั้นส่งทางไปรษณีย์ถึงผู้รับที่อยู่ในพระราชอาณาจักร
ท่านว่าเจ้าพนักงานไปรษณีย์จะยึดประกาศหรือเอกสารนั้นไว้
ก็ได้ แต่เจ้าพนักงานไปรษณีย์ต้องแจ้งให้ผู้รับทราบ ถ้าผู้รับ
มีข้อโต้แย้งว่าประกาศหรือเอกสารนั้นมีได้เกี่ยวแก่การพระนั้น
ไซ้ ผู้รับจะนำคดีไปฟ้องศาลภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับ
แต่วันที่ได้รับแจ้งความจากเจ้าพนักงานก็ได้ ถ้าผู้รับมีใต้นำ
คดีไปฟ้องศาลก็ดี หรือเมื่อศาลสั่งขึ้นการยึดนั้นก็ได้ ท่านว่า
เจ้าพนักงานไปรษณีย์มีอำนาจทำลายประกาศหรือเอกสารที่
ยึดไว้นั้นได้

แต่เจ้าพนักงานไปรษณีย์จะเปิดซองหรือห่อออกดูโดย
อาศัยอำนาจตามความในมาตรานี้ไม่ได้ เว้นแต่จะมีเครื่อง
หมายภายนอกแสดงว่า ในซองหรือในห่อนั้นมีสิ่งที่จะต้อง
รับและทำลายตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีสิทธิที่จะเรียก
ใบอนุญาตคืน เมื่อมีเหตุสมควรเชื่อว่า ผู้รับใบอนุญาต
กระทำการละเมิดพระราชบัญญัตินี้ หรือกระทำการละเมิดกฎ
เสนาบดี หรือใบอนุญาต ซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒. เสนาบดีผู้ทำหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตการเล่นหมายเลข ๑๗ ในบัญชีหมายเลข ๒ เสียภาษีไม่เกินกว่าร้อยละสิบแห่งยอดรายรับก่อนหักรายจ่าย การเล่นหมายเลข ๑๘ ในบัญชีหมายเลข ๒ ไม่เกินร้อยละสิบแห่งยอดรายรับซึ่งหักรายจ่ายแล้ว การเล่นหมายเลข ๑๖, ๑๘, ๒๐ ในบัญชีหมายเลข ๒ ไม่เกินร้อยละสิบแห่งยอดราคาสลากซึ่งมีผู้รับชอ่ก่อนหักรายจ่าย

มาตรา ๑๓ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่รักษาการให้ดำเนินไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎเสนาบดี ตั้งเจ้าพนักงานผู้หน้าที่ดำเนินการ กำหนดค่าธรรมเนียม แก้ไขเพิ่มเติมรายชื่อการพนัน ในบัญชีหมายเลข ๒ ซึ่งติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ และวางระเบียบอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๔ กันยายน หน้า ๑๗๗)

บัญชี หมายถึง ๑

- ๑ หวย ก. ข.
- ๒ โป้ปั่น
- ๓ โป้กำ
- ๔ ถั่ว
- ๕ กำตัด
- ๖ อ้อโจ่ง
- ๗ ไข่สามใบ
- ๘ แปดเก้า ซ่างงา หรือป้อก
- ๙ ไม้สามอัน
- ๑๐ เบยโบก หรือคู้
- ๑๑ ไม้ดำไม้แดง หรือปลาดำปลาแดง หรืออ้อดำอ้อแดง
- ๑๒ อ้อโป่ง
- ๑๓ ไม้หมุน หรือล้อหมุนทุก ๆ อย่าง
- ๑๔ จับยี่
- ๑๕ หัวโต หรือทายภาพ
- ๑๖ การเล่นซึ่งมีการทรมานสัตว์ เช่น เอามัดหรือหนามผูก หรือวางยาเบื่อเมา ให้สัตว์ชนหรือต่อสู้กัน หรือสูมไฟบนหลังเต่าให้วิ่งแข่งกัน หรือการเล่นอื่น ๆ ซึ่งเป็นการทรมานสัตว์อันมีลักษณะคล้ายกับทวามาน

- ๑๗ บิลเลียดรู ตีผี
- ๑๘ โยนจี้ม
- ๑๙ ตีเหงาลัก
- ๒๐ ขลุ่ยขลุ่ย
- ๒๑ นำเต้าทุกล ๆ อย่าง
- ๒๒ ไฮโลว์
- ๒๓ อักออย
- ๒๔ บันแปะ

บัญชี หมายถึง ๒

- ๑ การเล่นต่าง ๆ ซึ่งให้สัตว์ต่อสู้ หรือแข่งกัน เช่น ชนไก่ กัดปลา แข่งม้า ๆ ล ๆ นอกจากที่กล่าวไว้ในหมายเลข ๑๖ แห่งบัญชีหมาย ๑
- ๒ ริงวัวคน
- ๓ มวยชก มวยปล้ำ
- ๔ แข่งเรือพุ่ง แข่งเรือลื้อ
- ๕ ชีรูป
- ๖ โยนห่วง
- ๗ โยนสตางค์ หรือวัตถุใด ๆ ลงในภาชนะต่าง ๆ
- ๘ ตกเบ็ด
- ๙ จับสลากโดยวิธีใด ๆ

- ๑๐ ยิงเข้า
- ๑๑ ป่าหน้าคน ป่าสัตว์ หรือสิ่งใด ๆ
- ๑๒ เต้าข้ามด่าน
- ๑๓ หมากแก้ว
- ๑๔ หมากห้วแดง
- ๑๕ บึงโก
- ๑๖ สลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือการเล่นอย่างใด
ที่เสี่ยงโชคให้เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่น
คนใดคนหนึ่ง
- ๑๗ โตเตลเซเตอร์ สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง
- ๑๘ สวีป สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง
- ๑๙ บุกเมกิง สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง
- ๒๐ ขายสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือสวีป ซึ่งไม่
ได้ออกในประเทศสยาม แต่ได้จัดให้มีขึ้นโดยชอบ
ด้วยกฎหมายของประเทศที่จัดนั้น
- ๒๑ ไฟนักรระจอก ไฟต่อแต้ม ไฟต่าง ๆ นอกจากที่
ห้ามไว้ในบัญชีหมายเลข ๑
- ๒๒ ทวด
- ๒๓ สะบ้าชุด
- ๒๔ บิลเลียด

กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
ออกตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการพนัน
พุทธศักราช ๒๔๗๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๓ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ออกกฎเสนาบดีไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้นายอำเภอประจำท้องที่เป็นเจ้าพนักงานออกใบอนุญาตสำหรับการเล่นตามบัญชีหมายเลข ๒

ข้อ ๒ ใบอนุญาตนั้น ให้ใช้ได้ไม่เกินวันหนึ่ง และจำกัดอยู่ในกำหนดดังต่อไปนี้

(๑) การเล่นหมายเลข ๑, ๒, ๓ และ ๔ ในบัญชีหมายเลข ๒ ตั้งแต่เวลา ๗ ถึง ๑๕ นาฬิกา

(๒) การเล่นหมายเลข ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗ และ ๑๘ ในบัญชีหมายเลข ๒ ตั้งแต่เวลา ๗ ถึง ๒๔ นาฬิกา

(๓) การเล่นหมายเลข ๑๙ และ ๒๐ ในบัญชีหมายเลข ๒ ตั้งแต่เวลา ๑๒^{11/10/2566} ถึง ๒๐ นาฬิกา

(๕) การเล่นเกมหมายเลข ๒๑ ในบัญชีหมายเลข ๒ ตั้งแต่เวลา ๑๒ ถึง ๒๔ นาฬิกา

กำหนดอายุใบอนุญาตสำหรับขายสลากการเล่นหมายเลข ๑๖, ๑๘ และ ๒๐ ในบัญชีหมายเลข ๒ นั้น ให้นับตั้งแต่วันรุ่งขึ้นจากวันที่ออกใบอนุญาตจนถึงเวลาออกสลาก ส่วนเวลาออกสลากการเล่นหมายเลข ๑๖ และ ๑๘ นั้น กำหนดไม่เกินวันหนึ่ง และให้ออกสลากภายในเวลาระหว่าง ๗ ถึง ๒๔ นาฬิกา

ข้อ ๓ ใบอนุญาตการเล่นหมายเลข ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔ และ ๑๕ ในบัญชีหมายเลข ๒ นั้น ออกให้เล่นได้เฉพาะในเทศกาลหรืองานนักขัตตฤกษ์ หรือในโอกาสพิเศษอื่นทำนองเดียวกันเท่านั้น

ข้อ ๔ เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะผ่อนผันให้เพี้ยนไปจากที่บังคับไว้ในข้อ ๒ และ ๓ ได้ ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเสนาบดีก่อนแล้วเท่านั้น

ข้อ ๕ ในการเล่นเกมหมายเลข ๑๗ และ ๑๘ ในบัญชีหมายเลข ๒ นั้น ในวันหนึ่งๆ ยอดเงินรายรับก่อนหักรายจ่ายหรือยอดรายรับซึ่งหักรายจ่ายแล้ว แล้วแต่กรณี มีจำนวนเท่าใดให้ผู้

รับใบอนุญาตทำบัญชียื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตในวัน
รุ่งขึ้นทุกวัน

ในการเล่นเกมหมายเลข ๑๖, ๑๘ และ ๒๐ ในบัญชีหมายเลข ๒
นั้น เมื่อใดเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตต้องการ ให้ผู้รับใบ
อนุญาตยื่นบัญชีรายการ แสดงจำนวนเงิน ยอดราคาสลากซึ่งมี
ผู้รับชอ่ก่อนหักรายจ่าย

ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจตรวจบัญชีของ
ผู้รับใบอนุญาตได้

ข้อ ๖ ให้ผู้รับใบอนุญาตเสียภาษีตามมาตรา ๑๒ แห่ง
พระราชบัญญัตินี้โดยอัตราร้อยละสิบ

ข้อ ๗ เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต หรือเจ้าพนักงาน
ใดๆ ที่ได้รับตั้งให้ควบคุม มีอำนาจควบคุมการเล่นหมายเลข
๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙ และ ๒๐ ในบัญชีหมายเลข ๒

ในการเล่นเกมหมายเลข ๑๖ และ ๑๘ ในบัญชีหมายเลข ๒ นั้น
ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตให้ทราบ
สถานที่ วัน และเวลา ที่จะออกสลากอย่างน้อย ๓ วันก่อน
ถึงกำหนด และให้ผู้รับใบอนุญาตให้หลักฐาน
ไว้เป็นสำคัญว่า ได้รับแจ้งความนั้นแล้ว

ข้อ ๘ การเล่นไพ่ต่าง ๆ เพื่อความรื่นเริงในเคหสถาน
ของเอกชนระวางญาติมิตร หรือในสโมสรระวางสมาชิก
ด้วยกัน ให้เล่นได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต แต่มิให้ผู้จัดให้มีการ
การเล่น หรือเข้าบ้าน หรือสโมสร รับผิดชอบต่อชนในทาง
ตรงหรือทางอ้อมจากการเล่นนั้น และให้เล่นได้ตั้งแต่เวลา
๑๒ ถึง ๒ นาฬิกาแห่งวันรุ่งขึ้น

ข้อ ๙ เล่นบิลเลียดเพื่อความรื่นเริงในเคหสถาน ให้
เล่นได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต แต่มิให้พนันกัน และมีให้
ผู้จัดให้มีการเล่นหรือเข้าบ้านรับผิดชอบต่อชนในทางตรงหรือ
ทางอ้อมจากการเล่นนั้น เว้นแต่ถ้าเป็นสโมสรจะเก็บค่าบำรุง
รักษาเกมละเล็กน้อยก็ได้

ข้อ ๑๐ ค่าธรรมเนียมออกใบอนุญาตมีกำหนดดังนี้

ชื่อการเล่น	อัตราเงิน
๑ การเล่นซึ่งให้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งขันกัน	
(ก) แข่งม้า	เที่ยวละ ๕ บาท
(ข) การแข่งขันสัตว์อย่างอื่นนอกจากม้า	เที่ยวละ ๑ บาท
(ค) ให้สัตว์ต่อสู้กัน	วันละ ๒๐ บาท
๒ วิ่งวัวคน	วันละ ๕ บาท
๓ มวยชก มวยปล้ำ	วันละ ๒๐ บาท
๔ แข่งเรือพุง แข่งเรือล่อ	วันละ ๕ บาท
๕ ชูรูป	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๖ โยนห่วง	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๗ โยนสตางค์หรือวัตถุใด ๆ ลงในภาชนะต่าง ๆ	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๘ ตกเบ็ด	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๙ จับสลากโดยวิธีใด ๆ	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๑๐ ยิงเป้า	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๑๑ ป่าหน้าคน ป่าสัตว์ หรือสิ่งใด ๆ	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๑๒ เต้าข้ามด่าน	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๑๓ หมากแก้ว	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๑๔ หมากหวดแดง	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท

ชื่อการเล่น	อัตราเงิน
๑๕ บิงโก	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๑๖ สลากกินแบ่ง สลากกินรวม หรือ การเล่นอย่างใดที่เสี่ยงโชค	ครั้งหนึ่ง ๒๐ บาท
๑๗ ตั้งส้วป	ครั้งหนึ่ง ๒๐ บาท
๑๘ โตเตโลเซเตอร์	วันละ ๑๐๐ บาท
๑๙ บุกเมกิง	วันละ ๑๐๐ บาท
๒๐ ขายสลากกินแบ่ง สลากกินรวม หรือส้วปซึ่งไม่ได้ออกในประเทศ สยาม	ครั้งหนึ่ง ๒๐ บาท
๒๑ ไฟต่าง ๆ	วง ๑ วันละ ๒๐ บาท
๒๒ ควด	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๒๓ สะบ้าชุด	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๒๔ บิลเลียด	โต๊ะหนึ่งเดือนละ ๑๐ บาท ถ้าใบอนุญาต เก็บเป็นรายเดือน.

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
จอมพล บริพัตร

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

11/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๔ กันยายน หน้า ๑๔๗)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่องย้ายสับเปลี่ยนที่ว่าการอำเภอ

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ที่
ว่าการอำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล ในเวลานี้ตั้งอยู่สุดเขตต์
ของอำเภอไม่ได้อยู่ในย่านกลางของท้องที่ และการคมนาคม
ไม่สะดวก ส่วนที่ว่าการกิ่งอำเภอละงู จังหวัดสตูล ในเวลานี้
อยู่ในท่ามกลางเขตต์อำเภอ มีบ้านเรือนราษฎรอยู่หนาแน่น
สมควรจะย้ายสับเปลี่ยนกันเพื่อสะดวกแก่การปกครองต่อไป
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายที่ว่าการอำเภอทุ่งหว้าไป
ตั้งที่กิ่งอำเภอละงู เรียกว่า "อำเภอละงู" มีตำบลขึ้น ๗ ตำบล
คือ (๑) ตำบลแหลมแค (๒) ตำบลโตะละเหนือ (๓) ตำบล
โตะละใต้ (๔) ตำบลปากบารา (๕) ตำบลปากละงู (๖) ตำบล
กาแบง และ (๗) ตำบลโกตา และย้ายที่ว่าการกิ่งอำเภอ
ละงูไปตั้งที่อำเภอทุ่งหว้า เรียกว่า "กิ่งอำเภอทุ่งหว้า" มีตำบล
ขึ้น ๓ ตำบล คือ (๑) ตำบลทุ่งหว้า (๒) ตำบลมะหัง
และ (๓) ตำบลเปรียบ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

พระราชบัญญัติภาพยนตร์

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรควบคุมการทำและฉายภาพยนตร์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยชอบตามตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช ๒๔๗๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๔ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“เสนาบดี” หมายความว่า ^{ผู้}เสนาบดีผู้มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

“ฉาย” หมายความว่า ฉายโดยใช้เครื่องฉายภาพยนตร์ หรือเครื่องอย่างอื่นทำนองเดียวกัน

“สถานที่มีรหัสพ” หมายความว่า สถานที่ใด ๆ ซึ่งฉายภาพยนตร์ให้คนดูโดยไม่เก็บหรือเก็บเงินค่าดู โดยเชิญหรือไม่เชิญก็ตาม

มาตรา ๔ ท่านห้ามมิให้ทำหรือฉายหรือแสดงณสถานที่มหรสพซึ่งภาพยนตร์หรือประกาศกอบด้วยลักษณะฝ่าฝืนหรืออาจฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี ถึงแม้เพียงว่าการทำ การฉาย หรือการแสดงภาพยนตร์ หรือประกาศนั้น ๆ น่าจะมีผลเช่นนั้น ท่านก็ห้ามดูกัน

ภาพยนตร์หรือประกาศที่ทำในพระราชอาณาจักร ถ้ามีลักษณะหรืออาจมีผลเช่นที่ห้ามไว้ ท่านห้ามมิให้นำหรือส่งออกนอกพระราชอาณาจักร

มาตรา ๕ ภายในบังคับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ นอกจากที่ได้รับใบอนุญาตก่อนแล้ว ท่านห้ามมิให้

- (๑) ฉายภาพยนตร์ณสถานที่มีรหัสพ
- (๒) นำหรือ ส่ง ภาพยนตร์ซึ่งทำใน พระราช อาณาจักร ออกนอกพระราชอาณาจักร
- (๓) ประกาศด้วยภาพหรือรูป ถ่ายแสดง เรื่องของภาพยนตร์ จะตีพิมพ์ประกาศนั้น ๆ ไว้ในที่เปิดเผย หรือแจก หรือสำแดงด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม

มาตรา ๖ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
เสนาบดีมีอำนาจตั้งนายตรวจ เจ้าพนักงานผู้พิจารณา และ
สภาพิจารณาภาพยนตร์

สภาพิจารณาภาพยนตร์นั้น ให้มีเจ้าพนักงานกระทรวง
มหาดไทยและเจ้าพนักงานอื่นหรือบุคคลใด ซึ่งเสนาบดีเห็น
สมควรตั้งเป็นกรรมการ

ท่านว่าในการประชุมของสภาพิจารณาภาพยนตร์นั้น ต้อง
มีกรรมการสามคนอย่างน้อยคนหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานกระทรวง
มหาดไทยจึงเป็นองค์ประชุมได้

มาตรา ๗ เมื่อนายตรวจเห็นว่าภาพยนตร์ใดมีลักษณะ
ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๔ ให้มีอำนาจ

(๑) ห้ามมิให้ค่าภาพยนตร์นั้นต่อไป

(๒) ยึดภาพยนตร์ที่ทำเสร็จแล้วหรือที่ยังไม่เสร็จ และ
ส่งภาพยนตร์นั้น ๆ แก่เจ้าพนักงานผู้พิจารณาขอให้พิจารณา

มาตรา ๘ ให้เจ้าพนักงานผู้พิจารณา พิจารณาภาพยนตร์
และประกาศซึ่งกล่าวในมาตรา ๕ และ ๗ ตามลำดับวันที่ขอ
มาและต้องให้คำวินิจฉัยภายในกำหนดสามวัน นับแต่วัน
ที่ได้รับคำขอเป็นต้นไป

ถ้ามีพฤติการณ์พิเศษ เจ้าพนักงานผู้พิจารณาจะพิจารณา และให้คำวินิจฉัยภายใน สามวัน ที่กล่าวแล้วนั้น ไม่ได้ใช้ ท่านให้มีอำนาจยืดเวลาออกไปอีกได้ไม่เกินสิบห้าวัน และ ให้รายงานการยืดเวลาต่อเสนาบดีทันที

มาตรา ๕ การพิจารณาตามความในมาตรา ๔ นั้น ให้ เจ้าพนักงานพิจารณาในสถานที่ของผู้ขอใบอนุญาต หรือใน สถานที่ซึ่งเสนาบดีจัดไว้ แล้วแต่เจ้าพนักงานผู้พิจารณาจะ เห็นสมควร

เวลาพิจารณา ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปในสถานที่นั้น เว้น แต่ตัวเจ้าพนักงานผู้ช่วยเจ้าพนักงาน ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานเชิญ มาช่วยพิจารณา ผู้ขอใบอนุญาตและคนรับใช้ของผู้ขอใบ อนุญาต

มาตรา ๑๐ ให้เจ้าพนักงานผู้พิจารณามีอำนาจ

(๑) สั่งคืนภาพยนตร์ที่นายตรวจยึดไว้ให้แก่ผู้ทำ หรือ ออกใบอนุญาตให้ตามที่ขอไว้ เมื่อเห็นว่าภาพยนตร์ หรือ ประกาศนั้นไม่มีลักษณะฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๔ ใน กรณีเช่นนี้ ให้เจ้าพนักงานผู้พิจารณาประทับตราไว้ที่ภาพ ยนตร์หรือที่ประกาศนั้นเป็นสำคัญ

(๒) สั่งยื่นตามคำสั่ง ของนายตรวจ ที่ให้ยึดภาพยนตร์ นั้น หรือยกคำร้องขอใบอนุญาตเสีย เมื่อเห็นว่าภาพยนตร์ หรือประกาศนั้นมีลักษณะฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๔

ถ้าเจ้าพนักงาน ผู้พิจารณาเห็นว่าภาพยนตร์บางตอนมี ลักษณะฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๔ และตอนนั้น ๆ ได้ ถูกกลบหรือตัดออกตามคำสั่งของ เจ้าพนักงานผู้พิจารณาแล้ว ไซ้ ท่านให้ถือว่าภาพยนตร์นั้นไม่มีลักษณะฝ่าฝืนต่อบท บัญญัติมาตรา ๔

มาตรา ๑๑ ในกรณีต่อไปนี้ ท่านว่าอุทธรณ์ไปยังสภา พิจารณาภาพยนตร์ได้

(๑) เมื่อนายตรวจสั่งห้ามมิให้ดำเนินการ ทำภาพยนตร์ ใดต่อไป

(๒) เมื่อนายตรวจยึดภาพยนตร์ไว้ และเจ้าพนักงาน ผู้พิจารณาสั่งยื่นตาม คำสั่งของนายตรวจ

(๓) เมื่อเจ้าพนักงานผู้พิจารณายกคำขอใบอนุญาตเพื่อ ฉายภาพยนตร์ หรือเพื่อนำหรือส่งภาพยนตร์ออกนอกพระ ราชอาณาจักร หรือเพื่อสำแดงหรือแจกประกาศด้วยภาพ หรือรูปถ่าย

มาตรา ๑๒ ให้สภาพิจารณาภาพยนตร์ มีอำนาจ

(๑) สั่งคืนภาพยนตร์ที่นายตรวจยึดไว้ให้แก่ผู้ทำ หรือ อนุญาตให้ผู้ทำภาพยนตร์ทำต่อไป หรือสั่งเจ้าพนักงานผู้พิจารณาให้ออกใบอนุญาตตามที่ขอไว้ เมื่อเห็นว่าภาพยนตร์ หรือประกาศนั้น ไม่มีลักษณะฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๔

(๒) สั่งยื่นตามคำสั่ง ของ นายตรวจที่ให้ยึดภาพยนตร์ หรือให้หยุดการทำภาพยนตร์ หรือสั่งยื่นตามคำวินิจฉัยของ เจ้าพนักงานผู้พิจารณาที่ยกคำขอใบอนุญาต และสั่งให้ยึด ภาพยนตร์หรือประกาศที่มีคำร้องขอใบอนุญาตนั้น หรือสั่งให้ ส่งกลับออกไป เมื่อเห็นว่าภาพยนตร์หรือประกาศนั้นมี ลักษณะฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๔

ท่านให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๑๐ วรรคสุดท้ายบังคับโดย อนุโลม

มาตรา ๑๓ คำวินิจฉัยของสภาพิจารณาภาพยนตร์นั้นให้ ถือว่าเด็ดขาดถึงที่สุดเว้นแต่คำวินิจฉัยให้ยึดภาพยนตร์ที่ทำใน พระราชอาณาจักรนั้น ท่านว่าผู้ทำหรือผู้ขอใบอนุญาตมี สิทธินำคดีสู่ศาลหลวงได้ภายในหกเดือน นับแต่วันที่ได้รับ แจ้งคำวินิจฉัยของสภาเป็นต้นไป ถ้าไม่นำคดีสู่ศาลภายในกำหนดไซ้^๖ ท่านให้ทำลายภาพยนตร์นั้นเสีย

มาตรา ๑๔ การเก็บรักษาหรือฉายภาพยนตร์ตามคำสั่ง
ของเจ้าหน้าที่นั้น ท่านว่าอยู่ในความเสียหายของเจ้าของ
หรือผู้ขอใบอนุญาต และให้เจ้าของหรือผู้ขอใบอนุญาตออก
ค่าใช้จ่ายด้วย

ถ้าเกิดความเสียหายขึ้นแก่ภาพยนตร์ ท่านว่าเจ้าหน้าที่
หรือรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่มีความรับผิด
เว้นแต่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของเจ้าหน้าที่ที่จะได้ตั้งใจทำให้
เกิดการเสียหายนั้นขึ้น

มาตรา ๑๕ การออกใบอนุญาตให้นั้น ท่านว่าไม่ปลด
เปลื้องผู้ถือใบอนุญาตให้พ้นจากความรับผิดในทางแพ่งหรือ
ทางอาญา อันเกิดจากการฉายภาพยนตร์นอกจากในส่วน
ความผิดที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔

มาตรา ๑๖ เสนาบดีมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตซึ่งออก
ตามความในพระราชบัญญัตินี้ได้ ตามแต่จะเห็นควร

มาตรา ๑๗ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจใบอนุญาตให้
ฉายภาพยนตร์ ถ้าและไม่มีใบอนุญาตให้ตรวจในขณะนั้น
พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งหยุดการฉายต่อไปได้

มาตรา ๑๘ เพื่อรักษาการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราช
บัญญัตินี้ ท่านว่าเจ้าพนักงานปกครองท้องที่ตั้งแต่ชั้นนาย
อำเภอขึ้นไป นายตำรวจตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจขึ้นไป
นายตรวจ 11/10 เจ้าพนักงานพิจารณา และกรรมการสภา

พิจารณาภาพยนตร์ มีสิทธิเข้าไปในสถานที่มหรสพซึ่งกำลังฉายภาพยนตร์ ได้ โดยไม่ต้องเสียเงิน

มาตรา ๑๘ ในกรณีต่อไป นี้ ท่านว่าไม่ต้องมีใบอนุญาต

(๑) กรมใดในรัฐบาลฉายภาพยนตร์เพื่อการศึกษา หรือสาธารณประโยชน์อย่างอื่น หรือกรมใดในรัฐบาลส่งภาพยนตร์ ซึ่งทำในพระราชอาณาจักรออกนอกพระราชอาณาจักร

(๒) ฉายให้ญาติมิตรดูเป็นการส่วนตัว หรือภายในสมาคมหรือสโมสร ซึ่งภาพยนตร์อันได้ทำขึ้นมิได้หวังผลในทางค้า หรือนำหรือส่งภาพยนตร์ที่ทำในพระราชอาณาจักรอันมีลักษณะเช่นว่านี้ออกนอกพระราชอาณาจักร

ในกรณีที่เกิดไว้ในอนุมาตรา ๒ นี้ ถ้าปรากฏว่าภาพยนตร์นั้นมีลักษณะฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๔ นายตรวจมีอำนาจยึดภาพยนตร์นั้นได้ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ภายในบังคับมาตรา ๒๑ และ ๒๒ ผู้ใดบังอาจทำ ฉาย นำ หรือส่งออกนอกพระราชอาณาจักรซึ่งภาพยนตร์ หรือสำแดง ประกาศ อันเป็นการฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๒๑ ผู้ใดทำการฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ บังอาจฉาย^{0/2566} หรือนำหรือส่งออกนอกพระราชอาณาจักรซึ่ง

ภาพยนตร์ หรือสำแดงประกาศอันได้ขอบิอนุญาตแล้ว และเจ้าพนักงานไม่ยอมออกใบอนุญาตให้ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๒ ผู้ใดทำการฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ บังอาจขัดคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายที่นายตรวจได้สั่งโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๓ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎเสนาบดี กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตและการประทับตราและว่าด้วยกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

กฎเสนาบดีนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๑ กันยายน หน้า ๑๕๔)

11/10/2566

ประกาศกระทรวงวัง
เรื่องตราตั้งห้าง

เสนาบดีกระทรวงวังรับ พระบรมราชโองการดำรัสสั่ง
เหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า แล่นสืบไปบุคคล
ทั้งหลายอื่น จะกราบบังคมทูลขอรับพระราชทานตราตั้งห้าง
ร้านบริษัทของตนจะต้องอยู่ในระเบียบ และปฏิบัติตาม
ข้อบังคับเรื่องตราตั้งห้างดังต่อไปนี้

ลักษณะตราตั้งและเครื่องหมายตราตั้ง

ข้อ ๑ ตราตั้งนั้นต้องมีข้อความและดวงตราประทับเป็น
สำคัญ ตั้งปรากฏในแบบข้างท้ายนี้

ข้อ ๒ เครื่องหมายตราตั้งนั้นเป็นรูป ครุฑ หน้าอัด
ทรงเจ็ดตามแบบตัวอย่างของกระทรวงวัง และมีคำว่า
“โดยได้รับพระบรมราชานุญาต” อยู่เบื้องต่างแห่งดวงตรา
นั้นด้วย ถ้าเป็นห้างร้านบริษัทในต่างประเทศ จะใช้คำเป็น
ภาษาอังกฤษว่า By Appointment to His Majesty the King
of Siam แทนภาษาไทยก็ได้

ระเบียบตราตั้งห้าง

ข้อ ๓ ตราตั้งนั้นจะพระราชทานหรือไม่สุดแล้วแต่จะทรงพระราชดำริเห็นสมควร เมื่อผู้ขอรับพระราชทานตราตั้งได้รับพระบรมราชานุญาตแล้ว เสนาบดีกระทรวงวังเป็นผู้ออกตราตั้งให้

ข้อ ๔ ตราตั้งนั้นพระราชทานเป็นส่วนเฉพาะบุคคลสำหรับประเภทการค้าขายที่ได้รับพระบรมราชานุญาตโดยเฉพาะ จะโอนไปยังบุคคลอื่นหาได้ไม่

ข้อ ๕ ห้างร้านบริษัทใดที่จะขอพระราชทานตราตั้งนั้นต้องอยู่ในฐานนิติบุคคลหรือได้จดทะเบียนแล้วโดยชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๖ ห้างร้านบริษัทใดที่จะขอพระราชทานตราตั้ง จะต้องได้ทำการติดต่อกับกรมกองต่าง ๆ ในพระราชสำนักมาก่อน

ข้อ ๗ บุคคลใดที่จะขอพระราชทานตราตั้งต้องปรากฏแล้วว่ามีฐานการเงินดีเป็นที่เชื่อถือแก่มหาชนทั้งหลายมานานพอสมควรและไม่มีหนี้สินรุงรัง เว้นแต่หนี้อันเป็นปกติวิสัยธรรมดาและเฉพาะการค้าขายตามประเภท

ข้อ ๘ ห้างร้านบริษัทที่จะขอพระราชทานตราตั้ง จะต้องได้ประกอบการค้าขายโดยสุจริตตั้งอยู่ในศีลธรรม และไม่เคยมีความผิดฐานทุจริต เป็นปฏิบัติต่อความรู้สึกของมหาชน

ข้อ ๙ ในหนังสือที่ยื่นขอพระราชทานตราตั้งต้องแสดงข้อความตั้งที่ได้ระบุหัวข้อต่อไปนี้ คือ

(ก) ผู้ขอมีหน้าที่ใดในห้างร้านใด

(ข) ขอตราตั้งสำหรับการค้าขายประเภทใด

(ค) ต้องแสดงนาม นามสกุล และที่อยู่อันเป็นหลักแหล่งให้ชัดเจน

(ง) ให้ยื่นใบสำคัญแสดงถึงฐานะการเงินและการค้าขายของห้างร้าน เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการวินิจฉัยด้วย

(จ) ต้องรับรองมาด้วยว่า จะปฏิบัติตามข้อบังคับเรื่องตราตั้งห้าง

ข้อ ๑๐ หนังสือขอพระราชทานตราตั้ง ให้ยื่นต่อเสนาบดีกระทรวงวัง

ข้อ ๑๑ ห้างร้านหรือบริษัทใดที่ได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้ตราตั้ง จะใช้เครื่องหมายตราตั้งประดับได้นที่ทำการค้าขายซึ่งได้รับพระบรมราชานุญาตโดยฉะเพาะ หรือจะพิมพ์

รูปจำลองเครื่องหมายตราตั้งลงในกระดาษ ของ ใบเก็บเงิน
ใบรับเงิน ฉลากของ พาณิชยบัตร แฉงยานพาหนะส่งของ
ซึ่งจะใช้เฉพาะ เกี่ยวกับการค้าขายที่ได้รับพระราชทานพระ
บรมราชานุญาตนั้นก็ได้

ข้อ ๑๒ ตราตั้งเป็นของพระราชทานเฉพาะบุคคล เป็น
อันเล็กน้อยตามพระราชอัธยาศัย หรือเมื่อมีเหตุเหล่านี้

(ก) เมื่อบุคคลที่ได้รับพระราชทานตราตั้งถึงแก่กรรม
หรือล้มละลาย หรือต้องชำระบัญชีเลิกห้างหุ้นส่วน หรือต้อง
พระราชอาชญาถึงจำคุก หรือกลายเป็นคนมีหนี้สินล้นพ้นตัว
หรือพ้นจากหน้าที่ใด ๆ ในห้างร้านบริษัทนั้น

(ข) เลิกการค้าขายประเภทที่ได้รับพระบรมราชานุญาต
ให้ใช้ตราตั้งนั้น

(ค) เมื่อโอนการค้าขายนั้นให้แก่ผู้อื่น

ข้อบังคับตราตั้งห้าง

ข้อ ๑๓ บุคคลที่ได้รับพระราชทานตราตั้งจะต้องทำเครื่องหมาย
ตราตั้งขึ้นเอง ให้ถูกต้องตามลักษณะเครื่องหมายตรา
ตั้ง ซึ่งมีแบบตัวอย่างที่กระทรวงวัง และจะต้องปฏิบัติอยู่
ในข้อบังคับต่อไปนี้เป็น

(ก) บุคคลซึ่งได้รับพระราชทานตราตั้ง ต้องบำเพ็ญ
ตนให้อยู่ในฐานะอันดีเสมอเหมือนกับเมื่อได้รับพระราชทาน
ตราตั้ง หรือดีขึ้นไปกว่าฐานะเช่นนั้น

(ข) ห้ามมิให้ใช้เครื่องหมายตราตั้งเป็นยี่ห้อสินค้าของ
ห้างและมีให้ใช้ซึ่งอันมีรูปเครื่องหมายตราตั้ง และห้าม
มิให้ใช้คำว่า "หลวง" เช่น "ช่างทองหลวง" เป็นต้น

(ค) ห้ามมิให้ใช้ตราตั้ง หรือรูปจำลองเครื่องหมาย
ตราตั้ง ในการอันไม่เกี่ยวกับกิจการค้าขายซึ่งได้รับพระราชทาน
ตราตั้งโดยฉะเพาะ

(ง) ห้ามมิให้ประกาศหรือแจ้งความโฆษณาว่าตนเป็น
ผู้ทำการติดต่อกับราชการในพระราชสำนัก

(จ) ห้ามมิให้ทำรูปจำลองหรือสำเนาตราตั้งแม้แต่
ส่วนใดส่วนหนึ่งขึ้นเป็นอันขาด

(ฉ) เมื่อมีเหตุตั้งกล่าวไว้ในข้อ ๑๒ แห่งระเบียบ
ตราตั้ง ต้องส่งคืนตราตั้งให้แก่เสนาบดีกระทรวงวังโดยเร็ว
และจะใช้เครื่องหมายตราตั้งต่อไปไม่ได้เป็นอันขาด

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
เจ้าพระยาวรวงศาพิพัฒน์
เสนาบดีกระทรวงวัง

กระทรวงวัง

ตราตั้งฉบับนี้ให้ไว้แก่.....

เป็นสำคัญว่า เสนาบดีกระทรวงวังได้รับพระบรมราชโองการ
ตั้งให้.....เป็น.....

ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่บัดนี้ ของงมีความ
เจริญสถาพรสืบไปชั่วกาลนาน เทอญ

วันที่.....

พุทธศักราช ๒๔.....

11/10/2566

ประทับตรา

พระเป็นเจ้าทรงพระนันทการเป็นสำคัญ

ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
 ก่อน Brown Mixture Tablets No. 59 กับ Brown
 Mixture Triturated Tablets No. 294 จากการยกเว้น
 ประเภทไม่จำกัด ตามความข้อ ๓ (ก) และให้อยู่ใน
 ประเภทจำกัด ตามความข้อ ๓ (ข)

ด้วย Brown Mixture Tablets No. 59 กับ Brown
 Mixture Triturated Tablets No. 294 ของห้าง Parke,
 Davis & Co. London ซึ่งได้ประกาศยกเว้นจากเป็นยา
 เสพย์ติดให้โทษ ตามประกาศลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ.
 ๒๔๖๕ นั้น บัดนี้ ปรากฏว่า สันนิบาตชาติได้ถ้อยตักกล่าว
 นั้น เป็นยาต้องห้ามตามอนุสัญญาฝิ่น ค.ศ. ๑๙๒๕ ฉะนั้น
 ให้ถอนเสียจากบัญชียกเว้นประเภทไม่จำกัด ตามความ
 ข้อ ๓ (ก) และให้อยู่ในบัญชียกเว้นประเภทจำกัด ตาม
 ความ ข้อ ๓ (ข) แห่งกฎเสนาบดียาเสพย์ติดให้โทษ พุทธ
 ศักราช ๒๔๖๕ ทั้ง ๒ ขนาน มีลำดับเลขที่ และชื่อ ดังต่อไปนี้

๕๘. Brown Mixture Tablets No. 59

๕๙. Brown Mixture Triturated Tablets No. 294

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย
 ประกาศมาณวันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
 จอมพล บริพัตร

11/10/2566

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๘ กันยายน หน้า ๒๐๐)

ประกาศ

ให้พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง

รัตนโกสินทรศก ๑๒๗

ในตำบลน้ำซึม ตำบลสะแกกรัง อำเภอน้ำซึม

จังหวัดอุทัยธานี มณฑลนครสวรรค์

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้
ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามความในพระราชบัญญัติจัดการ
สุขาภิบาลตามหัวเมือง รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ มาตรา ๒
มีความว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในตำบลใดหรือเมืองใดเมื่อใด จะได้
ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาและในท้องที่ ที่จะใช้
พระราชบัญญัตินี้ด้วยเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครสวรรค์
มีใบบอกเข้ามาว่า ที่ตำบลน้ำซึมและตำบลสะแกกรัง อำเภอ
น้ำซึม จังหวัดอุทัยธานี เป็นที่ชุมนุมชนทำการค้าขาย มีบ้าน
เรือนราษฎรตั้งอยู่เป็นปึกแผ่นแน่นหนา แต่ยังขาดการบำรุง
รักษา จึงได้มีการประชุมกันคนผู้ใหญ่บ้านและพ่อค้าคฤหบดี

ลงมติว่า ควรประกาศจัดการสุขาภิบาลขึ้นในท้องถิ่นเป็น
 สุขาภิบาลเมืองตามพระราชบัญญัติ เพื่อบำรุงความสุขสำราญ
 ของประชาชนยิ่งขึ้น มีกำหนดเขตต์ที่เจ้าพนักงานได้บอกหลัก
 ไว้เป็นสำคัญดังนี้ คือ

ก. ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่
 ที่มุมวัดวันตะวันตกเฉียงเหนือของที่ดิน ซึ่งหม่อมหลวง
 บุญเกิดปกครองอยู่เดี๋ยวนี้ บนฟากใต้ของถนนหลวง เป็น
 เส้นตรงไปทิศเหนือจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ที่มุมวัดวัน
 ตะวันออกเฉียงใต้ของวัดแก้ว

จากหลักเขตต์ที่ ๒ เป็นเส้นตรงไปทิศเหนือ จดหลัก
 เขตต์หมายเลขที่ ๓ เป็นเสาคอนกรีต ที่มุมตะวันออกเฉียง
 เหนือของที่ดิน ซึ่งนายผูก นางเบา ปกครองอยู่เดี๋ยวนี้

จากหลักเขตต์ที่ ๓ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออกเฉียง
 เหนือของเข็มทิศ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เป็นเสา
 คอนกรีต ห่างจากหลักเขตต์ที่สาม ๖๕๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๔ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออกเฉียงใต้
 ของเข็มทิศข้ามลำน้ำสะแกกรัง ไปจดหลักเขตต์หมายเลข
 ที่ ๕ บนเส้นนี้ตรงที่ตัดกับเส้นขนานและห่างจากฝั่งตะวัน
 ออกของลำน้ำสะแกกรังไปทิศตะวันออก ๔๐ เมตร

ข. ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๕ ขนานและห่างจากฝั่งตะวันออกของลำน้ำสะแกกรัง ไปทิศตะวันออก ๕๐ เมตร ไปทิศตะวันตกเฉียงใต้ และทิศตะวันออกเฉียงใต้ จุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ เป็นเสาคอนกรีต บนเส้นขนานนี้ ห่างจากปากคลองท่าโพฝั่งเหนือ ไปทิศเหนือของเข็มทิศ ๑๕๐ เมตร

ค. ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๖ เป็นเส้นตรงข้ามลำน้ำสะแกกรังไปทิศใต้ของเข็มทิศ ไปจุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ที่ปากคลองท่าโพฝั่งเหนือ

จากหลักเขตต์ที่ ๗ เลียบฝั่งเหนือของคลองท่าโพไปทิศตะวันตกจุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ เป็นเสาคอนกรีต บนฝั่งคลองนี้ ตรงที่เส้นขนานและห่างจากปากตะวันตกของถนนหลังศาลากลางไปทิศตะวันตก ๖๐ เมตร ต่อตรงไปติดกัน

ง. ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๘ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตกเฉียงเหนือไปจุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๙ ที่มุมรั้วด้านตะวันตกเฉียงใต้ของวัดพิชัยธาราม

จากหลักเขตต์ที่ ๙ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตก จุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ ที่มุมรั้วด้านตะวันตกเฉียงใต้ของที่ดินซึ่งหม่อมหลวงบุญเกิดปกครองอยู่เดี๋ยวนี้

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ เลียบบริมรั้วด้านตะวันตก
ของที่ดินที่หม่อมหลวงบุญเกิดปกครองอยู่เดี๋ยวนี้ ไปจดหลัก
เขตต์ที่ ๑

ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระราชดำริเห็นชอบ
ด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราช
ทาน พระบรมราชานุญาตให้จัดการสุขาภิบาลใน ตำบลน้ำซึม
และตำบลสะแกกรัง อำเภอน้ำซึมจังหวัดอุทัยธานี เป็นสุขา
ภิบาลเมืองได้ตามความประสงค์ และทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเงินค่าภาษีโรงเรือน ที่เก็บ
ได้ในเขตต์สุขาภิบาลให้เป็นผลประโยชน์สำหรับใช้จ่ายบำรุง
ในการสุขาภิบาลเมืองอุทัยธานีตามพระราชบัญญัติ

ประกาศมาณวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๕ ตุลาคม หน้า ๒๔๑)

ประกาศอัตรากาษีโรงรำนในเขตคัสุขาภิบาล
เมืองอุทัยธานี มณฑลนครสวรรค์

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยรับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมืองรัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ฉะเพาะในเขตคัสุขาภิบาลน้ำข้ม และตำบลสะแกกรัง อำเภอน้ำข้ม จังหวัดอุทัยธานี เป็นสุขาภิบาลเมือง มีเขตคัสุขาภิบาลไว้ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแล้วนั้น บัดนี้ สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครสวรรค์มีใบบอกมาว่า ได้ประชุมกรรมการสุขาภิบาลเห็นพร้อมกันว่า เงินค่ากาษีโรงรำนซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานสำหรับบำรุงการสุขาภิบาลนั้น ควรเก็บในอัตราคั่งค่อไปนี้ คือ

๑. ตีก เรือน โรง รำน ห้องแถว เรือ แพ และทำเรือจ้างที่ให้เข้าเก็บเป็นอัตร ๑๒ ซัก ๑ ของค่าเช่าค่อปี

๒. ตีก เรือน โรง รำน ห้องแถว เรือ แพ และทำเรือจ้างที่ไม่ได้ให้เข้าเก็บเป็นอัตร ๑๒ ซัก ๑ ของค่ารายปีหรือจำนวนเงินซึ่งพึงได้เป็นค่าเช่าในปีหนึ่งถ้าให้เข้า

๑๕๘

ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วยแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศเก็บภาษีโรงเรือนในเขตเทศบาลเมืองอุทัยธานี ตามอัตราดังกล่าวมาแล้ว เป็นผลประโยชน์สำหรับใช้จ่ายบำรุงการสุขาภิบาลตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๕ ตุลาคม หน้า ๒๑๕)

ประกาศ

ให้พระราชบัญญัติสุขาภิบาล ตำบลท่าราบ ตำบลคลอง
กระแซง ตำบลบ้านหม้อ ตำบลหน้าพระลาน ตำบล
ต้นมะม่วง และตำบลหนองโสน อำเภอคลองกระแซง
จังหวัดเพชรบุรี มณฑลราชบุรี

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้
ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามความในพระราชบัญญัติจัดการ
สุขาภิบาลตามหัวเมือง รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ มาตรา ๒ มี
ความว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
ให้พระราชบัญญัตินี้ในตำบลใดหรือเมืองใดเมื่อใด จะได้
ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาและในท้องที่ ที่จะใช้
พระราชบัญญัตินี้ด้วยเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลราชบุรีมีใบบอกเข้ามาว่า ที่ตำบลท่าราบ ตำบลคลองกระแซง ตำบลบ้านหม้อ ตำบลหน้าพระลาน ตำบลต้นมะม่วง และตำบลหนองโสน ตำบลคลองกระแซง จังหวัดเพชรบุรี เป็นตลาดที่ประชุมชนมีบ้านเรือนราษฎรตั้งอยู่เป็นปึกแผ่นและมีการค้าขายเจริญมากยังขาดการบำรุงรักษา สมุหเทศาภิบาล

สำเร็จราชการมณฑลราชบุรี จึงได้เชิญกำนันผู้ใหญ่บ้านและ
พ่อค้าคฤหบดีมาประชุมชี้แจงถึงประโยชน์ของการจัดการสุขา
ภิบาลในตำบลท่าราบ ตำบลคลองกระแซง ตำบลบ้านหม้อ
ตำบลหน้าพระลาน ตำบลต้นมะม่วง และตำบลหนองโสน
บรรดากำนันผู้ใหญ่บ้านและพ่อค้าคฤหบดีที่ได้มาประชุมกันลง
มติว่า ให้จัดการสุขาภิบาลขึ้นตามพระราชบัญญัติเป็นสุขา
ภิบาลเมือง เพื่อให้บังเกิดความสุขสำราญแก่ราษฎรในท้องที่
นั้นสืบไป มีกำหนดเขตที่ตั้งขึ้น คือ

ก. ทิศเหนือ หลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ตั้งอยู่บนเส้น
ขนาน และห่างจากฟากตะวันตกของถนนราชดำเนินไปทิศ
ตะวันตก ๘๐ เมตร และอยู่ตรงที่เส้นขนานนี้ตัดกับเส้น
ที่ต่อตรงไปจากฟากเหนือของถนนราชเสวก

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ไปทางทิศตะวันออก เป็น
เส้นตรงไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ที่มุมตะวันออกเฉียง
เหนือของบริเวณวัดน้อย

จากหลักเขตต์ที่ ๒ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออกเฉียงใต้
จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ซึ่งอยู่ฟากเหนือของถนนไป
ตำบลบางจาน ตรงที่ตัดกับศูนย์กลางทางรถไฟ

ข. ทิศตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๓ ตามเส้นศูนย์
กลางทางรถไฟไปทิศใต้จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ ซึ่งอยู่บน
เส้นศูนย์กึ่งกลางนี้ และห่างจากปากใต้ของถนนราชดำริไป
ทิศใต้ ๘๐ เมตร

ค. ทิศใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๔ เป็นเส้นขนานและห่าง
จากปากใต้ของถนนราชดำริไปทิศใต้ ๘๐ เมตร ไปทางทิศ
ตะวันตกจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ซึ่งอยู่บนเส้นขนานนี้
และห่างจากปากตะวันตกของถนนราชดำเนินไปทิศตะวันตก
๘๐ เมตร

ฆ. ทิศตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๕ เป็นเส้นขนานและ
ห่างจากปากตะวันตกของถนนราชดำเนินไปทิศตะวันตก ๘๐
เมตร ไปทางทิศเหนือจดหลักเขตต์ที่ ๑

ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระราชดำริเห็นชอบ
ด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน
พระบรมราชานุญาตให้จัดการสุขาภิบาลในตำบลท่าราบ ตำบล
คลองกระแซง ตำบลบ้านหม้อ ตำบลหน้าพระลาน ตำบล
ต้นมะม่วง และตำบลหนองโสน อำเภอคลองกระแซง
จังหวัดเพชรบุรี เป็นสุขาภิบาลเมืองได้ตามความประสงค์

๒๐๒

และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเงิน
ค่าภาษีโรงเรือนที่เก็บได้ในเขตต์สุขาภิบาลให้เป็นผลประโยชน์
สำหรับใช้จ่ายบำรุงในการสุขาภิบาลเมืองเพชรบุรี ตามพระ
ราชบัญญัติ

ประกาศมาฉวันที ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๕ ตุลาคม หน้า ๒๑๗)

ประกาศอัตรากาชีโรงร้ำน
ในเขตต์สุขาภิบาลเมืองเพ็ชรบุรี มณฑลราชบุรี

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยรับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมืองรัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ฉะเพาะในเขตต์ตำบลท่าราบ ตำบลคลองกระแซง ตำบลบ้านหม้อ ตำบลหน้าพระลาน ตำบลคันมะม่วง และตำบลหนองโสน อำเภอดลองกระแซง จังหวัดเพ็ชรบุรี เป็นสุขาภิบาลเมือง มีเขตต์กำหนดไว้ในประกาศใช้พระราชบัญญัติแล้วนั้น บัดนี้ ได้รับบอกสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลราชบุรี ว่า ได้ประชุมกรรมการสุขาภิบาลเห็นพร้อมกันว่า เงินค่าภาษีโรงร้ำนซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสำหรับบำรุงการสุขาภิบาลนั้น ควรเก็บในอัตราดังต่อไปนี้

๑. ตึก เรือน โรง ร้ำน ห้องแถว เรือ แพ และท่าเรือจ้างที่ให้เช่าเก็บเป็นอัตรา ๑๒ ซัก ๑ ของค่าเช่าต่อไป

๒. ตึก เรือน โรง ร้ำน ห้องแถว เรือ แพ และท่าเรือจ้างที่ไม่ได้ให้เช่าเก็บเป็นอัตรา ๑๒ ซัก ๑ ของค่ารายปีหรือจำนวนเงินซึ่งพึงได้เป็นค่าเช่าในปีหนึ่งถ้าให้เช่า

๒๐๔

ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วยแล้ว จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศเก็บเงินภาษีโรงเรือนในเขตสุขา
ภิบาลนั้นไว้สำหรับใช้จ่ายบำรุงการสุขาภิบาลตามอัตราที่กล่าว
แล้ว ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๕ ตุลาคม หน้า ๒๒๐)

ประกาศขยายเขตต์สุขาภิบาลเมืองราชบุรี

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยรับพระบรมราชโองการดำรัส
เหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า เนื่องจากการที่ได้
ประกาศจัดการสุขาภิบาลเมืองราชบุรีแล้วนั้น บัดนี้ มีราษฎร
ตั้งเคหะสถานเพิ่มเติมติดต่อกับเขตต์สุขาภิบาลหนาแน่นขึ้น
กว่าแต่ก่อน สมควรจะขยายเขตต์สุขาภิบาลต่อจากเขตต์
เดิมออกไป เพื่อความสุขและความสะดวกของประชาชน
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศ

๑. ขยายเขตต์สุขาภิบาลเมืองราชบุรี มีกำหนดเขตต์
ที่เจ้าพนักงานได้ปักหลักไว้ใหม่เป็นสำคัญ ดังต่อไปนี้ คือ

ก. ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ตั้งอยู่ที่
ปากคลองวัดช่องลมฝั่งใต้ เลียบตามฝั่งใต้ของลำน้ำแม่กลอง
ไปทิศตะวันออก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ บนฝั่งใต้ของ
ลำน้ำแม่กลอง ทุ่มมรุวัดด้านตะวันออกของโรงต้มกลั่นสุรา
รัฐบาล

ข. ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๒ เลียบริมรั้วด้าน
ตะวันออกของโรงต้มกลั่นสุรารัฐบาลไปทิศใต้ และต่อตรง
ไปข้ามถนนบ้านไร่ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ห่างจาก
ฟากใต้ของถนนบ้านไร่ ไปทิศใต้ ๘๐ เมตร

ก. ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๓ ขนานและห่างจากฟากใต้ของถนนบ้านไร่ ไปทิศใต้ ๘๐ เมตร ไปทิศตะวันตกจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ บนเส้นขนานนี้ ที่มุมรั้วด้านตะวันออกของโรงเรียนเบ็ญจมราชูทิศ

จากหลักเขตต์ที่ ๔ เลียบบริมรั้วของโรงเรียนเบ็ญจมราชูทิศไปทิศใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ที่มุมรั้วด้านตะวันออกเฉียงใต้ของโรงเรียนเบ็ญจมราชูทิศ

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตกเฉียงใต้จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ที่ริมคลองฝรั่งฝั่งตะวันออก ห่างจากหลักกิโลเมตรที่ ๑๐๑.๓๒๑ ของกรมรถไฟไปทิศตะวันออก ๗๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๖ ขนานและห่างจากฟากใต้ของถนนหลังสถานีไปทิศใต้ ๘๐ เมตร ไปทิศตะวันตกจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ บนเส้นขนานนี้ ที่ขอบด้านตะวันออกเฉียงเหนือของสนามบิน

จากหลักเขตต์ที่ ๗ เลียบขอบสนามบินด้านตะวันออกไปทิศเหนือ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ ที่มุมตะวันออกเฉียงเหนือของสนามบิน

จากหลักเขตต์ที่ ๘ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๙ ที่มุมรั้วด้านตะวันตกเฉียงใต้ของสโมสรเสือบ้า

จากหลักเขตต์ที่ ๘ เลียบบริมรั้วด้านตะวันตกของสโมสร
เสื่อป่าไปทิศเหนือและต่อเป็นเส้นตรง ตรงข้ามถนนเขาวัง
ไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ ห่างจากฟากเหนือของถนน
เขาวังไปทิศเหนือ ๘๐ เมตร

๓. ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๑๐ เป็นเส้นตรง
ไปทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๑
ที่มุมวัดช่องลมด้านตะวันตกเฉียงเหนือ ริมคลองวัดช่องลม
ฝั่งใต้

จากหลักเขตต์ที่ ๑๑ เลียบริมคลองวัดช่องลมฝั่งใต้ ไป
ทิศตะวันออก จดหลักเขตต์ที่ ๑

๒. ภาษีโรงเรือนและบรรดารายได้ประเภทอื่น ๆ ซึ่งจะเก็บ
ได้ในเขตต์สุขาภิบาลที่ได้ขยายใหม่นี้ ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ให้คงเก็บตามอัตราในประกาศฉบับลงวันที่ ๖ เดือน
กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๘ ไว้เป็นผลประโยชน์สำหรับใช้
จ่ายบำรุงการสุขาภิบาลตั้งแต่นั้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

ประกาศ

ผ่อนผันงดการเก็บเงินรัชชูปการ พ.ศ. ๒๔๗๓
แก่ชายฉกรรจ์ที่ได้ถูกวาทภัยและอุทกภัยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒
เฉพาะผู้ที่ไม่สามารถจะเสียเงินรัชชูปการได้ในจังหวัดชุมพร

ตามความในมาตรา ๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเงิน
รัชชูปการ พ.ศ. ๒๔๖๘ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหา
สมบัติมีอำนาจผ่อนผันงดเก็บเงินรัชชูปการในบางปีได้เป็น
พิเศษนั้น

บัดนี้ได้ความว่า เนื่องจากเกิดวาทภัยและอุทกภัยใน
จังหวัดชุมพรเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ ราษฎรในจังหวัดชุมพรได้รับความ
เสียหาย โดยบ้านเรือนถูกพายุพัดหักพัง และต้นผลไม้
ที่เคยได้รับผลประโยชน์มาแต่ก่อนหักโค่นเสียหายเป็น
จำนวนมากทั่วไปทั้งจังหวัด เป็นเหตุให้ราษฎรในท้องถิ่น
อึดอัดขัดสน ได้รับความเดือดร้อนมีอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะ
ฉะนั้น ให้งดการเก็บเงินรัชชูปการ พ.ศ. ๒๔๗๓ แก่ชาย
ฉกรรจ์ผู้ต้องวาทภัยและอุทกภัย เฉพาะผู้ที่อึดอัดขัดสน

๒๐๕

ไม่สามารถจะเสียเงินรัชชูปการได้ ในท้องที่จังหวัดชุมพร
ทุกอำเภอไว้ พ.ศ. หนึ่ง

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระยาโกมารกุลมนตรี

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๕ ตุลาคม หน้า ๒๒๕)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม
สั่งว่า

(๑) ที่ว่าการกิ่งอำเภอบุพผารามขึ้นอำเภอคลองสาน
จังหวัดธนบุรี ในเวลานี้ตั้งอยู่เยื้องกับที่ว่าการอำเภอบางกอก
ใหญ่ และใกล้กับอำเภอบางยี่เรือ มีตำบลขึ้นอยู่ ๗ ตำบล
มีพลเมืองชายหญิงรวม ๘,๕๕๓ คนเท่านั้น ควรยุบกิ่งอำเภอ
บุพผาราม และโอนตำบลทั้ง ๗ ไปขึ้นอำเภอบางยี่เรือ

(๒) ที่ว่าการอำเภอบางแม่นาง จังหวัดนนทบุรี ใน
เวลานี้ตั้งอยู่ปากคลองบางใหญ่ ทางราชการเรียกว่า “อำเภอบาง
แม่นาง” แต่ราษฎรเรียกว่า “อำเภอบางใหญ่” ควร
เปลี่ยนชื่อเป็น “อำเภอบางใหญ่” เพื่อไม่ให้เป็นการเข้าใจ
ไขว้เขวกัน

(๓) เมื่อเปลี่ยนชื่อ “อำเภอบางแม่นาง” จังหวัด
นนทบุรีเป็น “อำเภอบางใหญ่” แล้วควรเปลี่ยนชื่อ “อำเภอบาง
ใหญ่” จังหวัดนนทบุรีเดิมนั้นซึ่งมีที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่
ริมปากคลองบางกรวยเป็น “อำเภอบางกรวย” ให้ตรงกับ
ชื่อที่ราษฎรเรียก หรือตรงกับที่ ๆ ตั้งที่ว่าการอำเภอ เพื่อ

ให้เป็นการเข้าใจง่าย และไม่ให้ซ้ำกับชื่ออำเภอบางใหญ่
ซึ่งตั้งขึ้นใหม่

(๔) ที่ว่าการอำเภอบางเหี้ย จังหวัดสมุทรปราการ ใน
เวลานี้ตั้งอยู่ที่ตำบลบางบ่อ มีสถานที่ราชการเรียกว่าสถานี
บางบ่อ ชื่ออำเภอและสถานที่ราชการไม่ตรงกัน ทั้งที่
บางเหี้ยก็มีสถานที่ราชการ เรียกว่าสถานีตำรวจกรมบางเหี้ย
ราษฎรจึงนิยมเรียกชื่อ “อำเภอบางเหี้ย” เป็น “อำเภอ
บางบ่อ” ไม่ตรงกับชื่อทางราชการ ควรเปลี่ยนเป็น “อำเภอ
บางบ่อ” ให้ตรงกับตำบลที่ตั้งที่ว่าการและที่ราษฎรนิยมเรียก

(๕) อำเภอพระนครในเวลานี้ตั้งอยู่ในเขตต์วัดชนะ
สงคราม ให้ที่ว่าการอำเภอชนะสงครามเก่าเป็นที่ว่าการ
สถานที่คับแคบไม่พอแก่การงาน เพราะได้ยุบอำเภออื่น ๆ
๔ อำเภอมารวมเป็นอำเภอเดียว ภูมิประเทศตั้งอยู่ในที่ไม่
เหมาะสม เพราะค่อนข้างไปข้างปลายเขตต์อำเภอนางเลิ้ง ควร
ย้ายที่ว่าการอำเภอพระนครมาตั้งในที่หลวงในย่านกลางแห่ง
ท้องที่อำเภอพระนคร คือที่ริมถนนราชพิศ จังหวัดพระนคร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ยุบกิ่ง
อำเภอบุบผาราม จังหวัดธนบุรี แล้วโอนตำบลทั้ง ๗ มาขึ้น
อำเภอบางยี่เรือ และเปลี่ยนชื่ออำเภอ “บางแม่นาง”

จังหวัดนนทบุรี เป็นอำเภอ “บางใหญ่” เปลี่ยนชื่ออำเภอ
 “บางใหญ่” เป็นอำเภอ “บางกรวย” เปลี่ยนชื่ออำเภอ
 “บางเหี้ย” จังหวัดสมุทรปราการ เป็นอำเภอ “บางบ่อ”
 และย้ายที่ว่าการอำเภอพระนคร ตั้งว่ามาแล้วตั้งแต่บัดนี้
 เป็นต้นไป

อนึ่ง ให้โอนตำบลบางแค ซึ่งขึ้นกับอำเภอหนองแขม
 มาขึ้นอยู่กับท้องที่อำเภอภาษีเจริญ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปด้วย
 เพราะทางไปมาไกลและไม่สะดวกเท่ากับขึ้นอำเภอภาษีเจริญ

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๕ ตุลาคม หน้า ๒๕๖)

๒๑๓

ประกาศ

งดเก็บเงินค่าที่สวนในจังหวัดชุมพร
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๗๓ ถึงสิ้น พ.ศ. ๒๕๗๘

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราช
โองการเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า ความ
ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า วิกฤตภัยและอุทกภัยซึ่งเกิดขึ้น
ในจังหวัดชุมพรเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๗๒ นั้น ได้เป็น
เหตุให้ต้นผลไม้ของราษฎรในจังหวัดนั้นต้องหักโค่นเสียหาย
มากมาย มีที่คงเหลืออยู่เป็นส่วนน้อยที่สุด

ทรงพระราชดำริเห็นว่า เงินค่าที่สวนอันจัดเก็บอยู่ใน
จังหวัดต่าง ๆ ในมณฑลนครศรีธรรมราช ตามอัตราไร่ละ
๓๗ สตางค์นั้น เมื่อต้นผลไม้ในจังหวัดชุมพรต้องหักโค่น
เสียหายมากมาย โดยเหตุอันเป็นปกติสัยครั้งนั้นก็สมควร
งดเก็บในจังหวัดนั้นไว้ชั่วคราว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงพระคลังมหา
สมบัติงดเก็บเงินค่าที่สวนเฉพาะในจังหวัดชุมพร มี กำหนด
เวลา ๖ ปี นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๗๓ จนถึงสิ้น พ.ศ. ๒๕๗๘
ส่วนจังหวัดอื่น ๆ คงให้จัดเก็บต่อไปตามเดิม

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๗๓

11/10/2566

พระยาโกมารกุลมนตรี

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๖ ตุลาคม หน้า ๒๒๕)

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น
เพื่อตัดและขยายถนนฝั่งจังหวัดธนบุรีและจังหวัดพระนคร

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างสะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาเชื่อมกรุงเทพมหานครกับธนบุรีแล้วนั้น บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นสมควรให้ตัดถนนฝั่งธนบุรี และขยายถนนเก่าบางถนนทางฝั่งพระนครให้กว้างขึ้นตามโอกาส เพื่อสะดวกแก่การคมนาคมและขุดยานที่จะไปมาสู่สะพานนั้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาไว้มีข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่จัดการที่ดินเพื่อตัดและขยายถนน มีเขตต์แนวทางตั้งจะกล่าวต่อไปนี้

สายที่ ๑ กว้าง ๔๐ เมตร ยาวประมาณ ๔,๘๐๐ เมตร
ตั้งแต่ลาดเชิงสะพานพระพุทธยอดฟ้า ตรงไปคลองดาว

สายที่ ๒ กว้าง ๒๓ เมตร ยาวประมาณ ๔,๕๐๐ เมตร
 ต้นแต่ด้านตะวันตกของวัดอมรินทร์ ฯ มาทางถนนบ้านขมิ้น
 ข้ามคลองบางกอกใหญ่มาทางหลังวัดกัลยาณมิตร ผ่านถนน
 สายที่ ๑ ที่วงเวียนกว้าง ๑๒๐ เมตร ตรงไปตามถนน
 คลองสารเก่าที่มีอยู่แล้ว ขยายให้เป็นถนนกว้าง ๒๓ เมตร
 มาร่วมกับถนนสายที่ ๔

สายที่ ๓ กว้าง ๒๓ เมตร ยาวประมาณ ๕,๓๐๐ เมตร
 ต้นต่อจากถนนสายที่ ๒ ที่วัดอมรินทร์ ฯ ไปทางทิศตะวันตก
 เลี้ยวลงมาทางสะพานเจริญพาศน์ผ่านถนนสายที่ ๑ ที่จัตุรัส
 กว้าง ๘๐ เมตร ไปร่วมถนนสายที่ ๔

สายที่ ๔ กว้าง ๓๐ เมตร ยาวประมาณ ๒,๕๐๐ เมตร
 ต้นแต่ทำสินคำริมแม่น้ำเจ้าพระยา กว้าง ๑๕๐ เมตร ยาว
 ๑๗๐ เมตร มาผ่านถนนสายที่ ๒ ถนนสายที่ ๓ และผ่าน
 ถนนสายที่ ๑ ที่วงเวียนกว้าง ๑๘๐ เมตร ไปจดคลองบาง
 กอกใหญ่มีทำสินคำกว้าง ๑๕๐ เมตร ยาว ๑๗๐ เมตร

ตัดถนนซอย ๖ สาย จากริมแม่น้ำเจ้าพระยา คือ

สายที่ ๕ กว้าง ๑๖ เมตร ยาวประมาณ ๘๓๐ เมตร
 ต้นแต่ริมแม่น้ำทางใต้โรงพยาบาลศิริราช ไปผ่านถนนสาย
 ที่ ๒ ตรงไปออกถนนสายที่ ๓

สายที่ ๖ กว้าง ๑๖ เมตร ยาวประมาณ ๘๓๐ เมตร
ต้นแต่ริมแม่น้ำทางด้านเหนือของกำแพงพระราชวังเดิม ไป
ผ่านถนนสายที่ ๒ ไปออกถนนสายที่ ๓

สายที่ ๗ กว้าง ๑๖ เมตร ยาวประมาณ ๘๓๐ เมตร
ต้นแต่ปากถนนด้านใต้ของวัดกัลยาณมิตรริมแม่น้ำไปผ่าน
ถนนสายที่ ๒ ตรงไปออกถนนสายที่ ๓

สายที่ ๘ กว้าง ๑๖ เมตร ยาวประมาณ ๓๓๐ เมตร
ต้นแต่ริมแม่น้ำทางด้านเหนือของโบสถ์ข้างตากรุข (กุฎีจีน)
ตรงไปออกถนนสายที่ ๒

สายที่ ๙ กว้าง ๒๔ เมตร ยาวประมาณ ๕๗๐ เมตร
ต้นตรงกับท่าราชวงศ์ข้าม จากริมแม่น้ำไปผ่านถนนสายที่ ๒
ตรงไปผ่านถนนสายที่ ๓ ถึงถนนสายที่ ๔

สายที่ ๑๐ กว้าง ๑๖ เมตร ยาวประมาณ ๕๐๐ เมตร
ต้นแต่ริมแม่น้ำตรงปากคลองคูใต้วัดทองธรรมชาติ ปลายไป
ออกถนนสายที่ ๒

กับ ขยายถนนตรีเพ็ชรจากร่วมถนนพาหุรัดมาร่วมถนน
จักรเพ็ชร ให้กว้างออกไปเป็น ๒๓.๕๐ เมตร ยาวประมาณ

มาตรา ๒ เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาแล้ว ให้เจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่ทำถนนจัดการปักกรุยถนนเหล่านั้นตามเขตต์แนวทางซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๑ และตามแนวประเมินตั้งได้หมายไว้ในแผนที่ต่อท้ายพระราชกฤษฎีกา และห้ามมิให้ผูหนึ่งผู้ใดปลูกสร้างโรงเรือนหรือทำการอย่างหนึ่งอย่างใดลงในที่ดินภายในเขตต์นั้น นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าพนักงาน

เมื่อเจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่ได้ลงมือจัดการปักกรุยแล้ว ให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินภายในเขตต์ที่ได้ปักกรุยไว้แล้วกลับคืนมาเป็นของรัฐบาล และเจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้ายึดถือครอบครองจัดการทำหรือขยายถนนได้ทันที

มาตรา ๓ บุคคลผู้ชอบที่จะขอร้องให้เจ้าพนักงานพิจารณา กำหนดราคาหรือค่าทดแทนให้ เนื่องแต่การที่รัฐบาลตัดหรือขยายถนนไปในที่ดินตั้งที่กล่าวไว้ในข้อ ๑ เจ้าของที่ดินกับผู้ถือกรรมสิทธิ์ในสิ่งที่ก่อสร้างในที่ดินและผู้เช่า แต่ห้ามมิให้ยกเอาข้อโต้เถียงในเรื่องกำหนดราคาหรือค่าทดแทนมาเป็นเหตุขัดขวางต่อการทำหรือขยายถนนนี้ ส่วนผู้ใดควรจะได้รับราคาหรือค่าทดแทนเพียงไรหรือไม่นั้นให้เป็นไปตามลักษณะตั้งนี้ คือ

(๑) ถ้าที่ดินของผู้ใดที่ต้องถูกถนนนั้นยังมีเนื้อที่เหลืออยู่ไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของเนื้อที่ดินติดต่อกับถนนทั้ง ๒ ข้าง หรือแต่ข้างใดข้างหนึ่ง และเนื้อที่เหลือนั้นไม่เป็นทางยาวตามถนนต่ำกว่า ๘ เมตร กว้างยื่นแต่ถนนเข้าไปต่ำกว่า ๑๐ เมตร หรือรวมเนื้อที่ดินทั้งสิ้นต่ำกว่า ๘๐ ตารางเมตรแล้ว รัฐบาลจะไม่ต้องใช้ราคาหรือค่าทดแทนให้สำหรับที่ดินแปลงนั้น เพราะเหตุว่าการทำหรือขยายถนนเข้าไปในเนื้อของผู้ใด เจ้าของที่ดินอาจได้รับผลจากการทำหรือขยายถนนอยู่ด้วย เช่น กระทบทำให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้นโดยทำการก่อสร้างตึก บ้าน โรง เรือน ที่อยู่ หรือให้พักให้เช่าเก็บผลประโยชน์ได้มาก เป็นต้น ซึ่งเป็นการทดแทนกันอยู่แล้ว

(๒) ที่ดินของผู้ใดถูกทำหรือขยายถนนเสียหายหมดจำนวนเนื้ออย่างหนึ่ง หรือที่ดินเหลือน้อยกว่ากึ่งจำนวนเนื้อที่ถูกทำหรือขยายถนนอย่างหนึ่ง หรือที่ดินชนใดที่เหลือติดต่อกับถนนยาวตามถนนต่ำกว่า ๘ เมตร กว้างยื่นแต่ถนนเข้าไปต่ำกว่า ๑๐ เมตร หรือรวมเนื้อที่ดินทั้งสิ้นต่ำกว่า ๘๐ ตารางเมตรอย่างหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานรับซื้อที่ดินที่ต้องถูกทำหรือขยายถนนรวมทั้งที่ดินที่เหลืออยู่นั้นตามราคาธรรมดาที่ซื้อขายกันในที่ใกล้เคียงในครั้งที่สุุดก่อนวันประกาศ

พระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินเพื่อสร้าง ปฐมบรมราชานุสรณ์ และสร้าง คมนาคม เชื่อมจังหวัดพระนครกับธนบุรี ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑ เว้นไว้แต่ถ้าเจ้าของเห็นว่า จะยึดถือกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เหลืออยู่ไว้จะได้ประโยชน์คุ้มแก่การที่ต้องเสียหายไปในการทำหรือขยายถนนแล้วจะไม่ขายที่ดินที่เหลืออยู่นั้นให้เจ้าพนักงานก็ได้ เมื่อเจ้าของได้เลือกเอาทางที่ไม่ขายแทนที่จะได้รับราคาหรือค่าทดแทนสำหรับที่ดินที่เจ้าพนักงานจะซื้อเช่นนั้นแล้ว รัฐบาลก็ไม่ต้องจ่ายราคาหรือค่าทดแทนให้สำหรับที่ดินแปลงนั้น

(๓) ที่ดินที่ต้องถูกทำหรือขยายถนนนั้นจะแยกเป็นกิโลดนั้นก็แปลงก็ตาม ถ้าเนื้อที่นั้นติดต่อเป็นผืนเดียวกันไปรวมอยู่ในกรรมสิทธิ์ของเจ้าของเดียว ห้ามมิให้แยกวินิจฉัยเป็นรายแปลง เว้นแต่ที่ไม่ติดต่อเป็นผืนเดียวกันได้ จึงให้วินิจฉัยเฉพาะแปลงที่ต้องถูกทำหรือขยายถนนเสียหายเท่านั้น ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้วินิจฉัยเด็ดขาดในข้อโต้แย้งทั้งหลายเกี่ยวกับเรื่องนี้ และที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะบัญญัติในข้อ (๑) และ (๒) ข้างต้นบรรดาที่มิได้กำหนด

ลงไว้ให้ชัดแจ้งด้วย

(๔) สิ่งที^๑ก่อสร^๒สร้างลงในแนวเขต^๓ที่ตั้ง^๔จะทำหรือขายถนนก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขต^๕ที่ตั้ง^๖ดินลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑ หรือสิ่งที^๑ก่อสร^๒สร้างลงภายหลังวันประกาศ แต่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าพนักงานโดยปราศจากเงื่อนไ^๗งนั้น ถ้าเป็น^๘สิ่งถาวรซึ่งหากสร^๑หรือลงจะเสียหายเกินควรและไม่อาจทำให้^๙คืนคงสภาพเดิมได้แล้ว ให้เจ้าพนักงานคิดค่าทดแทนให้^{๑๐}แก่เจ้าของพอสมควรแก่ราคาตามอายุของสิ่งที^๑ก่อสร^๒สร้างซึ่งปรากฏอยู่ในเวลานี้ เจ้าของต้องออกจากที่ไปภายในกำหนดซึ่งเจ้าพนักงานจะได้บอกล่วงหน้าให้ทราบอย่างน้อยหกสัปดาห์

ส่วนสิ่งที^๑ก่อสร^๒สร้างไม่เป็น^๓สิ่งถาวรตั้งกล่าวไว้^๔ในวรรคก่อนนั้น เจ้าของต้องรื้อถอนไปให้เสร็จภายในกำหนดเวลาซึ่งเจ้าพนักงานจะได้บอกล่วงหน้าให้ทราบอย่างเดียวกัน ให้เจ้าพนักงานคิดค่าทดแทนให้^๕นะเพาะการรื้อถอนและค่าที^๖จะต้องก่อสร^๗สร้างขึ้นใหม่พอสมควร

การกำหนดราคาหรือค่าทดแทนให้^๑เป็นหน้าที่ของนายช่างกรมนคราทร เป็นผู้ตรวจตราและกำหนด

แต่สิ่งที^๑ก่อสร^๒สร้างลงภายหลังวันประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขต^๓ที่ตั้ง^๔ดินลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑

โดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าพนักงาน เจ้า
ของจะเรียกร้อยราคาหรือค่าทดแทนอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้เลย
เจ้าพนักงานจะสั่งให้ย้ายออกไปให้เสร็จในเวลาอันสมควรได้

(๕) ผู้เช่าต้องนำหนังสือสัญญาเช่าที่ได้ทำไว้โดยชอบ
ด้วยกฎหมายมาแสดงเป็นหลักฐาน สัญญาเช่านั้นต้องปรากฏ
ว่าได้ทำไว้ก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน
ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑ หรือได้ทำขึ้น
ภายหลังแต่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าพนักงาน
โดยปราศจากเงื่อนไข ค่าทดแทนนั้นพึงกำหนดให้เฉพาะ
เท่าที่ผู้เช่าได้เสียหายไปจริง ๆ เนื่องแต่เหตุที่ต้องออกจากที่
เช่าก่อนครบกำหนดตามสัญญาเช่านั้น

(๖) การกำหนดราคาหรือค่าทดแทนนั้น ให้เจ้าพนักงาน
แจ้งความ เป็นลายลักษณ์อักษร แก่เจ้าของที่ดิน หรือผู้ถือ
กรรมสิทธิ์ในสิ่งก่อสร้าง หรือผู้เช่าโดยชอบด้วยกฎหมายอัน
จะต้องเสียหายเพราะการทำหรือขยายถนนนี้ ให้ไปทำความ
ตกลงกับเจ้าพนักงานโดยมีเวลาอันแน่นอนตามที่ใดที่หนึ่งแล้ว
แต่เจ้าพนักงานจะกำหนดตามสมควร และเพื่อการนี้ จะแต่งตั้ง
ผู้แทนโดยมีหนังสือมอบฉันทะเป็นหลักฐานไปทำความ
ตกลงแทนก็ได้

ถ้าเจ้าพนักงานได้แจ้งความไปแล้ว อีกฝ่ายหนึ่งไม่มาตามกำหนดนัด ก็ให้เจ้าพนักงานแจ้งความบอกกำหนดไปอีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งที่สุด ให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้บอกไปด้วยว่าถ้าไม่มาเองหรือตั้งผู้แทนมาเพื่อทำความตกลงตั้งกล่าวข้างต้นแล้ว เจ้าพนักงานจะเป็นผู้กำหนดราคาหรือกำหนดแทนแต่ฝ่ายเดียว

ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งทะเลยไม่มา หรือไม่ตั้งผู้ใดมาแทนตามกำหนดครั้งหลังนี้แล้ว ก็ให้เจ้าพนักงานกำหนดราคาหรือกำหนดแทนตามที่เห็นสมควรได้ เมื่อเจ้าพนักงานได้กำหนดเป็นจำนวนเงินเท่าใดให้ถือเป็นยุติเพียงเท่านั้น แล้วให้เจ้าพนักงานแจ้งความให้อีกฝ่ายหนึ่งมารับเงินนั้น ๆ ไป

ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งมาตามกำหนด ก็ให้เจ้าพนักงานไกล่เกลี่ยให้ตกลงราคากัน เมื่อปรองดองตกลงราคากันได้ ก็ให้จัดบันทึกข้อตกลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ให้ทั้งสองฝ่ายลงลายมือชื่อมีพระยารูเห็นเป็นสำคัญ ถ้าไม่ตกลงกันก็ให้ตัดสินโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ คือให้เจ้าพนักงานกับอีกฝ่ายหนึ่งตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายละคน ถ้าและอนุญาโตตุลาการไม่ตกลงกันก็ให้อนุญาโตตุลาการนั้นเลือกตั้งผู้ชวดคนหนึ่ง ^{11/14/2166} ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ตั้งอนุญาโตตุลาการก็ดี หรือ

อนุญาตตุลาการไม่ตกลงกันตั้งผู้ขาดคดี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่ายมีสิทธิขอให้ศาลตั้งอนุญาตตุลาการหรือผู้ขาดคดี ถ้าหากว่าจะมีการใช้จ่ายหรือเสียค่าธรรมเนียมเนื่องในการนี้ ฝ่ายใดที่กำหนดราคาหรือค่าทดแทนไกลจากค่าขาดของอนุญาตตุลาการแล้ว ก็ให้ฝ่ายนั้นเป็นผู้เสียค่าทักกันให้เสียฝ่ายละกึ่ง

มาตรา ๔ บรรดาที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่รับซื้อไว้ตามพระราชกฤษฎีกานี้ ถ้าหลุดจากที่ใดทำหรือขายถนนแล้ว ให้เจ้าพนักงานจัดการจำหน่ายขายเสีย เมื่อได้เงินมากน้อยเท่าใดให้นำส่งกระทรวงพระคลังมหาสมบัติหักใช้รายจ่ายในการทำหรือขายถนน หรือจะส่งที่ดินนั้นต่อกระทรวงพระคลังมหาสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ สุดแล้วแต่เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยกับเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจะเห็นสมควร

มาตรา ๕ ให้ถือว่าแผนที่ต่อท้ายพระราชกฤษฎีกานี้เป็นแต่เขตต์แนวทางถนนโดยประเมินเท่านั้น เมื่อเจ้าพนักงานได้ปักกรุยแน่นอนแล้วจะได้หมายลงไว้เป็นหลักฐานในแผนที่ ๒ ฉะบับซึ่งจะเก็บไว้ฉะบับหนึ่ง และกรมทะเบียนที่ดินอีกฉะบับหนึ่ง

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒ พฤศจิกายน หน้า ๒๓๐)

๒๒๔

ประกาศ

ยกเว้นเงินอากรค่านาคูโคในท้องที่ อำเภอ
นางบวช อำเภอเดิมบาง จังหวัดสุพรรณบุรี
จำนวน พ.ศ. ๒๔๗๒ รวม ๔ ตำบล

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราช
โองการเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า การทำนา
คูโคของราษฎรในตำบลกระเสี้ยว ตำบลหนองโพ ท้องที่
อำเภอนางบวช กับตำบลวังศรีราช ตำบลป่าสะแก ท้องที่
อำเภอเดิมบาง จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ ราษฎร
ได้เพาะปลูกต้นข้าวลงในที่นา ต่อมาได้บังเกิดอุบัตเหตุ
น้ำน้อยไม่พอหล่อเลี้ยงต้นข้าว กระทำให้ข้าที่เพาะปลูกไว้
แห้งม่านเสียหายไม่ได้ผล จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ
ให้ยกเว้นเงินอากรค่านาคูโคแก่ผู้ทำนาใน ๔ ตำบลนี้ รวม
เนื้อที่นา ๒๔,๖๖๐ ไร่ ๑๗ วา เงินอากร ๒๒,๘๔๑ บาท
๘๘ สตางค์ เพื่อบำรุงการทำนาของราษฎรไว้ปีหนึ่ง

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระยาโกมารกุลมนตรี

เสนาบดี

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่องใช้พระราชบัญญัติจัดการป้องกันไข้ทรพิษ
พุทธศักราช ๒๔๕๖ ในมณฑลพายัพ มณฑล
นครสวรรค์ มณฑลจันทบุรี มณฑลนครศรี
ธรรมราช และมณฑลปัตตานี

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่ว
กันว่า ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดการ
ป้องกันไข้ทรพิษ พุทธศักราช ๒๔๕๖ มีความว่า ถ้าจะทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในมณฑลใด
เมื่อใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็น
สำคัญนั้น

บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติ
จัดการป้องกันไข้ทรพิษ พุทธศักราช ๒๔๕๖ ในมณฑลพายัพ
มณฑลนครสวรรค์ มณฑลจันทบุรี มณฑลนครศรีธรรมราช
และมณฑลปัตตานี ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย
ประกาศมาณวันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
จอมพล บริพัตร
เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒ พฤศจิกายน หน้า ๒๔๒)

ประกาศเรื่องเครื่องแต่งกายราตรีสี โมสร
ข้าราชการพลเรือนทั่วไป

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้อภัยเลิกข้อความในประกาศอันว่าด้วยเครื่องราตรีสี โมสรของข้าราชการพลเรือน ซึ่งได้ประกาศมาแล้วแต่ก่อน ๆ นั้นเสียทั้งสิ้น คงให้ใช้แต่งตามข้อความดังที่ได้ประกาศต่อไปนี้แทนสืบไป

(ก) เครื่องแต่งกายราตรีสี โมสร สำหรับข้าราชการพลเรือนทั่วไป

ข้อ ๑ หมวกแก๊ปทรงหม้อตาลพื้นสักหลาดสีดำ มีแถบสักหลาดดำโตประมาณ ๔ เซ็นติเมตร ขลิบริมทั้ง ๒ ข้าง โดยรอบเป็นเส้นลวด ด้วยสักหลาดตามสี่สังกัดกระทรวง พันรอบหมวกอีกชั้น ๑ กระบังหน้าเมวกหนึ่งดำ สายรัดคางเป็นแถบทอง กว้าง ๑ เซ็นติเมตร มีดุมทองเกลี้ยงขนาดย่อม ๒ ดุม ติดที่ข้างหมวกข้างละดุม トラหน้าหมวกให้ใช้เช่นเดียวกันกับตราหมวกเครื่องแบบยศ

ข้อ ๒ เสื้อชั้นนอก ผ่าขาวแบบราชการติดอินทรีธนูตามชนบท

ข้อ ๓ กางเกงสักหลาดขายาวแถบทองตามชั้นยศ
เช่นเดียวกับกางเกงแถบเครื่องยศ

ข้อ ๔ รองเท้าชนิดหุ้มข้อเท้า (บูต) หนังดำเกลี้ยง
(ข) เครื่องแต่งกายราตรีสีโมสร สำหรับข้าราชการ
พลเรือนในพระราชสำนัก ให้แต่งอนุโลมตามแบบข้าราชการ
พลเรือนดังกล่าวไว้ในข้อ (ก) คือ

ข้อ ๑ หมวกเก็บฟันสักหลาดดำ หรือสีน้ำเงิน ตาม
ชนิดเครื่องแต่งกายถ้าฟันสักหลาดดำ แถบพันรอบหมวก
เป็นสักหลาดดำเช่นเดียวกัน และขลิบริมแถบพันรอบหมวก
ทั้ง ๒ ข้างด้วยสักหลาดตามสี่สังกัศกรมกองในพระราชสำนัก
เครื่องประกอบคือ ดุม สายรัดคาง ตราหน้าหมวกเป็นทอง
ถ้าเป็นชนิดสีน้ำเงินแถบพันรอบหมวกเป็นสักหลาดสีน้ำเงิน
ขลิบริมทั้ง ๒ ข้างด้วยสักหลาดขาว และเครื่องประกอบเป็น
เงิน ส่วนดุมหมวกนั้น ให้ใช้ดุมตรามหามงกุฏขนาดย่อม

ข้อ ๒ เสื้อชั้นนอกผ้าขาวแบบราชการติดแผ่นเครื่อง
หมายยศคอเสื้อ

ข้อ ๓ กางเกงขายาว แถบเงินหรือทอง ตามแบบ
กางเกงแถบเครื่องยศ

๗/1/10/2566
ข้อ ๔ รองเท้าชนิดหุ้มข้อเท้า (บูต) หนังดำเกลี้ยง

(ค) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำหรับข้าราชการพลเรือนนอก
 ประจําการซึ่งมีตำแหน่งเผ่า และมีได้รับพระราชทานพระบรม
 ราชานุญาตให้แต่งเครื่องยศอย่างประจําการนั้น กงให้ใช้แต่ง
 เช่นเดียวกับเครื่องเต็มยศตามพระราชกำหนดเครื่องแต่งกาย
 ผู้มีตำแหน่งเผ่า เว้นแต่หมวกให้เปลี่ยนใช้หมวกเก็บฟัน
 สักหลาดดำไม่มีแถบพันรอบหมวก กระบังหน้าหนึ่งดำ เครื่อง
 ประกอบเป็นทอง ตราหน้าหมวกเช่นเดียวกับตราหน้าหมวก
 เครื่องยศตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมเครื่องแต่งกายผู้
 ตำแหน่งเผ่า พุทธศักราช ๒๔๖๕

(ง) การกระทำการเคารพในโอกาสที่แต่งเครื่องราช
 อิสริยาภรณ์ให้ใช้เปิดหมวก

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
 เป็นปีที่ ๖ ในรัชชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน หน้า ๒๕๓)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลหนองหม้อ ซึ่งแยกจากตำบลตากลี่ และตำบล
จันเสน ซึ่งแยกจากตำบลช่องแค ท้องที่กิ่งตากลี่

ด้วยมณฑลนครสวรรค์แจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครอง
ได้แยกหมู่บ้านในตำบลตากลี่ตั้งขึ้นเป็นอีกตำบลหนึ่ง เรียก
ว่าตำบลหนองหม้อ และแยกหมู่บ้านในตำบลช่องแคตั้งขึ้น
เป็นอีกตำบลหนึ่ง เรียกว่าตำบลจันเสน ขึ้นอยู่ในท้องที่
กิ่งตากลี่ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ตำบลตากลี่ ได้
ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้ว
ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ และตำบลช่องแคได้
ประกาศให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ เหตุ
ฉะนั้นจึงประกาศยืนยันความนี้ว่า ตำบลหนองหม้อซึ่ง
แยกมาจากตำบลตากลี่ และตำบลจันเสนซึ่งแยกมาจาก
ตำบลช่องแค ได้ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา
พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้วด้วย

ประกาศมาแต่แต่วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
ธานินทร์ มหาอำมาตย์เอก
เสนาบดี

11/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน หน้า ๒๕๖)

ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล
อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามความในพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ มาตรา ๒ มีความว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในตำบลใดหรือเมืองใด เมื่อใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา และในท้องที่ที่จะใช้พระราชบัญญัตินี้ด้วยเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครสวรรค์ มีใบบอกเข้ามาว่า ที่อำเภอชุมแสง มีตลาดเป็นที่ประชุมชน มีบ้านเรือนราษฎรตั้งอยู่เป็นปึกแผ่นและมีการค้าขายเจริญมาก ยังขาดการบำรุงรักษา สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครสวรรค์ จึงได้เชิญกำนันผู้ใหญ่บ้านและพ่อค้าคฤหบดีมาประชุมชี้แจงถึงประโยชน์ของการจัดการสุขาภิบาลในอำเภอชุมแสง บรรดากำนันผู้ใหญ่บ้านและพ่อค้าคฤหบดีที่ได้มาประชุมกันลงมติว่า ควรจัดการสุขาภิบาลขึ้นตามพระราชบัญญัติเป็นสุขาภิบาลท้องที่เพื่อบำรุงความสุขสำราญ และความสะอาดแก่ราษฎรในท้องที่นั้นสืบไป มีกำหนดเขตต์ดังนี้ คือ

ก. ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ที่ปากคลองจรเข้เผือกฝั่งใต้ เลียบไปตามริมคลองจรเข้เผือกฝั่งใต้ ไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ที่ศูนย์กลางทางรถไฟ ห่างจากหลัก ก. ม. ที่ ๒๘๐, ๗๖๔ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๒ หักเป็นมุมฉากกับทางรถไฟตรงไปทิศตะวันออกระยะ ๘๐๐ เมตร จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓

ข. ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๓ หักลงมาทางทิศใต้ขนานกับทางรถไฟตรงไปทิศใต้ระยะ ๕๑๖ เมตร จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔

ค. ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๔ หักเป็นมุมฉากตรงไปยังศูนย์กลางทางรถไฟ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ห่างจากหลัก ก. ม. ๒๘๐, ๑๕๒ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เลียบไปตามริมคลองอนงค์ฝั่งเหนือจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ตรงปากคลองอนงค์ฝั่งเหนือ

ง. ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๖ เลียบไปตามริมแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออกไปทิศเหนือบรรจบหลักเขตต์ที่ ๑ ที่ปากคลองจรเข้เผือก

ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระราชดำริเห็นชอบด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรม

ราชานุญาตให้จัดการสุขาภิบาลในอำเภอชุมแสงเป็นสุขาภิบาล
ท้องที่ได้ตามความประสงค์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
พระราชทานเงินค่าภาษีโรงเรือนที่เก็บได้ในเขตต์สุขาภิบาล ให้
เป็นผลประโยชน์สำหรับใช้จ่ายบำรุงในการสุขาภิบาลท้องที่
ชุมแสงตามพระราชบัญญัติ

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน หน้า ๒๕๕)

ประกาศอัตรากาณี โรงรำน ในเขตตี่สุขาภิบาล
ห้องที่ชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยรับ พระบรมราชโองการ
ใส่เกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามที่ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล
ตามหัวเมือง รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ในอำเภอชุมแสง เป็น
สุขาภิบาลห้องที่ มีเขตต์กำหนดไว้ในประกาศใช้พระราช
บัญญัติแล้วนั้น บัดนี้ ได้รับบอกสมุหเทศาภิบาลสำเร็จ
ราชการมณฑลนครสวรรค์ว่า ได้ประชุมกรรมการสุขาภิบาล
เห็นพร้อมกันว่า เงินค่ากาณีโรงรำน ซึ่งทรงพระกรุณาโปรด
เกล้า ๆ พระราชทานสำหรับบำรุงการสุขาภิบาลนั้น ควรเก็บ
ในอัตราดังต่อไปนี้

๑. ตัก เรือน โรง รำน ห้องแถว เรือ แพ และทำ
เรือจ้างที่ให้เช่า เก็บเป็นอัตรา ๑๒ ซัก ๑ ของค่าเช่าต่อปี

๒. ตัก เรือน โรง รำน ห้องแถว เรือ แพ และทำ
เรือจ้างที่ไม่ได้ให้เช่า เก็บเป็นอัตรา ๑๒ ซัก ๑ ของค่า
รายปีหรือจำนวนเงินซึ่งพึงได้เป็นค่าเช่าในปีหนึ่ง ถ้าให้เช่า

๒๓๔

ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วยแล้ว จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศเก็บเงินภาษีโรงเรือนในเขตต์สุขา
ภิบาลนั้น ไว้สำหรับใช้จ่ายบำรุงการสุขาภิบาลตามอัตราที่
กล่าวแล้ว ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน หน้า ๒๖๒)

ประกาศขยายเขตต์และแก้อัตราภาษีโรงเรือน
สุขาภิบาลเมืองจันทบุรี

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการ
ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า เนื่องจากการ
ที่ได้ประกาศจัดการสุขาภิบาลในตำบลตลาดเมืองจันทบุรีมา
แล้วนั้น บัดนี้ ในตำบลตลาดและตำบลที่ใกล้เคียงติดต่อกับ
เขตต์สุขาภิบาล มีราษฎรตั้งเคหสถานประกอบการหาเลี้ยง
ชีพเป็นปีกแผ่นแน่นหนามากกว่าแต่ก่อน มีทางคมนาคม
และยวดยานพาหนะไปมามากขึ้น สมควรจะขยายเขตต์
สุขาภิบาลออกไปอีก และแก้อัตราภาษีโรงเรือนให้ได้เก็บ
สม่ำเสมอขึ้น เพื่อบำรุงความสุขและความสะดวกของ
ประชาชนในท้องถิ่น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศ

๑. ขยายเขตต์สุขาภิบาลเมืองจันทบุรี มีกำหนดเขตต์
ที่เจ้าพนักงานได้ปักหลักไว้ใหม่เป็นสำคัญดังต่อไปนี้ คือ

ก. ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้ง
อยู่ที่มุมบรรจบของคลองทำสังห์ฟากตะวันออกและคลองทำข้าง
ฟากใต้ เลียบริมคลองทำสังห์ฟากตะวันออก ไปจดหลักเขตต์

หมายเลขที่ ๒ ตรกริมฝั่งแม่น้ำจันทบุรี ฟากตะวันออกที่มุม
ตะวันตกเฉียงเหนือของวัดจันทาราม (ตรงข้ามท่าเรือจ้าง)

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เลียบริมฝั่งแม่น้ำจันทบุรี
ฟากตะวันออก ไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ที่ข้างต้น
กระทุ่มทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเขตต์บ้านกงสุลฝรั่งเศส
เก่า (ตรงข้ามโรงต้มกลั่น)

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ เป็นเส้นตรงตัดข้ามฟาก
แม่น้ำจันทบุรี ไปทิศตะวันตกเฉียงใต้ จดหลักเขตต์หมายเลข
ที่ ๔ ที่ปากคลองขุดฟากใต้

ข. ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เป็นเส้นตรง
ไปทิศตะวันตกเฉียงใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ริมฟาก
ตะวันตกเฉียงเหนือของถนนท่าแฉลบ และห่างจากมุมถนน
เลียบเนินฟากตะวันตก ซึ่งบรรจบกันตามแนวริมถนน
ท่าแฉลบ ไปทิศตะวันออกเฉียงใต้ ๒๐๘ เมตร

ค. ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ขนาน
และห่างจากฟากตะวันตกของถนน เลียบเนิน ๑๕๐ เมตร
ไปทิศเหนือ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ซึ่งห่างจากฟาก
เหนือของถนนไปท่าใหม่ ไปทิศเหนือ ๒๐๘ เมตร

ง. ค้ำเหนื่อ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑

๒. ยกเลิกประกาศแก้อัตราเก็บเงินภาษีโรงรั้นตำบลตลาดเมืองจันทร์ ฉบับลงวันที่ ๘ มิถุนายน ร.ศ. ๑๒๘ และให้ใช้อัตราเก็บภาษีโรงรั้นดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ตึก เรือน โรง รั้น ห้องแถว เรือ แพ และทำเรือจ้างที่ให้เช่า เก็บเป็นอัตรา ๑๒ ซัก ๑ ของค่าเช่าต่อปี

(๒) ตึก เรือน โรง รั้น ห้องแถว เรือ แพ และทำเรือจ้างที่ไม่ได้ให้เช่า เก็บเป็นอัตรา ๑๒ ซัก ๑ ของค่ารายปี หรือจำนวนเงินซึ่งพึงได้เป็นค่าเช่าในปีหนึ่ง ถ้าให้เช่า

ภาษีโรงรั้นและบรรดารายได้ประเภทอื่น ๆ ซึ่งจะเก็บได้ในเขตต์สุขาภิบาลที่ได้ขยายใหม่นี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เก็บไว้เป็นผลประโยชน์สำหรับใช้จ่ายบำรุงการสุขาภิบาลตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

๒๓๘

ประกาศ

เปลี่ยนแผนที่ต่อท้ายพระราชกฤษฎีกา
ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น
เพื่อตัดถนนวิสุทธิกษัตริย์

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่แผนที่ต่อท้ายพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจัดซื้อที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นเพื่อตัดถนนวิสุทธิกษัตริย์ ลงวันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑ มีมาตรา ส่วน ๑ ใน ๘,๐๐๐ นั้น เล็กมากไม่เหมาะที่จะถือเป็นหลักในการตัดถนน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงมหาดไทยจัดทำแผนที่หมายอักษร ด. ๘๑/๒ ขึ้นใหม่ มีมาตราส่วน ๑ ใน ๕๐๐ บัดนี้กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำแผนที่หมายอักษร ด. ๘๑/๒ มีมาตราส่วน ๑ ใน ๕๐๐ ขึ้นแล้ว จึงให้ยกเลิกแผนที่หมายอักษร ด. ๘๑ ต่อท้ายพระราชกฤษฎีกาที่กล่าวแล้วอันมีมาตราส่วน ๑ ใน ๘,๐๐๐ นั้นเสีย และให้

๒๓๕

ใช้แผนที่หมายเลข ต. ๘๑/๒ มีมาตราส่วน ๑ ใน ๕๐๐
ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เก็บรักษาไว้ที่กรมนคราทร
ฉะบับหนึ่ง และที่กรมทะเบียนที่ดินอีกฉะบับหนึ่งแทน

ประกาศมาฉะบับวันที่ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๔ ธันวาคม หน้า ๒๖๓)

ประกาศ

ใช้พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล
จังหวัดสุราษฎร์ธานี มณฑลนครศรีธรรมราช

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศ
ทราบทั่วกันว่า ตามความในพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล
ตามหัวเมือง รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ มาตรา ๒ มีความว่า
ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ใน
ตำบลใดหรือเมืองใด เมื่อใด จะได้ประกาศในหนังสือ
ราชกิจจานุเบกษาและในท้องที่ ที่จะใช้พระราชบัญญัตินี้ ด้วย
เป็นสำคัญนั้น

บัดนี้สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครศรีธรรมราช
มีใบบอกเข้ามาว่า ที่อำเภอบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
มีตลาดเป็นที่ประชุมชน มีบ้านเรือนราษฎรตั้งอยู่เป็นปึก
แผ่น มีการคมนาคมและการค้าขายเจริญมาก ยังขาดการ
บำรุงรักษา จึงได้มีการประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน และพ่อค้า
คฤหบดีตกลงมติว่า ควรจัดการสุขาภิบาลขึ้นในท้องที่นี้ เป็น
สุขาภิบาลเมืองตามพระราชบัญญัติ เพื่อบำรุงความสุขและ
ความสะอาดของประชาชนให้ยิ่งขึ้น และมีกำหนดเขตต์
ดังนี้ คือ 1/10/2566

ก. ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ตั้งอยู่ที่ปากอู่ต่อเรือฟากตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออกเฉียงใต้จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ที่ริมถนนฟากตะวันออกเฉียงใต้ของถนนสายหลังข้างต้นข้างใหญ่

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เป็นเส้นตรงต่อไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ซึ่งห่างจากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ระยะ ๑๒๐ เมตร

ข. ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออกเฉียงใต้จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เลียบตามเขตต์วัดไปทิศตะวันตกเฉียงใต้จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ที่ริมคลองมะขามเตี้ย

ค. ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ เลียบตามริมคลองมะขามเตี้ยฟากเหนือไปทิศตะวันตก และอ้อมปากคลองไปทางทิศเหนือไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ที่ข้างต้นไทรใหญ่

ง. ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ เป็นเส้นตรงไปทิศเหนือข้ามแม่น้ำตาปีและปากคลองขนาบ ไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ที่ริมแม่น้ำตาปีฝั่งตะวันตก ซึ่งเป็นเส้นตรงมาจากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓-๒-๑

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ข้ามแม่น้ำตาปีไปฟากตะวันออกเฉียงใต้ บรรจบหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑

ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดการสุขาภิบาลที่อำเภอบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นสุขาภิบาลเมืองได้ตามความประสงค์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินค่าภาษีโรงเรือนที่เก็บได้ในเขตต์สุขาภิบาลให้เป็นผลประโยชน์สำหรับใช้จ่ายบำรุงในการสุขาภิบาลเมืองสุราษฎร์ธานีตามพระราชบัญญัติประกาศมาณวันที่ ๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๓ ธันวาคม หน้า ๒๓๑)

ประกาศอัตรากาษาโรงรำน ในเขตที่สุขาภิบาล
เมืองสุราษฎร์ธานี มณฑลนครศรีธรรมราช

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการ
ใส่เกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามที่ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล
ตามหัวเมือง รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
เป็นสุขาภิบาลเมือง มีเขตต์กำหนดไว้ในประกาศใช้พระราช
บัญญัติแล้วนั้น บัดนี้ ได้รับโบบอกสมุหเทศาภิบาลสำเร็จ
ราชการมณฑลนครศรีธรรมราชว่า ได้ประชุมกรรมการสุขา
ภิบาลเห็นพร้อมกันว่า เงินกาษาโรงรำน ซึ่งทรงพระกรุณา
โปรดเกล้า ๆ พระราชทานสำหรับบำรุงการสุขาภิบาลนั้น ควร
เก็บในอัตราดังต่อไปนี้

๑. ตึก เรือน โรง รำน ห้องแถว เรือ แพ และทำ
เรือจ้างที่ให้เช่า เก็บเป็นอัตรา ๑๒ ซัก ๑ ของค่าเช่าต่อปี

๒. ตึก เรือน โรง รำน ห้องแถว เรือ แพ และทำ
เรือจ้างที่ไม่ได้ให้เช่า เก็บเป็นอัตรา ๑๒ ซัก ๑ ของค่ารายปี
หรือจำนวนเงินซึ่งพึงได้เป็นค่าเช่าในปีหนึ่งถ้าให้เช่า

๒๔๔

ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วยแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศเก็บเงินภาษีโรงเรือนในเขตที่ตั้งสุขาภิบาลนั้นไว้สำหรับใช้จ่ายบำรุงการสุขาภิบาลตามอัตราที่กล่าวแล้ว ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๓ ธันวาคม หน้า ๒๗๔)

๒๔๕

ประกาศ

ให้ใช้อันุสัญญาะระวางประเทศ ว่าด้วยการ

สัญจรด้วยรถยนต์

ฉบับลงวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่อันุสัญญาะระวางประเทศว่าด้วยการสัญจรด้วยรถยนต์ฉบับหนึ่ง ซึ่งได้ทำขึ้น ณ กรุงปารีส และมหาอำมาตย์ตรีพระยาสาธิตศาสตรศรีลักษณ์ ผู้แทนฝ่ายสยามพร้อมด้วยผู้แทนนานาประเทศ ผู้มีอำนาจเต็มในการนั้น ได้ลงนามไว้เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ นั้น มีบทบัญญัติไว้ว่า ให้เป็นอันใช้อันุสัญญานั้นแก่ประเทศที่ได้สัตยาบัน หนึ่งปีภายหลังวันที่ได้มอบสัตยาบันสาร แก่รัฐบาลแห่งเรปูบลิกฝรั่งเศสเป็นต้นไป

และโดยเหตุที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชสัตยาบันแก่อนุสัญญาฉบับที่วามานี้ และนายพลโทพระยาวิชิตวงศ์วุฒิไกร อัครราชทูตสยาม ณ กรุงปารีส ได้

๒๔๖

เชิญพระราชสัทยาบันสนารไปมอบให้แก่รัฐบาลแห่งเรปบลิก
ฝรั่งเศส แต่ณวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ แล้ว ฉะนั้น
อนุสัญญาะระวางประเทศที่วานจึงเป็นอันใช้ได้สำหรับกรุงสยาม
ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ เป็นต้นสืบไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งให้เจ้าพนักงานทุกกระ
หรวงทะบวงการ และบรรดาผู้ทำการเกี่ยวข้องด้วยอนุสัญญา
ฉบับนี้ ถือตามกระทำตามข้อความในอนุสัญญาที่กล่าวมานั้น
จงทุกข้อทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๗ ธันวาคม หน้า ๒๗๖)

๒๔๗

อนุสัญญาระหว่างประเทศ
ว่าด้วยการสัญจรด้วยรถยนต์

ผู้ที่ลงนามข้างท้ายซึ่งเป็นผู้มีอำนาจเต็มของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ ที่มติดังต่อไปนี้ ได้ประชุมกัน ณ กรุงปารีส ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ถึงวันที่ ๒๔ เมษายน ค.ศ. ๑๙๒๖ เพื่อพิจารณาข้อแก้ไขที่ควรแก่อนุสัญญาระหว่างประเทศ ว่าด้วยการสัญจรด้วยรถยนต์ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๐๘ นั้น ได้ตกลงกันทำอนุสัญญาเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

ข้อความทั่วไป

ข้อ ๑

อนุสัญญาฉบับนี้เป็นอันใช้สำหรับการสัญจรด้วยรถยนต์ตามถนนหนทางโดยทั่วไป ไม่ว่าจะด้วยความมุ่งหมายหรือมีประเภทการบรรทุกอย่างใด แต่มีข้อสงวนว่าจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติ พิเศษแห่งพื้นเมืองซึ่งว่าด้วยการเคี้ยวรถยนต์สาธารณะเพื่อการบรรทุกคนโดยสารและสินค้า

ข้อ ๒

นับว่าเป็นรถยนต์ตามความหมายแห่งอนุสัญญานี้ บรรดา
ขยดขานทม้เครองจักรเครองกลใช้กำลังผลั๊กให้แล่นประกอบ

อยู่ และสัญจรได้ตามทางหลวงโดยไม่ต้องอาศัยเดิรบนราง
เหล็ก และใช้เพื่อการบรรทุกคนหรือสินค้า

ลักษณะอันรถยนต์จักต้องมี
เพื่อได้รับความยินยอมให้สัญจรตามทางหลวง
เป็นการระวางประเทศได้

ข้อ ๓

เพื่อได้รับความยินยอมให้สัญจรตามทางหลวงเป็นการระวาง
ประเทศได้ รถยนต์ทุกคันเมื่อได้รับความตรวจตราจาก
เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจหรือสมาคมอื่นได้รับอนุมัติจากเจ้าหน้าที่
ที่วานี้แล้ว จะต้องเป็นรถที่ขอมรับกันว่าเหมาะแก่การสัญจร
ไปมาเสียก่อน หรือมิฉะนั้นจะต้องเป็นรถที่มีลักษณะถูก
ต้องตามแบบที่เจ้าหน้าที่ ฯ ล ฯ ได้ตกลงกำหนดไว้แล้ว แต่
อย่างไรก็ดี ทุก ๆ รายจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อใจที่
กำหนดไว้ต่อไป

๑. รถยนต์นั้นต้องมีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบตั้งต่อ
ไปนี้ คือ

(ก) มีเครื่องถ้อยอย่างแข็งแรงที่จะทำให้รถหัน

ได้โดยง่ายตายและแน่นอน

(ข) มีเครื่องห้ามล้อ ๒ สำหรับต่างหากกัน หรือ สำหรับเดี่ยวแต่ห้ามล้อได้ โดยคันบังคับ ๒ อันต่างหากกัน ซึ่ง จะใช้อันหนึ่งได้ในเมื่ออีกอันหนึ่งขัดข้องขึ้น แต่อย่างไรก็ดี เครื่องห้ามล้ออย่างหนึ่งอย่างใดที่วางนี้ ต้องเป็นของที่ให้การ ได้อย่างพอเพียงและรวดเร็ว

(ค) ถ้าน้ำหนักตัวรถยนต์ยังไม่ได้บรรทุกเกินกว่า ๓๕๐ กิโลกรัม ต้องมีเครื่องที่จะบังคับจากที่นั่งของผู้ขับ ให้รถเดิรถอยหลังได้ด้วยแรงเครื่องยนต์

(ง) ถ้าน้ำหนักรวมของรถยนต์ คือน้ำหนักตัวรถ รวมกับน้ำหนักบรรทุกที่อนุญาตอย่างมากที่สุดนั้นเกินกว่า ๓๕๐๐ กิโลกรัม ต้องมีเครื่องพิเศษสำหรับกันไม่ให้ถอยหลังเองได้ ซึ่งมีกระจกเงาสำหรับส่องเห็นข้างท้ายรถ ๑ แผ่นด้วย

เครื่องอุปกรณ์ในการขับรถนั้นต้องจัดให้รวมอยู่ด้วยกัน ตั้งที่จะให้ผู้ขับใช้ได้โดยแม่นยำ โดยไม่ต้องงดจากการ แลดูทางข้างหน้า

เครื่องของรถนั้นต้องให้ ใช้งานได้โดยแม่นยำ และ ต้องจัดไว้เป็นอย่างดีที่จะป้องกันเท่าที่จะทำได้มิให้เกิดอัคคีภัย หรือระเบิด และมีให้เป็นเหตุให้เกิดภัยอย่างอื่น ๆ แก่การ

สัญญาณ และไม่ให้เป็นที่หวาดเสียวหรือก่อความรำคาญมาก เพราะเสียงดังหรือควันหรือกลิ่น รถยนต์ทุกคันต้องมีเครื่องระงับเสียงด้วย

วงล้อของรถยนต์และของยานที่รถยนต์พ่วงนั้น ต้องมียางรับเบอร์หุ้ม หรือมีขอบหุ้มด้วยวิธีอย่างอื่น ๆ ซึ่งมีคุณสมบัติกันน้ำในทางหยุดตัว

ปลายหมุดของคูลอนนั้นต้องไม่ยื่นพ้นแฉวนนอกที่สุดของรถ

๒. รถยนต์ต้องมี

(๑) เครื่องหมายแสดงการจดทะเบียนซึ่งเจ้าหน้าที่ได้กำหนดให้บนทั้งที่ข้างหน้ารถและข้างท้ายรถ จะเขียนไว้บนแผ่นป้าย หรือจะเขียนไว้ที่ตัวรถก็ได้ เครื่องหมายแสดงการจดทะเบียนซึ่งติดข้างท้ายรถและเครื่องหมายประจำรถตามความในข้อ ๕ นั้น ต้องให้มีแสงไฟส่องให้เห็นได้ชัดเจนแต่เวลาที่จะแลเห็นไม่ได้ด้วยแสงอาทิตย์

ถ้ารถยนต์มีรถพ่วงด้วย เครื่องหมายแสดงการจดทะเบียนและเครื่องหมายประจำรถอันว่าไว้ในข้อ ๕ นั้น จักต้องมีอีกสำหรับหนึ่งติดที่ท้ายรถพ่วง และต้องมีแสงส่องให้เห็นได้ชัดเจนทั่วมาแลวนั้นด้วยเหมือนกัน

(๒) ข้อความต่อไปนี้ต้องเขียนไว้ในที่ที่จะแลเห็น
และอ่านได้ง่าย คือ

ชื่อผู้ทำตัวรถ

เลขหมายประจำตัวรถ

เลขหมายประจำเครื่องยนต์

๓. รถยนต์ทุกคันต้องมีเครื่องหมายที่เสียงดังแรง
พอสมควร

๔. รถยนต์เดี่ยวทุกคันที่สัญจรนั้น ในเวลากลางคืน
ตั้งแต่พระอาทิตย์ตกแล้ว ต้องมีโคมไฟแสงขาวอย่างน้อย
๒ ดวง ติดไว้ข้างหน้ารถข้างขวาดวงหนึ่งข้างซ้ายดวงหนึ่ง
และต้องมีโคมไฟแสงแดงติดไว้ข้างท้ายรถ ๑ ดวง

แต่ถ้าเป็นรถจักรยานยนต์ สองล้อและไม่มีรถพ่วงข้าง
ก็ให้ลดจำนวนโคมหน้าลงให้เหลือแต่ตัวบดบังก็ได้

๕. รถยนต์ทุกคันต้องมีเครื่องหมายสำหรับแสดงเสียงที่
แลเห็นทางข้างหน้ารถได้ชัด เป็นระยะไกลพอสมควร จะ
เป็นเครื่องเดี่ยวหรือหลายเครื่องก็ตาม ถ้าหากโคมไฟแสง
ขาวที่กำหนดไว้ข้างบนนั้นไม่เป็นของที่ใช้การตามที่ว่านี้ได้

ถ้ารถยนต์มีกำลังแล่นเร็วได้เกินกว่า ๓๐ กิโลเมตรต่อ
๑ ชั่วโมง ^{11/10/2566} แสงสว่างที่ว่ามันต้องส่องไกลไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ เมตร

๖. โคมไฟที่มีแสงบาดตานั้น ต้องกำจัดให้แสงบาดตาหมดไปเมื่อเวลาสวนกับรถยนต์คันอื่นในทางนั้น หรือในกรณีใด ๆ ที่การกำจัดแสงบาดตานี้จะเป็น ประโยชน์ด้วย ใด ๆ ก็ดี การกำจัดแสงบาดตานี้จะต้องให้มีแสงเหลือไว้พอส่องให้เห็นพื้นทางข้างหน้าได้ไกลไม่น้อยกว่า ๒๕ เมตร

๗. รถยนต์ที่มีรถพ่วงด้วยคันหนึ่งนั้น ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับอย่างเดียวกันกับรถยนต์เดี่ยวในเรื่องโคมไฟข้างหน้ารถ แต่โคมไฟแสงแดงข้างท้ายรถนั้น ให้ย้ายไปติดข้างท้ายรถพ่วง

๘. ในเรื่องข้อจำกัดที่เกี่ยวกับน้ำหนักและรูปทรงสัญญาณของรถนั้น รถยนต์และรถพ่วงต้องมีลักษณะที่สอดคล้องข้อบังคับทั่วไปของประเทศที่รถนั้นได้เข้าไปสัญจรอยู่

การออกและการรับนับถือใบสำคัญ

ระวางประเทศสำหรับรถยนต์

ข้อ ๔

สำหรับรถยนต์แต่ละคันที่ได้รับความยินยอมให้สัญจรตามทางหลวงเป็นการระวางประเทศได้นั้น เพื่อแสดงเป็นสำคัญว่าได้ปฏิบัติตามข้อบังคับที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ หรืออาจจะปฏิบัติตามนั้นได้ก็ดี จะได้ออกใบสำคัญระวางประเทศ

ตามแบบและข้อความที่ปรากฏอยู่ในข้อติดท้ายฉบับหมาย
A. และ B. แห่งอนุสัญญาให้ไว้

ใบสำคัญนี้กำหนดใช้ได้ทั่วไปหนึ่งนับตั้งแต่วันที่ได้ออก
ให้ และข้อความที่จะต้องเขียนกรอกลงในนั้น ๆ ต้องเขียน
เป็นอักษรลาติน หรือเป็นลายมืออย่างที่เราเรียกว่าแบบอังกฤษ

ใบสำคัญระวางประเทศที่เจ้าหน้าที่ของประเทศใดประเทศ
หนึ่งซึ่งเป็นภาคแห่งอนุสัญญา หรือสมาคมซึ่งเจ้าหน้าที่นั้น
ได้อนุมัติในส่วนนี้ได้ ออกให้โดยมีลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่
อยู่ด้วยนั้น เป็นอันให้อนุญาตแก่รถยนต์ที่เกี่ยวข้องให้
เข้าไปสัญจรได้โดยสะดวกภายในประเทศอื่นที่เป็นภาคแห่ง
อนุสัญญานี้ทุกประเทศ และจะต้องเป็นที่ยอมรับนับถือใน
ประเทศเหล่านั้น ว่าเป็นอันใช้ได้ถูกต้องโดยไม่ต้องมีการ
ตรวจสอบอีก แต่ทว่า ถ้าปรากฏว่ามีได้มีการปฏิบัติตาม
ข้อไขที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ ต่อไปแล้ว จะไม่ยอมให้สิทธิ
ใช้ใบสำคัญระวางประเทศนั้นก็ได้

เครื่องหมายสำคัญประจำรถ

ข้อ ๕

เพื่อได้รับความยินยอมให้สัญจรตามทางหลวงเป็นการ
ระวางประเทศใด ^{11/10/25๕6} รถยนต์ทุกคันต้องมีเครื่องหมายสำคัญ

เป็นตัวอักษรปลั๊กตั้งแต่หนึ่งถึงสามตัว เขียนบนแผ่นป้าย
ติดที่รถ หรือเขียนบนตัวรถเอง ไว้ให้เห็นชัดเจนทั้งซ้ายและขวา

เพื่อปฏิบัติการตามอนุสัญญาฉบับนี้ เครื่องหมายที่ว่าเป็น
เป็นเครื่องหมายของประเทศ หรืออาณาเขตต์ ซึ่งในการจด
ทะเบียนรถยนต์ถือว่าเป็นสำนักอันหนึ่งโดยเฉพาะ

ขนาดและสีของเครื่องหมาย ทั้งตัวอักษรและขนาด
และสีตัวอักษรที่วางไว้ได้กำหนดไว้ใน บัญชีซึ่งปรากฏอยู่ใน
ข้อคิดท้ายฉบับหมายเหตุ C. แห่งอนุสัญญา

ข้อไขที่ผู้ขับรถจะต้องปฏิบัติ

เพื่อได้รับความยินยอมให้ขับรถตามทางหลวง

เป็นการระวางประเทศ

ข้อ ๖

ผู้ขับรถต้องมีลักษณะและวุฒิที่จะเป็นเครื่องประกัน
ความปลอดภัยของประชาชนได้อย่างเพียงพอ

สำหรับการสัญจรระวางประเทศนั้น ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด
ขับรถโดยมิได้รับอนุญาตเพื่อการนี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ทรง
อำนาจหรือสมาคมที่เจ้าหน้าที่ได้อนุมัติใน ส่วนนั้นจะได้ออก
ให้ เมื่อผู้นั้นได้แสดงให้เห็นว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมแก่การ

การอนุญาตนี้จะให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีไม่ได้

การออกและการรับนับถือใบอนุญาตระวางประเทศ
สำหรับจักรเย็บผ้า

ข้อ ๗

เพื่อแสดงเป็นสำคัญว่า ในการสัญจรระวางประเทศนั้น ได้มีการปฏิบัติถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อข้างบนนี้แล้ว พึงออกใบอนุญาตระวางประเทศสำหรับจักรเย็บผ้าให้ตามแบบและข้อความที่ปรากฏอยู่ในข้อติดท้ายฉบับหมาย D. และ E. แห่งอนุสัญญา

ใบอนุญาตที่ว่ามีกำหนดใช้ได้ชั่วปีหนึ่ง นับตั้งแต่วันที่ได้ออกให้ และใช้สำหรับจักรเย็บผ้าประเภทที่ได้ออกใบอนุญาตให้

เพื่อการสัญจรระวางประเทศ ประเภทรถเย็บผ้ากำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ก. รถซึ่งมีน้ำหนักบรรทุกน้ำหนักตัวรถรวมกับน้ำหนักบรรทุกที่อนุญาตอย่างมากนั้น รวมด้วยกันไม่เกินกว่า ๓๕๐๐ กิโลกรัม

ข. รถซึ่งมีน้ำหนักรวมตั้งว่าข้างบนนี้เกินกว่า ๓๕๐๐ กิโลกรัม

ค. รถจักรยานยนต์ทั้งที่มีรถพ่วงข้างและที่ไม่มี

ข้อความที่ต้องเขียนกรอกลงในใบอนุญาตระวางประเทศนั้น ต้องเขียนเป็นอักษรลาติน หรือเป็นลายมืออย่างที่เรียกว่าแบบอังกฤษ

ใบอนุญาตสำหรับขับรถยนต์ระวางประเทศซึ่งเจ้าหน้าที่ของประเทศใดประเทศหนึ่งที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญา หรือสมาคมที่เจ้าหน้าที่นั้นได้อนุมัติในส่วนนี้ได้ออกให้ โดยมีลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่กำกับอยู่ด้วยนั้น เป็นอันอนุญาตให้ขับรถยนต์ประเภทที่ออกใบอนุญาตให้มันได้ในบรรดาประเทศอื่นๆ ที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญา และเป็นที่ยอมรับนับถือว่าใช้ได้โดยถูกต้องโดยไม่ต้อง มีการตรวจสอบอีกใน ประเทศเหล่านั้น แต่ทว่า ถ้าปรากฏว่ามีได้มีการปฏิบัติการตามข้อใจที่กำหนดไว้ในข้อข้างบนนี้ต่อไปแล้ว จะไม่ยอมให้สิทธิใช้ใบอนุญาตระวางประเทศสำหรับขับรถยนต์นี้ได้

การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับพื้นเมือง

ข้อ ๘

ผู้ขับรถยนต์ที่สัญจรในประเทศหนึ่งประเทศใดนั้น ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับซึ่งใช้อยู่ในประเทศนั้น อันเกี่ยวข้องกับ^{๗/10/256๘}การสัญจร

ที่ว่า การซึ่งปฏิบัติการณ์ในเรื่องพิศุศลการอาจะส่งข้อความ
คัดจากกฎหมายและข้อบังคับที่วานี้ให้แก่ผู้ใช้รถยนต์ในขณะ
ที่เข้าไปในเขตต์แดน

การบอกให้ระวางภัยด้วยเครื่องหมาย

ข้อ ๘

ประเทศที่เป็นภาคี่แห่งอนุสัญญาแต่ละฝ่าย สัญญาว่า
จะคอยระวางภัยในวงอำนาจของตน ที่จะให้มีเครื่องหมาย
อยู่ตามถนนหนทาง เพื่อแสดงให้ทราบว่ ตอนใดเป็นที่น่า
อันตรายนั้น แต่จะเพาะตามแบบที่ปรากฏอยู่ในข้อติดท้าย
ฉบับหมาย F. แห่งอนุสัญญา

เครื่องหมายที่วานี้ให้เขียนไว้บนแผ่นสามเหลี่ยม และ
ประเทศแต่ละฝ่ายสัญญาว่า เท่าที่ตนสามารถจะทำได้ จะ
สงวนแบบเครื่องหมายสามเหลี่ยมนี้ไว้สำหรับการให้สัญญา
บอกเหตุเช่นว่านี้เท่านั้น และจะห้ามมิให้ใช้เครื่องหมาย
แบบนี้ในกรณีทั้งปวงที่อาจจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดปะปน
กับเครื่องหมายที่กล่าวนี้ได้ รูปสามเหลี่ยมที่วานี้โดยหลัก
จะต้องมีด้านเท่ากัน และยาวด้านละ ๙๐ เซนติเมตรเป็น
อย่างน้อย

ในเวลาที่อากาศยานมีสภาพเป็นปรบักมีแก่การใช้แผ่นเครื่องหมายเต็มทั้งแผ่น จะทะลวงแผ่นสามเหลี่ยมนั้นเสียก็ได้

ในกรณีเช่นนี้ แผ่นสามเหลี่ยมนั้นจะไม่บรรจุเครื่องหมายบอกประเภทอุปสรรคที่จะต้องระวังและจะลดขนาดลงมาให้มีขนาดเพียงด้านละ ๔๖ เซนติเมตรเป็นอย่างน้อยก็ได้

เครื่องหมายนี้ต้องตั้งติดไว้ให้ ใต้ฉากกับพื้นถนนและในระยะห่างจากที่อุปสรรคนั้นไม่น้อยกว่า ๑๕๐ เมตร ไม่เกินกว่า ๒๕๐ เมตร ถ้าหากท้องที่ไม่เป็นเครื่องขัดข้องแก่กรณี

ถ้าระยะทางระหว่างเครื่องหมายกับที่อุปสรรคนั้นน้อยกว่า ๑๕๐ เมตรมาก จะต้องจัดให้มีการป้องกันเป็นพิเศษ

ประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาแต่ฝ่ายจะห้ามปรามตามอำนาจของตนที่จะทำได้ เพื่อมิให้เครื่องหมายหรือป้ายอย่างใด ๆ ติดไว้ซึ่งทางหลวง อันอาจจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดปะปนกับแผ่นเครื่องหมายที่กำหนดไว้ตามสัญญานี้ หรืออาจจะทำให้อ่านเครื่องหมายนั้นยากขึ้น

การเริ่มใช้แผ่นเครื่องหมายสามเหลี่ยมนี้ พึงจัดทำไปในประเทศแต่ละประเทศเป็นลำดับเท่าที่จะจัดตั้งเครื่องหมายขึ้นใหม่ หรือซ่อมของเก่าที่มีอยู่แล้วนั้นได้เพียงไร

๒๕๕

การแจ้งข่าวต่อกัน

ข้อ ๑๐

ประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาฯ สัญญาว่าจะแจ้งข่าวต่อกันและกัน เพื่อเป็นทางให้ทราบตัวบุคคลที่ถือใบสำคัญหรือใบอนุญาตขับรถระหว่างประเทศได้ในเมื่อรถของผู้นั้นได้เป็นเหตุให้เกิดอันตรายอย่างร้ายขึ้น หรือเมื่อปรากฏว่าผู้ใด ๆ ได้ฝ่าฝืนข้อบังคับว่าด้วยการสัญจร

ประเทศที่ว่ามีสัญญาด้วยว่าจะแจ้งนามตัว นามสกุล และตำบลบ้านของบุคคลซึ่งตนได้เพิกถอนสิทธิใช้ใบสำคัญหรือใบอนุญาตระหว่างประเทศเหล่านั้นไปให้ประเทศที่ได้ ออกเอกสารนั้น ๆ ทราบ

บทบัญญัติสุดท้าย

ข้อ ๑๑

อนุสัญญานี้ฉบับนี้จะต้องได้รับสัตยาบัน

ก. รัฐบาลใด เมื่อพร้อมที่จะมอบสัตยาบันได้เมื่อใดแล้ว จะต้องแจ้งให้รัฐบาลฝรั่งเศสทราบ เมื่อมีประเทศซึ่งฉบับนี้ต้องผูกพันอยู่แล้วโดยอนุสัญญา ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๐๕ ได้แสดงว่าพร้อมที่จะมอบสัตยาบันถึง ๒๐ ประเทศแล้ว ก็ให้ดำเนินการมอบสัตยาบันกันในระหว่างเดือน

ที่ลด เวลาที่รัฐบาลฝรั่งเศส ได้รับ คำแจ้ง ความฉบับสุดท้าย
และณวันที่รัฐบาลนั้นจะกำหนด

ประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม
ค.ศ. ๑๙๐๕ ซึ่งได้แสดงไว้ตั้งแต่ก่อนวันที่กำหนดให้มอบ
สัตยาบันกันตั้งว่าพร้อมที่จะมอบสัตยาบันอนุสัญญาฉบับ
นี้แล้ว พึงเข้าร่วมในการมอบสัตยาบันดังกล่าวข้างบนนี้ได้

ข. สัตยาบันนั้นจะต้องเก็บไว้ ณที่รักษาเอกสารของ
รัฐบาลฝรั่งเศส

ค. การมอบสัตยาบันนั้นจะต้องมีบันทึกวาจาซึ่งผู้แทน
ของประเทศที่เข้าร่วมในการนี้ และเสนาบดีกระทรวงการ
ต่างประเทศแห่งเรปบลิกฝรั่งเศสลงนามเป็นหลักฐาน

ง. รัฐบาลที่ยังไม่สามารถที่จะมอบสัตยาบันได้ตามเงื่อนไข
ที่กำหนดไว้ในวรรค ก. แห่งข้อนี้ นั้น จะพึงมอบได้ โดยมี
แจ้งความเป็นลายลักษณ์อักษรถึงรัฐบาลแห่งเรปบลิกฝรั่งเศส
นำส่งสัตยาบันสารไปด้วย

จ. สำเนาอันรับรองว่าถูกต้องกับต้นฉบับของบันทึก
วาจาว่าด้วยการมอบสัตยาบันครั้งแรก และของคำแจ้งความ
ที่ว่าไว้ในวรรคข้างบนนี้พร้อมทั้งของสัตยาบันสารที่ส่งมาด้วย
นั้น ^{11/10/2566} เป็นธุระของรัฐบาลฝรั่งเศสที่จะจัดส่งโดยทางทูตไปยัง

บรรดารัฐบาลที่ได้ลงนามในอนุสัญญาฉบับนี้โดยพลัน และ
ในกรณีทีกล่าวในวรรคข้างบนนั้น รัฐบาลฝรั่งเศสก็จะได้
แจ้งวันที่ได้รับคำแจ้งความไปให้ทราบด้วยพร้อมกัน

ข้อ ๑๒

ก. อนุสัญญาฉบับนี้เป็นอันใช้ได้โดยบริบูรณ์แต่จะเพาะ
สำหรับอาณาเขตต์หลวงของประเทศที่เป็นภาคี

ข. ถ้าประเทศที่เป็นภาคีประเทศใดมีความประสงค์จะ
ให้ใช้อนุสัญญานี้ในเมืองขึ้น ดินแดน อาณาเขตต์ใน
อารักขา อาณาเขตต์ที่อยู่พื้นทะเล หรืออาณาเขตต์ที่ตนรับ
อาณัตินั้น ด้วยแล้ว จะต้องกล่าวความประสงค์นี้ไว้ใน
สัตยาบันสารนั้น หรือมิฉะนั้นจะต้องแจ้งความพิเศษเป็น
ลายลักษณ์อักษรถึงรัฐบาลฝรั่งเศสให้ทราบ และคำแจ้งความ
นี้จะได้ส่งเข้าเก็บไว้ ณ ที่รักษาเอกสารของรัฐบาลนั้น ถ้าแม่
ประเทศที่แสดงความประสงค์นั้นได้เลือกดำเนินการตามวิธี
หลังที่ว่านี้ รัฐบาลฝรั่งเศสจะได้จัดส่งสำเนาอันรับรองว่า
ถูกต้องแห่งคำแจ้งความนั้นไปยังบรรดาประเทศอื่น ๆ ที่เป็น
ภาคีแห่งอนุสัญญาฉบับนี้โดยพลัน และแจ้งวันที่ได้รับ
คำแจ้งความนั้นด้วย

ข้อ ๑๓

ก. ประเทศหนึ่งประเทศใดที่ไม่ได้ลงนามในอนุสัญญาฉบับนั้น จะเข้าด้วยอนุสัญญาฉบับนั้นในขณะที่มีการมอบสัตยาบันกันตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๑๑ วรรคที่ ๑ หรือภายหลังเวลานั้นก็ได้

ข. การที่จะเข้าด้วยอนุสัญญานั้นนั้น พึงกระทำโดยส่งภาคยานุวัติสารไปยังรัฐบาลฝรั่งเศสโดยทางทูต เอกสารที่ว่านี้จะได้ส่งเข้าเก็บไว้ ณ ที่รักษาเอกสารของรัฐบาลนั้น

ค. รัฐบาลฝรั่งเศสจะได้อำนาจรับรองว่าถูกต้องของคำแจ้งความ พร้อมทั้งสำเนาภาคยานุวัติสารนั้นไปยังบรรดาประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญานี้โดยพลัน และแจ้งวันที่ที่ตนได้รับคำแจ้งความนั้นไปด้วย

ข้อ ๑๔

อนุสัญญาฉบับนี้จะมีผลเป็นอันใช้สำหรับประเทศที่ได้ร่วมในการมอบสัตยาบันกันคราวแรกนั้นต่อหนึ่งปีภายหลังจากที่ได้มอบสัตยาบันกันนั้นเป็นต้นไป และสำหรับประเทศที่ได้ให้สัตยาบันในภายหลัง หรือที่ให้ภาคยานุวัติอนุสัญญานี้กับทั้งสำหรับเมืองขึ้น ดินแดน อาณาเขตต์ในความอารักขา อาณาเขตต์ที่อยู่บนทะเลและที่อยู่ใต้น้ำ ซึ่ง

มิได้กล่าวไว้ในสัตยาบันสารนั้น จะเป็นอันไร้ค่าครบหนึ่งปี
 ภายหลังจากที่รัฐบาลฝรั่งเศสได้รับคำแจ้งความตามที่บัญญัติ
 ไว้ในข้อ ๑๑ วรรค ข. ข้อ ๑๒ วรรค ข. และข้อ ๑๓ วรรค ข.

ข้อ ๑๕

ประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาฉบับนี้ แต่ละประเทศ
 ซึ่งเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๐๕
 อยู่ด้วยนั้น สัญญาว่าจะบอกเลิกอนุสัญญานั้น ในขณะที่ได้
 มอบสัตยาบันสารของตน หรือขณะที่ยื่นคำแจ้งความให้
 ภาคนานาชาติของอนุสัญญาฉบับนี้

สำหรับคำแจ้งความต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในข้อ ๑๒ วรรค
 ข. นั้น ก็ต้องดำเนินการตามวิธีเช่นเดียวกันนี้ด้วย

ข้อ ๑๖

เมื่อประเทศใดที่เป็นภาคีจะบอกเลิกอนุสัญญาฉบับนี้
 จะต้องแจ้งความบอกเลิกเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังรัฐบาล
 ฝรั่งเศส และรัฐบาลนั้นจะได้จัดส่งสำเนาอันรับรองว่าถูกต้อง
 ของคำแจ้งความไปยังบรรดาประเทศอื่นโดยพลัน ทั้งแจ้ง
 วันที่ได้รับคำแจ้งความนั้นไปให้ทราบด้วย

การบอกเลิกนี้จะมีผลเป็นอันไร้ค่าสำหรับประเทศที่ได้
 แจ้งความบอกเลิกนั้นตั้งแต่เวลาครบหนึ่งปีนับจากวันที่รัฐบาล
 ฝรั่งเศสได้รับคำแจ้งความ

ระเบียบอย่างที่ว่านี้เป็นอันใช้ได้สำหรับการบอกเลิก
อนุสัญญาสำหรับเมืองชั้น ดินแดน อาณาเขตที่ตั้งอยู่ใน
ความอารักขา อาณาเขตที่ตั้งอยู่พื้นที่ทะเลและอาณาเขตที่
รับอาณัติในดุษณี

ข้อ ๑๗

บรรดาประเทศที่มีผู้แทนในการประชุม ณ กรุงปารีสตั้งแต่วันที่
วันที่ ๒๐ ถึงวันที่ ๒๕ เมษายน ค.ศ. ๑๙๒๖ นั้น พึงลงนาม
ในอนุสัญญาฉบับนี้ได้จนถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๒๖

ทำที่กรุงปารีส ณ วันที่ ๒๕ เมษายน ค.ศ. ๑๙๒๖ เป็น
เอกสารฉบับเดียวและจะมีสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องส่งให้
บรรดารัฐบาลที่ได้ลงนามรัฐบาลละฉบับ

เยอรมนี

ดร. เอกคาร์ดตุ

ฟ. ฝลุก

ดร. เวเกอร์ต

ออสเตเรีย

ช. อัลตมานน

11/10/2566

ดร. ร. ฟริตซุ

เบลเยียม

เดอะ ไกฟ์เฟียร์ เดสตรัว

บราซิล

ฟ. ยีมาราเอส

เกรตบริเตน และ ไอร์แลนด์เหนือ

ฮ. ฮ. บิกกอตตุ

บุลกาเรีย

ม. มิตตเซฟ

คิวบา

เปโตร แซนเซส อะบรู

ร. เซอนานเดส ปอร์เตลา

เดนมาร์ก

ล. มัคเสน

ฟ. ฮ. ว. เบนตฺเสน

อ. บิลเฟลตตุ

ต้นซีก

อาเล็กซังดรู เจมเบล

11/10/2566

ไอยคุปต์

ม. ก. เอล-โกลี
ฮัสซาน

สเปน

ฟรันซิสโก ซ. เซอร์วันเตส
ศ. เรซิเนส

เอสโตเนีย

ศ. ร. ปุस्ता

ฟินแลนด์

ม. นอรุดแบร์ก

ฝรั่งเศส

อาริสมองดี
วอลกุกแนร
ลอร์เชอซ
เอตมอง เซซ
ป. เลอ กาวริอ็ง
ม. มิเซตตุ
อ็องรี เดอะแฟร์ตุ
อ. โบ
ช. นูตองซุ

กวีติมาลา

พ. อ. พิกะโรอา

กวีศ

ซาริยันนิส

ยังกาเรีย

ดร. โคลมัน เดอ ทอมสันย์

อ็อแยน เดอ มารุชอต

เสร์รัฐไอรูแลนด

วอน บ. เดมปฺเซย

อิตาเลีย

บ. สุมอนเต

เอนรีโก เมลดีนี

เบนเนเดตตี เมโร

อ. ฟัลแต้สลา

เลคโตเนีย

อ. เฟลด์มันส์

ลิวัวเนีย

11/10/2566

ป. คลิ้มส์

ลูกชัมบुरुค

เลอกลัดเลส

มอรอกโค

นาซีเวต

เมกสีโก

อ. ปานี

โมนาโก

บือตาวังด

นอรูเวย์

ส. เบนตฺโซน

เนเดอร์แลนด์

ช. ฟ. เซินเฟลต

บ. ว. วัน แวลเตเรน เรงเกอรุส

ย. อ. ปอส

เปรู

เอมิลิโอ ออรุติซ เดอ เซอพัลลอส

เปอรุเซีย

(ขอเอาไว้พิจารณาต่อไป)

ดร. โฮสเซน คาน ชาติมี

อาหมัด คาน อเดล

ไป่ลันด

อาเล็กซังดรู เชมเบค

ริชาร์ด มินเซชแมร์

ไป่รตุเกส

มานูเอล โรลดัง วาย เปโย

รูเมเนีย

บ. คันตาคูเซน

ฌิก้า

แสรบส โครตส และ สโตเวนส

ม. สปาไลโกวิตซ

สยาม

พระยาสาธาณศาสตร

สวิตเซอร์แลนด์

เดลากิส

เซโกสโลวักเกีย

สเตฟัน โอสตุสกี

ตูนีส

มูรฺโนต

แบรุตอง

ตุรกี

นาฟิส เซีย

สหเรปูบลิกโซเวียต และ โซเชีลลิสต

ช. คัตเวียน

ชิน เซตอย-ลิตวิน

น. บรลิ่ง

อูรูกเวย

ฟ. คาปุรโร

ผู้แทนคณะกรรมการแห่งรัฐบาลแคว้นซารู ซึ่งได้เข้าร่วมในการประชุมนี้ แถลงว่า ได้พร้อมที่จะลงนามในอนุสัญญาฉบับนี้ ในนามของคณะกรรมการที่เข้ามาแล้ว

เปียร์ โรเตต

เซนตเนอร

อนุสัญญาระหว่างประเทศ
ว่าด้วยการสัญจรด้วยรถยนต์

ข้อความติดท้าย ๙.

ใบสำคัญระหว่างประเทศสำหรับรถยนต์ ซึ่งได้ออกใน
ประเทศหนึ่งประเทศใดที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญานี้ จะต้อง
เขียนในภาษาที่บทกฎหมายของประเทศนั้นกำหนดไว้

คำแปลอันแน่นอนแห่งข้อความในแบบใบสำคัญเป็น
ภาษาต่าง ๆ นั้น รัฐบาลอื่น ๆ ต่างจะต้องส่งให้รัฐบาลแห่ง
เรปูบลิกฝรั่งเศสทราบในกรณีที่เกี่ยวข้องตน

๒๗๒

-๑-

ข้อประเทศ

ข้อความติดท้าย B.

การสัญญาระวางประเทศด้วยรถยนต์

ใบสำคัญระวางประเทศสำหรับรถยนต์

อนุสัญญาระวางประเทศ ฉบับบังคับวันที่ ๒๔ เมษายน ค.ศ. ๑๙๒๖

ใบสำคัญออกให้

ณ.....

วันที่.....

(๑)

ตราของ
เจ้าพนักงาน

(๑) ลายมือชื่อเจ้าพนักงาน
หรือ

ลายมือชื่อของสมาคมที่ได้รับอนุมัติจาก
เจ้าพนักงานให้เป็นผู้ออกใบอนุญาต และ
ตราประทับของสมาคมนั้น

ใบสำคัญฉบับนี้ เป็นอันใช้ได้ภายในอาณาเขตต์ของ
ประเทศที่เป็นภาคแห่งอนุสัญญาฯ ที่กล่าวไว้ต่อไปนี้ มี
กำหนดหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ได้ออกใบสำคัญนี้เป็นต้นไป.

รายชื่อประเทศที่เป็นภาค

_____

- เจ้าของหรือผู้ถือ {
- นามสกุล. (๑)
  - นามตัว. (๒)
  - ภูมิลำเนา. (๓)
- ชนิดของรถ. (๔)
- ชื่อผู้ทำตัวรถ. (๕)
- เครื่องหมายชนิดของตัวรถ (๖)
- เลขหมายตัวรถ. (๗)
- เครื่องยนต์ {
- จำนวนสูบ. (๘)
  - เลขหมายเครื่องยนต์. (๙)
  - ส่วนขาของลูกสูบ. (๑๐)
  - ส่วนกว้างของลูกสูบ. (๑๑)
  - แรงม้า. (๑๒)
- ตัวถังรถ {
- รูปร่าง. (๑๓)
  - สี. (๑๔)
  - จำนวนที่นั่ง. (๑๕)
- น้ำหนักตัวรถ (ก. ก.). (๑๖)
- น้ำหนักบรรทุก (ก. ก.) ถ้าเกิน ๓,๕๐๐ ก. ก. (๑๗)
- เครื่องหมายสำคัญประจำรถที่เขียนไว้กับแผ่นเครื่องหมาย. (๑๘)

- ..... (๑)
- ..... (๒)
- ..... (๓)
- ..... (๔)
- ..... (๕)
- ..... (๖)
- ..... (๗)
- ..... (๘)
- ..... (๙)
- ..... (๑๐)
- ..... (๑๑)
- ..... (๑๒)
- ..... (๑๓)
- ..... (๑๔)
- ..... (๑๕)
- ..... (๑๖)
- ..... (๑๗)
- ..... (๑๘)

หมายเหตุ.- บนหน้า ๔ และหน้าต่อไป ให้เขียนข้อความใน
หน้า ๓ ลงในภาษาหลายภาษา เท่าที่จำเป็นเพื่อการใช้ใบ
สำคัญระวางประเทศในอาณาเขตต์ของประเทศ ที่เป็นภาคี
อันกล่าวไว้ในหน้า ๒ นั้น

๒๗๖

-๕-

..... (๑)

..... (๒)

..... (๓)

..... (๔)

..... (๕)

..... (๖)

..... (๗)

..... (๘)

..... (๙)

..... (๑๐)

..... (๑๑)

..... (๑๒)

..... (๑๓)

..... (๑๔)

..... (๑๕)

..... (๑๖)

..... (๑๗)

11/10/2566

..... (๑๘)

๒๗๗

- ๖ -

..... (๑)

..... (๒)

..... (๓)

..... (๔)

..... (๕)

..... (๖)

..... (๗)

..... (๘)

..... (๙)

..... (๑๐)

..... (๑๑)

..... (๑๒)

..... (๑๓)

..... (๑๔)

..... (๑๕)

..... (๑๖)

..... (๑๗)

..... (๑๘)

..... (๑๙)

๒๓๗

-๗-

..... (๑)

..... (๒)

..... (๓)

..... (๔)

..... (๕)

..... (๖)

..... (๗)

..... (๘)

..... (๙)

..... (๑๐)

..... (๑๑)

..... (๑๒)

..... (๑๓)

..... (๑๔)

..... (๑๕)

..... (๑๖)

..... (๑๗)

..... (๑๘)

..... (๑)

..... (๒)

..... (๓)

..... (๔)

..... (๕)

..... (๖)

..... (๗)

..... (๘)

..... (๙)

..... (๑๐)

..... (๑๑)

..... (๑๒)

..... (๑๓)

..... (๑๔)

..... (๑๕)

..... (๑๖)

..... (๑๗)

..... (๑๘)

..... (๑๙)

๒๕๐

- ๙ -

..... (๑)

..... (๒)

..... (๓)

..... (๔)

..... (๕)

..... (๖)

..... (๗)

..... (๘)

..... (๙)

..... (๑๐)

..... (๑๑)

..... (๑๒)

..... (๑๓)

..... (๑๔)

..... (๑๕)

..... (๑๖)

..... (๑๗)

..... (๑๘)

11/10/2566

..... (๑๙)

๒๘๑

- ๑๐ -

ตราประทับสำหรับการเข้าเมือง

Visa d'entré, Entrance Visa, etc. (ภาษาอื่น)

(๑) ประเทศ (ภาษาอื่น)

(๑) .....

(๒) ณ (ภาษาอื่น)

(๒) .....

(๓) วันที่ (ภาษาอื่น)

(๓) .....

(๔) ลายเซ็น (ภาษาอื่น)

(๔) .....

(๕) ที่ประทับตรา (ภาษาอื่น)

(๕)

11/10/2566

(๑)	(๑) .....
(๒)	(๒) .....
(๓)	(๓) .....
(๔)	(๔) .....
(๕)	(๕)
(๑)	(๑) .....
(๒)	(๒) .....
(๓)	(๓) .....
(๔)	(๔) .....
(๕)	(๕)

(๑)	(๑) .....
(๒)	(๒) .....
(๓)	(๓) .....
(๔)	(๔) .....
(๕)	(๕)
(๑)	(๑) .....
(๒)	(๒) .....
(๓)	(๓) .....
(๔)	(๔) .....
(๕)	(๕)

(๑)	(๑) .....
(๒)	(๒) .....
(๓)	(๓) .....
(๔)	(๔) .....
(๕)	(๕)
(๑)	(๑) .....
(๒)	(๒) .....
(๓)	(๓) .....
(๔)	(๔) .....
(๕)	(๕)

(๑)	(๑) .....
(๒)	(๒) .....
(๓)	(๓) .....
(๔)	(๔) .....
(๕)	(๕)
(๑)	(๑) .....
(๒)	(๒) .....
(๓)	(๓) .....
(๔)	(๔) .....
(๕)	(๕)

(๑)	(๑) .....
(๒)	(๒) .....
(๓)	(๓) .....
(๔)	(๔) .....
(๕)	(๕)
(๑)	(๑) .....
(๒)	(๒) .....
(๓)	(๓) .....
(๔)	(๔) .....
(๕)	(๕)

๒๘๓

- ๑๖ -

..... (๑)

..... (๒)

..... (๓)

..... (๔)

..... (๕)

..... (๖)

..... (๗)

..... (๘)

..... (๙)

..... (๑๐)

..... (๑๑)

..... (๑๒)

..... (๑๓)

..... (๑๔)

..... (๑๕)

..... (๑๖)

..... (๑๗)

..... (๑๘)

..... (๑๙)

อนุสัญญาอาระวางประเทศ
ว่าด้วยการสัญจรด้วยรถยนต์

ข้อความติดท้าย C.

เครื่องหมายสำคัญประจำรถ ตามที่ไว้ในข้อ ๕ นั้น จะต้องทำด้วยแผ่นป้ายรูปไข่ยาว ๓๐ เซนติเมตร และกว้าง ๑๘ เซนติเมตร บรรจุตัวอักษรตั้งแต่หนึ่งถึงสามตัวเขียนด้วยสีดำบนพื้นสีขาว ตัวอักษรนี้จะต้องเป็นอักษรใหญ่ภาษาลาติน มีขนาดสูง ๑๐ เซนติเมตรเป็นอย่างน้อย และมีเส้นหนา ๑.๕ มิลลิเมตร

สำหรับรถจักรยานยนต์ เครื่องหมายประจำรถอันว่าไว้ในข้อ ๕ นั้น จะต้องมีความยาวเพียง ๑๘ เซนติเมตร และกว้าง ๑.๓ เซนติเมตร ตัวอักษรจะต้องมีความสูง ๘ เซนติเมตร และมีเส้นหนา ๑.๐ มิลลิเมตร

ตัวอักษรบ่งถึงรัฐและอาณาเขตต่าง ๆ นั้นกำหนดตั้งต่อไปนี้ คือ:

เยอรมนี.....D

สหภาพรัฐอเมริกา.....US

11/10/2566

ออสเตรีย.....A

๒๘๕

เบลเยียม.....	B
บราซิล.....	BR
เกรตบริเตน และ ไอร์แลนด์เหนือ.....	GB
เกาะออร์ญีญี่.....	GBA
บีปรอลตา.....	GBZ
เกอร์นซีย์.....	GBG
เขอรูซีย์.....	GBJ
มอลตา.....	GBY
อินเดียอังกฤษ.....	BI
บัลคาเรีย.....	BG
ชิลี.....	CH
จีน.....	RC
โคลัมเบีย.....	CO
คิวบา.....	C
เดนมาร์ก.....	DK
ตันซีก.....	TA
ไอยคุปต์.....	ET
อ็ควาดอร์.....	EQ
สเปน.....	E

11/10/2566

เอสโตเนีย.....	EW
ฟินแลนด์.....	SF
ฝรั่งเศส อัลเบียร์เรีย ตูนิส และมอรอกโก.....	F
อินเดียนของฝรั่งเศส.....	F
กัวเตมาลา.....	G
กรีซ.....	GR
ไฮติ.....	RH
ฮังการี.....	H
เสวีรัฐไอโรแลนด์.....	SE
อิตาลี.....	I
เลตโตเนีย.....	LR
ลิชเตนสไตน์.....	FL
ลัตเวเนีย.....	LT
ลักซิมบวร์ค.....	L
เมกสิโก.....	MEX
โมนาโก.....	MC
นอร์เวย์.....	N
ปานามา.....	PA

ปารากเวยู.....	P Y
เนเดอร์แลนด์.....	N L
เนเดอร์แลนด์อินเดีย.....	I N
เปรู.....	P E
เปอร์เซีย.....	P R
โปแลนด์.....	P L
โปรตุเกส.....	P
รูเมเนีย.....	R
แคว้นซาร์.....	S A
สเวเดน.....	S
สวีตเซอร์แลนด์.....	C H
สรีลังกา.....	L S A
เซโกสโลวะเกีย.....	C S
ตุรกี.....	T R
สหrepubliคโชนเวียต และ โชนเชีลลิสต.....	S U
อูรุกเวยู.....	U

อนุสัญญาระหว่างประเทศ
ว่าด้วยการสัญจรด้วยรถยนต์

ข้อความติดท้าย D.

ใบอนุญาตรระหว่างประเทศสำหรับขับรถ (ข้อความติดท้าย E) ซึ่งออกในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาประเทศหนึ่งประเทศใดนั้น จะต้องเขียนในภาษาที่บทกฎหมายของประเทศนั้นกำหนดไว้

คำแปลอันแน่นอนแห่งข้อความในแบบใบอนุญาตเป็นภาษาต่าง ๆ นั้น รัฐบาลอื่น ๆ ต่างจะต้องส่งให้รัฐบาลแห่งเรูปulikฝรั่งเศสทราบ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับตน

๒๕๓

-๑-

ชื่อประเทศ

ข้อความติดท้าย E.

การสัญญาระวางประเทศด้วยรถยนต์

ใบอนุญาตระวางประเทศสำหรับขับรถ

อนุญาตระวางประเทศ ฉบับลงวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๑๙๒๖

ใบอนุญาตออกให้

ณ.....
วันที่.....

(๑)

ตราของ
เจ้าพนักงาน

(๑) ลายมือชื่อเจ้าพนักงาน
หรือ

ลายมือชื่อของสมาคมที่ได้รับอนุมัติจาก
เจ้าพนักงานให้เป็นผู้ออกใบสำคัญและ
ตราประทับของสมาคมนั้น

ใบอนุญาตฉบับนี้เป็นอันใช้ได้ภายในอาณาเขตของประเทศที่เป็นภาคแห่งอนุญาตนี้ ที่กล่าวไว้ต่อไปนี้ มีกำหนดปีหนึ่งนับตั้งแต่วันที่ได้ออกใบอนุญาตนี้เป็นต้นไป สำหรับขับรถที่อยู่ในประเภทที่กำหนดไว้ในหน้า ๑๒ นั้น

รายชื่อประเทศที่เป็นภาค

เป็นที่เข้าใจว่าใบอนุญาตฉบับนี้จะไม่ลดหย่อนพันธกรณีของผู้ถือแต่อย่างใดเลย ในอันที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ ว่าด้วยการเข้าไปอาศัยอยู่ หรือการประกอบอาชีพซึ่ง^{11/10/2566}เป็นอันใช้อยู่ในประเทศที่รถยนต์สัญจรอยู่นั้น

หลักฐานของผู้ขั้บรณนตรี

รูปถ่าย

ตราของ
เจ้าพนักงาน

- นามสกุล..... (๑)
- นามตัว..... (๒)
- ที่เกิด..... (๓)
- วันเกิด..... (๔)
- ภูมิลำเนา..... (๕)

(ชื่อประเทศ)

การห้ามเข้า

ด้วย (นามเต็ม).....ผู้ซึ่งได้รับ
อนุญาตตั้งเข้ามาแล้วข้างต้นจากเจ้าพนักงานแห่ง (ชื่อประเทศ)
.....บัดนี้ได้ถูกตัดสิทธิมิให้ขั้บรถยนต์ใน
อาณาเขตต์แห่ง (ชื่อประเทศ)..... โดยเหตุ

.....
.....

ณ.....

วันที่.....

(ลงลายมือชื่อ).....

(ชื่อประเทศ)

การห้ามเข้า

ด้วย (นามเต็ม).....ผู้ซึ่งได้รับ
อนุญาตตั้งเข้ามาแล้วข้างต้นจากเจ้าพนักงานแห่ง (ชื่อประเทศ)
.....บัดนี้ได้ถูกตัดสิทธิมิให้ขั้บรถยนต์ใน
อาณาเขตต์แห่ง (ชื่อประเทศ)..... โดยเหตุ

.....
.....

ณ.....

วันที่.....

(ลงลายมือชื่อ).....

หลักฐานของผู้ขั้บรณนตรี

รูปถ่าย

คุดหน้า ๓ ข้างตั้น

นามสกุล.....(๑)

นามตัว.....(๒)

ที่เกิด.....(๓)

วันเกิด.....(๔)

• กุมิคำเนา.....(๕)

หมายเหตุ.- (หน้า ๕ และ ๖) ให้เขียนข้อความลงเป็นภาษา
ต่าง ๆ อันจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการใช้ใบอนุญาตระวาง
ประเทศนี้ในประเทศที่เป็นภาคี่อังกกล่าวไว้ในหน้า ๒ นั้น

(ชื่อประเทศ)

การห้ามเข้า

ด้วย (นามเต็ม).....ผู้ซึ่งได้รับ
อนุญาตตั้งเข้ามาแล้วข้างต้นจากเจ้าพนักงานแห่ง (ชื่อประเทศ)
.....บัดนี้ได้ถูกตัดสิทธิมิให้ขั้บรถยนต์ใน
อาณาเขตต์แห่ง (ชื่อประเทศ)..... โดยเหตุ

ตราของ
เจ้าพนักงาน

ณ.....

วันที่.....

(ลงลายมือชื่อ).....

(ชื่อประเทศ)

การห้ามเข้า

ด้วย (นามเต็ม).....ผู้ซึ่งได้รับ
อนุญาตตั้งเข้ามาแล้วข้างต้นจากเจ้าพนักงานแห่ง (ชื่อประเทศ)
.....บัดนี้ได้ถูกตัดสิทธิมิให้ขั้บรถยนต์ใน
อาณาเขตต์แห่ง (ชื่อประเทศ)..... โดยเหตุ

11/10/2566
ตราของ
เจ้าพนักงาน

ณ.....

วันที่.....

(ลงลายมือชื่อ).....

สำนักหอสมุด

11/10/2566

สำนักหอสมุด

11/10/2566

๓๐๑

๑๕

สำนักหอสมุด

11/10/2566

๓๘

๓๐๒

-๑๐-

สำนักหอสมุด

- (๑) .- รถยนต์ซึ่งมีน้ำหนักเมื่อบรรทุกเต็มแล้ว (ข้อ ๗)
ไม่เกินกว่า ๓,๕๐๐ กิโลกรัม
(ลงทุกภาษา)
- (๒) .- รถยนต์ซึ่งมีน้ำหนักเมื่อบรรทุกเต็มแล้ว (ข้อ ๗)
เกิน ๓,๕๐๐ กิโลกรัม
(ลงทุกภาษา)
- (๓) .- รถจักรยานยนต์ที่มีหรือไม่มีรถพ่วง
(ลงทุกภาษา)

(๑)	(๒)	(๓)
<p>ตราของ เจ้าพนักงาน</p>	<p>ตราของ เจ้าพนักงาน</p>	<p>ตราของ เจ้าพนักงาน</p>

(๑).....

(๒).....

(๓).....

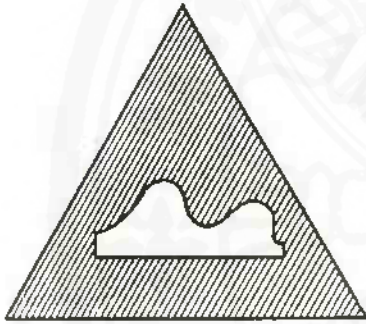
(๔).....

(๕).....

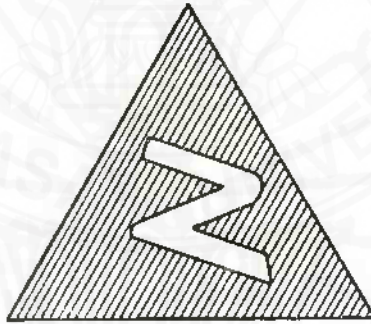
(๓๐๔ ก.)

อนุสัญญาะวางประเทศ
ว่าด้วยการสัญจรด้วยรถยนต์

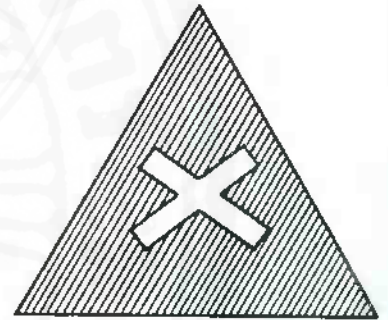
ข้อความติดป้าย F.

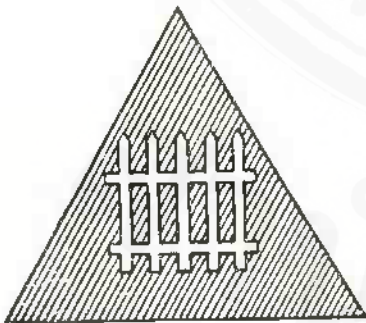
ทางไม่เรียบ

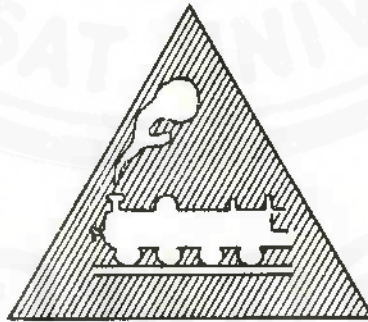
ทางคด

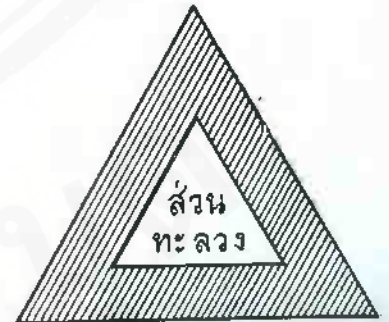
ทางแยก

11/10/2566
ทางผ่านรถไฟ
ที่มีเครื่องปิดกั้น

ทางผ่านรถไฟ
ที่ไม่มีเครื่องปิดกั้น

(เครื่องหมายดังกล่าวไว้ใน
วรรคที่๓ และที่๔ แห่งข้อ๘)

สำนักหอสมุด

11/10/2566

ประกาศ

เพิ่มเติมเครื่องหมายสำหรับลูกเสือรับใช้

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงดำรงตำแหน่งสภานายกกรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย ทรงพระราชดำริว่า การวิสาสะกับผู้ใหญ่เป็นที่พึงปรารถนาอันหนึ่งในการอบรมนิสสัยกุลบุตร สมควรที่จะให้มีเครื่องหมายสำหรับลูกเสือรับใช้ เพื่อให้ได้ระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้นตามควรแก่กาลสมัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศไว้ดังมีข้อความต่อไปนี้

ลูกเสือที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นลูกเสือรับใช้เจ้าหน้าที่ลูกเสือชั้นผู้ใหญ่ ให้มีแถบเป็นผ้าหรือสักหลาด สีอย่างเดียวกับผ้าผูกคอ ตันแถบสอดติดไว้ใต้อินทรชนุข้างซ้าย ขนาดกว้าง ๓ เซนติเมตร ห้อยยาวต่อจากปลายอินทรชนุลงมา ๒๐ เซนติเมตร

แถบรับใช้สำหรับลูกเสือนั้น ให้ติดตามตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ลูกเสือผู้ใช้ คือ

รับใช้สภานายกกรรมการกลาง ๗ คัด ๔ แถบ

รับใช้ผู้ตรวจการใหญ่ หรือสภานายกมณฑล คัด ๓ แถบ

รับใช้ผู้ตรวจการ หรือกรรมการที่เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด
คัด ๒ แถบ

รับใช้รองผู้ตรวจการ ที่เป็นกรรมการจังหวัด คัด ๑ แถบ
แถบรับใช้นี้ ถ้ามากกว่า ๑ แถบขึ้นไป ให้ติดอันบน
ทับให้เหลื่อมเห็นอันล่างทางด้านหน้าเช่น วัตถุตรงปลายแถบ
เป็นระยะ ๑ เซนติเมตรทุกแถบที่ทับกัน

ประกาศตั้งแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๔ มกราคม หน้า ๓๓๗)

ประกาศสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย
กำหนดจำนวนลูกเสือรับใช้ประจำเจ้าหน้าที่ลูกเสือ

พุทธศักราช ๒๔๗๓

ตามประกาศเพิ่มเติมเครื่องหมายสำหรับลูกเสือรับใช้
ประจำเจ้าหน้าที่ลูกเสือ ลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช
๒๔๗๓ นั้น ให้กำหนดจำนวนลูกเสือรับใช้ประจำเจ้าหน้าที่
ลูกเสือโดยฉะเพาะ ดังนี้

สภานายกกรรมการกลาง ฯ ตั้งลูกเสือรับใช้ได้ไม่จำกัด
จำนวน

ผู้ตรวจการใหญ่ เลขาธิการสภากรรมการกลาง ฯ หรือ
สภานายกมณฑล ตั้งลูกเสือรับใช้ได้ไม่เกิน ๓ คนในคราว
เดียวกัน

หัวหน้าเจ้าหน้าที่แผนกอุปนายกสภากรรมการกลาง ฯ ผู้
ตรวจการหรือกรรมการที่เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ตั้งลูกเสือ
รับใช้ได้ไม่เกินกว่า ๒ คนในคราวเดียวกัน

รองผู้ตรวจการที่เป็นกรรมการจังหวัด ตั้งลูกเสือรับใช้
ได้ ๑ คน

๓๐๘

เครื่องหมายรับใช้ สำหรับแผนกสถากรรมกลาง ฯ
ให้มีแถบสีขาวยุบบนแถบหนึ่ง จำนวนแถบนอกนั้นสีอย่าง
เดียวกับผ้าผูกคอของคุณเสื้อตามมณฑลที่สังกัด

ประกาศมาแต่วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

ธานีวัต มหาอำมาตย์เอก

อุปนายก

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๔ มกราคม หน้า ๓๓๕)

ประกาศสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งผู้ตรวจการใหญ่พิเศษ
ประจำสภากรรมการกลางฯ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงดำรงตำแหน่งสภานายกกรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งผู้ตรวจการใหญ่พิเศษ ประจำสภากรรมการกลางฯ ตั้งแต่งานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ ๒ ศกนี้ เป็นต้นไป ตั้งรายพระนามต่อไปนี้ คือ

นายพลเอก สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามยุรีราเมศวรี อภิรัฐมนตรี

นายพลเอก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบวรเดช เสนาบดีกระทรวงกลาโหม

ประกาศเมื่อวันที่ ๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

ธานีวัต มหาอำมาตย์เอก

อุปนายก

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๔ มกราคม หน้า ๓๔๐)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลหนองน้อย ซึ่งแยกจากตำบลวัดสิงห์และตำบล
หนองขุ่น และตำบลหนองมะโมง ซึ่งแยกจากตำบลกุดจอก
ท้องที่อำเภอวัดสิงห์

ด้วยมณฑลนครสวรรค์แจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครอง
ได้แยกหมู่บ้านในตำบลวัดสิงห์และตำบลหนองขุ่น ตั้งเป็น
ตำบลขึ้นอีกตำบลหนึ่ง เรียกว่าตำบลหนองน้อย กับแยก
หมู่บ้านในตำบลกุดจอก ตั้งเป็นตำบลขึ้นอีกตำบลหนึ่ง
เรียกว่าตำบลหนองมะโมง ขึ้นอยู่ในท้องที่อำเภอวัดสิงห์
จังหวัดชัยนาท ตำบลวัดสิงห์ ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ
ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม
พ.ศ. ๒๔๖๔ ตำบลหนองขุ่นและตำบลกุดจอกได้ประกาศ
ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ เหตุฉะนั้นจึง
ประกาศยืนยันข้อความว่า ตำบลหนองน้อยซึ่งแยกมาจาก
ตำบลวัดสิงห์และตำบลหนองขุ่น กับตำบลหนองมะโมง
ซึ่งแยกมาจากตำบลกุดจอก ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ
ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้วด้วย

ประกาศแต่เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

ธานินทร์ มหาอำมาตย์เอก

เสนาบดี

11/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๔ มกราคม หน้า ๓๔๐)

ประกาศกระทรวงธรรมการ
เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลนาโยงใต้ ซึ่งยุบจากตำบลนาหัวเขา
ท้องที่อำเภอทับเที่ยง

ด้วยมณฑลภูเก็ตแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้ยุบ
ตำบลนาหัวเขาไปรวมกับตำบลนาโยงใต้ และคงรวมเรียกว่า
ตำบลนาโยงใต้ ขึ้นอยู่ในท้องที่อำเภอทับเที่ยง จังหวัดตรัง
ตำบลนาหัวเขา และตำบลนาโยงใต้ได้ประกาศใช้พระราช
บัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้วตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม
พ.ศ. ๒๔๖๔ เหตุฉะนั้นจึงประกาศยืนยันความเห็นว่า ตำบล
นาโยงใต้ซึ่งยุบมาจากตำบลนาหัวเขา ได้ประกาศใช้พระราช
บัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
ธานินทร์ มหาอำมาตย์เอก
เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๔ มกราคม หน้า ๓๔๒)

ประกาศตั้งสมาชิกฝ่ายสยาม
แห่งศาลประจำอนุญาโตตุลาการ ณกรุงเฮก

เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศ รับพระบรมราช
โองการใส่เกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ศาสตราจารย์
เอลดอน อาร์ เอมส์ ๑ พระยาภัลยาณไมตรี (ศาสตราจารย์
ฟรานซิส โบวส์ แสเรย) ๑ เป็นสมาชิกฝ่ายสยามแห่งศาล
ประจำอนุญาโตตุลาการ ณกรุงเฮก แต่เมื่อวันที่ ๑ มกราคม
พ.ศ. ๒๔๖๗ อยู่แล้วนั้น บัดนี้ครบกำหนดระยะ ๖ ปี
ตั้งแต่ศาสตราจารย์ เอลดอน อาร์ เอมส์ และพระยาภัลยาณ
ไมตรี ได้อยู่ในตำแหน่งนี้มา ซึ่งตามความในสัญญา
ว่าด้วยการตั้งศาลประจำอนุญาโตตุลาการ ณกรุงเฮก จะนับ
ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๒ และจะนับลงวันที่ ๑๕
ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๐ มีบทบัญญัติไว้ด้วยกันว่า ต้องออก
จากตำแหน่ง หรือตั้งชื่ออีก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ศาสตราจารย์ เอลดอน
อาร์ เอมส์ ^{11/10/2566} และพระยาภัลยาณไมตรี เป็นสมาชิกของฝ่าย

สยามแห่งศาลประจําอนุญาโตตุลาการ นครุํงเฮกต่อไปอีก
นับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๗๓ เป็นต้นไป

วังสราญรมย์ วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๗๓

ท้าววงสวโรทัย

เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๔ มกราคม หน้า ๓๔๓)

พระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรวางกำหนดระเบียบการอุทธรณ์เพื่อมิให้คดีแน่นช้าโดยไม่จำเป็น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยบทมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๔ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ (๑) คดีอาชญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับเป็นพินัยไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อศาลเดิมพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ หรือให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินหกเดือน หรือปรับเป็นพินัยไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) คดีแพ่งที่ฟ้องหากันด้วยทุนทรัพย์ไม่เกินสองร้อย

11/10/2566

บาท

เหล่านี้ห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง เว้นไว้แต่
อธิบดีผู้พิพากษา หรือผู้ทำการแทนอธิบดีผู้พิพากษาของศาล
ซึ่งได้พิพากษาคดีนั้นในชั้นต้น จะอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร
ให้อุทธรณ์ หรือผู้พิพากษาคณะใดคนหนึ่งซึ่งได้พิจารณาคดีนั้น
ในชั้นต้น หรืออธิบดีกรมอัยการได้ลงชื่อรับรองว่ามีเหตุอัน
สมควรที่ศาลอุทธรณ์จะได้วินิจฉัย หรือผู้พิพากษาคณะใด
คนหนึ่งทำความเห็นแย้งไว้ ฉะนั้นจึงให้รับฟ้องอุทธรณ์ไว้
ดำเนินการต่อไป

มาตรา ๔ คดีซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๓ นั้น ถ้าคู่ความร้อง
อุทธรณ์ในข้อกฎหมาย การวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายนั้น ๆ
ศาลอุทธรณ์จะต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลเดิมได้วินิจฉัยมา
แล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน

มาตรา ๕ ข้อกฎหมายที่ปวงอันคู่ความผู้อุทธรณ์ร้อง
อ้างอิงนั้นท่านให้แสดงไว้ในฟ้องอุทธรณ์ และต้องเป็นข้อ
ซึ่งได้ยกขึ้นมาก่อนมาแล้วในชั้นศาลเดิม

มาตรา ๖ ให้เป็นหน้าที่ของศาลเดิมตรวจพิจารณาฟ้อง
อุทธรณ์ที่ปวงว่าจะควรรับไว้ส่งขึ้นไปยังศาลอุทธรณ์หรือไม่
ตามข้อบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายวิธีพิจารณา
ความแพ่งคดี วิธีพิจารณาความอาชญาคดี ถ้าเห็นว่าไม่ควรรับ
ก็ให้บันทึกเหตุผลไว้ในคำสั่งทุกเรื่องไป

มาตรา ๗ เมื่อศาลเดิมไม่ยอมรับอุทธรณ์ คู่ความย่อมยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลเดิมต่อศาลอุทธรณ์ได้ แต่ในคดีแพ่งต้องวางเงินค่าอุทธรณ์เนียม และนำเงินที่จะต้องใช้จ่ายตามคำพิพากษามาชำระยังศาลเดิมให้เสร็จก่อนหรือหาประกันมาให้พอกับจำนวนเงินที่จะต้องใช้จ่ายตามคำพิพากษา คำร้องเช่นนี้ให้ยื่นที่ศาลเดิมภายในกำหนดสิบวัน นับตั้งแต่ได้ฟังหรือควรจะได้ฟังคำสั่งนั้น แล้วให้ศาลเดิมรับส่งสำนวนกับคำร้องขึ้นมายังศาลอุทธรณ์

มาตรา ๘ คดีซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๓ นั้น ถ้ามีคำร้องขออนุญาตอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงถึงอธิบดีผู้พิพากษา ก็ให้ศาลเดิมส่งสำนวนกับคำร้องนั้นไปยังอธิบดีผู้พิพากษานั้น เมื่ออธิบดีผู้พิพากษาส่งอย่างไรจะอุทธรณ์คำสั่งนั้นไม่ได้

มาตรา ๙ บรรดาอรรถคดีที่ไต่ชนอุทธรณ์ไว้ยังศาลเดิมก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้พิจารณาและบังคับตามพระราชกำหนดกฎหมายเดิม

ประกาศมาณวันที่ ๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระธรรมนุญศาลยุดติธรรมแก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๕๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนุญศาลยุดติธรรมเพื่อยังประโยชน์ในราชการให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีได้ดำเนินไปโดยเร็ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยบทมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระธรรมนุญศาลยุดติธรรมแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๗๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๗๔ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกข้อ ๒ และ ๓ แห่งประกาศเรื่องแก้ไขอำนาจศาลมณฑล ร.ศ. ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) นั้นเสีย

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกมาตรา ๑ สวรรคแรกแห่งพระธรรมนุญศาลยุดติธรรม ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕ ศาลมณฑลใหม่หรือธิบดีผู้พิพากษานายหนึ่ง
กับผู้พิพากษาอื่นอีก ผู้พิพากษารวมสองนายจึงจะเป็นองค์
คณะที่จะพิจารณาพิพากษาอรรถคดีได้เต็มอำนาจศาล

ศาลจังหวัดให้มีผู้พิพากษาไม่ต่ำกว่าสองนาย และผู้
พิพากษารวมสองนายจึงจะเป็นองค์คณะที่จะพิจารณาพิพากษา
อรรถคดีได้เต็มอำนาจศาล

คดีในศาลมณฑลก็ดี และศาลจังหวัดก็ดี ผู้พิพากษา
เพียงนายเดียวก็นำอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ ถ้าเป็นคดีที่อยู่ใน
อำนาจตำแหน่งของผู้พิพากษานั้น ๆ จะพิจารณาพิพากษาได้
ศาลแขวงจะให้ผู้พิพากษาเพียงนายเดียวก็นำ

ให้อธิบดีผู้พิพากษาหรือผู้แทนอธิบดีเป็นหัวหน้ามีอำนาจ
บังคับบัญชาผู้พิพากษาในศาลทั้งปวงในมณฑลนั้น ”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกมาตรา ๒๖ แห่งพระธรรมนูญศาล
ยุติธรรม ร.ศ. ๑๒๓ (พ.ศ. ๒๔๕๑) และให้ใช้ความต่อไป
นี้แทน

“มาตรา ๒๖ ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้ง
ปวงได้ทุกบทกฎหมาย ”

มาตรา ๖ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลมีอำนาจที่จะ
ไปนั่งพิจารณาพิพากษาคดีได้ทุกศาลในมณฑลนั้น หรือเมื่อ

ได้ตรวจสำนวนคดีเรื่องใด ก็ให้มีอำนาจลงชื่อเป็นคณะ
พิพากษา หรือทำความเห็นแย้งได้ด้วย

มาตรา ๗ ให้ศาลจังหวัดในเขตต์พระมหานครมีอำนาจ
อย่างเดียวกับศาลจังหวัดอื่น และให้อธิบดีผู้พิพากษาศาล
ไปริสภาและศาลจังหวัดเขตต์พระมหานครมีอำนาจในศาล
จังหวัด และเหนือผู้พิพากษาในศาลนั้น ๆ อย่างเดียวกับ
อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑล

มาตรา ๘ บรรดาอรรถคดีที่ได้ยื่นฟ้องก่อนวันใช้พระ
ธรรมนูญศาลยุติธรรมแก้ไขเพิ่มเติม ให้พิจารณาและ
บังคับตามพระราชกำหนดกฎหมายเดิม

ประกาศมาณวันที่ ๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

• เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๑ มกราคม หน้า ๓๔๕)

๓๒๐

ประกาศ
เรื่องยาเสพติดให้โทษ

ขอประกาศโฆษณาจำนวนยาเสพติดให้โทษ ตามความ
ในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ซึ่งได้
นำเข้ามา ได้ขายไป และซึ่งยังคงเหลืออยู่เมื่อสิ้นปี ตามที่
ได้รายงานไปยังสันนิบาตชาติสำหรับปีคฤศตศักราช ๑๙๒๕
(พ.ศ. ๒๔๗๑-๒๔๗๒) ตั้งแจ้งอยู่ในบัญชีต่อไปนี้

กรมสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

สกลวรรณากร วรวรรณ

อธิบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๕๖)

(๓๒๐ ก.)

บัญชีรายงานประจำปีแสดงจำนวนยาเสพติดให้โทษ ซึ่งมีอยู่ ได้นำเข้ามา ได้ขายไป และที่คงเหลืออยู่
ประจำปี กฤตศักราช ๑๙๒๕ (พ.ศ. ๒๔๗๑-๗๒)

ชื่อยา เสพติดให้โทษ	รายการรับ				รายการจ่าย			
	ยกมาจาก ก.ศ. ๑๙๒๕ กรัม	กรมสาธารณสุข สั่งซื้อจาก ต่างประเทศ กรัม	จากที่ต่าง ๆ ภายในประเทศ กรัม	รวมรับ กรัม	คลังยาเสพติด ให้โทษได้ขายไป กรัม	จ่ายโดยเหตุอื่น กรัม	รวมจ่าย กรัม	คงเหลือ กรัม
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙
Morphine	๒๗๒๔.๗๑๔	๑๒๐๐.๖๗๖	๑๓๘๕.๘๕๕	๕๗๑๑.๒๔๕	๑๑๘๘.๓๕๐	๑๒๖๖.๖๔๕	๒๔๕๔.๙๙๕	๓๒๕๖.๒๙๐
Cocaine	๓๓๑๒.๖๖๑	๕๐.๐๐๐	๘๕.๑๘๕	๓๔๕๑.๘๕๐	๑๐๖๖.๓๖๕	๑๐๑๕.๔๕๐	๒๐๘๑.๘๑๕	๑๓๗๐.๐๓๕
Heroin	๖๒๗.๒๕๗	๕๕๐.๔๕๐	๑๒.๖๕๘	๑๑๙๐.๔๐๕	๔๖๑.๓๖๐	๑๓๕.๕๒๐	๖๐๐.๘๘๐	๕๘๕.๕๒๕
Medicinal Opium	๑๗๖๑๕.๐๕๑	๖๕๖๗.๕๐๐	๑๘๐๕.๗๒๔	๒๕๙๘๗.๒๗๕	๖๒๗๐.๐๐๐	๓๗๒๕.๘๕๐	๙๙๙๕.๘๕๐	๑๕๙๕๒.๓๘๕
Codeine	๗๖๘.๗๕๐	๑๐๐๑.๐๐๐	๑๖๖.๕๒๕	๑๙๓๖.๖๗๕	๘๐๔.๔๖๐	๕๘.๑๖๕	๘๖๒.๖๒๕	๑๐๗๔.๐๕๐
Cannabis Indica	๓๕๓๑.๔๗๕	—	—	๓๕๓๑.๔๗๕	—	—	—	๓๕๓๑.๔๗๕

(๓๒๐ ข.)

ชื่อยา เสพติดให้โทษ	รายการรับ				รายการจ่าย			
	ยกมาจาก ก.ศ. ๑๘๒๘ กรัม	กรมสาธารณสุข ส่งขอจาก ต่างประเทศ กรัม	จากที่ต่าง ๆ ภายในประเทศ กรัม	รวมรับ กรัม	คลังยาเสพติด ให้โทษได้ขายไป กรัม	จ่ายโดยเหตุอื่น กรัม	รวมจ่าย กรัม	คงเหลือ กรัม
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙
Pantopon	---	๒๘๑.๓๖๐	---	๒๘๑.๓๖๐	๒๐๗.๗๖๐	---	๒๐๗.๗๖๐	๗๓.๖๐๐
Papaverine	๑๓๖.๖๔๐	๕๒.๗๒๐	๑๒.๐๐๐	๒๐๑.๓๖๐	๔๕.๐๐๐	๑๓๖.๖๔๐	๑๘๑.๖๔๐	๑๕.๗๒๐
Eukodal	๑๐.๐๐๐	๓๑๕.๐๐๐	๑๓.๗๐๐	๓๓๘.๗๐๐	๘๕.๕๐๐	๑๓.๗๖๐	๑๐๓.๖๖๐	๒๓๕.๐๔๐
Dionine	๑๑.๐๐๐	๑๐๕.๐๐๐	๕.๘๐๐	๑๒๑.๘๐๐	๕๖.๘๐๐	-	๕๖.๘๐๐	๖๕.๐๐๐
Tropaeocaine	---	๕๐.๐๐๐	---	๕๐.๐๐๐	---	---	---	๕๐.๐๐๐
Benzoyl Morphine	---	๑๐.๐๐๐	---	๑๐.๐๐๐	๑๐.๐๐๐	-	๑๐.๐๐๐	-
Dilaudide	---	๕.๐๐๐	---	๕.๐๐๐	๕.๐๐๐	---	๕.๐๐๐	---
Dicodide	---	๓๑.๐๐๐	---	๓๑.๐๐๐	๓๐.๐๐๐	---	๓๐.๐๐๐	๑.๐๐๐
Paracodin	---	๘๐.๐๐๐	---	๘๐.๐๐๐	๕๐.๐๐๐	---	๕๐.๐๐๐	๓๐.๐๐๐

หมายเหตุ ข้อ ๕ เป็นยาที่กรมสาธารณสุขรับซื้อจากผู้ถือใบอนุญาต ยาที่กรมศุลกากรยึดส่งกรมสาธารณสุข และยาที่ผู้ถือใบอนุญาตนำส่งคลังยา ข้อ ๗ เป็นยาที่ผู้ถือใบอนุญาตรับคืนไปจากคลังยา ส่งคืนประเทศเดิม รั่วไหล แห่งระเหยไป และที่ใต้ทำลาย

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการจัดซื้อที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น
เพื่อการประปา ไฟฟ้า บำรุงการคมนาคมและวาง
แผนผังโครงการจัดบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกา มาให้ทราบทั่วกันว่า

ตามที่ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๐ กำหนดเขตที่ดินหวงห้ามเพื่อสภาพจัดบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก จะได้เลือกจัดซื้อสำหรับทำผลประโยชน์ และตามประกาศพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑ ที่ขยายกำหนดเขตต์เวลาต่อไปอีก ๒ ปีนั้น

บัดนี้ สภาพจัดบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก ได้วางโครงการแผนผังเขตต์สภา ๆ เพื่อให้เป็นผลสำเร็จตามความมุ่งหมายแห่งพระราชบัญญัติการจัดบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก พุทธศักราช ๒๔๖๘ แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกามาให้ทราบทั่วกันว่า

๑. ให้สภาจัดบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก เป็น
 เจ้าหน้าที่จัดซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นตามโครงการ
 ที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อบำรุงการคมนาคมและวางแผนผัง ส่วน
 การที่จะพิจารณาถึงเรื่องสิทธิค่าทำขวัญ ให้ดำเนินการตาม
 พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช
 ๒๔๖๔ ส่วนที่ ๒

๒. ที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์ที่จะซื้อ ปรากฏตาม
 แผนที่ส่งเขปท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

๓. เพื่อความสะดวกในการจัดซื้อ ทรงพระกรุณาโปรด
 เกล้าฯ ให้ตั้ง

๑. อธิบดีกรมทะเบียนที่ดิน

๒. ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นเจ้าของท้องที่

๓. ผู้ซึ่งนายกสภา ฯ จะมอบหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่
 อีก ๑ นาย เป็นกรรมการจัดซื้อที่ดิน

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
 เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๕๓)

๓๒๔

พระราชบัญญัติพิทักษ์อัตราภาษีศุลกากร
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)

พุทธศักราช ๒๔๗๓

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิทักษ์อัตราภาษีศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๕

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยชอบด้วยบทบัญญัติต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติพิทักษ์อัตราภาษีศุลกากรแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ เป็นต้นไป ให้ยกเลิกใบแนบแสดงพิทักษ์อัตราภาษีศุลกากร ต่อท้ายพระราชบัญญัติพิทักษ์อัตราภาษีศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๕ นั้นเสีย และให้ใช้ใบแนบแสดงพิทักษ์อัตราภาษีศุลกากรใหม่แทน ดังต่อไปนี้

ใบแนบแสดงพิกัดอัตราภาษีศุลกากร

(๑) อัตราค่าภาษีขาเข้า

๑. น้ำตาล

ก. เหล้าเบียร์.....ตามราคาร้อยละ ๑๒

ข. เหล้าไวน์.....ตามราคาร้อยละ ๑๒

ค. บรันดี วิสกี้ เหล้ารัม
ยีนนี่วา หรือของเทียม

สุราเหล่านี้ ตามจำนวนแอลกอฮอล์

หมายเหตุ ถ้าบรรจุขวด บริสุทธิ์ลิตรละ ๕ บาท

หรือโไหและใส่หีบห่อ (แต่ค่าภาษีที่เรียกเก็บ

เข้ามาเพื่อการประเมินเก็บ อย่างต่ำที่สุดนั้นต้องไม่

ภาษีของจำนวนรวมแห่ง น้อยกว่า ๒ บาท ๕๐

น้ำตาลทั้งหมดในหีบห่อ สดางค์ต่อลิตร)

เช่นนั้น ให้ถือว่ามิจำนวน

ไม่น้อยกว่า ๘ ลิตร

ง. น้ำตาลอย่างอื่นทุกชนิด ตามจำนวนแอลกอฮอล์

นอกจากที่กล่าวโดยฉะเพาะ บริสุทธิ์ลิตรละ ๓ บาท

ไว้ในที่อื่น ซึ่งมีแอลกอฮอล์ ๕๐ สดางค์ (แต่ค่าภาษี

ฮอล์บริสุทซ์อยู่ด้วยเกิน
กว่า ๕ ส่วนในร้อย

ที่เรียกเก็บอย่างต่ำที่สุด
นั้นต้องไม่น้อยกว่า ๑ บาท
๕ สตางค์ต่อลิตร)

๒. น้ำหอม และของปรุงสำหรับ
เป็นเครื่องดูบไลหรือชำระอัน
มีแอลกอฮอล์บริสุทซ์อยู่ด้วย
เกินกว่า ๕ ส่วนในร้อย และ
ของอื่น ๆ อันมีแอลกอฮอล์
บริสุทซ์อยู่ด้วยเกินกว่า ๕ ส่วน
ในร้อย ซึ่งมีได้กล่าวโดย
เฉพาะไว้ในที่อื่น

ก. ถ้ามีแอลกอฮอล์บริสุทซ์ ลิตรละ ๕ บาท หรือตาม
๔๐ ส่วนในร้อยหรือ ราคาร้อยละ ๓๐ สุดแต่
มากกว่านั้น ว่าเป็นอย่างไรจะสูงกว่า
กัน

ข. ถ้ามีแอลกอฮอล์บริสุทซ์ ลิตรละ ๒ บาท ๕๐ สตางค์
ต่ำกว่า ๔๐ ส่วนในร้อย หรือตามราคาร้อยละ
๓๐ สุดแต่ว่าเป็นอย่างไรจะสูงกว่ากัน

๓. สุราซึ่งได้แปรธรรมชาติตามวิธี ลีตฺรละ ๑ สดางค์
 การที่อธิบดีกรมศุลกากรอนุมัติ
 แล้ว ก่อนที่จะขนไปหรือรับ
 จากคลังสินค้ามีทัณฑ์บน
หมายเหตุ การชันสูตรดีกรีแอลกอฮอล์นั้น ให้ใช้เครื่อง
 วัดดีกรีแอลกอฮอล์ชนิดเกลุสส์ค

๔. ไม้ขีดไฟและวัตถุทำไม้ขีดไฟ

(๑) ไม้ขีดไฟทุกชนิด

(ก) ถ้าบรรจุกลั๊กคิดตัว

กลั๊กหนึ่งมีจำนวน

ไม่เกินร้อยอัน

ร้อยกลั๊ก ๓๐ สดางค์

(ข) ถ้าบรรจุกลั๊กคิดตัว

กลั๊กหนึ่งมีจำนวน

เกินกว่าร้อยอัน

ร้อยกลั๊ก ๓๐ สดางค์

กับคิดค่าภาษีเพิ่มขึ้น

ตั้งนั้น คือ จำนวนไม้

ขีดไฟที่เกินกว่าร้อย

อันในกลั๊กหนึ่งเพิ่มค่า

ภาษีขึ้นทุก ๆ ๕๐ อัน

หรือเศษของ ๕๐ อัน ร้อยกลั๊ก ๑๕ สดางค์

(๒) ชักไม้และเวเนียร์ (ไม้ที่
ได้ทำขึ้นแล้วเป็นแผ่นบาง)
ซึ่งโดยปกติใช้สำหรับทำไม้
ขีดไฟ

กิโลกรัมละ ๕๐ สตางค์

๕. บุหรี่ซิการ์เรตต์ส บุหรี่ซิการ์ และ
ยาสูบทุกชนิด ทั้งที่ได้ทำขึ้นแล้ว
และที่ยังมิได้ทำขึ้น

ตามราคาร้อยละ ๕๐
(แต่ค่าภาษีที่เรียกเก็บ
อย่างต่ำที่สุดนั้นต้อง
ไม่น้อยกว่า คือ บุหรี่
ซิการ์เรตต์ส กิโลกรัม
ละ ๑ บาท บุหรี่ซิการ์
กิโลกรัมละ ๑ บาท
๕๐ สตางค์ ยาสูบ
อย่างอื่น กิโลกรัมละ
๘๐ สตางค์)

๖. อารูทปิ่น กระสุนปืน และวัตถุ
ระเบิดทุกชนิด (รวมทั้งเครื่อง
ประกอบ)

ตามราคาร้อยละ ๕๐

๗. น้ำมันเคอโรซีน ..... กาลัน (๔.๕๔๖ ลิตร
ละ ๑๐ สตางค์
๘. น้ำมันเบนซิน ..... กาลัน (๔.๕๔๖ ลิตร)
ละ ๒๐ สตางค์
๙. นำหอม เครื่องทาแต่ง สุ่ม
แบ่งผัด หรือของปรุงอย่างอื่น
(นอกจากสบู่) อันใช้ในการแต่ง
ซึ่งมิได้กล่าวไว้โดยเฉพาะใน
ส่วน
ก่อน ตามราคาร้อยละ ๓๐
๑๐. แพรและของอันหึ่งปวงที่ทำขึ้น
ด้วยไหม หรือที่ไหมเป็นส่วน
ประกอบสำคัญ เว้นแต่ของนั้น
ทำขึ้นเพื่อใช้ในการแพทย์ ตามราคาร้อยละ ๓๐
๑๑. ดอกไม้เพลิงรวมทั้งรูป กระดาษ
เงิน กระดาษทองและกระดาษ ตัด ตามราคาร้อยละ ๓๐
๑๒. สิ่งที่ใช้ในการสูบยาสูบ ซึ่งมีได้
กล่าวไว้โดยเฉพาะในส่วน
ก่อน ตามราคาร้อยละ ๓๐
๑๓. เนื้อ ปลา ผัก หรือผลไม้ (รวมทั้ง
ผักดองและน้ำซอส) ที่บรรจุ
กระป๋องหรือภาชนะอัดลม ตามราคาร้อยละ ๒๐

๑๔. เครื่องเทศและเครื่องปรุงรส

อาหาร

ตามราคาร้อยละ ๒๐

๑๕. รถยนต์ รัถจักรยานยนต์

รถจักรยาน และบรรดาของสำหรับ
ใช้เป็นเครื่องประกอบทั้งหลายรวม
ทั้งภายนอกและภายใน

ตามราคาร้อยละ ๑๐

๑๖. น้ำตาลรวมทั้งคลูโกส แต่ไม่รวม

สังฆรินเข้าด้วย

กิโลกรัมละ ๓ สตางค์

๑๗. ฟิล์มภาพยนตร์ (ชนิดปอส์ตีฟ) มี

ภาพซึ่งจะได้ล้างแล้วหรือไม่ก็ตาม
และนำเข้ามาเพื่อแสดงภาพหรือ
เพื่อแสดงให้คนดูด้วยประการ
ใดๆ โดยอาศัยเครื่องฉายภาพ
หรือเครื่องอย่างอื่นที่มีลักษณะ

กว้างตามขนาดนิยม
๓.๔๕๒๕ เซนติเมตร
(๑ $\frac{3}{4}$ นิ้วฟุต) ๓๐.๔๘
เมตร (ร้อยฟุต) ต่อ
๓๐ สตางค์

คล้ายคลึงกัน

๑๘. บรรดาของอย่างอื่นซึ่งมิได้กล่าวไว้

ข้างต้น และมีได้รวมอยู่ในจำพวก
ยกเว้นถ้าภาษีซึ่งกำหนดไว้ต่อไปนี้

ตามราคาร้อยละ ๕

การยกเว้นค่าภาษีโดยไม่มีข้อไข

- (๑) ชั้รุม วัคสีน และแอนติตอกสีน
- (๒) กวินนิน และแอลกาลอยต์อื่นของเปลือกขิงโกนา
- (๓) น้าอ้อย-โมลัส
- (๔) ตัวอย่างสินค้าซึ่งใช้เฉพาะเป็นตัวอย่างเท่านั้น
- (๕) สมุดหนังสือ หนังสือซึ่งออกตามเวลากำหนด หนังสือพิมพ์ บทเพลงที่พิมพ์ขึ้น แผนที่ทะเล แผนที่ และใบพิมพ์แจ้งความ
- (๖) เนื้อเงิน เนื้อทอง เหรียญเงิน เหรียญทอง และทองใบ
- (๗) ไหมดิบ สำหรับใช้ทำเป็นเส้นไหม หรือใช้ทำเป็นเครื่องทอต่าง ๆ ได้

การยกเว้นค่าภาษีโดยมีข้อไข

- (๑) หีบห่อของคนโดยสาร ซึ่ง นำเข้ามาพร้อมกับตน สำหรับใช้ส่วนตัว นอกจากยานพาหนะยนตร์ น้ำสุรา และของอันบริโภคหมดเปลืองได้
- หมายเหตุ ข้อยกเว้นนี้ให้รวมของที่ เป็นสมบัติ โดยสุจริตที่ใช้แล้ว และที่เป็นของ ส่วนตัวของผู้นี้โดยสารอันมาส่งจาก

ทำเรือ หรือประเทศที่ผู้โดยสารนั้น
อยู่มาก่อน และซึ่งมาถึงภายหลัง
ตัวผู้โดยสารนั้น ในเวลาไม่นานกว่า

๒ สัปดาห์ - ถ้ามาจากประเทศ
เสตรตเสตเติล-
เมนต์ สหรัฐมลายู
หรืออินโดจีน

๕ สัปดาห์ - ถ้ามาจากภาคอื่น
ในทวีปเอเชีย

๑๐ สัปดาห์ - ถ้ามาจากทำเรือ
หรือประเทศอื่นๆ

- (๓) ของดังกล่าวไว้ข้างล่งนี้ ถ้าจะต้องส่งกลับภายใน
๖ เดือน นับแต่วันนำเข้ามา ในเรื่องเช่นนี้
อธิบดีกรมศุลกากรจะเรียกประกันตามแบบและ
ตามจำนวนเงินที่เห็นสมควร อธิบดีกรมศุลกากร
จะคืนเงินหรือให้ถอนหลักประกันที่วางไว้ต่อเมื่อ
ได้ปฏิบัติกิจทั้งปวงตามที่ได้สัญญาไว้ครบถ้วน
แล้ว ก่อนหมดกำหนด ๖ เดือนจะยื่นคำร้องขอ
ต่อกำหนดต่ออธิบดีกรมศุลกากรก็ได้ ในราย

พิเศษอธิบดีกรมศุลกากรอาจอนุญาตให้ต่อกำหนด
ได้ไม่เกิน ๖ เดือน

ก. ของที่ใช้ในการแสดงละคร หรือการแสดง
อย่างอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งผู้แสดงที่
ต้องเหิรนำเข้ามาในประเทศไทยเป็นครั้ง
คราว

ข. เครื่องมือและสิ่งของใช้สำหรับการทดลอง
หรือการแสดงซึ่งบุคคลอยู่ในประเทศไทย
ชั่วคราวนำเข้ามา เพื่อจัดการการทดลอง
หรือการแสดงเช่นนั้น

ค. ยานพาหนะสำหรับเดินทางบก เรือยนต์ และ
เครื่องบินซึ่งเจ้าของนำเข้ามา

(๓) ของส่งออกซึ่งนำกลับเข้ามาภายในเวลา ๕ ปี
โดยไม่เปลี่ยนลักษณะหรือรูป และในเวลาที่จะส่ง
ออกนั้น ได้รับใบรับรองสำหรับการนำกลับเข้ามา

(๒) อัตราค่าภาษีขาออก

๑. เข้าเปลือก	หาบหลวงละ	๑๒.๕	สตางค์
๒. เข้ากลิ้ง	หาบหลวงละ	๑๘.๔	สตางค์

๓. ปลายเข้ก่ล้อง	หาบหลวงละ	๕.๔	๕๓๓
๔. ร้าเข้ก่ล้อง	หาบหลวงละ	๕.๔	๕๓๓
๕. เข้ขาว	หาบหลวงละ	๑๗.๔	๕๓๓
๖. ปลายเข้ขาว	หาบหลวงละ	๑๗.๔	๕๓๓
๗. ร้าเข้ขาว	หาบหลวงละ	๑๗.๔	๕๓๓

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๖๐)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ยกเว้นยาเสพติดให้โทษ

ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ

พุทธศักราช ๒๔๖๕

อาศัยอำนาจที่ได้มอบไว้ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช ๒๔๖๕ ขอประกาศยกเว้นยาที่ปรุงด้วยยาเสพติดให้โทษอีกขนาน ๑ อยู่ในประเภทจำกัดตามความข้อ ๓ (ข) แห่งกฎเสนาบดีสำหรับยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช ๒๔๖๕ มีอันดับ ข้อ และจำนวนยาเสพติดให้โทษดังต่อไปนี้

๖๑. Sirop Famel. ปรุงด้วยโคเดอีนกับไอสธสารอื่นๆ โคเดอีนไม่เกินร้อยละ ๐.๐๒๕ กรัมของไอสธสารทั้งหมด

(P. Famel, Pharmacien Chimiste, Paris.)

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

ประกาศกรมสาธารณสุข

กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษซึ่งจะต้องใช้ใน

พุทธศักราช ๒๔๗๔

ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช ๒๔๖๕ อธิบดีกรมสาธารณสุขขอประกาศโดยอนุมัติของเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษซึ่งเห็นว่าจะต้องใช้ใน พ.ศ. ๒๔๗๔ ดังต่อไปนี้

มอร์ฟีน (Morphine) ๕๐๐ กรัม ในของปรุงต่อไปนี้

ซัลเฟต (Sulphate)

ผง (Powder)

น้ำบรรจุอัมพูลส์ (Solution in Ampoules)

กับอะโตรปีน ซัลเฟต (Atropine Sulphate)

แรงอัมพูลส์ ๐.๐๑+๐.๐๐๐๓ กรัม และ ๐.๐๑๕+๐.๐๐๐๔ กรัม

เม็ดแบนสำหรับฉีด (Hypodermic Tablets)

กับอะโทรปีน ซัลเฟต (Atropine Sulphate)

แรงเม็ดละ ๐.๐๐๘ + ๐.๐๐๐๓ กรัม และ ๐.๐๑๖ + ๐.๐๐๐๖
กรัม

ไฮโดรโคลไรด์ (Hydrochloride)

น้ำบรรจุอัมพูเลส (Solution in Ampoules)

แรงอัมพูเลส ๐.๐๒ กรัม

กับอะโทรปีนซัลเฟต (Atropine Sulphate) แรงอัมพู
เลส ๐.๐๑๕ + ๐.๐๐๐๓ กรัม และ ๐.๐๑๖ + ๐.๐๐๐๔ กรัม
กับดิวیتالิน (Digitalin)

แรงอัมพูเลส ๐.๐๑๖ + ๐.๐๐๐๑ กรัม

เม็ดแบนสำหรับฉีด (Hypodermic Tablets) แรงเม็ดละ
๐.๐๐๘ กรัม และ ๐.๐๑๖ กรัม

โคคาอีนไฮโดรโคลไรด์ (Cocaine Hydrochloride)

๑.๕๐๐ กรัม ในของปรุ้งต่อไปนี้

ผง (Powder)

น้ำบรรจุอัมพูเลส (Solution in Ampoules) แรงอัมพูเลส

๐.๐๑ กรัม และ ๐.๐๒ กรัม

เฮโรอิน ไฮโดรคลอไรด์ (Heroin Hydrochloride)

๔๐๐ กรัม ในของปรุ้งต่อไปนี้

ผง (Powder)

เม็ดสำหรับกิน (Oral) แรงเม็ดละ ๐.๐๐๒๖ กรัม
๐.๐๑ กรัม ๐.๐๑๕ กรัม ๐.๐๒ กรัม และ ๐.๐๓ กรัม

เม็ดแบนสำหรับฉีด (Hypodermic Tablets) แรงเม็ดละ
๐.๐๑๑ กรัม

ฝิ่นยา (Medicinal Opium) ๔.๕๐๐ กรัม ในของ
ปรุ้งต่อไปนี้

ติงเจอร์ (Tincture)

เลาดานุม (Laudanum)

โคเดอีน (Codeine) ๔๐๐ กรัม ในของปรุ้งต่อไปนี้

ฟอสเฟต (Phosphate)

ผง (Powder)

เม็ดสำหรับกิน (Oral) แรงเม็ดละ ๐.๐๑๖ กรัม และ
๐.๐๖๔ กรัม

ปะปาวะรีน (Papaverine) ๕๐ กรัม ในของปรุ้งต่อไปนี้

เม็ดแบนสำหรับฉีด (Hypodermic Tablets) แรงเม็ด
ละ ๐.๐๔ กรัม

เฟรนิคซ์ (Freinix)

ยูโคดัล (Eukodal) ๒๕ กรัม ในของปรุ่งต่อไปน

น้ำบรรจุอัมปูลส์ (Solution in Ampoules) แรงอัมปูลละ

๐.๐๑ กรัม

บันโตปน (Pantopon) ๒๕ กรัม ในของปรุ่งต่อไปน

น้ำบรรจุอัมปูลส์ (Solution in Ampoules) แรงอัมปูลละ

๐.๐๒ กรัม

นาร์โคติน (Narcotine) ๑๐ กรัม ในของปรุ่งต่อไปน

ผง (Powder)

ซิกะอีน (Psicaine) ๕ กรัม ในของปรุ่งต่อไปน

ผง (Powder)

กรมสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

สกลวรรณากร วรรณ

อธิบดี

11/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๗๒)

ประกาศ

ลดอัตราชั้นटनाฟางลอย หมู่บ้านที่ ๑๔,๑๕
ตำบลสำพัน อำเภอสรรคบุรี ซึ่งโอนไป
รวมขึ้นในตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม
จังหวัดปราจีนบุรี

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติรับพระบรมราช
โองการเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศว่า ตามที่ทางการฝ่าย
ปกครองได้โอนหมู่บ้านที่ ๑๔,๑๕ ในตำบลสำพัน ท้องที่
อำเภอสรรคบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ไปรวมขึ้นในตำบล
ประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดเดียวกันแล้วนั้น
ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ผลที่ได้จากการทำนา
ในหมู่บ้านที่โอนมากับหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบลที่รับโอนนั้น
คล้ายคลึงกันสมควรจะแก้ไขอัตราค่านาให้เสมอกัน จึง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ลดอัตราค่านาฟางลอยชั้นเอก
ไร่ละ ๑ บาท ๒๐ สตางค์ ในหมู่บ้านที่ ๑๔,๑๕ ซึ่งโอน
จากตำบลสำพันลงเป็นนาฟางลอยชั้นตรี ไร่ละ ๘๐ สตางค์
เหมือนกับหมู่บ้านอื่นในตำบลประจันตคาม ตั้งแต่พุทธศ
คักราช ๒๔๗๔ เป็นต้นไป

หอรhythmากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

11/10/2566

พระยาโกมารกุลมนตรี

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ หน้า ๑๗๖)

ประกาศกระทรวงธรรมการ
เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับบางอำเภอในท้องที่กรุงเทพมหานคร
ซึ่งเปลี่ยนชื่อใหม่

สมุหพระนครบาลแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้
เปลี่ยนชื่ออำเภอ “บางแม่นาง” จังหวัดนนทบุรี เป็นอำเภอ
“บางใหญ่” เปลี่ยนชื่ออำเภอ “บางใหญ่” เป็นอำเภอ
“บางกรวย” และเปลี่ยนชื่ออำเภอ “บางเหี้ย” จังหวัด
สมุทรปราการ เป็นอำเภอ “บางบ่อ” ตั้งแต่วันที่ ๑๔
ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ แล้ว ด้วยเหตุปรากฏว่า มีบางตำบล
ในอำเภอบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอบางเหี้ยเดิม
ได้ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
แล้ว เหตุฉะนั้นจึงประกาศยืนยันความนี้ในการประกาศใช้
พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ สำหรับอำเภอ
บางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอบางเหี้ย เดิม ได้
เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอบางแม่นาง อำเภอบางกรวย และ
อำเภอบางบ่อ ตามลำดับตรงกับทำเนียบท้องที่ของทางราช
การฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๓๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
ธานินทร์ มหาอำมาตย์เอก

เสนาบดี

11/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ หน้า ๒๗๗)

พระราชบัญญัติเงินรัฐชูปการแก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรจะแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินรัฐชูปการ พุทธศักราช ๒๔๖๘ เพื่อให้การใช้จ่ายพระราชบัญญัติเงินนี้มีผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยบทมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติเงินรัฐชูปการแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกข้อความในอนุมาตรา ๔ แห่งมาตรา ๑๐ พระราชบัญญัติเงินรัฐชูปการ พุทธศักราช ๒๔๖๘ นั้นเสีย และให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐ (๔) ถ้าจะจัดการให้ได้เงินตามที่กล่าวมา
ในอนุมาตรา ๒ และ ๓ ไม่ได้ และขายหลักทรัพย์นั้นยังไม่ได้
เสียเงินรัชชูปการที่ค้าง ให้นายอำเภอมีอำนาจที่จะสั่งให้
เอาตัวผู้ขึ้นไชงานโยธาของหลวงมีกำหนดตามจำนวนปีที่เงิน
รัชชูปการค้างปีละ ๑๕ วัน แต่ไม่เกิน ๓๐ วัน ในระหว่าง
ทำการโยชานั้นผู้ไม่เสียเงินรัชชูปการจะต้องอยู่ในความควบคุม
ของเจ้าพนักงาน และกักตัวไว้ให้อยู่ในสถานที่แห่งใด
แห่งหนึ่งซึ่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนดนั้นก็ได้
และให้จ่ายอาหารของหลวงเลี้ยงชีพ”

ประกาศมาณวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๗๘)

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยข้อตกลงการมอบให้อนุญาตตุลาการชี้ขาด

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า โดยที่กรุงสยามได้ให้สัตยาบันไประหวางประเทศว่าด้วยข้อตกลงการมอบให้อนุญาตตุลาการชี้ขาดฉบับลงวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๖ (ค.ศ. ๑๙๒๓) แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยบทมาตราต่อไป

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อตกลงการมอบให้อนุญาตตุลาการชี้ขาด พุทธศักราช ๒๔๗๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ความตกลงใด ๆ อันว่าด้วยข้อแตกต่างที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือในอนาคตก็ดี ระหวางคู่สัญญาตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปในสังกัดของประเทศที่เป็นภาคี่แห่งโปรโตคอลระหวาง

ประเทศ ว่าด้วยการมอบให้อนุญาตตุลาการชี้ขาดฉบับลงวันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๖ (ค.ศ. ๑๙๒๓) เป็นการต่างสังกัดกันคนละประเทศ และคู่สัญญาที่เวลานั้นได้ตกลงกันมอบให้อนุญาตตุลาการชี้ขาดข้อแตกต่างทั้งหมดหรือแต่ข้อหนึ่งข้อใด ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นเนื่องแต่สัญญานั้น ๆ อันเกี่ยวกับกิจการค้าขายหรือกิจการอื่น ๆ ที่พึงชำระได้โดยทางอนุญาตตุลาการไשר มีว่าการชี้ขาดของอนุญาตตุลาการนั้นจะต้องกระทำในประเทศซึ่งคู่สัญญาแต่ละฝ่ายมิได้ขึ้นอยู่กับอยู่ในสังกัดเลย หรือไม่ก็ตาม ท่านว่าความตกลงเช่นนี้ย่อมสมบูรณ์

มาตรา ๔ วิธีพิจารณาในเรื่องอนุญาตตุลาการรวมทั้งการตั้งอนุญาตตุลาการนั้น ให้เป็นไปตามความประสงค์ของคู่สัญญา ถ้าอนุญาตตุลาการพิจารณาชี้ขาดในประเทศสยามไשר ท่านว่าต้องอยู่ภายในบังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยอนุญาตตุลาการ

มาตรา ๕ การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการในประเทศสยามตามความแห่งมาตราก่อน ๆ นั้น ท่านให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๖ เมื่อศาลได้รับไว้พิจารณาซึ่งข้อพิพาทในสัญญา
ทำขึ้นระหว่างบุคคลอันมาตรา ๓ บังคับถึง และสัญญานั้นมีข้อ
ตกลงกล่าวถึง การมอบให้อนุญาตตุลาการช้ชาติข้อแตกต่าง
มิว่าในปัจจุบันหรืออนาคตก็ดี และการมอบอนุญาตตุลาการ
นั้นสมบูรณ์ตามมาตราอันกล่าวมาแล้ว และสามารถให้เป็น
ไปได้ไซ้ร้ ท่านว่าถ้าคู่สัญญาคนใดคนหนึ่งร้องขอต่อศาล ก็
ให้ศาลมอบให้อนุญาตตุลาการช้ชาติ

การมอบให้อนุญาตตุลาการช้ชาตินั้น ท่านว่ามีเป็นการ
ล้มล้างอำนาจศาลในเมื่อข้อตกลงหรือการมอบให้อนุญาต
ตุลาการช้ชาติเป็นอันดำเนินต่อไปไม่ได้ หรือปรากฏว่าใช้
ไม่ได้

ประกาศมาณวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๘๐)

ประกาศ

ให้ใช้โปรโตคอลระหว่างประเทศว่าด้วยข้อตกลง
การมอบให้อนุญาตตุลาการช้ชาติ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่โปรโตคอลระหว่างประเทศ ว่าด้วยข้อตกลงการมอบให้อนุญาตตุลาการช้ชาติฉบับหนึ่ง ซึ่งทำขึ้นณสันนิบาตชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๖ และบัดนี้เป็นอันใช้ อยู่แล้วแก่ประเทศต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในบัญชีข้างท้ายนี้ มี บทบัญญัติอยู่ว่า สำหรับประเทศที่ให้สัตยาบันภายหลังนั้น โปรโตคอลจะเป็นอันใช้ต่อหนึ่งเดือนภายหลังจากวันที่เลขธิการ สันนิบาตชาติจะได้แจ้งการมอบสัตยาบันของประเทศนั้นแก่ บรรดาภาคีแห่งโปรโตคอลแล้ว

และโดยที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระราชสัตยาบันโปรโตคอลที่ว่านี้ และผู้แทนรัฐบาลประจำ สันนิบาตชาติได้เชิญพระราชสัตยาบันสารไปมอบแก่เลขธิการ สันนิบาตชาติเมื่อวันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๓ ทั้งเลขธิการ

สันนิบาตชาติได้แจ้งความกรมออบพระราชศัทยาบันสารไปเพื่อ
บรรดาประเทศที่เป็นภาคีทราบ แต่วันที่ ๒๓ กันยายน ศกนี้
แล้ว

ฉะนั้น โปริโตลที่ว่านี้จึงเป็นอันใช้สำหรับกรุงสยาม
กับประเทศที่ระบุไว้ในบัญชีข้างท้ายนี้แต่วันที่ ๒๓ ตุลาคม
ศกนี้เป็นต้นไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน
และให้กระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อกับข้อความในโปริโตล
นั้น ถ้อยตาม กระทำตามความในโปริโตลนั้น จงทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๘๓)

บัญชีรายชื่อประเทศ และอาณาเขตที่เป็นภาคีแห่ง
 โปรโตคละระวางประเทศ ว่าด้วยข้อตกลงการมอบให้
 อนุญาโตตุลาการชี้ขาดร่วมกับกรุงสยามอยู่บัดนี้

อิลเบเนีย (มอบสัตยาบันวันที่ ๒๕ สิงหาคม
 พ.ศ. ๒๔๖๗)

ค.ศ. ๑๙๒๔

ออสเตรีย (มอบสัตยาบันวันที่ ๒๕ มกราคม
 พ.ศ. ๒๔๗๐)

ค.ศ. ๑๙๒๘

เบลเยียม (มอบสัตยาบันวันที่ ๒๓ กันยายน
 พ.ศ. ๒๔๖๗ และทำข้อสงวนตาม

ค.ศ. ๑๙๒๔

ความในข้อ ๑ แห่งโปรโตคละ ให้
 เป็นอันใช้แต่สำหรับข้อตกลง ซึ่ง
 ตาม กฎหมาย ฟินเมือง นับว่า เป็นข้อ
 ตกลงทางพาณิชย์)

อาณาจักรอังกฤษ (สำหรับเกรตบริเตน และไอร์แลนด์
 เหนือ มอบสัตยาบันวันที่ ๒๗ กันยายน
 พ.ศ. ๒๔๖๗)

ค.ศ. ๑๙๒๔

โรตี่เซียใต้

(มอบภาคนานวัตกรรมวันที่ ๑๘
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗)

ค.ศ. ๑๕๒๔

นิวฟันด์แลนด์

(มอบภาคนานวัตกรรมวันที่ ๒๒
มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘)

ค.ศ. ๑๕๒๔

เกียนาอังกฤษ

ฮอนดูราสอังกฤษ

ชาไมคา

เกาะดีวาร์ด

เกรนาดา

เซนต์ ลูเซีย

เซนต์ วินเซนต์

แกมเบีย

โกลด์ โคสต์

เกนยา

แซนชิบาร์

โรตี่เซียเหนือ

สิงหล

มอริซัส

ยิบรอลตา

มอลตา

เกาะฟอล์กแลนด์

อิรัก และปาเลสไตน์

(มอบภาคนานวัตกรรมวันที่ ๑๒ มีนาคม
พ.ศ. ๒๕๖๘)

ค.ศ. ๑๕๒๖

(มอบภาคนานวัตกรรมวันที่ ๑๒ มีนาคม
พ.ศ. ๒๕๖๘)

ค.ศ. ๑๕๒๖

- ตั้งกันยิกา (มอบภาคยานุวัติสารวันที่๑๗มิถุนายน
พ.ศ. ๒๔๖๕)
ค.ศ. ๑๙๒๖
- เซนต์ เฮลินา (มอบ ภาคยานุวัติสาร วันที่ ๒๕
กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๕)
ค.ศ. ๑๙๒๖
- อุกันดา (มอบภาคยานุวัติสารวันที่๒๘มิถุนายน
พ.ศ. ๒๔๗๒)
ค.ศ. ๑๙๒๙
- เดนมาร์ก (มอบสัตยาบันวันที่ ๖ เมษายน
พ.ศ. ๒๔๖๘ และแถลงว่า ตาม
ค.ศ. ๑๙๒๕
กฎหมายเดนมาร์กนั้น คำพิพากษา
ของศาล อนุญาตตุลาการไม่เป็นอัน
บังคับใช้ได้ทันที เพื่อบังคับคดีให้
เป็นไปตามคำพิพากษานั้น จำเป็น
จะต้องยื่น คำร้องต่อศาลยุติธรรม
ธรรมดาอีกชั้นหนึ่ง โดยทั่วไปศาล
ยุติธรรมที่ว่ามี ก็ย่อมจะรับเอา
คำพิพากษา อนุญาตไต่เน้น เป็นมูลฐาน

สำหรับการตัดสินคดีนั้น โดยมีต้อง
ทำการไต่สวนต่อไปอีก)

เอสโทเนีย

(มอบสัตยาบันวันที่ ๑๖ พฤษภาคม
พ.ศ. ๒๕๓๒ และทำข้อสงวนตาม
ค.ศ. ๑๕๒๕

ความในข้อ ๑ แห่งโปรโตคอล ให้
เป็นอันใช้แต่สำหรับข้อตกลง ซึ่ง
ตามกฎหมาย^๕ เนื่องจากนับว่าเป็นข้อ
ตกลงทางพาณิชย์)

ฟินแลนด์

(มอบสัตยาบันวันที่ ๑๐ กรกฎาคม
พ.ศ. ๒๕๖๓)
ค.ศ. ๑๕๒๔

ฝรั่งเศส

(มอบสัตยาบันวันที่ ๗ มิถุนายน
พ.ศ. ๒๕๓๑ และสงวนสิทธิตาม
ค.ศ. ๑๕๒๘

ความในข้อ ๑ แห่งโปรโตคอล ให้
เป็นอันใช้แต่สำหรับข้อตกลง ซึ่ง
ตามกฎหมาย^๕ของคณนั้นว่าเป็นข้อตก
กลงทางพาณิชย์^๕ ทั้งให้ถือว่า^๕การเข้า
เป็นภาคีแห่งโปรโตคอลนี้ ไม่รวมถึง

ประเทศราช และอาณาเขตต์พื้น
ทะเล หรืออาณาเขตต์ในอารักขา
หรืออาณาเขตต์ที่ฝรั่งเศสได้รับอำณัติ
ไว้)

เยอรมนี

(มอบสัตยาบันวันที่ ๕ พฤศจิกายน
พ.ศ. ๒๔๖๗)

ค.ศ. ๑๙๒๔

กรีซ

(มอบสัตยาบันวันที่ ๒๖ พฤษภาคม
พ.ศ. ๒๔๖๕)

ค.ศ. ๑๙๒๖

อิตาลี

(มอบสัตยาบันวันที่ ๒๘ กรกฎาคม
พ.ศ. ๒๔๖๗ ไม่รวมประเทศราชด้วย)

ค.ศ. ๑๙๒๔

ญี่ปุ่น

(มอบสัตยาบันวันที่ ๔ มิถุนายน
พ.ศ. ๒๔๗๑)

ค.ศ. ๑๙๒๘

ไซปัน

ไต้หวัน

คาราฟโต

อาณาเขตต์กว้างตั้ง

ที่ริมทะเล และอาณา

เขตต์ที่ญี่ปุ่นรับอำณัติ

(มอบภาคยานุวัติสารวันที่ ๒๖
กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๑)

ค.ศ. ๑๙๒๘

ลูกชัมบรค

(มอบสัตยาบันวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๓ และทำข้อสงวนตาม ก.ศ. ๑๕๓๐

ความในข้อ ๑ แห่งโปรโตคอล ให้เป็นอันใช้แต่สำหรับข้อตกลง ซึ่งตาม กฎหมาย พื้นเมือง นับว่า เป็นข้อตกลงทางพาณิชย์)

โมนาโก

(มอบสัตยาบันวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๕ และทำข้อสงวนตาม ก.ศ. ๑๕๒๗

ความในข้อ ๑ แห่งโปรโตคอล ให้เป็นอันใช้แต่สำหรับข้อตกลง ซึ่งตาม กฎหมาย พื้นเมือง นับว่า เป็นข้อตกลงทางพาณิชย์)

เนเตรันต์

(มอบสัตยาบันวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ รวมทั้งเนเตรันต์ ก.ศ. ๑๕๒๕

อินเดย์ สุริยัมและคุราเซา และทำข้อสงวนตามความในข้อ ๑ แห่งโปรโตคอล ให้เป็นอันใช้แต่สำหรับ

ข้อตกลง ซึ่งตามกฎหมายพื้นเมือง
นับว่าเป็นข้อตกลงทางพาณิชย์ กับ
แสดงความคิดเห็นว่าการยอมรับนับถือ
ซึ่งหลักการ แห่งความสมบูรณ์ของ
ข้อตกลงการมอบให้อนุญาตตุลาการ
ช้ชาตินั้น จะไม่กระทบกระเทือน
ถึงบทบัญญัติอันจะเป็นทางจำกัดใน
เรื่องนี้ ซึ่งมีอยู่ในกฎหมายเนเดอร์แลนด์
ในเวลานี้ หรือสิทธิที่จะวางการจำกัด
ชั้นใหม่ต่อไปในภายหน้า)

นิวซีแลนด์

(มอบสัตยาบัน วันที่ ๘ มิถุนายน
พ.ศ. ๒๔๖๕)

ค.ศ. ๑๘๒๖

นอร์เวย์

(มอบสัตยาบัน วันที่ ๒ กันยายน
พ.ศ. ๒๔๓๐)

ค.ศ. ๑๘๒๗

รูเมเนีย

(มอบสัตยาบันวันที่ ๑๒ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๖๗ และทำข้อสงวนตาม

ค.ศ. ๑๘๒๕

ความในข้อ ๑ แห่งโปรโตคอล ให้

๓๕๖

เป็นอันไว้แต่สำหรับข้อตกลง ซึ่ง
ตามกฎหมายพื้นเมืองนับว่าเป็นข้อ
ตกลงทางพาณิชย์)

สเปน

(มอบสัตยาบันวันที่ ๒๕ กรกฎาคม
พ.ศ. ๒๔๖๕ และทำข้อสงวนตาม
ค.ศ. ๑๕๒๖

ความในข้อ ๑ แห่งโปรโตคอล ให้
เป็นอันไว้แต่สำหรับข้อตกลง ซึ่ง
ตามกฎหมายพื้นเมืองนับว่าเป็นข้อ
ตกลงทางพาณิชย์) การรับใช้
โปรโตคอลฉบับนี้ไม่รวมถึงดินแดน
ของสเปนในแอฟริกา หรืออาณาเขตต์
ในอารักขาของสเปนในมอร็อกโก

สเวเดน

(มอบสัตยาบันวันที่ ๘ สิงหาคม
พ.ศ. ๒๔๗๒)
ค.ศ. ๑๕๒๕

สวีตเซอร์แลนด์

(มอบสัตยาบันวันที่ ๑๔ พฤษภาคม
พ.ศ. ๒๔๗๑)
ค.ศ. ๑๕๒๘

ประกาศ

ยกฐานะกรมสุราขึ้นเป็นกรมชั้นอธิบดี

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมว่า กรมสุราซึ่งได้ให้ไปสมทบกับกรมสรรพากรนั้น เป็นกรม รายได้สำคัญกรมหนึ่งในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ และ บัดนี้ถึงเวลาสมควรที่จะจัดงานสุราของประเทศสยามให้ตั้งขึ้น ทันสมัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แยกกรมสุราออก จากกรมสรรพากรและยกฐานะขึ้นเป็นกรมชั้นอธิบดี ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน .

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๕๓)

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดการแบ่งที่ดินในอำเภอบางป่อ บางพลี
จังหวัดสมุทรปราการ และบางปะกง จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ให้แก่ราษฎร

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงเกษตรธิการ จัดสร้างการชลประทานขึ้นในบริเวณเข็ญรากลน้อยและบางป่อ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๗ ซึ่งกระทรวงเกษตรธิการได้จัดสร้างจนจะสำเร็จบริบูรณ์แล้วนั้น

บัดนี้ ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า มีราษฎรทั้งในและนอกท้องที่แก่งแย่งกัน ขอจองที่ดินในอำเภอบางป่อ บางพลี และบางปะกงจับซ้อนกันมากจนเป็นการยากที่จะพิจารณาตามธรรมดาได้

ทรงพระราชดำริว่า โภคผลเกิดขึ้นในท้องที่ใด บุคคลในท้องที่นั้นควรจะได้รับก่อนชนต่างถิ่น แต่ชนต่างถิ่นโดยมากเป็นผู้มีกำลังทรัพย์ยิ่งกว่า เพื่อคุ้มครองและส่งเสริม

ราษฎรในท้องที่ ผู้มีกำลังทรัพย์น้อย ให้มีโอกาสตั้งตนเป็น
หลักแหล่งในที่ดิน สมควรจะต้องชำระพิเศษออกไปจัดแบ่ง
ที่ดินดังกล่าวนี้ให้แก่ราษฎรผู้สามารถทำการเพาะปลูกได้เอง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกา
ไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ ให้เรียกว่า “พระราช
กฤษฎีกากำหนดการแบ่งที่ดินในอำเภอบางบ่อ บางพลี จังหวัด
สมุทรปราการ และบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้แก่
ราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

- มาตรา ๓ ที่ดินที่จะแบ่งให้แก่ราษฎรตามพระราชกฤษฎีกา
นี้ คือที่ดินที่กำหนดไว้ในแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ซึ่งอยู่
ในเขตต์การชลประทาน ฉะเพาะที่ซึ่งยังไม่มีหนังสือสำคัญ
สำหรับที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย

- มาตรา ๔ ให้แบ่งที่ดินดังกล่าวแล้วในมาตรา ๓ ให้แก่
ผู้ขอตามที่ชำระพิเศษซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งโดย
พระราชกฤษฎีกานี้จะเห็นสมควร โดยถือเอาหลักการแบ่งที่
ให้แก่ผู้ขอซึ่งได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่แล้วพลหนึ่ง กับ

อีกพวกหนึ่ง ผู้ขอซึ่งอยู่ในท้องถิ่นและสามารถจะรับทำการเพาะปลูกเองได้ในที่ดินนั้น แต่พวกหลังนั้นในครัวหนึ่งจำนวนที่ดินที่จะแบ่งให้มันไม่ให้เกินห้าสิบไร่

มาตรา ๕ ให้ผู้ที่มีความประสงค์จะขอแบ่งที่ดินตามพระราชกฤษฎีกานำเรื่องราวมายื่นเป็นหนังสือ หรือมาให้ถ้อยคำด้วยตนเองต่อเจ้าหน้าที่กองข้าหลวงพิเศษ ซึ่งจะเป็นผู้จดถ้อยคำของผู้นั้นไว้เป็นเรื่องราวขอแบ่ง ผู้ขอต้องแจ้งชื่อ ถิ่นที่อยู่ จำนวนคนในครอบครัว และถ้ามีที่ดินอยู่แล้ว ให้แจ้งตำบล และจำนวนเนื้อที่ และถ้าที่ดินที่มีอยู่เป็นที่ทำการเพาะปลูก ได้ทำการเพาะปลูกอยู่แล้วเป็นจำนวนเนื้อที่เท่าใด

มาตรา ๖ ให้ข้าราชการผู้มีนามต่อไปนี้ เป็นข้าหลวงพิเศษตามพระราชกฤษฎีกานี้ คือ

๑. มหาอำมาตย์ตรี พระยาสุรเกษตรโศภน
๒. อำมาตย์เอก พระยาภัลลยานวิธานวิศิษฎ์
๓. อำมาตย์เอก พระยาวิภาคภูวดล

มาตรา ๗ ให้ข้าหลวงพิเศษมีอำนาจและหน้าที่ดังจะกล่าวต่อไปนี้

- (๑) รับเรื่องราวขอแบ่งที่ดิน ดังกล่าวมาในมาตรา ๕

(๒) หมายถึงผู้ยื่นเรื่องราวและผู้โอนมาเป็นพะยาน เพื่อสอบข้อความในเรื่องราวจนข้าหลวงพิเศษเห็นเป็นที่พอใจว่าผู้ยื่นได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้วจริงหรือผู้ยื่นสามารถทำการเพาะปลูกในที่ดินได้ แล้วแต่กรณี และเพื่อสอบถามความในข้ออื่น ๆ อันจะยังให้จัดการแบ่งที่ดินนั้นเป็นไปโดยยุติธรรมภายในความมุ่งหมายแห่งพระราชกฤษฎีกานี้

ในการใช้อำนาจและปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมานี้ ท่านให้ใช้กฎหมายลักษณะวิธีพิจารณาความแพ่งและกฎหมายลักษณะพะยานบังคับโดยอนุโลม

ถ้าตัดสินแบ่งที่ดินตามพระราชกฤษฎีกานี้ ท่านให้ใช้ได้ต่อเมื่อข้าหลวงพิเศษเห็นชอบพร้อมกันและลงชื่อทั้ง ๓ นาย มาตรา ๘ ถ้ามีบุคคลตั้งแต่สองรายขึ้นไปอ้างกรรมสิทธิ์แย่งกันขอที่ดินแห่งเดียวกัน ให้ข้าหลวงพิเศษวินิจฉัยและมีคำสั่งเด็ดขาดว่า ควรออกหนังสือสำคัญให้ฝ่ายใด ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งไม่พอใจและได้ร้องอาัยัดขึ้น ก็ให้ข้าหลวงพิเศษส่งให้ผู้ร้องอาัยัดไปฟ้องยังศาลภายในกำหนด โดยอนุโลมตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน ถ้าผู้อาัยัดไม่ฟ้องภายในกำหนดก็ให้ข้าหลวงพิเศษส่งเจ้าหน้าที่ออกหนังสือสำคัญให้แก่ผู้เห็นความได้รับ ถ้าได้ยื่นฟ้องต่อศาลในกำหนดแล้ว

ก็ให้ข้าหลวงพิเศษส่งเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการต่อไป ในเมื่อ
ได้มีคำวินิจฉัยของศาลโดยเด็ดขาดแล้ว

มาตรา ๕ ข้าหลวงพิเศษจะลงมือรับคำขอในตำบลใด
อำเภอใด หน่ใด ให้ประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ผู้ใด
ประสงค์จะขอแบ่งที่ดิน ให้ไปพบกับเจ้าหน้าที่กองข้าหลวง
พิเศษที่ทำการซึ่งได้ประกาศไว้ภายในกำหนดในประกาศนั้น

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๕๕)

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

กฎหมายลักษณะผิดเมีย

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับลักษณะผิดเมียซึ่งใช้อยู่บัดนี้ และบัญญัติให้มีการจดทะเบียนสมรส อัยการ รับรองบุตร ฯลฯ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยชอบด้วยตราต่อไป

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะผิดเมีย พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาพระราชกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยลักษณะผิดเมียและมฤตกนั้น ให้คงใช้อยู่ต่อไปเพียงที่ไม่ขัดกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนซึ่งเสนาบดี
ผู้หนึ่งผู้ใด หมายความว่า นายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้
มาตรา ๕ บุคคลที่จะเป็นพะยานได้ตามพระราชบัญญัตินี้
ต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้ว

มาตรา ๖ ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๔๑ (วรรค๒)
การจดทะเบียนสมรส แสดงฐานะภริยาหลวง อัย และ
รับรองบุตรนั้น ท่านว่าจะทำถนัดสำนักทะเบียนแห่งใด ๆ ก็ได้
แต่ให้บันทึกหมายเหตุในทะเบียนที่เกี่ยวข้องโยงถึงกันไว้
ตามที่กำหนดในกฎเสนาบดี

มาตรา ๗ คำร้องขอจดทะเบียนนั้น จะแสดงด้วยหนังสือ
หรือด้วยวาจาก็ได้ หรือถ้าผู้ร้องเป็นใบ้ จะแสดงด้วยหนังสือ
หรือด้วยอาการกิริยาก็ได้

ถ้าคำร้องเป็นหนังสือ ลายมือชื่อของผู้ร้องนั้นต้องมี
พะยานลงลายมือชื่อรับรองสองคน พะยานสองคนนั้นคนหนึ่ง
ต้องเป็นกำนัน หรือนายตำรวจซึ่งมียศไม่ต่ำกว่าชั้นนายร้อย
ตำรวจตรี หรือหัวหน้าสถานีตำรวจ

ถ้าคำร้องแสดงด้วยวาจา หรือด้วยอาการกิริยา ผู้ร้องกับ
พะยานสองคนต้องมาพร้อมกันและลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ
ในรายการที่ลงไว้ในทะเบียน ถ้าผู้ร้องไม่สามารถลงลายมือ

ช้อได้โดยวิธีหนึ่งวิธีใดไซ้ ให้นายทะเบียนบันทึกข้อความไว้ ในทะเบียน

มาตรา ๘ รายการทุกรายที่ลงในทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนลง วัน เดือน ปี และลายมือชื่อนายทะเบียนไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๙ ในเมื่อรับจดทะเบียนสมรสหรืออย่าไว้ นั้น ให้นายทะเบียนคัดสำเนารายการและลงลายมือชื่อนายทะเบียนรับรองแล้วมอบให้ฝ่ายละฉบับโดยไม่ต้องเรียกค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๐ ผู้มีส่วนได้เสียจะมาขอตรวจดูทะเบียน ณ สำนักทะเบียนระวางเวลาทำงานก็ได้ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม จะขอสำเนารายการในทะเบียนซึ่งนายทะเบียนลงชื่อรับรองด้วยก็ได้ แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎเสนาบดี

มาตรา ๑๑ ท่านว่าการสมรส การแสดงฐานะภริยา หลวง และการอย่าโดยความยินยอมทั้งสองฝ่าย มีผลนับแต่เวลาจดทะเบียนเป็นต้นไป

การอย่าตามคำพิพากษาของศาลนั้น มีผลแต่วันซึ่งคำพิพากษาถึงที่สุด แต่ทั้งนี้ท่านมิให้ยกขึ้นใช้เป็นเหตุเสื่อม

สิทธิของบุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริต เว้นแต่จะได้
จดทะเบียนแล้ว

มาตรา ๑๒ การสมรสภายหลังวันใช้พระราชบัญญัตินี้
ท่านว่าจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น

มาตรา ๑๓ การจดทะเบียนสมรสนั้น ให้นายทะเบียน
รับจดเมื่อชายหญิงร้องขอ

การจดทะเบียนนั้นถ้าเขาทั้งสอง เจ้าพนักงานจะไปทำ
นอกสำนักทะเบียนก็ได้ แต่เจ้าพนักงานอาจเรียกค่าธรรมเนียม
ตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎเสนาบดี

มาตรา ๑๔ ท่านว่าการสมรสนั้นจะจดทะเบียนได้ต่อเมื่อ
การได้เป็นไปถูกต้องตามบัญญัติต่อไปนี้ และภายในบังคับ
แห่งมาตรา ๑๖ เมื่อชายหญิงได้ให้ถ้อยคำตามนั้นแล้ว ให้นาย
ทะเบียนดำเนินการจดทะเบียน

(๑) ชายมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ และหญิงมีอายุสิบห้าปี
บริบูรณ์

(๒) ชายหญิงมิได้เป็นญาติสืบสายโลหิตชั้นหรือลงโดยตรง
หรือเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือเป็นพี่น้องร่วมบิดา
หรือร่วมมารดา

(๓) หญิงมิได้เป็นภริยาชายอื่นอยู่

(๔) ชายหญิงยินยอมพร้อมใจเป็นสามีภริยากัน

ถ้าหญิงเป็นม่ายหรือหย่าจากสามี หญิงต้องให้ถ้อยคำ
 อีกว่า การสมรสครั้งก่อนได้สิ้นไปแล้วไม่น้อยกว่าสิบเดือน
 แต่ความข้อนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ (ก) เมื่อมีบุตรเกิดใน
 ระวางนั้น หรือ (ข) เมื่อมีคำสั่งของศาลให้สมรสได้เพราะ
 พื้นที่ที่จะเกิดบุตรกับสามีเดิม หรือ (ค) เมื่อเป็นการ
 สมรสแห่งคู่อย่า

มาตรา ๑๕ ถ้าชายหรือหญิงมีอายุไม่ถึงยี่สิบปีบริบูรณ์
 ท่านว่าชายหรือหญิงนั้นต้องรับ ความยินยอมของบิดามารดา
 ก่อนจึงจะจดทะเบียนสมรสได้ ถ้าบิดาหรือมารดาตายเสีย
 คนหนึ่ง ต้องรับความยินยอมจากคนที่ยังอยู่ ถ้ามีผู้ปกครอง
 ต้องรับความยินยอมของผู้ปกครอง

ถ้าบิดามารดาไม่ตกลงกันให้ความยินยอมที่ดี หรือถ้า
 บิดามารดา หรือผู้ปกครองไม่ให้ความยินยอมที่ดี และชาย
 หรือหญิงร้องต่อศาลไซ้ ท่านว่าศาลจะส่งอนุญาตการสมรส
 ก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ชายหรือหญิงต้องยื่นสำเนาคำพิพากษา
 หรือคำสั่งศาลอันถึงที่สุดต่อนายทะเบียนแทนความยินยอม
 สำเนานั้นต้องเป็นสำเนาอันได้รับรองตามระเบียบแล้ว

มาตรา ๑๖ ถ้าชายหญิงให้ถ้อยคำไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ ในมาตรา ๑๔ หรือถ้าเป็นร่องที่อยู่ในบังคับแห่งมาตรา ๑๕ ชายหรือหญิงไม่ได้รับความยินยอมตามที่กำหนดไว้ และไม่มีคำสั่งศาลไซ้ ท่านมิให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนสมรส

ถ้าปรากฏชัดต่อนายทะเบียนว่าการมิได้เป็นไปตามบังคับแห่งมาตรา ๑๔ วรรค ๑ และมาตรา ๑๕ กี่ดี หรือถ้อยคำซึ่งให้ตามมาตรา ๑๔ วรรคสุดท้ายนั้นไม่เป็นความจริงก็ดี หรือปรากฏชัดว่าชายหรือหญิงเป็นคนวิกลจริตก็ดี ท่านว่าไม่ให้รับจดทะเบียน

มาตรา ๑๗ ถ้านายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนสมรส ฝ่ายชายหรือหญิงจะยื่นคำร้องขอต่อศาลก็ได้

เมื่อศาลได้สอบสวนได้ความเป็นที่พอใจว่าการเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายครบถ้วนแล้ว ท่านว่าให้ศาลมีคำสั่งให้จดทะเบียน

มาตรา ๑๘ การสมรสอันได้จดทะเบียนแล้วโดยการมิได้เป็นไปตามบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔ (๑) นั้น ท่านว่าศาลอาจสั่งให้เพิกถอนได้เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอขึ้น แต่บิดามารดาหรือผู้ปกครองผู้ให้ความยินยอมแล้วจะร้องขอไม่ได้ ถ้าการสมรสนั้นศาลมิได้สั่งให้เพิกถอนจนชายหญิงมีอายุครบ

กำหนดที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นก็ดี หรือหญิงใดมีครรภ์ขึ้นก่อนอายุครบกำหนดก็ดี ท่านให้ถือว่าสมบูรณ์มาแต่เวลาจดทะเบียน

มาตรา ๑๕ การสมรสอันได้จดทะเบียนแล้วโดยการมิได้เป็นไปตามบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔ (๒) หรือ (๓) นั้น ท่านว่าเป็นโมฆะ :

มาตรา ๒๐ การสมรสอันได้จดทะเบียนแล้วโดยการมิได้เป็นไปตามบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔ (๔) นั้น ถ้าชายหญิงไม่ยินยอมพร้อมใจกันไซ้ ท่านว่าการสมรสนั้นเป็นโมฆะ ถ้าความยินยอมบกพร่อง (ก) เพราะสำคัญตัวกันผิด หรือ (ข) เพราะมีการข่มขู่ หรือ (ค) เพราะคู่สมรสฝ่ายหนึ่งจงใจหลอกลวงอีกฝ่ายหนึ่งให้หลงเชื่อในข้อความอันเป็นสาระสำคัญ (เว้นแต่ในข้อที่เกี่ยวกับสินทรัพย์) ซึ่งถ้ามิได้มีแล้วฝ่ายถูกหลอกลวงก็จะไม่ยอมสมรสด้วย ฉะนั้นท่านว่าการสมรสนั้น ศาลอาจสั่งให้เพิกถอนได้แต่เฉพาะเมื่อฝ่ายที่ได้ให้ความยินยอมอันบกพร่องนั้นร้องขอขึ้น อายุความในคดีเช่นว่านี้ท่านกำหนดปีหนึ่งนับแต่เวลาที่ทราบความสำคัญผิดหรือความหลอกลวงนั้น หรือเมื่อมีโอกาสจะฟ้องคดีได้

มาตรา ๒๑ การสมรสอันได้จดทะเบียนแล้ว ท่านว่าจะเลิก
 ถ้างเสียเพราะเหตุที่ด้อยค่าซึ่งให้ตามบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔
 วรรคสุดท้าย ไม่เป็นความจริงนั้นมิได้ แต่บุตรซึ่งเกิดภายใน
 เก้าเดือนนับแต่วันที่ภริยาขาดจากสามีคนก่อนนั้น ท่านให้
 สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุตรของสามีคนก่อน

มาตรา ๒๒ ถ้าได้จดทะเบียนสมรสชายหรือหญิงอายุ
 ต่ำกว่ายี่สิบปี โดยมีได้รับความยินยอมของบิดามารดาหรือ
 ผู้ปกครองของชายหรือหญิง หรือคำสั่งของศาลไซร์ ท่านว่า
 บิดามารดาหรือผู้ปกครองของชายหรือหญิงเท่านั้นอาจร้องขอ
 ให้เพิกถอนการสมรส และถ้าศาลเห็นสมควรก็สั่งให้เพิก
 ถอนได้

การร้องขอให้เพิกถอนนั้น ท่านว่ามีให้ร้องภายหลังเวลา
 หกเดือนนับแต่ที่ได้ทราบการจดทะเบียนสมรส อนึ่งเมื่อชาย
 หรือหญิงมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือเมื่อหญิงได้มีครรภ์ขึ้นแล้ว
 ก็จะร้องไม่ได้เหมือนกัน

มาตรา ๒๓ การเพิกถอนสมรสนั้น ท่านว่าไม่เป็นเหตุ
 ให้เสื่อมสิทธิอันผู้สมรสโดยสุจริตได้มาเพราะการสมรสนั้น

เมื่อเพิกถอนการสมรสแล้ว การจัดแบ่งทรัพย์สินท่านให้
 บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการอย่า

ถ้าฝ่ายเดียวได้กระทำการสมรสโดยสุจริตไซ้ ท่านว่า
ฝ่ายอื่นมีสิทธิเรียกร้องขอค่าทดแทนได้ ถ้าฝ่ายสุจริตเป็น
หญิง ท่านว่าจะเรียกร้องขอค่าเลี้ยงดูอีกด้วยก็ได้

มาตรา ๒๔ บุตรเกิดแต่การสมรสอันได้เพิกถอนนั้น
ท่านว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ความเป็นไประวางบิดา
มารดา กับบุตรนั้น : ท่านให้ บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการอย่า

มาตรา ๒๕ การเพิกถอนสมรสนั้น ท่านว่าไม่เป็นเหตุ
กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันบุคคลภายนอกผู้กระทำการโดย
สุจริตได้มาก่อนการเพิกถอนนั้น

มาตรา ๒๖ การสมรสซึ่งศาลแสดงว่าไม่มี หรือได้เพิก
ถอนเสียแล้วนั้น ท่านว่าผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้นายทะเบียน
บันทึกข้อความไว้ในทะเบียนสมรสได้ แต่ต้องยื่นสำเนา
คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอันถึงที่สุดก่อนนายทะเบียน สำเนา
นั้นต้องมีคำรับรองด้วย

การที่ศาลแสดงว่าไม่มี การสมรสหรือสั่งเพิกถอนสมรสนั้น
ท่านมิให้ยกขึ้นอ้างเป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกผู้
กระทำการโดยสุจริต เว้นแต่จะได้บันทึกข้อความนั้นไว้ใน
ทะเบียนแล้ว

มาตรา ๒๗ ฐานะภริยาหลวงในการสมรสที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่ามีได้ต่อเมื่อสามีได้จดทะเบียนแสดงไว้ในเวลาจดทะเบียนสมรส หรือในเวลาใดที่ยังเป็นสามีภริยากันอยู่

ถ้าสามีมีภริยาหลวงอยู่แล้ว ท่านว่าการจดทะเบียนภริยาอื่นเป็นภริยาหลวงอีกย่อมไม่มีผล แต่สิ่งนี้ไม่เป็นเหตุให้เสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอก

มาตรา ๒๘ ฉะนั้นแต่สามีกับภริยาหลวงเท่านั้นที่จะมีสิทธิเรียกร้องขอแบ่งสินสมรสระหว่างกันได้

มาตรา ๒๙ ถ้าชายหรือหญิงฝ่ายหนึ่งตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย และโดยพฤติการณ์ที่เป็นอยู่ นายทะเบียนไม่สามารถจะไปได้ และผู้ใกล้ความตายจะทำคำร้องเป็นหนังสือไม่ได้ไซ้ ท่านว่าผู้นั้นจะเสนอคำร้องขอจดทะเบียนสมรสด้วยวาจา หรือด้วยกิริยา ต่อกำนัน หรือนายตำรวจซึ่งมียศไม่ต่ำกว่าชั้นนายร้อยตำรวจตรี หรือหัวหน้าสถานีตำรวจก็ได้ แต่ต้องมีพยานสามคน

ถ้าผู้ร้องขอจดทะเบียนตาย ฝ่ายที่ยังอยู่พร้อมด้วยกำนัน หรือนายตำรวจ กับพยานสามคนนั้นต้องรีบไปแจ้งต่อนายทะเบียน เพื่อนายทะเบียนจะได้จดทะเบียนสมรสให้ตาม

บทแห่งพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อใดจัตหะเบีย่นแล้ว ท่าน
ว่าการสมรสนั้นมีผลตั้งแต่เวลาที่ได้เสนอคำร้อง

ถ้ากรณีเช่นที่ กล่าวมาใน วรรคต้น เกิดใน เรือ เดิรทะเล
ระวาง เดิรทาง ให้นายเรือเป็นผู้รับคำร้องเหมือนเป็นกำนัน
หรือนายตำรวจ และให้ ไซ้บทบัญญัติที่กล่าวมาข้างต้นบังคับ
โดยอนุโลม :

มาตรา ๓๐ การสมรสของคนในบังคับสยามจะทำได้
เมืองต่างประเทศตามวิธีซึ่งกฎหมายของประเทศนั้นบัญญัติ
ไว้ก็ได้ เมื่อทำแล้วฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอาจขอจดทะเบียนใน
ประเทศสยามได้ แต่ต้องยื่นพยานหลักฐานเป็นหนังสือ
มีคำรับรองถูกต้องพร้อมกับคำแปลเป็นภาษาไทย ซึ่งฝ่ายนั้น
เป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

ถ้าเป็นคนในบังคับสยามทั้งสองฝ่าย การสมรสนั้นจะ
จดทะเบียนโดยเจ้าพนักงานทูตหรือกงสุลฝ่ายสยามทำการใน
ฐานะนายทะเบียนอนุโลมตามแบบที่กำหนดไว้ในพระราช
บัญญัตินี้ก็ได้

มาตรา ๓๑ ท่านว่าความตาย หรือการอย่าเท่านั้น เป็น
เหตุให้การสมรสสิ้นไป

มาตรา ๓๒ การร่อนนั้น ท่านว่าสำเร็จได้แต่โดยความยินยอมทั้งสองฝ่ายหรือโดยคำพิพากษาของศาลเท่านั้น

มาตรา ๓๓ การสมรสที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าจะอย่าโดยความยินยอมทั้งสองฝ่ายได้สมบูรณ์แต่โดยจดทะเบียนการร่อนนั้น

การจดทะเบียนอย่าโดยความยินยอมทั้งสองฝ่ายนั้น ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนเมื่อสามัภริยาร้องขอทั้งสองคน

มาตรา ๓๔ เมื่อศาลพิพากษาให้อย่าแล้ว ฝ่ายชายหรือหญิงจะยื่นสำเนาคำพิพากษาที่สุดซึ่งเจ้าหน้าที่รับรองมาให้จดทะเบียนการร่อนนั้นด้วยก็ได้

มาตรา ๓๕ บุตรเกิดแต่หญิงอันมิได้จดทะเบียน เป็นภริยาชายนั้น ท่านว่าจะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาทำการสมรสกันภายหลัง หรือได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรตามคำร้องขอของบิดา หรือมีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตร

มาตรา ๓๖ เมื่อบิดาร้องขอรับรองบุตร ก่อนรับจดทะเบียนให้นายทะเบียนมีหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนแจ้งไปยังบุตร และถ้าทราบที่อยู่ของมารดา ก็ให้แจ้งไปยังมารดาด้วยโดยวิธีเดียวกัน

ถ้าบุตรและมารดาได้แจ้งว่าตกลงยินยอมด้วยแล้ว ให้
 นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนโดยพลัน แต่ถ้ามิได้แจ้ง
 มา ล่วงพ้นเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่มีหนังสือไป ก็ให้
 นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียน เว้นแต่ถ้าบุตรหรือ
 มารดาอยู่นอกพระราชอาณาจักร ให้รอนจนล่วงพ้นเวลาสาม
 เดือน :

ถ้าในระยะเวลาตั้งระบุไว้ในวรรคก่อน บุตรหรือมารดา
 คัดค้านการขอรับรองบุตรนั้น เพราะเหตุว่าผู้ร้องขอมิใช่
 บิดาอันแท้จริงไซ้ ให้นายทะเบียนแจ้งคำคัดค้านไปยังผู้
 ร้องขอ และห้ามมิให้จดทะเบียน เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่ง

บุคคลผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้ศาลสั่งเพิกถอนการจด
 ทะเบียนเช่นนั้น เพราะเหตุว่าผู้ขอจดทะเบียนมิใช่บิดาก็ได้
 แต่ต้องฟ้องภายในสามเดือนนับแต่เวลาที่ได้ทราบการจด
 ทะเบียนนั้น

เมื่อมีการเพิกถอน ท่านให้ใช้มาตรา ๒๖ บังคับโดย
 อนุโลม

มาตรา ๓๗ คัดฟ้องขอให้รับรองบุตร ท่านให้รับไว้
 พิจารณาระยะเพาะแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีการข่มขืนทำชำเราหญิงมารดา หรือมีการ
 คุกคามพาไปโดยทุจริต หรือหน่วงเหนี่ยวกักขังโดยมิชอบ
 ด้วยกฎหมายในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้

(๒) เมื่อมีการลักพา หรือลวงร่วมประเวณีกับหญิง
 มารดาในระยะเวลาซึ่งหญิงอาจตั้งครรภ์ได้ แต่ต้องมีพยาน
 หลักฐานประกอบเป็นหนังสือซึ่งบิดาทำไว้

(๓) เมื่อมีจดหมายหรือหนังสืออื่นใดซึ่งบิดาทำไว้มีข้อความ
 อันปราศจากสงสัยรับว่าเป็นบุตรของตน

(๔) เมื่อบิดาได้เลี้ยงดูอยู่กินกับมารดาอย่างเปิดเผยใน
 ระยะเวลาซึ่งมารดาอาจตั้งครรภ์ได้ หรือ

(๕) เมื่อบิดาได้ให้ความอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษา
 ทั้งสิ้น หรือแต่บางส่วนนับบิดากับบุตร

คดีฟ้องขอให้รับรองบุตรนั้น ถ้าความปรากฏว่า ในระยะ
 เวลาซึ่งอาจตั้งครรภ์ได้ หญิงมารดาได้ร่วมประเวณีกับชาย
 อื่น หรือประพฤติดนส่าสอนในทางประเวณีเป็นที่รู้ทั่วไป
 หรือชายไม่อาจเป็นบิดาได้ เพราะอยู่ห่างไกล หรือเพราะ
 เหตุไม่สามารถอย่างอื่นดังนี้ไซ้ ท่านว่าให้ยกฟ้องเสีย

คดีฟ้องบุคคลผู้กล่าวอ้างว่าเป็นบิดาเช่นนั้น ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็น
 บุตรจะฟ้องเองหรือเมื่อตายไปแล้ว ผู้สืบสันดานของผู้นั้น
 จะฟ้องก็ได้

มาตรา ๓๘ บุตรซึ่งมีสิทธิใช้นามสกุลและรับมรดกของบิดานั้น ท่านว่าจะเพาะแต่บุตรชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๓๙ เมื่อศาลได้พิพากษาว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามความในมาตรา ๓๗ แล้ว ท่านว่าบุตรหรือผู้สืบสันดานของบุตร แล้วแต่กรณี จะยื่นสำเนาคำพิพากษาที่สุดซึ่งเจ้าหน้าที่รับรองมาให้จดทะเบียนการรับรองบุตรนั้นก็ได้

มาตรา ๔๐ การรับรองบุตรนั้น ท่านว่า

(๑) ถ้าเป็นกรณีที่บิดามารดาทำการสมรสกันภายหลังให้มีผลนับแต่วันสมรส

(๒) ถ้าเป็นกรณีที่บิดาร้องขอรับรองบุตร ให้มีผลนับแต่วันที่ได้จดทะเบียน หรือ

(๓) ถ้าเป็นกรณีที่มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตร ให้มีผลนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด แต่ทั้งนี้ท่านมิให้ยกขึ้นใช้เป็นเหตุเสมอสิทธิของบุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริต เว้นแต่จะได้จดทะเบียนแล้ว

มาตรา ๔๑ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เป็นเจ้าหน้าที่บัญชาการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อการนั้น ให้มีอำนาจออกกฎเสนาบดี และกำหนดอัตราค่า

กรรมเนียมที่จะเรียก กฎเสนาบดีขึ้น เมื่อได้ประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

พระราชวงศ์แต่ชั้น หม่อมเจ้าขึ้นไป การจดทะเบียน
ตามพระราชบัญญัตินี้ท่านให้จัดที่กระทรวงวัง มีเจ้าพนักงาน
ผู้รับตั้งให้ทำการเป็นนายทะเบียนเป็นผู้รับจด

มาตรา ๔๒ การสมรสซึ่งมีอยู่ก่อนใช้พระราชบัญญัตินี้
สัมพันธ์ในครอบครัวอันเกิดแต่การสมรสนั้นก็ ท่านว่า
ไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

สามีภริยาซึ่งการสมรสสมบูรณ์ตามกฎหมายก่อนนั้น จะ
ขอให้บันทึกการสมรสของตนในทะเบียนสมรสก็ได้ ถ้าได้
บันทึกแล้ว ท่านว่าแต่ชั้นสืบไปให้ใช้บทแห่งพระราชบัญญัติ
นี้บังคับ แต่ทั้งนี้ไม่เป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอก
หรือสิทธิซึ่งได้ไว้ก่อนแล้ว

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๔๕)

๓๓๕

ประกาศ

ยกเลิกกฎหมายลักษณะมฤตกมาตรา ๒๑

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

กฎหมายลักษณะมฤตกมาตรา ๒๑ ซึ่งมีความว่า “หญิงชายสมรสด้วยกันและเขานั้นตายจากกัน ท่านให้ยกสินเดิมให้แก่ญาติพี่น้องเขาตามมากและน้อย และสมรสได้ด้วยกันเท่าใด ให้แบ่งปันโดยพระราชกฤษฎีกา” นั้น เป็นบทบัญญัติอันล่อวงพ้นสมัย สมควรจะยกเลิกเสีย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกกฎหมายลักษณะมฤตกมาตรา ๒๑ เสียแต่บัดนี้ไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๑๕)

กฎหมายว่าด้วยกระทรวงมหาดไทย

ออกตามความในมาตรา ๑๒๕๗

แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ว่าด้วยการจดทะเบียนสมาคม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ออกกฎไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในเขตจังหวัดพระนคร และธนบุรี ให้จดทะเบียนสมาคมของตำรวจนครบาล และให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลเป็นนายทะเบียน

ในเขตจังหวัดอื่นๆ ให้จดทะเบียนสมาคมณศาลากลางจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นนายทะเบียน

ข้อ ๒ คำร้องขอจดทะเบียนสมาคม คำร้องขอจดทะเบียนแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมข้อบังคับ หรือเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดการสมาคม และคำร้องขอจดทะเบียนเลิกสมาคมนั้น ให้ทำตามแบบ ส.ค. ๑ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๓ การจดทะเบียน และใบสำคัญการจดทะเบียน
ซึ่งนายทะเบียนส่งมอบให้แก่สมาคมนั้น ให้ทำตามแบบ
ส.ค. ๒ ที่ยกฉุ่

ข้อ ๔ ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนและอื่น ๆ ให้เรียก
ตามอัตราดังต่อไปนี้

- ก. ค่ากระดุมคำร้องฉบับละ ๒๕ สตางค์
- ข. ค่าจดทะเบียนสมาคม ๒๕ บาท
- ค. ค่าจดทะเบียนเลิกสมาคม ๕ บาท
- ฃ. ค่าขอเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมในทะเบียนคราวละ
๕ บาท

ง. ค่าขอตรวจดูเอกสารสมาคม ครั้งหนึ่งเรื่องละ ๑ บาท

จ. ค่าขอให้คัดเอกสารสมาคม ดังนี้

(๑) ถ้าขอให้คัดข้อความย่อ คำละ ๑๐ สตางค์

(๒) ถ้าขอให้คัดสำเนา ซึ่งเจ้าหน้าที่ลงนามรับรองว่า
เป็นสำเนาถูกต้อง ร้อยคำแรก ๑ บาท คำหลัง ๆ ร้อยละ
๕๐ สตางค์ เศษของร้อยคำให้ถือเท่ากับร้อยคำ

ข้อ ๕ การรับเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าวมาในข้อ ๔ นั้น
ให้เจ้าพนักงานออกใบเสร็จให้แก่ผู้เสียเป็นสำคัญ

ข้อ ๖ สมาคมใดประสงค์จะขอยกเว้นค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน เพราะเข้าอยู่ในลักษณะสาธารณประโยชน์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๒๕๗ ให้ยื่นคำร้องแสดงเหตุผลต่อนายทะเบียน ในคราวเดียวกันกับที่ยื่นคำร้องขอจดทะเบียน

เมื่อเสนอบทได้้อนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมแล้ว ก็ให้ดำเนินการจดทะเบียนสมาคมนั้นโดยไม่ต้องเรียกค่าธรรมเนียม ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่า การอนุญาตให้ยกเว้นนั้น ยกเว้นตลอดถึงการจดทะเบียนครั้งหลัง ๆ ด้วย เว้นไว้แต่เสนอบทจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น หรือมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงภายหลัง

ข้อ ๗ ให้ใช้กฎนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๔ เป็นต้นไป

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนอบทกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๓)

คำร้องขอจดทะเบียนสมาคม

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้าสมาชิกของสมาคมซึ่งมีนามข้างท้ายนี้ ขอยื่น

คำร้องต่อท่าน.....:

นายทะเบียนสมาคม.....

เพื่อขอจดทะเบียน ตั้งต่อไปนั้

๑. ชื่อสมาคม.....

๒. วัตถุประสงค์ของสมาคม.....

๓. สำนักงานแห่งใหญ่ของสมาคม ตั้งอยู่ที่.....

๔. ชื่อ, สำนัก, อาชวะ, ของผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็น
ผู้จัดการสมาคม คือ

๕. ขอดทะเบี่ยน.....

.....
.....
.....

พร้อมด้วยคำร้องขอดทะเบี่ยนนี้ ข้าพเจ้าขอส่ง.....

.....อย่างละ ๓ ฉบับ

ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อต่อหน้าเจ้าพนักงานเป็นสำคัญ
ควรมีควรแล้วแต่จะโปรด

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ผู้ยื่นคำร้องได้ลงลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้า
(ลงนาม).....

เจ้าพนักงาน

ได้ตรวจคำร้องขอจดทะเบียน และข้อบังคับของสมาคม
แล้วเห็นว่า.....

.....

ให้เจ้าหน้าที่ทางมณฑล.....
และสั่ง.....

๑ สำหรับ ไปยังกระทรวงมหาดไทย

ศาลารัฐบาลมณฑล.....

ที่..... วันที่..... พ.ศ.....

(ลงนาม).....

ประทับตราประจำตำแหน่งมาเป็นสำคัญ

คำสั่งเสนอบดี

.....
.....
.....

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ที่..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

.....

ทะเบียนสมาคม

เลขลำดับ	
ชื่อสมาคม	
วัตถุประสงค์ ของสมาคม	
สำนักงานใหญ่ ของสมาคม	
ชื่อ, สำนัก, และอาชีพ ของผู้ที่ได้รับมอบหมาย ให้เป็นผู้จัดการ	
จดทะเบียน	
•สำนักงานจดทะเบียน	
จดทะเบียน วัน, เดือน, ปี	
ลงนามตำแหน่งและ ประทับตรานายทะเบียน	

๓๘๘

รายการ

สำนักหอสมุด

11/10/2566

ประกาศกระทรวงการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลคลองมะเดื่อ ซึ่งเปลี่ยนชื่อมาจากตำบล
คลองกระทู้มแบน และตำบลแคทราย ซึ่งเปลี่ยนชื่อมาจาก
ตำบลปลายคลองกระทู้มแบน

ด้วยมณฑลเทศาภิบาลชัยศรีแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครอง
ได้เปลี่ยนชื่อท้องที่ในอำเภอกระทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
๒ ตำบล คือ ตำบลคลองกระทู้มแบน เป็นตำบลคลอง
มะเดื่อ และตำบลปลายคลองกระทู้มแบน เป็นตำบล
แคทราย ตำบล ทั้ง ๒ นี้ได้ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติ
ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้ว คือ ตำบลคลองกระทู้มแบน
ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ และตำบลปลายคลอง
กระทู้มแบน ตั้งแต่วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ เหตุ
ฉะนั้นจึงประกาศยืนยันความขึ้นในการใช้พระราชบัญญัติประถม
ศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ สำหรับตำบลคลองกระทู้มแบน และ
ตำบลปลายคลองกระทู้มแบน ได้เปลี่ยนชื่อเป็นตำบลคลอง
มะเดื่อ และตำบลแคทราย ตามลำดับตรงกับทำเนียบท้องที่
ของทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓
ธานีวัต มหาอำมาตย์เอก
เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑ มีนาคม หน้า ๔๒๕)
11/10/2566

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลสามเรือน ซึ่งเปลี่ยนชื่อมาจากตำบลนครป่าหมาก
ในท้องที่กิ่งบางกระทู้ อำเภอเมืองพิษณุโลก

ด้วยมณฑลพิษณุโลกแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครอง
ได้เปลี่ยนชื่อตำบลนครป่าหมากซึ่งอยู่ในท้องที่กิ่งบางกระทู้
อำเภอเมืองพิษณุโลก เรียกว่า ตำบลสามเรือน ตั้งแต่วันที่
๒๖ กันยายน สกนัแล้ว ตำบลนครป่าหมากได้ประกาศ
ให้ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๕ แล้ว เหตุฉะนั้นจึงประกาศยืนยัน
ความนี้ในการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลนครป่าหมาก ได้เปลี่ยนชื่อเป็นตำบลสามเรือน
ตรงกับทำเนียบท้องที่ของทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๔

ธานีวัต มหาอำมาตย์เอก

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๘ มีนาคม หน้า ๔๒๖)

ข้อบังคับสภาการศึกษาสยามแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๘)

อาศัยอำนาจโดยพระราชบัญญัติสภาการศึกษาเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๓ สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอตุลญาเจ้า องค์กรสถานายิกาสภาการศึกษาสยาม ทรงพระดำริว่า ญัตตินี้สมควรจะรวมกองแยกสำหรับกิจการ ฝ่ายโรงพยาบาล และกองแยกสำหรับกิจการฝ่ายบรรเทาทุกข์ (ในยามสงบศึกและเวลาสงคราม) เข้าเป็นกองเดียวกัน แล้วเรียกนามว่ากองบรรเทาทุกข์ สภาการศึกษาสยาม เพื่อให้ นามนี้ตรงตามความมุ่งหมายเดิมของสภาการศึกษา จึงโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขข้อบังคับข้อ ๓๓ แห่งข้อบังคับสภาการศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๓ โดยอนุมติและความยินยอมแห่งคณะกรรมการ สภาการศึกษาสยามดังต่อไปนี้ คือ

ให้ยกเลิกข้อบังคับข้อ ๓๓ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓๓ การงานของสภาจกมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำ แบ่งออกเป็น ๔ กองแยก คือ

- ๑) กองแยกสำหรับการบรรเทาทุกข์
- ๒) กองแยกสำหรับการวิทยาศาสตร์
- ๓) กองแยกสำหรับการอนามัย
- ๔) กองแยกสำหรับการอนุสภาการศึกษาสยาม”

ประกาศณวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๓

11(10/2766) (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๘ มีนาคม หน้า ๔๒๗)

ประกาศ

การรักษาพระนครเวลาเสด็จ ฯ ประเทศอเมริกา

พุทธศักราช ๒๔๗๓ - ๔

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศ
ทราบทั่วกันว่า มีพระราชประสงค์จะเสด็จพระราชดำเนิน
ประเทศอเมริกาเพื่อรักษาพระเนตร กำหนดแต่เดือนมีนาคม
ศกนี้ ประมาณจะเสด็จกลับคืนยังพระมหานครเวลา
๗ เดือน ทรงพระราชดำริว่า การรักษาพระนครในเวลา
เสด็จไปต่างประเทศอย่างที่เคยประกาศพระบรมราชโองการ
เมื่อเสด็จประพาสประเทศชวา และเสด็จประเทศอินโดจีน
ทั้ง ๒ คราวมานั้น เป็นแบบอย่างอันดี การเสด็จคราวนี้
สมควรจะใช้แบบนั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้
วางระเบียบการรักษาพระนครในเวลาเสด็จประเทศอเมริกา
ดังกล่าวต่อไปนี้

๑. โปรด ฯ ให้สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมพระ
นครสวรรค์วรพินิต อภิรัฐมนตรี เป็นผู้สำเร็จราชการรักษา
พระนคร และเป็นประธานทั้งอภิรัฐมนตรีสภาและเสนาบดี
สภา

๒. โดยปกติให้มีการประชุมอภิรัฐมนตรีและเสนาบดีเสมอ เหมือนอย่างเวลาประทับอยู่ในพระมหานคร ถ้าเวลา มีราชการจรเกิดขึ้น ผู้สำเร็จราชการรักษาพระนครจะเรียกประชุมเป็นการพิเศษเมื่อใด ก็เรียกประชุมได้ตามเห็นสมควร

๓. ส่วนอภิรัฐมนตรีสภานั้น ให้พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน กับพระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นเทววงศวิโรทัย เข้ามาประชุมด้วย เพื่อให้ได้จำนวนเป็นองค์ประชุมแน่นอนเสมอไป

๔. ในการบังคับบัญชาราชการนั้น ถ้าผู้สำเร็จราชการรักษาพระนครเห็นว่าราชการอันใดสำคัญ ที่ควรกราบบังคมทูลฯ ขอเรียนพระราชปฏิบัติ ก็ให้รับกราบบังคมทูลฯ โดยทางโทรเลข ถ้าเป็นราชการสำคัญอันเคยมีแบบแผนพระราชนิยมอยู่แล้วก็ดี หรือไม่เป็นราชการที่สำคัญก็ดี ก็ให้ผู้สำเร็จราชการรักษาพระนครบังคับบัญชาให้เสร็จไปตามเห็นสมควร สุดแต่อย่าให้ราชการบ้านเมืองต้องติดขัดได้

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๕ มีนาคม หน้า ๔๒๘)

ประกาศ

ตั้งกรมตรวจกสิกรรมในกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า เวลานี้สินค้าสำคัญของประเทศสยามตกต่ำหลายสิ่งหลายอย่าง สมควรจะดำเนินการเสาะแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อแก้ไขวิธีการเพาะปลูก และการบำรุงสัตว์ของประเทศสยามให้ทันสมัย และสืบแสวงหาพันธุ์รุกขชาติอันเป็นประโยชน์ ทั้งเพื่อประสานการพาณิชย์ในเชิงการตลาดสินค้า และตรวจบำรุงทดลองการ กสิกรรมภายในประเทศให้กลมเกลียวยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้โอนกรมเพาะปลูกในกระทรวงเกษตรธิการไปสมทบกับกองตรวจพันธุ์รุกขชาติในกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ขนานนามใหม่ว่า “กรมตรวจกสิกรรม” สังกัดในกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๔ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓ เป็นปีที่ ๖ ในรัชชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๕ มีนาคม หน้า ๕๓๖)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
ว่าด้วย
เหรียญกระษาปณ์เงินชนิดราคาห้าสิบบatangค์
และยี่สิบบatangค์อย่างใหม่

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ขอประกาศว่า
อาศัยอำนาจในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธ
ศักราช ๒๔๗๑ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้สร้างเหรียญ
กระษาปณ์เงินชนิดราคาห้าสิบบatangค์และราคายี่สิบบatangค์
ขึ้นใหม่ มีลวดลายและอักษรจารึก แจ้งดังต่อไปนี้

เหรียญกระษาปณ์เงินชนิดห้าสิบบatangค์

ลักษณะพื้นฐานเป็นแผ่นกลมมีรอยจักโดยรอบข้าง กว้าง
โดยศูนย์กลาง ๒๕ มิลลิเมตร

ด้านหน้า มีพระบรมรูปและจารึกอักษรพระปรมาภิไธย
“พระราชูปถัมภ์ สยามินทร์”

ด้านหลัง มีรูปข้างและตัวอักษรจารึก “สยามรัฐ ๒๔๗๒”
และ “๕๐ ส.ต.”

เหรียญกระษาปณ์เงินชนิดยี่สิบบatangค์

ลักษณะพื้นฐานเป็นแผ่นกลมมีรอยจักโดยรอบข้าง กว้าง
โดยศูนย์กลาง ๒๐ มิลลิเมตร

ด้านหน้า มีพระบรมรูปและจารึกอักษรพระปรมาภิไธย
“พระราชูปถัมภ์ สยามินทร์”

ด้านหลัง มีรูปช้างและตัวอักษรจารึก “สยามรัฐ ๒๔๗๒”
และ “๒๕ ส.ต.”

เหรียญกระษาปณ์เงินใหม่นี้ ตั้งแต่วันที่ประกาศนี้เป็น
ต้นไป เป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายตามอัตราที่กำหนด
ไว้ในพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑ เช่นเดียวกับ
เหรียญเงินกระษาปณ์ชนิดราคาเดียวกันซึ่งออกก่อนและ
ไว้ชื่อยุ่เวลานี้

ประกาศมาณวันที่ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระยาโกมารกุลมนตรี

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๑๕ มีนาคม หน้า ๔๓๗)

พระราชกฤษฎีกา
ให้ ใช้บทบัญญัติ บรรพ ๔
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้า
เจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้
ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่การประมวลกฎหมายแพ่งบ้านเมืองได้ดำเนินมาถึง
คราวที่ควรประกาศใช้บรรพ ๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ สั่งว่า ให้เพิ่มบทบัญญัติ
บรรพ ๔ ตั้งแต่มาตรา ๑๒๕๘ ถึงมาตรา ๑๔๓๔ ตามที่ได้ตรา
ไว้ต่อท้ายพระราชกฤษฎีกานี้เข้าเป็นส่วนหนึ่งแห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธ
ศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นไป

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑ วันที่ ๑๘ มีนาคม หน้า ๔๔๒)

สารบัญ

บรรพ ๔

ทรัพย์สิน

มาตรา

ลักษณะ ๑	บทเบ็ดเสร็จทั่วไป	๑๒๕๘-๑๓๐๗
ลักษณะ ๒	กรรมสิทธิ์	
หมวด ๑	การได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์	๑๓๐๘-๑๓๓๔
หมวด ๒	แดนแห่งกรรมสิทธิ์และการ ใช้กรรมสิทธิ์	๑๓๓๕-๑๓๕๕
หมวด ๓	กรรมสิทธิ์รวม	๑๓๕๖-๑๓๖๖
ลักษณะ ๓	ครอบครอง	๑๓๖๗-๑๓๘๖
ลักษณะ ๔	การจำยอม	๑๓๘๗-๑๔๐๑
ลักษณะ ๕	อาศัย	๑๔๐๒-๑๔๐๕
ลักษณะ ๖	สิทธิเหนือพื้นดิน	๑๔๑๐-๑๔๑๖
ลักษณะ ๗	สิทธิเก็บกิน	๑๔๑๗-๑๔๒๘
ลักษณะ ๘	การตีดพันในอสังหาริมทรัพย์	๑๔๒๙-๑๔๓๔

บรรพ ๔

ทรัพย์สิ้น

ลักษณะ ๑

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา ๑๒๕๔ ทรัพย์สิทธิทั้งหลายนั้น ท่านว่าจะก่อตั้งขึ้นได้แต่ด้วยอาศัยอำนาจในประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๒๕๕ ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ท่านว่าการได้มาโดยนิตกรรมซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอื่นเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้นไม่บริบูรณ์ เว้นแต่นิตกรรมจะทำได้ทำเป็นหนังสือและได้จดทะเบียนการได้มากับพนักงานเจ้าหน้าที่

ถ้ามีผู้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอื่นเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์โดยทางอื่นนอกจากนิตกรรม สิทธิของผู้ได้มานั้น ถ้ายังมีได้จดทะเบียนไว้ ท่านว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนไม่ได้ และสิทธิอันยังมีได้จดทะเบียนนั้น มิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริต และได้จดทะเบียนสิทธิโดยสุจริตแล้ว

มาตรา ๑๓๐๐ ถ้าได้จดทะเบียนการโอนอสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์เป็นทางเสียเปรียบแก่บุคคลผู้อยู่ในสถานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้ อยู่ก่อนไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นอาจเรียกให้เพิกถอนการ จดทะเบียนนั้นได้ แต่การโอนอันมีค่าตอบแทน ซึ่งผู้รับ โอนกระทำการโดยสุจริตนั้น ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ท่านว่าจะเรียกให้เพิกถอนทะเบียนไม่ได้

มาตรา ๑๓๐๑ บทบัญญัติแห่งสองมาตราก่อนนี้ ท่าน ให้ใช้บังคับถึงการเปลี่ยนแปลง ระบุ และกลับคืนมาแห่ง ทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้นด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๐๒ บทบัญญัติแห่งสามมาตราก่อนนี้ ท่าน ให้ใช้บังคับถึงเรือกำปั่น หรือเรือมีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทั้งแพ และสัตว์พาหนะด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๐๓ ถ้าบุคคลหลายคนเรียกเอาอสังหาริมทรัพย์ เดียวกัน โดยอาศัยหลักกรรมสิทธิ์ต่างกันไซ้ ท่านว่า ทรัพย์สินตกอยู่ในครอบครองของบุคคลใด บุคคลนั้นมีสิทธิ์ ยิ่งกว่าบุคคลอื่น ๆ แต่ต้องได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยมีค่าตอบแทน และได้การครอบครองโดยสุจริต

ท่านมิให้ใช้มาตรการบังคับถึงสังหาริมทรัพย์ซึ่งระบุไว้ใน
 มาตรการก่อนและในเรื่องทรัพย์สินหาย กับทรัพย์สินที่เข้ามา
 โดยการกระทำผิด

มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวม
 ทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์
 หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือ
 ทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่น ตาม
 กฎหมายที่ดิน

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า
 ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ
 เป็นต้นว่า บัณฑิตและโรงทหาร สำนักราชการบ้านเมือง
 เรือรบ อาวุธยุทโธปกรณ์

มาตรา ๑๓๐๕ ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของ
 แผ่นดินนั้นจะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบท
 กฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๓๐๖ ท่านห้ามมิให้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้
 กับแผ่นดินในเรื่องทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของ
 แผ่นดิน

มาตรา ๑๓๐๗ ห้ามมิให้ยึดทรัพย์สินของแผ่นดิน
ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่

ลักษณะ ๒

กรรมสิทธิ์

หมวด ๑

การได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์

มาตรา ๑๓๐๘ ที่ดินแปลงใดเกิดตั้งอกริมตลิ่ง ที่งอก
ย่อมเป็นทรัพย์สินของเจ้าของที่ดินแปลงนั้น

มาตรา ๑๓๐๙ เกาะที่เกิดขึ้นในทะเลสาบ หรือในทางน้ำ
หรือในเขตค่าน้ำของประเทศก็ดี และท้องทางน้ำที่เงิน
ขึ้นก็ดี เป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน

มาตรา ๑๓๑๐ บุคคลใดสร้างโรงเรือนในที่ดินของผู้อื่น
โดยสุจริตใจรู้ ท่านว่าเจ้าของที่ดินเป็นเจ้าของโรงเรือนนั้นๆ
แต่ต้องใช้ค่าแห่งที่ดินเพียงที่เพิ่มขึ้นเพราะสร้างโรงเรือนนั้น
ให้แก่ผู้สร้าง

แต่ถ้าเจ้าของที่ดินสามารถแสดงได้ว่า มิได้มีความ
ประมาทเลินเล่อ จะบอกปิดไม่ยอมรับโรงเรือนนั้นและเรียก
ให้ผู้สร้างรื้อถอนไป และทำที่ดินให้เป็นตามเดิมก็ได้ เว้นไว้

แต่ถ้าการนี้จะทำไม่ได้โดยใช้เงินพอควรไซ้ ท่านว่าเจ้าของที่ดินจะเรียกให้ผู้สร้างชอที่ดินทั้งหมดหรือแต่บางส่วนตามราคาตลาดก็ได้

มาตรา ๑๓๑๑ บุคคลใดสร้างโรงเรือนในที่ดินของผู้อื่นโดยไม่สุจริตไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นต้องทำที่ดินให้เป็นตามเดิมแล้วส่งคืนเจ้าของ เว้นแต่เจ้าของจะเลือกให้ส่งคืนตามที่เป็นอยู่ ในกรณีเช่นนี้เจ้าของที่ดินต้องใช้ราคาโรงเรือนหรือใช้ค่าแห่งที่ดินเพียงที่เพิ่มขึ้น เพราะสร้างโรงเรือนนั้นแล้วแต่จะเลือก

มาตรา ๑๓๑๒ บุคคลใดสร้างโรงเรือนรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้อื่นโดยสุจริตไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นเป็นเจ้าของโรงเรือนที่สร้างขึ้น แต่ต้องเสียเงินให้แก่เจ้าของที่ดินเป็นค่าใช้ที่ดินนั้น และจดทะเบียนสิทธิเป็นการจำยอม ต่อภายหลังถ้าโรงเรือนนั้นสลายไปทั้งหมด เจ้าของที่ดินจะเรียกให้เพิกถอนการจดทะเบียนเสียก็ได้

ถ้าบุคคลผู้สร้างโรงเรือนนั้นกระทำการโดยไม่สุจริต ท่านว่าเจ้าของที่ดินจะเรียกให้ผู้สร้างรื้อถอนไป และทำที่ดินให้เป็นตามเดิมโดยผู้สร้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายก็ได้

มาตรา ๑๓๑๓ ถ้าผู้เป็นเจ้าของที่ดินโดยมีเงื่อนไขสร้าง
โรงเรือนในที่ดินนั้น และภายหลังที่ดินตกเป็นของบุคคลอื่น
ตามเงื่อนไขไซ้ ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย
นี้ว่าด้วยลาภมิควรได้มาใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๑๔ ท่านให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๑๓๑๐,
๑๓๑๑ และ ๑๓๑๓ บังคับตลอดถึงการก่อสร้างใด ๆ ซึ่งติด
ที่ดินและการเพาะปลูกต้นไม้หรือธัญญาชาติด้วยโดยอนุโลม

แต่เช่าหรือธัญญาชาติอย่างอื่น อันจะเก็บเกี่ยวรวงผลได้
คราวหนึ่งหรือหลายคราวต่อปี เจ้าของที่ดินต้องยอมให้บุคคล
ผู้กระทำการโดยสุจริต หรือผู้เป็นเจ้าของที่ดินโดยมีเงื่อนไข
ซึ่งได้เพาะปลูกลงไว้นั้น คงครองที่ดินจนกว่าจะเสร็จการ
เก็บเกี่ยวโดยใช้เงินคำนวณตามเกณฑ์ถ้าเช่าที่ดินนั้น หรือ
เจ้าของที่ดินจะเข้าครอบครองในทันทีโดยใช้ค่าทดแทนให้แก่
อีกฝ่ายหนึ่งก็ได้

มาตรา ๑๓๑๕ บุคคลใดสร้างโรงเรือน หรือทำการก่อ
สร้างอย่างอื่นซึ่งติดที่ดิน หรือเพาะปลูกต้นไม้หรือธัญญาชาติ
ในที่ดินของตนด้วยสัมภาระของผู้อื่น ท่านว่าบุคคลนั้น
เป็นเจ้าของสัมภาระ แต่ต้องใช้ค่าสัมภาระ

มาตรา ๑๓๑๖ ถ้าเอาสังหาริมทรัพย์ของบุคคลหลายคนมารวมเข้ากันจนเป็นส่วนควบหรือแบ่งแยกไม่ได้ไซ้ ท่านว่าบุคคลเหล่านั้นเป็นเจ้าของรวมแห่งทรัพย์สินที่รวมเข้ากัน แต่ละคนมีส่วนตามค่าแห่งทรัพย์สินของตนในเวลาที่ยรวมเข้ากับทรัพย์สิน

ถ้าทรัพย์สินหนึ่งอาจถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินประเภทไซ้ ท่านว่าเจ้าของทรัพย์สินนั้นเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่รวมเข้ากันแต่ผู้เดียว แต่ต้องใช้ค่าแห่งทรัพย์สิน ๆ ใดให้แก่เจ้าของทรัพย์สินอื่น ๆ

มาตรา ๑๓๑๗ บุคคลใดใช้สัมภาระของบุคคลอื่นทำสิ่งใดขึ้นใหม่ไซ้ ท่านว่าเจ้าของสัมภาระเป็นเจ้าของสิ่งนั้นโดยมีข้อกำหนดว่าสัมภาระนั้น จะกลับคืนตามเดิมได้หรือไม่ แต่ต้องใช้ค่าแรงงาน

แต่ถ้าค่าแรงงานเกินกว่าค่าสัมภาระที่ใช้นั้นมากไซ้ ท่านว่าผู้ทำเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ทำขึ้น แต่ต้องใช้ค่าสัมภาระ

มาตรา ๑๓๑๘ บุคคลอาจได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์แห่งสังหาริมทรัพย์อื่นไม่มีเจ้าของโดยเข้าถือเอา เว้นแต่การเข้าถือเอานั้นต้องห้ามตามกฎหมาย หรือฝ่าฝืนสิทธิของบุคคลอื่นที่จะเข้าถือเอาสังหาริมทรัพย์นั้น

มาตรา ๑๓๑๕ ถ้าเจ้าของสังหาริมทรัพย์เล็กน้อยครอบครอง
ทรัพย์ด้วยเจตนาสละกรรมสิทธิ์ไซ้ร้ ท่านว่าสังหาริมทรัพย์
นั้นไม่มีเจ้าของ

มาตรา ๑๓๒๐ ภายในบังคับแห่งกฎหมายเฉพาะและ
กฎข้อบังคับในเรื่องนั้น ท่านว่าสัตว์ป่าไม่มีเจ้าของตราบเท่า
ที่ยังอยู่อิสระ สัตว์ป่าในสวนสัตว์และปลาน้ำบ่อ หรือใน
ที่ซึ่งเจ้าของกั้นไว้ นั้น ท่านว่าไม่ใช่สัตว์ไม่มีเจ้าของ

สัตว์ป่าที่คนจับได้นั้น ถ้ามันกลับคืนอิสระและเจ้าของ
ไม่ติดตามโดยพลัน หรือเลิกติดตามเสียแล้ว ฉะนั้นท่านว่า
ไม่มีเจ้าของ

สัตว์ซึ่งเลี้ยงเชื่องแล้ว ถ้ามันทิ้งที่ไปเลย ท่านว่าไม่มี
เจ้าของ

มาตรา ๑๓๒๑ ภายในบังคับแห่งกฎหมายเฉพาะและ
กฎข้อบังคับในเรื่องนั้น ผู้ใดจับสัตว์ป่าได้ในที่รกร้างว่างเปล่า
หรือในที่สาธารณะก็ดี หรือจับได้ในที่ดิน หรือที่นาม
เจ้าของโดยเจ้าของมิได้แสดงความหวงห้ามก็ดี ท่านว่าผู้นั้น
เป็นเจ้าของสัตว์

มาตรา ๑๓๒๒ บุคคลใดทำให้สัตว์ป่าบาดเจ็บแล้วติด
ตามไปและบุคคลอื่นจับสัตว์นั้นได้ก็ดี หรือสัตว์นั้นตายลง
ในที่ดินของบุคคลอื่นก็ดี ท่านว่าบุคคลแรกเป็นเจ้าของสัตว์

มาตรา ๑๓๒๓ บุคคลเก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหาย ต้องทำ
อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ส่งมอบทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ของหายหรือเจ้าของ
หรือบุคคลอื่นผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้น หรือ

(๒) แจ้งแก่ผู้ของหายหรือเจ้าของ หรือบุคคลอื่นผู้มี
สิทธิจะรับทรัพย์สินนั้นโดยมิชักช้า หรือ

(๓) ส่งมอบทรัพย์สินนั้นแก่ตำรวจนครบาล หรือ
พนักงานเจ้าหน้าที่อื่นภายในสามวัน และแจ้งพฤติการณ์
ตามที่ทราบอันอาจเป็นเครื่องช่วยในการสืบหาตัวบุคคลผู้มี
สิทธิจะรับทรัพย์สินนั้น

แต่ถ้าไม่ทราบตัวผู้ของหาย เจ้าของ หรือบุคคลอื่นผู้มี
สิทธิจะรับทรัพย์สินก็ดี หรือบุคคลดังระบุนั้นไม่รับมอบทรัพย์สิน
สินก็ดี ท่านให้ดำเนินการตามวิธีอันบัญญัติไว้ในอนุมาตรา (๓)

ทั้งนี้ ท่านว่าผู้เก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหายต้องรักษาทรัพย์สิน
นั้นไว้ด้วยความระมัดระวังอันสมควรจนกว่าจะส่งมอบ

มาตรา ๑๓๒๔ ผู้เก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหาย อาจเรียกร้อง
เอารางวัลจากบุคคลผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้นเป็นจำนวนร้อยละ
ละสิบแห่งค่าทรัพย์สินภายในราคาพันบาท และถ้าราคาสูงกว่า
นั้นขึ้นไป ให้คิดให้อีกร้อยละห้าในจำนวนที่เพิ่มขึ้น แต่ถ้

ผู้เก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหาย ได้ส่งมอบทรัพย์สินแก่ตำรวจนครบาล หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นไซ้ ท่านว่าให้เสียเงินอีกร้อยละสองครึ่งแห่งค่าทรัพย์สินเป็นค่าธรรมเนียมแก่ทะเบียนการนั้น ๆ เพิ่มขึ้นเป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากรางวัลซึ่งให้แก่ผู้เก็บได้ แต่ค่าธรรมเนียมที่ท่านจำกัดไว้ไม่ให้เกินร้อยละบาท

ถ้าผู้เก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหายมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติในมาตราก่อนไซ้ ท่านว่าผู้นั้นไม่มีสิทธิจะรับรางวัล

มาตรา ๑๓๒๕ ถ้าผู้เก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหายได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา ๑๓๒๓ แล้ว และผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้นมิได้เรียกเอาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เก็บได้ไซ้ ท่านว่ากรรมสิทธิ์ตกแก่ผู้เก็บได้

แต่ถ้าทรัพย์สินซึ่งไม่มีผู้เรียกเอานั้นเป็นโบราณวัตถุหรือกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินนั้นตกแก่แผ่นดิน แต่ผู้เก็บได้มีสิทธิจะได้รับรางวัลร้อยละสิบแห่งค่าทรัพย์สินนั้น

มาตรา ๑๓๒๖ การเก็บได้ซึ่งทรัพย์สินอันตกหรือทิ้งทะเล หรือทางน้ำหรือนำซัดขึ้นฝั่งนั้น ท่านให้บังคับตามกฎหมายและกฎข้อบังคับว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๓๒๗ ภายในบังคับแห่งกฎหมายอาชญากรรมสิทธิ์แห่งสิ่งใด ๆ ซึ่งได้ใช้ในการกระทำผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือเกี่ยวกับการกระทำผิดโดยประการอื่น และได้ส่งไว้ในความรักษาของกรมในรัฐบาลนั้น ท่านว่าตกเป็นของแผ่นดิน ถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาภายในหนึ่งปี นับแต่วันส่ง หรือถ้าได้ฟ้องคดีอาชญาต่อศาลแล้วนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด แต่ถ้าไม่ทราบตัวเจ้าของ ท่านให้ผ่อนเวลาออกไปเป็นห้าปี

ถ้าทรัพย์สินเป็นของเสียหาย หรือถ้าหน่วงช้าไว้จะเป็นการเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกิน ส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้นไซ้ ท่านว่ากรมในรัฐบาลจะจัดให้เอาออกขายทอดตลาดก่อนถึงกำหนดก็ได้ แต่ก่อนที่จะขายให้จัดการตามควรเพื่อบันทึกรายการอันเป็นเครื่องให้บุคคลผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้นอาจทราบว่าเป็นทรัพย์สินของตน และพิสูจน์สิทธิได้ เมื่อขายแล้วได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใดให้ถือว่าแทนตัวทรัพย์สิน

มาตรา ๑๓๒๘ สິงห้ามทรัพย์สินมีค่าซึ่งซ่อนหรือฝังไว้นั้น ถ้ามีผู้เก็บได้ โดยพฤติการณ์ซึ่งไม่มีผู้ใดสามารถอ้างว่าเป็นเจ้าของได้ไซ้ ท่านว่ากรรมสิทธิ์ตกเป็นของแผ่นดิน ผู้เก็บ

ได้ต้องส่งมอบทรัพย์สินนั้นแก่ตำรวจนครบาล หรือพนักงาน
เจ้าหน้าที่อื่น แล้วมีสิทธิจะได้รับรางวัลหนึ่งในสามแห่งค่า
ทรัพย์สินนั้น

มาตรา ๑๓๒๕ สิทธิของบุคคลผู้ได้มาซึ่งทรัพย์สินโดย
มีค่าตอบแทนและโดยสุจริตนั้น ท่านว่ามีเสียไป ถึงแม้ว่า
ผู้โอนทรัพย์สินนี้ให้จะได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยนิตินกรรมอันเป็น
โมฆียะ และนิตินกรรมนั้นได้ถูกบอกกล่าวภายหลัง

มาตรา ๑๓๓๐ สิทธิของบุคคลผู้ซื้อทรัพย์สินโดยสุจริต
ในการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล หรือคำสั่งเจ้าพนักงาน
รักษาทรัพย์ในคดีล้มละลายนั้น ท่านว่ามีเสียไป ถึงแม้
ภายหลังจะพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินนั้นมิใช่ของจำเลย หรือลูกหนี้
โดยคำพิพากษา หรือผู้ล้มละลาย

มาตรา ๑๓๓๑ สิทธิของบุคคลผู้ได้เงินตราโดยสุจริต
นั้น ท่านว่ามีเสียไป ถึงแม้ภายหลังจะพิสูจน์ได้ว่าเงินนั้น
มิใช่ของบุคคลซึ่งได้โอนให้มา

มาตรา ๑๓๓๒ บุคคลผู้ซื้อทรัพย์สินมาโดยสุจริตในการ
ขายทอดตลาด หรือในที่องตลาด หรือจากพ่อค้าซึ่งขายของ
ขณะนั้น ไม่จำเป็นต้องคืนให้แก่เจ้าของแท้จริง เว้นแต่เจ้าของ
จะชดใช้ราคาซึ่งขอมา

มาตรา ๑๓๓๓ ท่านว่ากรรมสิทธิ์นั้น อาจได้มาโดยอายุ
ความตามทัณฑ์บัญญัติไว้ในลักษณะ ๓ แห่งบรรพนี้

มาตรา ๑๓๓๔ ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้
เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการ
อื่นตามกฎหมายที่ดินนั้น ท่านว่าบุคคลอาจได้มาตามกฎหมาย
ที่ดิน :

หมวด ๒

แดนแห่งกรรมสิทธิ์ และการใช้กรรมสิทธิ์

มาตรา ๑๓๓๕ ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติในประมวล
กฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ท่านว่าแดนแห่งกรรมสิทธิ์ที่ดิน
นั้นกินถึงเหนือพื้นแผ่นดินและใต้แผ่นดินด้วย

มาตรา ๑๓๓๖ ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของ
ทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้
ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอา
คืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และ
มีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้น
โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๑๓๓๓ บุคคลใดใช้สิทธิของตนเป็นเหตุให้
เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ได้รับความเสียหาย หรือเดือดร้อน
เกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะจะเป็นไปตามปกติและเหตุ
อันควรในเมื่อเอาสภาพและตำแหน่งที่อยู่แห่งทรัพย์สินนั้น
มาคำนึงประกอบไซ้ ท่านว่าเจ้าของอสังหาริมทรัพย์มีสิทธิ
จะปฏิบัติการเพื่อยังความเสียหายหรือเดือดร้อนนั้นให้สิ้นไป
ทั้งนี้ไม่บดบังสิทธิที่จะเรียกเอาค่าทดแทน

มาตรา ๑๓๓๔ ข้อจำกัดสิทธิแห่งเจ้าของอสังหาริมทรัพย์
ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ นั้น ท่านว่าไม่จำกัดจดทะเบียน

ข้อจำกัดเช่นนี้ ท่านว่าจะถอนหรือแก้ไขหย่อนลงโดย
นิติกรรมไม่ได้ นอกจากจะได้ทำนิติกรรมเป็นหนังสือและ
จดทะเบียนกับพนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อจำกัดซึ่งกำหนดไว้เพื่อสาธารณประโยชน์นั้น ท่านว่า
จะถอนหรือแก้ไขหย่อนลงมิได้โดย

มาตรา ๑๓๓๕ เจ้าของที่ดินจำต้องรับน้ำซึ่งไหลตาม
ธรรมชาติจากที่ดินสูงมาในที่ดินของตน

น้ำไหลตามธรรมชาติมายังที่ดินต่ำ และจำเป็นแก่ที่ดิน
นั้นไซ้ ท่านว่าเจ้าของที่ดินซึ่งอยู่สูงกว่าจะกั้นเอาไว้ได้เพียง
ที่จำเป็นแก่ที่ดินของตน

มาตรา ๑๓๔๐ เจ้าของที่ดินจำต้องรับน้ำซึ่งไหลเพราะ
ระบายจากที่ดินสูงมาในที่ดินของตน ถ้าก่อนที่ระบายนั้น
น้ำได้ไหลเข้ามาในที่ดินของตนตามธรรมดาอยู่แล้ว

ถ้าได้รับความเสียหายเพราะการระบายน้ำ ท่านว่าเจ้าของ
ที่ดินต่ำอาจเรียกร้องให้เจ้าของที่ดินสูงทำทางระบายน้ำและ
ออกค่าใช้จ่ายในการนั้น เพื่อระบายน้ำไปให้ตลอดที่ดิน
ต่ำจนถึงทางน้ำ หรือท่อน้ำสาธารณะ ทั้งนี้ไม่ลบสร้างสิทธิ
แห่งเจ้าของที่ดินต่ำในอันจะเรียกเอาค่าทดแทน

มาตรา ๑๓๔๑ ท่านมิให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ทำหลังคา
หรือการปลูกสร้างอย่างอื่น ซึ่งทำให้น้ำฝนตกลงยังทรัพย์สิน
ซึ่งอยู่ติดต่อกัน

- มาตรา ๑๓๔๒ บ่อ สระ หลุมรับน้ำโสโครก หรือหลุม
รับปุ๋ย หรือขยะมูลฝอยนั้น ท่านว่าจะขุดในระยะสองเมตร
จากแนวเขตที่ดินไม่ได้
- คูหรือการขุดร่องเพื่อวางท่อน้ำใต้ดินหรือสิ่งอื่นซึ่งคล้าย
กันนั้น ท่านว่าจะทำใกล้แนวเขตที่ดินกว่าครึ่งหนึ่งแห่ง
ส่วนลึกของคูหรือร่องนั้นไม่ได้ แต่ถ้าทำห่างแนวเขต
หนึ่งเมตรหรือกว่านั้น ท่านว่าทำได้

ถ้ากระทำการตั้งกล่าวไว้ในสองวรรคก่อนใกล้แนวเขตต์
ไซร้ ท่านว่าต้องใช้ความระมัดระวังตามควร เพื่อป้องกัน
มิให้ดินหรือทรายพังลง หรือมิให้น้ำหรือสิ่งโสโครกซึมเข้าไป

มาตรา ๑๓๔๓ ห้ามมิให้ขุดดินหรือบรกรุกนาหนักบน
ที่ดินกินควรจนอาจเป็นเหตุอันตรายแก่ความอยู่มั่นแห่งที่ดิน
ติดต่อกัน เว้นแต่จะจัดการเพียงพอเพื่อป้องกันความเสียหาย

มาตรา ๑๓๔๔ รั้ว กำแพง รั้วต้นไม้ คุ ซึ่งหมายเขตต์
ที่ดินนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของที่ดินทั้งสอง
ข้างเป็นเจ้าของรวมกัน

มาตรา ๑๓๔๕ เมื่อรั้วต้นไม้ หรือคุซึ่งมีได้ไซ้เป็นทาง
ระบายน้ำ เป็นของเจ้าของที่ดินทั้งสองข้างรวมกัน ท่านว่า
เจ้าของข้างใดข้างหนึ่งมีสิทธิที่จะตัดรั้วต้นไม้ หรือถมคูนได้
ถึงแนวเขตต์ที่ดินของตน แต่ต้องก่อกำแพง หรือทำรั้ว
ตามแนวเขตต์นั้น

มาตรา ๑๓๔๖ ถ้ามีต้นไม้อยู่บนแนวเขตต์ที่ดิน ท่าน
ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของที่ดินทั้งสองข้างเป็นเจ้าของ
ต้นไม้ร่วมกัน ดอกผลเป็นของเจ้าของที่ดินคนละส่วน
เสมอกัน และถ้าตัดต้นลงไซ้ ไม้ นั้นเป็นของเจ้าของที่ดิน
คนละส่วนด้วยกัน

เจ้าของแต่ละฝ่ายจะต้องการให้ชุดหรือตัดต้นไม้ก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการนั้นต้องเสียเท่ากับทั้งสองฝ่าย แต่ถ้าเจ้าของอีกฝ่ายหนึ่งสละสิทธิในต้นไม้ไซ้ ฝ่ายที่ต้องการชุดหรือตัดต้องเสียค่าใช้จ่ายฝ่ายเดียว ถ้าต้นไม้เป็นหลักเขตต์และจะหาหลักเขตต์อื่นไม่เหมาะสมเหมือน ท่านว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะต้องการให้ชุดหรือตัดไม่ได้

มาตรา ๑๓๔๓ เจ้าของที่ดิน อาจตัดรากไม้ซึ่งรุกเข้ามาจากที่ดินติดต่อกับเอาไว้เสีย ถ้ากิ่งไม้นั้นล้ำเข้ามา เมื่อเจ้าของที่ดินได้บอกผู้ครอบครองที่ดินติดต่อกันให้ตัดภายในเวลาอันสมควรแล้ว แต่ผู้นั้นไม่ตัด ท่านว่าเจ้าของที่ดินตัดเอาเสียได้

มาตรา ๑๓๔๔ ดอกผลแห่งต้นไม้ที่หล่นตามธรรมดา ลงในที่ดินติดต่อกับแปลงใด ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นดอกผลของที่ดินแปลงนั้น

มาตรา ๑๓๔๕ ที่ดินแปลงใดมีที่ดินแปลงอื่นล้อมอยู่จนไม่มีทางออกถึงทางสาธารณะได้ไซ้ ท่านว่าเจ้าของที่ดินแปลงนั้นจะผ่านที่ดินซึ่งล้อมอยู่ไปสู่ทางสาธารณะได้

ที่ดินแปลงใดมีทางออกได้แต่เมื่อต้องข้ามสระ บึง หรือทะเล หรือมีที่ชันอันระดับที่ดินกับทางสาธารณะสูงกว่ากันมากไซ้ ท่านว่าให้ใช้ความในวรรคต้นบังคับ

ที่และวิธีทำทางผ่านนั้นต้องเลือกให้พอควรแก่ความจำเป็นของผู้มีสิทธิจะผ่าน กับทั้งให้คำนึงถึงที่ดินที่ล้อมอยู่ให้เสียหายแต่น้อยที่สุดที่จะเป็นได้ ถ้าจำเป็น ผู้มีสิทธิจะผ่านจะสร้างถนนเป็นทางผ่านก็ได้

ผู้มีสิทธิจะผ่านต้องใช้ค่าทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดินที่ล้อมอยู่เพื่อความเสียหายอันเกิดแต่เหตุที่มีทางผ่านนั้น ค่าทดแทนนั้นนอกจากค่าเสียหายเพราะสร้างถนน ท่านว่าจะกำหนดเป็นเงินรายปีก็ได้

มาตรา ๑๓๕๐ ถ้าที่ดินแบ่งแยกหรือแบ่งโอนกันเป็นเหตุให้แปลงหนึ่งไม่มีทางออกไปสู่ทางสาธารณะไซ้ ท่านว่าเจ้าของที่ดินแปลงนั้นมีสิทธิเรียกร้องเอาทางเคจรตามมาตราก่อนได้ณะเพาะบนที่ดินแปลงที่ได้แบ่งแยกหรือแบ่งโอนกันและไม่ต้องเสียค่าทดแทน

มาตรา ๑๓๕๑ เจ้าของที่ดิน เมื่อบอกล่วงหน้าตามสมควรแล้ว อาจใช้ที่ดินติดต่อเพียงที่จำเป็นในการปลูกสร้างหรือซ่อมแซมรั้ว กำแพง หรือโรงเรือน ตรงหรือใกล้แนวเขตต์ของตน แต่จะเข้าไปในเรือนที่อยู่ของเพื่อนบ้านข้างเคียงไม่ได้ เว้นแต่ได้รับความยินยอม

ถ้าได้ก่อความเสียหายให้เกิดชนไชร์ ท่านว่าเพื่อนบ้านข้างเคียงจะเรียกเอาค่าทดแทนก็ได้

มาตรา ๑๓๕๒ ท่านว่าถ้าเจ้าของที่ดินได้รับค่าทดแทนตามสมควรแล้ว ต้องยอมให้ผู้อื่นวางท่อน้ำ ท่อระบายน้ำ สายไฟฟ้า หรือสิ่งอื่นซึ่งคล้ายกันผ่านที่ดินของตน เพื่อประโยชน์แก่ที่ดินติดต่อกัน ซึ่งถ้าไม่ยอมให้ผ่านก็ไม่มีการวางได้ หรือถ้าจะวางได้ก็เปลืองเงินมากเกินไป แต่เจ้าของที่ดินอาจให้ยกเอาประโยชน์ของตนขึ้นพิจารณาด้วย

เมื่อมีเหตุผลพิเศษ ถ้าจะต้องวางเหนือพื้นดินไชร์ ท่านว่าเจ้าของที่ดินอาจเรียกให้ซื้อที่ดินของตนบางส่วนตามควรที่จะใช้ในการนั้น โดยราคาคุ้มค่าที่ดินและค่าทดแทนความเสียหาย ซึ่งอาจมีเพราะการขายนั้นด้วย

ถ้าพฤติการณ์เปลี่ยนไป เจ้าของที่ดินอาจเรียกให้ย้ายถนนสิ่งท่างั้นไปไว้ในส่วนอื่นแห่งที่ดินของตนตามแต่จะเหมาะแก่ประโยชน์แห่งเจ้าของที่ดิน

ถ้าย้ายถนนนั้นเจ้าของที่ดินติดต่อกันเป็นผู้เสีย แต่ถ้ามีพฤติการณ์พิเศษไชร์ ท่านว่าจะให้เจ้าของที่ดินอีกฝ่ายหนึ่งช่วยเสียค่าย้ายถนนตามส่วนอันควรก็ได้

มาตรา ๑๓๕๓ บุคคลอาจพาปศุสัตว์ของตนผ่านหรือเข้าไปในที่ดินของผู้อื่นซึ่งมีได้กินเพื่อไปเลี้ยง และอาจเข้าไปเอน้ำในบ่อหรือสระในที่เช่นว่านั้นมาใช้ได้ เว้นแต่ที่ดินเป็นที่เพาะปลูก หรือเตรียมเพื่อเพาะปลูก หว่าน หรือมีสัญญาชาติข้อนอยู่แล้ว แต่ท่านว่าเจ้าของที่ดินย่อมห้ามได้เสมอ

มาตรา ๑๓๕๔ ถ้ามีจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นให้ทำได้ และถ้าเจ้าของไม่ห้าม บุคคลอาจเข้าไปในที่ป่า ที่ดง หรือในที่มีหญ้าเลี้ยงสัตว์ซึ่งเป็นที่ดินของผู้อื่น เพื่อเก็บฟืน หรือผลไม้ป่า ผัก เห็ด และสิ่งเช่นกัน

มาตรา ๑๓๕๕ เจ้าของที่ดินริมทางน้ำ หรือมีทางน้ำผ่าน ไม่มีสิทธิจะชักเอน้ำไว้เกินกว่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์ของตนตามควร ให้เป็นเหตุเสื่อมเสียแก่ที่ดินแปลงอื่นซึ่งอยู่ตามทางนั้น

หมวด ๓

กรรมสิทธิธรรม

มาตรา ๑๓๕๖ ถ้าทรัพย์สินเป็นของบุคคลหลายคนรวมกัน ท่านให้ใช้บทบัญญัติในหมวดนี้บังคับ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๓๕๗ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้เป็นเจ้าของรวมกันมีส่วนเท่ากัน

มาตรา ๑๓๕๘ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของรวมมีสิทธิจัดการทรัพย์สินรวมกัน

ในเรื่องจัดการตามธรรมดา ท่านว่าพึงตกลงโดยคะแนนข้างมากแห่งเจ้าของรวม แต่เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ อาจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางจัดการตามธรรมดาได้ เว้นแต่ฝ่ายข้างมากได้ตกลงไว้เป็นอย่างอื่น แต่เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ อาจทำการเพื่อรักษาทรัพย์สินได้เสมอ

ในเรื่องจัดการอันเป็นสารสำคัญ ท่านว่าต้องตกลงกันโดยคะแนนข้างมากแห่งเจ้าของรวม และคะแนนข้างมากนั้นต้องมีส่วนไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งแห่งค่าทรัพย์สิน

การเปลี่ยนแปลงวัตถุที่ประสงค์นั้น ท่านว่าจะตกลงกันได้ก็แต่เมื่อเจ้าของรวมเห็นชอบทุกคน

มาตรา ๑๓๕๙ เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ อาจใช้สิทธิอันเกิดแต่กรรมสิทธิ์ครอบไปถึงทรัพย์สินทั้งหมดเพื่อต่อสู้บุคคลภายนอก แต่ในการเรียกร้องเอาทรัพย์สินคืนนั้น ท่านว่าต้องอยู่ในบังคับแห่งเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๐๒ แห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๑๓๖๐ เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ มีสิทธิใช้ทรัพย์สินได้ แต่การใช้นั้นต้องไม่ขัดต่อสิทธิแห่งเจ้าของรวมคนอื่น ๆ

ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ มีสิทธิได้ดอกผลตามส่วนของตนที่มีในทรัพย์สินนั้น

มาตรา ๑๓๖๑ เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ จะจำหน่ายส่วนของตน หรือจำนอง หรือก่อให้เกิดการตีพิมพ์ก็ได้

แต่ตัวทรัพย์สินนั้นจะจำหน่าย จำนำ จำนอง หรือก่อให้เกิดการตีพิมพ์ได้ ก็แต่ด้วยความยินยอมแห่งเจ้าของรวมทุกคน

ถ้าเจ้าของรวมคนใดจำหน่าย จำนำ จำนอง หรือก่อให้เกิดการตีพิมพ์ทรัพย์สินโดยมิได้รับความยินยอมแห่งเจ้าของรวมทุกคน แต่ภายหลังเจ้าของรวมคนนั้นได้เป็นเจ้าของทรัพย์สินแต่ผู้เดียวไซ้ ท่านว่านิติกรรมนั้นเป็นอันสมบูรณ์

มาตรา ๑๓๖๒ เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ จำต้องช่วยเจ้าของรวมคนอื่น ๆ ตามส่วนของตนในการออกค่าจัดการ ค่าภาษีอากร และค่ารักษา กับทั้งค่าใช้จ่ายทรัพย์สินรวมกันด้วย

มาตรา ๑๓๖๓ เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ มีสิทธิเรียกให้แบ่งทรัพย์สินได้ เว้นแต่จะมีนิติกรรมขัดอยู่ หรือถ้าวัตถุที่

ประสงค์ที่เป็นเจ้าของรวมกันนั้นมีลักษณะเป็นการถาวร ก็เรียกให้แบ่งไม่ได้

สิทธิเรียกให้แบ่งทรัพย์สินนั้น ท่านว่าจะตัดโดยนิติกรรมเกินคราวละสิบปีไม่ได้

ท่านว่าเจ้าของรวมจะเรียกให้แบ่งทรัพย์สินในเวลาที่ไม่เป็นโอกาสอันควรไม่ได้

มาตรา ๑๓๖๔ การแบ่งทรัพย์สินพึงกระทำโดยแบ่งทรัพย์สินนั่นเองระวางเจ้าของรวม หรือโดยขายทรัพย์สินแล้วเอาเงินที่ขายได้แบ่งกัน

ถ้าเจ้าของรวมไม่ตกลงกันว่าจะแบ่งทรัพย์สินอย่างไรไซ้เมื่อเจ้าของรวมคนหนึ่งคนใดขอ ศาลอาจสั่งให้เอาทรัพย์สินนั้นออกแบ่ง ถ้าส่วนที่แบ่งให้ไม่เท่ากันไซ้ จะสั่งให้ทดแทนกันเป็นเงินก็ได้ ถ้าการแบ่งเช่นนั้นไม่อาจทำได้หรือจะเสียหายมากนักก็ดี ศาลจะสั่งให้ขายโดยประมูลราคากันระวางเจ้าของรวมหรือขายทอดตลาดก็ได้

มาตรา ๑๓๖๕ ถ้าเจ้าของรวมต้องรับผิดชอบกันต่อบคคลภายนอกในหนี้อันเกี่ยวกับทรัพย์สินรวม หรือในหนี้ซึ่งได้ก่อขึ้นใหม่เพื่อชำระหนี้เดิมตั้งว่าหนี้ก็ดี ในเวลาแบ่ง เจ้าของรวมคนหนึ่งๆ จะเรียกให้เอาทรัพย์สินรวมนั้นชำระหนี้เสียก่อน หรือให้เอาเป็นประกันก็ได้

ถ้าเจ้าของรวมคนหนึ่งต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของรวมคนอื่นใน
 หนี้ ซึ่งเกิดจากการเป็นเจ้าของรวม หรือในหนี้ซึ่งได้ก่อขึ้น
 ใหม่เพื่อชำระหนี้เดิมตั้งแต่วันนี้คดี ในเวลาแบ่ง เจ้าของรวม
 ผู้เป็นเจ้าของหนี้จะเรียกให้เอาส่วนซึ่งจะได้แก่ลูกหนี้ของตนใน
 ทรัพย์สินรวมนั้นชำระหนี้เสียก่อน หรือให้เอาเป็นประกัน
 ก็ได้

สิทธิที่กล่าวมาข้างต้นนี้อาจใช้แก่ผู้รับโอน หรือผู้สืบทอด
 กรรมสิทธิ์ในส่วนของผู้เป็นเจ้าของรวมนั้น

ถ้าจำเป็นจะต้องขายทรัพย์สินรวมไคร้ ท่านให้นำท
 บัญญัติมาตรวจก่อนมาใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๖๖ เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ ต้องรับผิดชอบตาม
 ส่วนของตนเช่นเดียวกับผู้ขายในทรัพย์สินซึ่งเจ้าของรวมคน
 อื่น ๆ ได้รับไปในการแบ่ง

ลักษณะ ๓

ครอบครอง

มาตรา ๑๓๖๗ บุคคลใดยึดถือทรัพย์สินโดยเจตนาจะ
 ยึดถือเพื่อตน ท่านว่าบุคคลนั้นได้ซึ่งสิทธิครอบครอง

มาตรา ๑๓๖๘ บุคคลอาจได้มาซึ่งสิทธิครอบครองโดย
ผู้ยื่นยึดถือไว้ให้

มาตรา ๑๓๖๙ บุคคลใดยึดถือทรัพย์สินไว้ ท่านให้
สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลนั้นยึดถือเพื่อตน

มาตรา ๑๓๗๐ ผู้ครอบครองนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้
ก่อนว่าครอบครองโดยสุจริต โดยความสงบและโดยเปิดเผย

มาตรา ๑๓๗๑ ถ้าพิสูจน์ได้ว่า บุคคลใดครอบครอง
ทรัพย์สินเดียวกันสองคราว ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า
บุคคลนั้นได้ครอบครองติดต่อกันตลอดเวลา

มาตรา ๑๓๗๒ สิทธิซึ่งผู้ครอบครองใช้ในทรัพย์สินที่
ครอบครองนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นสิทธิซึ่งผู้
ครอบครองมีตามกฎหมาย

มาตรา ๑๓๗๓ ถ้าทรัพย์สินเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ได้
จดไว้ในทะเบียนที่ดิน ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลผู้มี
ชื่อในทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง

มาตรา ๑๓๗๔ ถ้าผู้ครอบครองถูกรบกวณในการครอบ
ครองทรัพย์สิน เพราะมีผู้สอดเข้าเกี่ยวข้องกับมิชอบด้วย
กฎหมายไซ้ ท่านว่าผู้ครอบครองมีสิทธิจะให้ปลดเปลื้องการ
รบกวณนั้นได้ ถ้าเป็นที่น่าวิตกว่าจะยังมีการรบกวณอีก ผู้
ครอบครองจะขอต่อศาลให้สั่งห้ามก็ได้

การฟ้องคดีเพื่อปลดเปลื้องการครอบงำนั้น ท่านว่าต้องฟ้องภายในปีหนึ่งนับแต่เวลาถูกรับทวง

มาตรา ๑๓๗๕ ถ้าผู้ครอบครองถูกแย่งการครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมายไซ้ ท่านว่าผู้ครอบครองมีสิทธิจะได้คืนซึ่งการครอบครอง เว้นแต่อีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเหนือทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งจะเป็นเหตุให้เรียกคืนจากผู้ครอบครองได้

การฟ้องคดีเพื่อเอาคืนซึ่งการครอบครองนั้น ท่านว่าต้องฟ้องภายในปีหนึ่งนับแต่เวลาถูกแย่งการครอบครอง

มาตรา ๑๓๗๖ ถ้าจะต้องส่งทรัพย์สินคืนแก่บุคคลผู้มีสิทธิเอาคืนไซ้ ท่านให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๑๒ ถึง ๔๑๘ แห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยลาภมิควรได้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๗๗ ถ้าผู้ครอบครองสละเจตนาครอบครองหรือไม่ยึดถือทรัพย์สินต่อไปไซ้ การครอบครองย่อมสิ้นสุดลง

ถ้าเหตุอันมีสภาพเป็นเหตุชั่วคราวมีมาขัดขวางมิให้ผู้ครอบครองยึดถือทรัพย์สินไซ้ ท่านว่าการครอบครองไม่สิ้นสุดลง

มาตรา ๑๓๗๘ การโอนไปซึ่งการครอบครองนั้นยอมทำ
ได้โดยส่งมอบทรัพย์สินที่ครอบครอง

มาตรา ๑๓๗๙ ถ้าผู้รับโอนหรือผู้แทนยึดถือทรัพย์สิน
อยู่แล้ว ท่านว่าการโอนไปซึ่งการครอบครองจะทำเพียง
แสดงเจตนาก็ได้

มาตรา ๑๓๘๐ การโอนไปซึ่งการครอบครองย่อมเป็น
ผล แม้ผู้โอนยังยึดถือทรัพย์สินอยู่ ถ้าผู้โอนแสดงเจตนา
ว่าต่อไปจะยึดถือทรัพย์สินนั้นแทนผู้รับโอน

ถ้าทรัพย์สินนั้นผู้แทนของผู้โอนยึดถืออยู่ การโอนไป
ซึ่งการครอบครองจะทำโดยผู้โอนส่งผู้แทนว่า ต่อไปให้ยึด
ถือทรัพย์สินไว้แทนผู้รับโอนก็ได้

มาตรา ๑๓๘๑ บุคคลใดยึดถือทรัพย์สินอยู่ในฐานะเป็น
ผู้แทนผู้ครอบครอง บุคคลนั้นจะเปลี่ยนลักษณะแห่งการ
ยึดถือได้ ก็แต่โดยบอกกล่าวไปยังผู้ครอบครองว่าไม่เจตนา
จะยึดถือทรัพย์สินแทนผู้ครอบครองต่อไป หรือตนเองเป็น
ผู้ครอบครองโดยสุจริต อาศัยอำนาจใหม่อันได้จากบุคคล
ภายนอก

มาตรา ๑๓๘๒ บุคคลใดครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น
ไว้โดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ ถ้า

เป็นอสัถยหรือทรพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลาสิบปี ถ้าเป็น สัถยหรือ ทรพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลาห้าปี ไชร์ ท่านว่าบุคคลนั้นได้กรรมสิทธิ์

มาตรา ๑๓๘๓ ทรพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิดนั้น ท่านว่าผู้กระทำผิดหรือผู้รับโอนไม่สุจริตจะได้กรรมสิทธิ์โดยอายุความก็แต่เมื่อพ้นกำหนดอายุความอาชญา หรือพ้นเวลาที่กำหนดไว้ในมาตราก่อน ถ้ากำหนดไหนดยาวกว่า ท่านให้ใช้กำหนดนั้น

มาตรา ๑๓๘๔ ถ้าผู้ครอบครองขาดยึดถือทรพย์สินโดยไม่สมัครและได้คืนภายในเวลาปีหนึ่งนับตั้งแต่วันขาดยึดถือหรือได้คืนโดยฟ้องคดีภายในกำหนดนั้น ไชร์ ท่านมิให้ถือว่าการครอบครองสะดุดหยุดลง

มาตรา ๑๓๘๕ ถ้าโอนการครอบครองแก่กัน ผู้รับโอนจะนับเวลาซึ่งผู้โอนครอบครองอยู่ก่อนนั้นรวมเข้ากับเวลาครอบครองของตนก็ได้ ถ้าผู้รับโอนนับรวมเช่นนั้น และถ้ามีข้อบกพร่องในระวางครอบครองของผู้โอน ไชร์ ท่านว่าข้อบกพร่องนั้นอาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ผู้รับโอนได้

มาตรา ๑๓๘๖ บทบัญญัติว่าด้วยอายุความในประมวลกฎหมายนี้ ท่านให้ใช้บังคับในเรื่องอายุความได้สิทธิอันกล่าวไว้ในลักษณะนี้โดยอนุโลม

ลักษณะ ๔

การจำยอม

มาตรา ๑๓๘๗ อสังหาริมทรัพย์ อาจต้องตกอยู่ในการจำยอมอันเป็นเหตุให้เจ้าของต้องยอมรับกรรมบางอย่างซึ่งกระทบถึงทรัพย์สินของตน หรือต้องงดเว้นการใช้สิทธิบางอย่างอันมีอยู่ในกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินนั้น เพื่อประโยชน์แก่อสังหาริมทรัพย์อื่น

มาตรา ๑๓๘๘ เจ้าของสามยทรัพย์ ไม่มีสิทธิทำการเปลี่ยนแปลงในภารยทรัพย์ หรือในสามยทรัพย์ ซึ่งทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นแก่ภารยทรัพย์

มาตรา ๑๓๘๙ ถ้าความต้องการแห่งเจ้าของสามยทรัพย์เปลี่ยนแปลงไป ท่านว่าความเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ให้สิทธิแก่เจ้าของสามยทรัพย์ที่จะทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นแก่ภารยทรัพย์ได้

- มาตรา ๑๓๙๐ ท่านมิให้เจ้าของภารยทรัพย์ประกอบกรรมใด ๆ อันจะเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งการจำยอมลดไป หรือเสื่อมความสะดวก

มาตรา ๑๓๙๑ เจ้าของสามยทรัพย์มีสิทธิทำการทุกอย่างอันจำเป็นเพื่อรักษาและใช้การจำยอม แต่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

ของตนเอง ในการนี้เจ้าของสามยทรัพย์จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่การยทรัพย์ได้ก็แต่น้อยที่สุดตามพฤติการณ์

เจ้าของสามยทรัพย์ต้องเสียค่าใช้จ่ายของตนเองรักษาซ่อมแซมการที่ได้ทำไปแล้วให้เป็นไปด้วยดี แต่ถ้าเจ้าของการยทรัพย์ได้รับประโยชน์ด้วยไซ้ ท่านว่าต้องออกค่าใช้จ่ายตามส่วนแห่งประโยชน์ที่ได้รับ

มาตรา ๑๓๕๒ ถ้าการจำยอมแต่ต้องเพียงส่วนหนึ่งแห่งการยทรัพย์ เจ้าของทรัพย์นั้นอาจเรียกให้ย้ายไปยังส่วนอื่นก็ได้ แต่ต้องแสดงได้ว่าการย้ายนั้นเป็นประโยชน์แก่ตนและรับเสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ต้องไม่ทำให้ความสะดวกของเจ้าของสามยทรัพย์ลดน้อยลง

มาตรา ๑๓๕๓ ถ้ามิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในนิติกรรมอันก่อให้เกิดการจำยอมไซ้ ท่านว่าการจำยอมย่อมติดไปกับสามยทรัพย์ซึ่งได้จำหน่าย หรือตกไปในบังคับแห่งสิทธิอื่น

ท่านว่าจะจำหน่าย หรือทำให้การจำยอมตกไปในบังคับแห่งสิทธิอื่นต่างหากจากสามยทรัพย์ไม่ได้

มาตรา ๑๓๕๔ ถ้ามีการแบ่งแยกการยทรัพย์ ท่านว่าการจำยอมยังคงมีอยู่ทุกส่วนที่แยกออก แต่ถ้าในส่วนใด

การจำยอมนั้นไม่ใช่และใช้ไม่ได้ตามรูปการ ท่านว่าเจ้าของส่วนนั้นจะเรียกให้พ้นจากการจำยอมก็ได้

มาตรา ๑๓๕๕ ถ้ามีการแบ่งแยกสามทรัพย์ ท่านว่าการจำยอมยังคงมีอยู่เพื่อประโยชน์แก่ทุกส่วนที่แยกออกนั้น แต่ถ้าการจำยอมนั้นไม่ใช่และใช้ไม่ได้ตามรูปการเพื่อประโยชน์แก่ส่วนใดไซ้ ท่านว่าเจ้าของทรัพย์จะเรียกให้พ้นจากการจำยอมอันเกี่ยวกับทรัพย์ส่วนนั้นก็ได้

มาตรา ๑๓๕๖ การจำยอมซึ่งเจ้าของรวมแห่งสามทรัพย์คนหนึ่งได้มา หรือใช้อยู่ใน ท่านให้ถือว่าเจ้าของรวมได้มาหรือใช้อยู่ด้วยกันทุกคน

มาตรา ๑๓๕๗ ถ้าทรัพย์หรือสามทรัพย์สลายไปทั้งหมด ท่านว่าการจำยอมสิ้นไป

มาตรา ๑๓๕๘ ถ้าทรัพย์และสามทรัพย์ตกเป็นของเจ้าของคนเดียวกัน ท่านว่าเจ้าของจะให้เพิกถอนการจดทะเบียนการจำยอมก็ได้ แต่ถ้ายังมีได้เพิกถอนทะเบียนไซ้ การจำยอมยังคงมีอยู่ในส่วนบุคคลภายนอก

มาตรา ๑๓๕๙ การจำยอมนั้น ถ้ามิได้ใช้สิบปี ท่านว่ายอมสิ้นไป

มาตรา ๑๔๐๐ ถ้าการจำยอมหมดประโยชน์แก่สามย
ทรัพย์ไซ้ ท่านว่าการจำยอมนั้นสิ้นไป แต่ถ้าความเป็นไป
มีทางให้กลับไซ้การจำยอมได้ไซ้ ท่านว่าการจำยอม
นั้นกลับมีขึ้นอีก แต่ต้องยังไม่พ้นอายุความที่ระบุไว้ใน
มาตราก่อน

ถ้าการจำยอมยังเป็นประโยชน์แก่สามยทรัพย์อยู่บ้าง
แต่เมื่อเทียบกับภาระอันตกอยู่แก่การยกทรัพย์แล้ว ประโยชน์
นั้นน้อยนักไซ้ ท่านว่าเจ้าของการยกทรัพย์จะขอให้พ้นจาก
การจำยอมทั้งหมด หรือแต่บางส่วนก็ได้ แต่ต้องใช้ค่า
ทดแทน

มาตรา ๑๔๐๑ การจำยอมอาจได้มาโดยอายุความ ท่าน
ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยอายุความได้สิทธิอันกล่าวไว้ในลักษณะ
๓ แห่งบรรพณมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ลักษณะ ๕

อาศัย

มาตรา ๑๔๐๒ บุคคลใดได้รับสิทธิอาศัยในโรงเรือน
บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิอยู่ในโรงเรือนนั้นโดยไม่ต้องเสียค่าเช่า

มาตรา ๑๔๐๓ สิทธิอาศัยนั้น ท่านว่าจะก่อให้เกิดโดย
มีกำหนดเวลา หรือตลอดชีวิตของผู้อาศัยก็ได้

ถ้าไม่มีกำหนดเวลา ท่านว่าสิทธินั้นจะเลิกเสียในเวลาใด ๆ ก็ได้ แต่ต้องบอกล่วงหน้าแก่ผู้อาศัยตามสมควร

ถ้าให้สิทธิอาศัยโดยมีกำหนดเวลา กำหนดนั้นท่านมิให้เกินสามสิบปี ถ้ากำหนดไว้นานกว่านั้น ให้ลดลงมาเป็นสามสิบปี การให้สิทธิอาศัยจะต่ออายุก็ได้ แต่ต้องกำหนดเวลาไม่เกินสามสิบปีนับแต่วันทำต่อ

มาตรา ๑๔๐๔ สิทธิอาศัยนั้น จะโอนกันไม่ได้ แม้โดยทางมรดก

มาตรา ๑๔๐๕ สิทธิอาศัยนั้น ถ้ามิได้จำกัดไว้ชัดเจนแจ้งว่า ให้เพื่อประโยชน์แก่ผู้อาศัยเฉพาะตัวไซ้ร บุคคลในครอบครัวและในครัวเรือนของผู้อาศัยจะอยู่ด้วยก็ได้

มาตรา ๑๔๐๖ ถ้าผู้ให้อาศัยมิได้ห้ามไว้ชัดเจน ผู้อาศัยจะเก็บเอาดอกผลธรรมดาหรือผลแห่งที่ดิน มาใช้เพียงที่จำเป็นแก่ความต้องการของครัวเรือนก็ได้

มาตรา ๑๔๐๗ ผู้ให้อาศัยไม่จำเป็นต้องบำรุงรักษาทรัพย์สินให้อยู่ในความซ่อมแซมอันดี

ผู้อาศัยจะเรียกให้ชดใช้ค่าใช้จ่าย ซึ่งได้ออกไปในการทำให้ทรัพย์สินตั้งขึ้นหาได้ไม่

มาตรา ๑๔๐๘ เมื่อสิทธิอาศัยสิ้นสุด ผู้อาศัยต้องส่งทรัพย์สินคืนแก่ผู้ให้อาศัย

มาตรา ๑๔๐๙ ท่านให้ห้ามทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เช่าอันกล่าวไว้ในมาตรา ๕๕๒ ถึง ๕๕๕ มาตรา ๕๕๘, ๕๖๒ และ ๕๖๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ลักษณะ ๖

สิทธิเหนือพื้นดิน

มาตรา ๑๔๑๐ เจ้าของที่ดินอาจก่อให้เกิดสิทธิเหนือพื้นดินเป็นคุณแก่บุคคลอื่น โดยให้บุคคลนั้นมีสิทธิเป็นเจ้าของโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งเพาะปลูก บนดิน หรือใต้ดินนั้น

มาตรา ๑๔๑๑ ถ้ามิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในนิติกรรมอันก่อให้เกิดสิทธิเหนือพื้นดินไว้ ท่านว่าสิทธินั้นอาจโอนได้และรับมรดกกันได้

มาตรา ๑๔๑๒ สิทธิเหนือพื้นดินนั้นจะก่อให้เกิดโดยมีกำหนดเวลา หรือตลอดชีวิตเจ้าของที่ดิน หรือตลอดชีวิตผู้ทรงสิทธิเหนือพื้นดินนั้นก็ได้

ถ้าก่อให้เกิดสิทธิเหนือพื้นดินโดยมีกำหนดเวลาไซร้
ท่านให้นับหน่วยยุติมาตรา ๑๔๐๓ วรรค ๓ มาใช้บังคับโดย
อนุโลม

มาตรา ๑๔๑๓ ถ้าสิทธิเหนือพื้นดินนั้นไม่มีกำหนดเวลา
ไซร้ ท่านว่าคู่กรณีฝ่ายใดจะบอกเลิกเสียในเวลาใดก็ได้ แต่
ต้องบอกล่วงหน้าแก่อีกฝ่ายหนึ่งตามสมควร ถ้ามีค่าเช่าซึ่ง
จำต้องให้แก่กันไซร้ ท่านว่าต้องบอกล่วงหน้าปีหนึ่ง หรือ
ให้ค่าเช่าปีหนึ่ง

มาตรา ๑๔๑๔ ถ้าผู้ทรงสิทธิเหนือพื้นดินละเลยไม่ปฏิบัติ
ตามเงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญซึ่งระบุไว้ในนิติกรรมก่อตั้ง
สิทธินั้นก็ดี หรือถ้ามีค่าเช่าซึ่งจะต้องให้แก่กัน แต่ผู้ทรง
สิทธิเหนือพื้นดินละเลยไม่ชำระถึงสองปีติด ๆ กันก็ดี ท่าน
ว่าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะบอกเลิกสิทธิเหนือพื้นดินก็ได้

มาตรา ๑๔๑๕ สิทธิเหนือพื้นดินนั้นไม่สิ้นไปโดยเหตุที่
โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งเพาะปลูกสลายไป แม้การ
สลายนั้นจะเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย

มาตรา ๑๔๑๖ เมื่อสิทธิเหนือพื้นดินสิ้นไป ผู้ทรงสิทธิ
จะรื้อถอนโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง สิ่งเพาะปลูกของตนไป
ก็ได้ แต่ต้องทำให้ที่ดินเป็นตามเดิม

แต่ถ้าเจ้าของที่ดินจะไม่ยอมให้รูดถอนไป และบอก
เจตนาจะซื้อตามราคาท้องตลาดไซ้ ท่านว่าผู้ทรงสิทธิเหนือ
พื้นดินจะไม่ยอมขายไม่ได้ เว้นแต่จะมีเหตุอันสมควร

ลักษณะ ๗

สิทธิเก็บกิน

มาตรา ๑๔๑๗ อสังหาริมทรัพย์อาจต้องตกอยู่ในบังคับ
สิทธิเก็บกิน อันเป็นเหตุให้ผู้ทรงสิทธินั้นมีสิทธิครอบครอง
ใช้ และถือเอาซึ่งประโยชน์แห่งทรัพย์สินนั้น

ผู้ทรงสิทธิเก็บกินมีอำนาจจัดการทรัพย์สิน

ผู้ทรงสิทธิเก็บกินในป่าไม้ เหมือนแร่ หรือที่ขุดหิน
มีสิทธิทำการแสวงประโยชน์จากป่าไม้ เหมือนแร่ หรือที่
ขุดหินนั้น

มาตรา ๑๔๑๘ สิทธิเก็บกินนั้น จะก่อให้เกิดโดยมี
กำหนดเวลา หรือตลอดชีวิตแก่ผู้ทรงสิทธิก็ได้

ถ้าไม่มีกำหนดเวลา ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าสิทธิ
เก็บกินมีอยู่ตลอดชีวิตผู้ทรงสิทธิ

ถ้ามีกำหนดเวลา ท่านให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๐๓
วรรค ๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าผู้ทรงสิทธิเก็บกินถึงแก่ความตาย ท่านว่าสิทธินั้น
ย่อมสิ้นไปเสมอ

มาตรา ๑๔๑๘ ถ้าทรัพย์สินสลายไปโดยไม่ได้ค่าทดแทน
ไซ้ร้ ท่านว่าเจ้าของไม่จำต้องทำให้คืนดี แต่ถ้าเจ้าของทำ
ให้ทรัพย์สินคืนดีขึ้นเพียงใด ท่านว่าสิทธิเก็บกินก็กลับมีขึ้น
เพียงนั้น :

ถ้าได้ค่าทดแทนไซ้ร้ ท่านว่าเจ้าของหรือผู้ทรงสิทธิเก็บ
กิน ต้องทำให้ทรัพย์สินคืนดีเพียงที่สามารถทำได้ตามจำนวน
เงินค่าทดแทนที่ได้รับ และสิทธิเก็บกินกลับมีขึ้นเพียงที่
ทรัพย์สินกลับคืนดี แต่ถ้าพ้นวิสัยที่จะทำให้กลับคืนดีได้
สิทธิเก็บกินก็ป็นอันสิ้นไป และค่าทดแทนนั้นต้องแบ่ง
กันระหว่างเจ้าของทรัพย์สิน และผู้ทรงสิทธิเก็บกินตามส่วน
แห่งความเสียหายของตน

วิธีนี้ให้ใช้บังคับโดยอนุโลมถึงกรณีซึ่งทรัพย์สินถูก
บังคับซื้อ และกรณีซึ่งทรัพย์สินสลายไปแต่บางส่วน หรือ
การทำให้คืนดีนั้นพ้นวิสัยในบางส่วน

มาตรา ๑๔๒๐ เมื่อสิทธิเก็บกินสิ้นสุดลง ผู้ทรงสิทธิต้อง
ส่งทรัพย์สินคืนแก่เจ้าของ

ถ้าทรัพย์สินสลายไป หรือเสื่อมราคาลง ผู้ทรงสิทธิ
เก็บกินต้องรับผิดชอบ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้น
มิได้เกิดขึ้นเพราะความผิดของตน

ถ้าผู้ทรงสิทธิเก็บกินใช้ทรัพย์สินสิ้นเปลืองไปโดยมิชอบ
ท่านว่าต้องทำให้มีมาแทน

ถ้าทรัพย์สินเสื่อมราคาเพราะการใช้ตามควรใช้ร้ ท่าน
ว่าผู้ทรงสิทธิเก็บกินไม่จำเป็นต้องให้ค่าทดแทน

มาตรา ๑๔๒๑ ในการใช้สิทธิเก็บกินนั้น ผู้ทรงสิทธิ
ต้องรักษาทรัพย์สินเสมือนกับที่วิญญูชนพึงรักษาทรัพย์สิน ของ
ตนเอง

มาตรา ๑๔๒๒ ถ้ามิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในนิติกรรม
อันก่อให้เกิดสิทธิเก็บกินใช้ร้ ท่านว่าผู้ทรงสิทธินั้นจะโอน
การใช้สิทธิของตนให้บุคคลภายนอกก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น
เจ้าของทรัพย์สินอาจฟ้องผู้รับโอนโดยตรง

มาตรา ๑๔๒๓ เจ้าของทรัพย์สินจะคัดค้านมิให้ใช้ทรัพย์สิน
สินในทางอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือมิสมควรก็ได้

ถ้าเจ้าของพิสูจน์ได้ว่าสิทธิของตนตกอยู่ในภัยอันตราย
ท่านว่าจะเรียกให้ผู้ทรงสิทธิเก็บกินหาประกันให้ก็ได้ เว้นแต่
ในกรณีซึ่งผู้ให้ทรัพย์สินสงวนสิทธิเก็บกินในทรัพย์สินนั้น
ไว้เพื่อตนเอง

ถ้าผู้ทรงสิทธิเก็บกินละลายไม่หาประกันมาให้ภายในเวลาอันควรซึ่งกำหนดให้เพื่อการนั้น หรือถ้าผู้ทรงสิทธิเก็บกินมีนำพาต่อคำคัดค้านแห่งเจ้าของ ยังคงใช้ทรัพย์สินนั้นในทางอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือมิสมควรไซ้ ท่านว่าศาลจะตั้งผู้รักษาทรัพย์สินเพื่อจัดการทรัพย์สินแทนผู้ทรงสิทธิเก็บกินก็ได้ แต่เมื่อหาประกันมาให้แล้ว ศาลจะถอนผู้รักษาทรัพย์สินตั้งแต่วันนั้นก็ได้

มาตรา ๑๔๒๔ ผู้ทรงสิทธิเก็บกินจำต้องสงวนภาวะแห่งทรัพย์สินมิให้เปลี่ยนไปในสาระสำคัญ ก็ต้องบำรุงรักษาปกติและซ่อมแซมเล็กน้อยด้วย

ถ้าจำเป็นต้องซ่อมแซมใหญ่ หรือมีการสำคัญอันต้องทำ เพื่อรักษาทรัพย์สินไซ้ ท่านว่าผู้ทรงสิทธิเก็บกินต้องแจ้งแก่เจ้าของทรัพย์สินโดยพลัน และต้องยอมให้จัดทำกรณนั้น ๆ ไป ถ้าเจ้าของทรัพย์สินละลายเสีย ท่านว่าผู้ทรงสิทธิเก็บกินจะจัดทำกรณนั้นไป โดยให้เจ้าของทรัพย์สินออกค่าใช้จ่ายก็ได้

มาตรา ๑๔๒๕ ค่าใช้จ่ายอันเป็นการจรรนั้น ท่านว่าเจ้าของต้องเป็นผู้ออก แต่เพื่อจะออกค่าใช้จ่ายเช่นว่านี้ หรือค่าใช้จ่ายตามความในมาตราก่อน เจ้าของจะจำหน่ายทรัพย์สิน

สินบางส่วนก็ได้ เว้นแต่ผู้ทรงสิทธิเก็บกินจะเต็มใจทรง
เงินตามที่จำเป็นโดยไม่คิดดอกเบี้ย

มาตรา ๑๔๒๖ ในระหว่างที่สิทธิเก็บกินยังมีอยู่ ผู้ทรง
สิทธิต้องออกค่าใช้จ่ายในการจัดการทรัพย์สินตลอดจนเสียบ
ภาษีอากร กับต้องใช้ดอกเบี้ยหนี้สินซึ่งติดพันทรัพย์สิน
นั้น

มาตรา ๑๔๒๗ ถ้าเจ้าของทรัพย์สินต้องการ ผู้ทรง
สิทธิเก็บกินจำต้องเอาทรัพย์สินประกันวินาศภัยเพื่อประโยชน์
แก่เจ้าของทรัพย์สิน และถ้าทรัพย์สินนั้นได้เอาประกัน
ภัยไว้แล้ว ผู้ทรงสิทธิเก็บกินต้องต่อสัญญาประกันนั้นเมื่อ
ถึงคราวต่อ

ผู้ทรงสิทธิเก็บกินต้องเสียเบี้ยประกันภัยระวางที่สิทธิของ
ตนยังมีอยู่

มาตรา ๑๔๒๘ คดีอันเกี่ยวกับสิทธิเก็บกินในระวางเจ้า
ของทรัพย์สิน กับผู้ทรงสิทธิเก็บกิน หรือผู้รับโอนนั้น ท่าน
ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อเกินปีหนึ่งนับแต่วันสิทธิเก็บกินสุดสิ้นลง
แต่ในคดีที่เจ้าของทรัพย์สินเป็นโจทก์นั้น ถ้าเจ้าของไม่
อาจรู้ว่าสิทธิเก็บกินสุดสิ้นลงเมื่อใด ท่านให้นับอายุความ
ปีหนึ่งนั้นตั้งแต่วันที่เจ้าของทรัพย์สินได้รู้ หรือควรรู้ว่า
สิทธิเก็บกินสุดสิ้นลง

ลักษณะ ๘

การคิดค้นในอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๑๔๒๕ อสังหาริมทรัพย์อาจต้องตกอยู่ในการคิดค้นอันเป็นเหตุให้ผู้รับประโยชน์มีสิทธิได้รับการชำระหนี้เป็นคราวๆ จากทรัพย์สินนั้น หรือได้ใช้และถือเอาซึ่งประโยชน์แห่งทรัพย์สินตามที่ระบุไว้

มาตรา ๑๔๓๐ การคิดค้นในอสังหาริมทรัพย์นั้น จะก่อให้เกิดโดยมีกำหนดเวลา หรือตลอดชีวิตแห่งผู้รับประโยชน์ก็ได้

ถ้าไม่มีกำหนดเวลา ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า การคิดค้นในอสังหาริมทรัพย์มีอยู่ตลอดชีวิตผู้รับประโยชน์

ถ้ามีกำหนดเวลา ท่านให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๐๓ วรรค ๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๓๑ ถ้ามิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในนิติกรรมอันก่อให้เกิดการคิดค้นไซ้ ท่านว่าการคิดค้นในอสังหาริมทรัพย์นั้นจะโอนกันไม่ได้แม้โดยทางมรดก

มาตรา ๑๔๓๒ ถ้าผู้รับประโยชน์ละเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญซึ่งระบุไว้ในนิติกรรมก่อตั้งการคิดค้นนั้นไซ้ ท่านว่าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะบอกเลิกสิทธิของผู้รับประโยชน์เสียก็ได้

มาตรา ๑๔๓๓ ถ้าเจ้าของทรัพย์สินมิได้ชำระหนี้ตาม
 ภารติดพันไซ้ ท่านว่านอกจากทางแก้สำหรับการไม่ชำระหนี้
 ผู้รับประโยชน์อาจขอให้ศาลตั้งผู้รักษาทรัพย์สินเพื่อจัดการทรัพย์สิน
 สิ้นและชำระหนี้แทนเจ้าของ หรือสั่งให้เอาทรัพย์สิน
 ออขายทอดตลาด และเอาเงินที่ขายได้จ่ายให้ผู้รับประโยชน์
 ตามจำนวนที่ควรได้ เพราะเจ้าของทรัพย์สินไม่ชำระหนี้ กับ
 ทั้งค่าแห่งภารติดพันด้วย

ถ้าเจ้าของทรัพย์สินหาประกันมาให้แล้ว ศาลจะไม่ออก
 คำสั่งตั้งผู้รักษาทรัพย์สิน หรือคำสั่งขายทอดตลาด หรือจะถอน
 ผู้รักษาทรัพย์สินที่ตั้งขึ้นไว้นั้น ก็ได้

มาตรา ๑๔๓๔ ท่านให้นำมาตรา ๑๓๘๘ ถึง ๑๓๘๕
 และมาตรา ๑๓๘๗ ถึง ๑๔๐๐ มาใช้บังคับถึงภารติดพันใน
 อสังหาริมทรัพย์โดยอนุโลม

พระราชบัญญัติเงินตราแก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๓

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยเหตุที่ทรงพระราชดำริว่า เป็นการสมควรจะจำหน่ายเงินเหรียญบาทที่มีอยู่เกินความต้องการแห่งเงินตราของบ้านเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติโดยบทมาตราดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเงินตราแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เติมบทมาตราดังต่อไปนี้ต่อมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑

“มาตรา ๑๗ ก. (๑) ท่านว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายที่เสนาบดีจะขายส่วนใดส่วนหนึ่งแห่งเงินเหรียญบาทในทุนสำรอง

๔๔๒

(๒) ให้ใช้ผลแห่งการขายขึ้นชื่อทองคำหรือค่าปรีวรรต
แห่งทองคำ และทองคำหรือค่าปรีวรรตแห่งทองคำนั้นให้ถือ
เป็นทุนสำรอง”

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๒ มีนาคม หน้า ๔๗๓)

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติภาษีภายใน
พุทธศักราช ๒๔๗๓

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก : พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีภายใน ร.ศ. ๑๑๑

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยบทมาตราดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีภายใน พุทธศักราช ๒๔๗๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๔ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ค่าอาชญาบัตรอนุญาตให้ฆ่าสุกรซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติภาษีภายใน ร.ศ. ๑๑๑ นั้น ให้เปลี่ยนแปลงเสียใหม่ดังต่อไปนี้ คือ

๔๔๔

สุกรใหญ่ ค่าอาชญาบัตรตัวละ ๔ บาท

ลูกสุกรขนาดทำหมูหันน้ำหนักตัวหนึ่งต่ำกว่า ๒๒.๕ กิโล

กรัม ค่าอาชญาบัตรตัวละ ๓ บาท

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๒ มีนาคม หน้า ๔๘๘)

พระราชบัญญัติลักษณะท่าโคกระบือและสุกร
ตามหัวเมืองแก่ ไซเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๓

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาปราชาธิปก. พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะท่าโคกระบือและสุกรตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๕

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยบทมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติลักษณะท่าโคกระบือและสุกรตามหัวเมืองแก่ ไซเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๓"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๔ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะท่าโคกระบือและสุกรตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๕ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๑๗ ให้เรียกค่าธรรมเนียมเข้าสัตว์จากผู้ขออนุญาต
 รายตัวสัตว์ดังนี้ คือ

กระบือตัวละ	๖ บาท
โคตัวละ	๔ บาท
ลูกโคที่ต่ำกว่า ๕๐ เซนติเมตร ตัวละ	๒ บาท
สุกรตัวละ	๔ บาท
ลูกสุกรขนาดทำหมูหันน้ำหนักตัวหนึ่งต่ำกว่า ๒๒.๕ กิโล กรัม ตัวละ	๓ บาท ”

ประกาศมาฉวันที ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
 เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๒ มีนาคม หน้า ๔๕๑)

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่งแก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรแก้ไขบทบัญญัติในกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบางข้อ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยชอบด้วยตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่งแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๔ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ข้อหมวดที่ ๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) นั้น ให้เปลี่ยนเป็นดังต่อไปนี้

“หมวดที่ ๗ ว่าด้วยคำสั่งห้ามและยึดทรัพย์ก่อนคำพิพากษา”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) และใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๑ ในคดีซึ่งฟ้องเรียกทุนทรัพย์สองร้อยบาท และกว่านั้นขึ้นไป โจทก์จะขอให้ศาลออกหมายยึดทรัพย์ของจำเลยทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในเวลาที่ยื่นฟ้องหรือเวลาใดก่อนที่ศาลตัดสิน และให้เจ้ากรมกองหมายหรือเจ้าพนักงานอื่นที่ศาลเห็นสมควรรักษาไว้ก็ได้

เมื่อศาลได้รับคำร้องของโจทก์ฝ่ายเดียวเช่นนั้น ถ้าเห็นว่าฟ้องของโจทก์เป็นความจริง และเมื่อโจทก์ได้นำพะยานหลักฐานมาสู้ให้เป็นที่พอใจของศาลว่าจำเลยจะจำหน่ายทรัพย์เสียทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจะพาทรัพย์หนีออกไปนอกอำนาจศาลโดยตั้งใจจะประวิงหรือขัดขวางต่อการบังคับตามคำสั่งหรือคำพิพากษาซึ่งอาจจะออกบังคับเอาแก่จำเลย หรือมีเหตุซึ่งศาลพิเคราะห์เห็นเป็นที่พอใจว่าเป็นการยุติธรรมและสมควรแล้ว ก็ให้ศาลออกหมายได้ในระหว่างพิจารณาเพื่อยึดทรัพย์

มาตรา ๕๑ ทวิ. ในคดีใด ๆ เมื่อปรากฏเป็นที่พอใจของศาลจากพะยานหลักฐานหรือเหตุอื่นว่า

(๑) ทรัพย์สินที่พิพาทกันในคดีนั้นมีทางนำกลับไปสู่ความ
ผ่ายผืนหนึ่งจะทำให้เปลืองไปเปล่า หรือบอบสลาย หรือ
โอนไปยังผู้อื่น หรือ

(๒) จำเลยตั้งใจจะยกย้ายหรือจำหน่ายทรัพย์สินของตน
เพื่อประสงค์จะฉ้อเจ้าหนี้ หรือ

(๓) จำเลยตั้งใจกระทำ หรือน่าจะกระทำซ้ำ หรือกระทำ
ต่อไปซึ่งการละเมิด หรือการผิดสัญญาที่ฟ้องร้องกันอยู่นั้น

ศาลจะออกหมายห้ามชั่วคราวไม่ให้กระทำการนั้น ๆ โดย
มีกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามแต่จะเห็นสมควร หรือโดยไม่มี
กำหนดเงื่อนไขเลยก็ได้ หรือจะมีคำสั่งอย่างอื่นตามที่ศาล
เห็นควรเพื่อให้หยุดหรือเพื่อป้องกันการเปลืองไปเปล่า การ
บอบสลาย การโอน การขาย การยกย้าย หรือการจำหน่าย
ซึ่งทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะได้พิพากษาคดี หรือจนกว่าจะมีคำสั่ง
อย่างอื่นต่อไปก็ได้

ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลแจ้งคำร้องขอห้ามนั้นไปให้อีก
ฝ่ายหนึ่งทราบ เว้นไว้แต่ถ้าศาลเห็นว่าให้เวลานั้นเข้าไป
จะเสียผลในการออกคำสั่งห้ามหรือคำสั่งอย่างอื่นนั้น ฉะนั้น
จะไม่แจ้งก็ได้”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) และใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ เมื่อเวลาที่จะออกหมายยึดทรัพย์ คำสั่งห้ามชั่วคราว หรือคำสั่งอย่างอื่น ศาลจะให้โจทก์นำเงินจำนวนตามสมควรมาวางศาลก็ได้ เพื่อเป็นประกันสำหรับค่าเสียหายซึ่งจำเลยอาจได้รับ เนื่องจากการที่โจทก์ได้ขอยหมายหรือคำสั่งของศาลโดยไม่มีเหตุสมควร”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) และใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๓ จำเลยอาจร้องขอให้ศาลปล่อยทรัพย์ที่ได้ยึดไว้หรือถอนคำสั่งห้ามชั่วคราว หรือคำสั่งอย่างอื่นก็ได้ เมื่อได้แสดงเหตุอันสมควร และเมื่อได้ตกลงกันในเรื่องประกันหรือในเรื่องอื่น ศาลจะสั่งปล่อยทรัพย์หรือถอนคำสั่งเสียก็ได้ตามจะเห็นสมควรโดยยุติธรรม”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) และใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๗ ถ้าศาลเห็นว่ากรณีที่จับจำเลย หรือกรณีที่ ยึดทรัพย์สินสมบัติของจำเลยไว้ หรือการที่ออกคำสั่งห้ามชั่วคราว ใวนั้น ได้ทำไปโดยคำขอของโจทก์ซึ่งปรากฏภายหลังว่า ไม่มีเหตุผลอันเพียงพอที่ดี หรือถ้าศาลยกฟ้องของโจทก์เสีย และปรากฏแก่ศาลว่าไม่มีเหตุผลอันเพียงพอที่โจทก์จะฟ้องคดีได้ก็ดี ศาลจะบังคับโจทก์ให้เสียเงินเป็นค่าทำขวัญให้แก่จำเลยก็ได้”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) และใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๔ ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษายังไม่ได้รับชำระหนี้ครบตามคำพิพากษา และสาบานตัวเป็นหลักฐานว่ามีบุคคลภายนอกเป็นลูกหนี้ที่จะต้องชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ศาลจะออกคำสั่งมิให้บุคคลภายนอกนั้นชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่ให้ใช้หรือส่งมอบไว้ต่อศาลหรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการตามหมายยึดของศาลภายในเวลาอันสมควรซึ่งกำหนดไว้ในคำสั่งนั้นก็ได้”

ถ้าผู้ใดรับหมายดังกล่าวนี้ปฏิเสธหรือโต้แย้งหน้ที่ตน ถูกกล่าวหา ให้ศาลมีอำนาจได้ส่วน และถ้าเป็นที่พอใจว่า หน้ที่กล่าวหานั้นมีอยู่จริง ก็ให้มีคำสั่งให้บุคคลภายนอกนั้น ชำระหน้ตามวิธีเดียวกับที่กล่าวไว้ข้างต้น หรือถ้าศาลเห็นว่ การจะเสร็จไปโดยสะดวกไม่ได้ด้วยวิธีที่ส่วนไขว้ ศาลจะมี คำสั่งอย่างอื่นเพื่อให้เรื่องเสร็จไปโดยประการที่เห็นว่าสะดวก ก็ได้

ถ้าบุคคลภายนอกผู้ที่ศาลออกคำสั่งไปดังกล่าวข้างต้นไม่ ปฏิเสธหรือโต้แย้งหน้ที่ถูกกล่าวหา หรือผู้นั้นปฏิเสธหรือ โต้แย้ง แต่ศาลได้ชี้ขาดและมีคำสั่งให้ชำระหน้แล้ว ในกรณี เช่นนี้ ถ้าบุคคลที่กล่าวหานั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ก็ให้ ศาลมีอำนาจออกหมายยึดทรัพย์และดำเนินกรโดยวิธีเดียวกัน เสมือนหนึ่งบุคคลนั้นเองเป็นลูกหน้ตามคำพิพากษา”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๖ แห่งพระราช บัญญัติวิธีพิจารณาคความแพ่ง ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) และ ไข้ความตั้งต่อไปน้แทน

“มาตรา ๕๖ การที่คู่ความฝ่ายใดจะอุทธรณ์นั้น
ข้อ ๑ ห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์คำสั่งหรือคำชี้ขาดของศาล ในระวางพิจารณาก่อนศาลได้พิพากษาคดีเรื่องนั้น เว้นไว้แต่

คำสั่งหรือคำสั่งให้ปรับใหม่ หรือให้จำขังผู้หนึ่งผู้ใดในระหว่าง
พิจารณา แต่ถ้าคู่ความจะมีคำโต้แย้ง คำสั่ง หรือคำชี้ขาด
ประการใดก็ให้ศาลจดคำเหล่านั้นไว้ในสำนวน เพื่อความ
สะดวกในการพิจารณาคดีเรื่องนั้นชั้นอุทธรณ์

ข้อ ๒ ภายในบังคับแห่งพระราชบัญญัติอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๓
คดีที่ศาลตัดสินแล้ว คู่ความมีอำนาจจะอุทธรณ์ได้ภายใน
กำหนดเดือนหนึ่งนับตั้งแต่วันได้ฟังหรือควรจะได้ฟังคำตัดสิน
เป็นต้นไป การยื่นอุทธรณ์นั้นไม่ให้ถือว่าเป็นการขอทุเลา
การบังคับ แต่เมื่อมีเหตุอันสมควร ผู้อุทธรณ์อาจยื่นคำร้อง
ขอทุเลาการบังคับได้

เมื่อศาลได้รับคำร้องขอทุเลาการบังคับ ศาลจะได้ส่งไป
ตามสมควร แก่พฤติการณ์ หรือได้สวน คำร้อง นั้น แล้วจึงส่ง
ก็ได้ ในการส่งนั้นจะส่งโดยมีเงื่อนไขหรือไม่มีเงื่อนไขก็ได้
หรือจะส่งให้ผู้อุทธรณ์ทำทัณฑ์บนว่าจะไม่ยกย้ายทรัพย์สิน
ของตนเสียในระหว่างอุทธรณ์หรือให้หาประกันมาให้ศาลให้พอ
ตามคำตัดสินก็ได้ หรือให้อำนาจศาลตามจำนวนในคำ
ตัดสินก็ได้ ตามแต่ศาลจะเห็นสมควร ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่ทำ
ตามคำสั่ง ศาลมีอำนาจจะยึดทรัพย์สิน และถ้าทรัพย์สิน
สมบัติดังกล่าวนั้น หรือแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นสิ่งห้ามทรัพย์

และเห็นว่าเป็นการจำเป็น หรือสมควรที่จะเอาออกขายทอดตลาดโดยที่สภาพเป็นของเสียง่าย หรือเป็นของซึ่งถ้ารักษาไว้ในระหว่างอุทธรณ์จะต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก หรือเป็นการลำบากเกินควร ศาลจะสั่งให้เอาออกขายทอดตลาดเสียก็ได้

ในคดีบางเรื่อง เมื่อศาลเห็นสมควรว่าควรรอกการบังคับไว้ในระหว่างอุทธรณ์ไว้ ศาลจะสั่งให้งดการบังคับนั้นไว้ก่อนก็ได้

ข้อ ๓ ในชั้นอุทธรณ์นั้น ให้เรียกคู่ความเดิมมาว่าความกันต่อไป

ข้อ ๔ ฟ้องอุทธรณ์นั้นต้องเขียนเป็นหนังสือ และผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งผู้ชนะคดีจะได้รับตามคำตัดสินมาวางศาลพร้อมกับฟ้องอุทธรณ์ซึ่งท่านให้ยื่นต่อศาลเดิม

ถ้าศาลเห็นว่าควรจะรับเป็นฟ้องอุทธรณ์ได้ และการอุทธรณ์นั้นจะทำให้ผู้ชนะคดีต้องเสียค่าธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์อีกไซ้ ศาลจะสั่งให้ผู้อุทธรณ์วางเงินอีกให้คุ้มค่าธรรมเนียมภายในอัตราที่ใช้อยู่ก็ได้ การที่จะให้ผู้อุทธรณ์นำเงินมาวางศาลอีกตามที่กล่าวนี้ ศาลต้องกำหนดวันให้ แต่ท่านห้ามมิให้กำหนดเกินกว่าสิบวันต่อจากกำหนดอายุความอุทธรณ์

และถ้าผู้อุทธรณ์ไม่ได้ให้นำเงินมาวางตามวันที่ได้กำหนดไว้แล้ว
แล้ว ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอุทธรณ์

ข้อ ๕ ผู้อุทธรณ์ต้องส่งสำเนาเรื่องราวร้องอุทธรณ์ต่อศาลเดิม เพื่อส่งให้แก่จำเลยอุทธรณ์ (คือฝ่ายโจทก์หรือจำเลยความเดิมซึ่งเป็นฝ่ายที่มีต่ออุทธรณ์นั้น)

ข้อ ๖ จำเลยอุทธรณ์จะทำคำแก้อุทธรณ์มาขึ้นต่อศาลซึ่งได้พิจารณาความเดิมภายในกำหนดสิบห้าวันก็ได้ นับตั้งแต่วันที่ผู้อุทธรณ์ได้ยื่นอุทธรณ์

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๐, ๑๐๑, ๑๐๒ และ ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) และใช้ความสองมาตราต่อไปแทน

“มาตรา ๑๐๑ ภายในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยลักษณะฎีกาอุทธรณ์ คดีที่ศาลอุทธรณ์ตัดสินแล้ว คู่ความมีอำนาจที่จะฎีกาได้ภายในกำหนดเดือนหนึ่งนับตั้งแต่วันที่ฟังหรือควรจะได้ฟังคำตัดสินศาลอุทธรณ์เป็นต้นไป และให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๘๖ ว่าด้วยอุทธรณ์มาบังคับโดยอนุโลม”

“มาตรา ๑๐๒ ถ้าผู้แพ้คดีในชั้นศาลที่ ๑ อุทธรณ์และกลับชนะคดีในข้อสำคัญชั้นอุทธรณ์แล้ว จะร้องขอต่อศาลให้ถอนกรรณียัตถ์ทรัพย์หรือถอนเงินที่ได้วางไว้แล้วคืนก็ได้

ในกรณีเช่นนี้ ท่านว่าศาลจะสั่งหรือไต่สวนแล้วจึงสั่งก็ได้ตาม
แต่จะเห็นสมควร”

มาตรา ๑๑ ให้แก้คำว่า “พันบาท” ในมาตรา ๑๔๓ แห่ง
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑)
เป็น “สองพันบาท” และคำว่า “สิบบาท” ในมาตรา ๑๔๔
เป็น “ยี่สิบบาท”

มาตรา ๑๒ บรรดาอรรถคดีที่ได้ยื่นฟ้องก่อนวันใช้
พระราชบัญญัตินี้ให้อยู่ภายใน บังคับ แห่งพระราชกำหนด
กฎหมายเดิมจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๔๕๓)

ประกาศ
ยกเว้นการจดทะเบียนล้อเลื่อนบางชนิด
ในมณฑลอุดร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ล้อเลื่อน พุทธศักราช ๒๔๖๐ เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และ
คมนาคมประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า ล้อ หรือล้อสามล้อ ซึ่งเป็น
ล้อเลื่อนชนิดที่ลากขึ้นด้วยแรงคนหรือสัตว์พาหนะ อัน
ราษฎรในท้องที่มณฑลอุดรใช้อยู่ในเวลานี้ ก็เพื่อประกอบ
การอาชีพสำหรับครอบครัวเป็นส่วนมาก สมควรที่จะยกเว้น
การจดทะเบียนเรียกค่าธรรมเนียมและออกใบอนุญาตสำหรับ
ล้อเลื่อนชนิดที่กล่าวแล้วได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ไว้ยกเว้นการจดทะเบียนเรียกค่าธรรมเนียม และออกใบ
อนุญาตสำหรับล้อ หรือล้อสามล้อ ซึ่งเป็นล้อเลื่อนชนิดที่ลากขึ้น
ด้วยแรงคน หรือสัตว์พาหนะในท้องที่มณฑลอุดร ฉะเพาะ
จังหวัดเลย นครพนม และสกลนคร ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๗๔
เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
นายพลเอก บุรฉัตรไชยากร
เสนาบดี

ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษให้ผู้ถือใบอนุญาต
สำหรับกุศลสังคหะสภา โรงพยาบาล ศาลาวิทยาศาสตร์
และสภาวิทยาศาสตร์ มีได้ในปีหนึ่ง

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
อาศัยอำนาจที่ได้ให้ไว้ ในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติด
ให้โทษ พุทธศักราช ๒๔๖๕ ให้ผู้ถือใบอนุญาตสำหรับ
กุศลสังคหะสภา โรงพยาบาล ศาลาวิทยาศาสตร์ และสภา
วิทยาศาสตร์ ตามความในข้อ ๑๑ แห่งกฎเสนาบดีสำหรับ
ยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช ๒๔๖๕ มียาเสพติดให้โทษ
ได้ในปีหนึ่งตามจำนวนแจ้งต่อไปนี้

มอร์ฟิน	๑๐๐ กรัม
โคเคอีน	๕๐ กรัม
เฮโรอีน	๕๐ กรัม
ฝิ่นยา	๑,๐๐๐ กรัม
โคเดอีน	๕๐ กรัม
ยูโคดัล	๑๐๐ กรัม
กัญชา	๑๐๐ กรัม

ไคโอนีน	๕๐ กรัม
ปะปาเวรีน	๕๐ กรัม
บันโทป็น	๑,๐๐๐ กรัม
นาร์โคดีน	๑๐๐ กรัม
เซบาอีน	๑๐๐ กรัม
นาร์เซอีน	๑๐๐ กรัม
ติโคไตต์	๑๐ กรัม
ติเลาไตต์	๑๐ กรัม
เบนโซอิลมอร์ฟิน	๑๐ กรัม
ปาราโคดีน	๕๐ กรัม
โตรปาโคเคอีน	๕๐ กรัม
เอคโกนีน	๑๐ กรัม
เมธิลเอคโกนีน	๑๐ กรัม
เบนโซอิลเอคโกนีน	๑๐ กรัม
ซีอะอีน	๕๐ กรัม

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓

จอมพล บริพัตร

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๕๐๕)

พ.ศ. ๒๔๖๒ พระราชบัญญัติงบประมาณ พ.ศ. ๒๔๖๒
 พ.ศ. ๒๔๖๓ ประจำปีพุทธศักราช ๒๔๖๓
 พ.ศ. ๒๔๖๔

มีพระบรมราชโองการฯ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พุทธศักราช ๒๔๕๖ มีความว่า “เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตงบประมาณประจำปีไปยังกระทรวงพระคลังมหาสมบัติแล้ว ให้ข้าราชการในงบประมาณอันได้รวบรวมแล้วตราเป็นพระราชบัญญัติประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา” นั้น

บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีพุทธศักราช ๒๔๗๔” ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ตลอดไปถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๔

มาตรา ๒ งบประมาณรายได้และรายจ่ายอันได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ตั้งรับและจ่ายในพุทธศักราช ๒๔๗๕ นั้น มีรายการและจำนวนเงินดังนี้

๔๖๒

เงินรายได้	๕๔,๘๐๘,๗๑๓ บาท
เงินรายจ่าย	<u>๕๔,๓๔๖,๕๗๕ บาท</u>
เงินรายได้สูงกว่ารายจ่าย	<u>๔๖๑,๗๓๘ บาท</u>

เงินลงทุน

จ่ายจากเงินคงพระคลัง ๕,๕๓๕,๐๐๐ บาท

มาตรา ๓ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติรักษา
ราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๓
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๗ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๕๑๑)